

ಶ್ರೀ ಪಂಚಮುಖಿನಿಲಯ

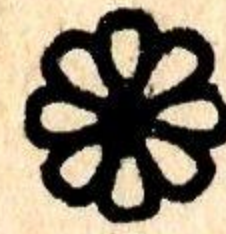
SRI PANCHAMUKHINILAYA

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನಿದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀಮದ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ಲ	೧೯೫೭—ನವೆಂಬರ್	ಸಂಚಿಕೆ ೧
------------	--------------	-------------



ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಸಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ

ಬೆಂಗಳೂರು 2

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನಃ’

SRI PANCHAMUKHINILAYA

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತೀ

“ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥”

ಸಂಪುಟ
೮

೧೯೫೭—ನವೆಂಬರ್

ಸಂಚಿಕೆ
೧

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

“ಅಪರಾಧವೆಣಿಸದೆಲೆ ಕಾಯಬೇಕು
ಕೃಪಣವತ್ಸಲನೆ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಮುನಿ ಗುರುರಾಯ

ಅವಿನೀತನಾನು ನಿನ್ನ ವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಎ-
ನ್ನ ವಗುಣಗಳೆಣಿಸದೆಲೆ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ
ಸುವಿವೇಕಿಯನು ಮಾಡು ಕವಿರಾಜ ತವ ಮನೋ-
ತ್ಸಹಕೆ ಎಣೆಗಾಣೆ ನಾನವನಿಯೊಳಗಾವಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥರಾಯರು.

✓ "ಸುಜನಕ ತ್ಯಜಿಸದ ಪಾಲಿಸಯ್ಯ"

ಸಂಪಾದಕೀಯ

“ ವಿಜಯರಾಜ ಗುರುರಾಜಾಧಿರಾಜ ಮಹಾರಾಜಶಿರೋರತುನ || ಪ ||

ತ್ಯಜಿಸದೆ ನಿಮ್ಮ ಪದಬುಜವ ಬಿಡೆನೆಂಬ ಸುಜನರ ಪಾಲಿಸಯ್ಯ ” || ಅ.ಪ. ||

ಎಂಬುದು ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ದಾಸರ ಮಾತು. ಈ ಕಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಈ ಹಿರಿಯರ ಮತ್ತು ಇಂತಹವರ ಮಾತುಗಳು ಅದೆಷ್ಟೋ ಬಗೆಯಿಂದ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತವೆ. ಅಂದು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಪ್ರಭುಗಳ ಪಾದಾಶ್ರಯದಿಂದ ಈ ದಾಸರಾಯರು ಅವರ ಅನುಗ್ರಹರೂಪಕಲ್ಪಲತೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾಮ್ರಬೋರಿ ಪರಮ ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಪ್ರಭಂಜನನ ಮನಮೆಚ್ಚಿನ ದಾಸರಾಗಿ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕುಣಿಸಿದುದಂತಿರಲಿ; ಆ ಮಹಾಮೆರವಣಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ನಮ್ಮಂತಹ ಪಾನುರರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ಶ್ರೀವಿಜಯಗುರುವರರಲ್ಲಿ “ ತ್ಯಜಿಸದೆ ನಿಮ್ಮ ಪದಬುಜವ ಬಿಡೆನೆಂಬ ಸುಜನರ ಪಾಲಿಸಯ್ಯ ” ಎಂದು ಯಾಚಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾವು ಶ್ರೀ ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳಿಗೆ—ಅವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನುರ್ಪಿಸಿ, ನಮಿಸಿ, ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಸುರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ, ಈ ಮೇಲಿನ ಅನುಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ನನ್ನಂತಹವನು ಅನ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಘೋಟಾಳ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ “ ಸುಜನರ ” ಎಂಬ ಪದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯ ಹೇಗಾದೀತು ? ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ವಿಜಯಗುರೋ ನಿಮ್ಮ ಪಾದವೇ ಗತಿ ಎಂದು, ಭಕ್ತಿಯಿದ್ದೋ—ಇಲ್ಲದೆಯೋಕೂಗಿದ್ದೇನೋ ಉಂಟು. ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ “ ಸೌಜನ್ಯ (ಸುಜನತ್ವ) ಸಿದ್ಧಿಸಿತು ಇವನಿಗೆ ” ಅಂದುಕೊಂಡು “ ನಿಮ್ಮ ಪದಬುಜವ ಬಿಡೆನೆಂಬ ಸುಜನರ ತ್ಯಜಿಸದೆ ಪಾಲಿಸಯ್ಯ ” ಎಂದ ನಮ್ಮ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನ ಈ ಮಾತು ಇವನಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿ ಇವನ ಸೌಜನ್ಯ ಸ್ಥಿರವಾಗಲೆಂದು ” ಆಶೀರ್ವದಿಸಲು ಶ್ರೀ ರಾಯರನ್ನು ಬೇಡುವುದೊಂದೇ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ—ಇಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಆಡಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಣವಂತರಿಂದ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ, ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ವಿಸಾಲಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ- ಅದೇಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಪದೇ ಪದೇ “ಗತಿಯಾವುದೆನಗೆ ಶ್ರೀಪತಿಯೇ ಪೇಳೋ” ಹಾಡುತ್ತಿರುವವನಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲ “ಬಡತನದ ಬೇಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಅಡರಿದ್ದರಿಂದ ಬಡವ ನನ್ನೂ—ದಡ್ಡನನ್ನೂ ಎಡಬಿಡದೆ ಕರ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆನಿಸಿತೆ ಎನ್ನೊಡೆಯ?” “ದೊಡ್ಡವರ ಕಾಯ್ದೆನರಿದು ಪರಮದಡ್ಡರನು ಕಾಯ್ದೆ ಬಿರುದು” ಎಂಬುದು ಅದೆಷ್ಟು ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಎನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೇ?” ಎಂದು ಅಂದು ಆನಂದಿಸದಿರಲಾಗದು — ವಿಜಯರಾಜರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡದಿರಲಾಗದು.

ಅನೇಕರು ಕಡುಬಡವರಾಗಿದ್ದು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಕೊಂಚ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬಡವರಕಡೆಗೆ ನೋಡಲೇ ನೋಡರು. ಆದರೆ, ಸಿರಿರಮಣನ ಚರಣನಳಿನಯಗಳವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೃದಯಕಾಸಾರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ “ಗುರುರಾಜಾಧಿರಾಜ ಮಹಾರಾಜ ಶಿರೋರತುನ”ರು ಹಾಗಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಬಡತನವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ನಮ್ಮ ಆಸೆ ಪೂರೈಸುತ್ತಾ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ತುತಿಸಿದರೂ ಕಮ್ಮಿಯೇ.

ಈ ಲನೇ ವರ್ಷದ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾಶನದ ಪ್ರಾರಂಭ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡುವುದೆಂದರೆ, ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಣ್ಣದಾಸರು ಇದೇ ಪದದಲ್ಲಿ ಅಂದಂತೆ

“ಜ್ಞಾನಭಕುತಿ ಕೊಡು, ಗಾನಶೀಲನ ಮಾಡು,
ಹೀನಮನವ ಕೆಡಿಸು, ಆನೆಂಬೋ ಅಹಂಕಾರವನ್ನೆ ತೊಲಗಿಸು,
ನಿನ್ನವರವನೆನಿಸು,
ಮೌನವಾಗಿರಲಾರು ಹೀನತಿ ನುಡಿಯಲು”

ಇತ್ಯಾದಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಮಾತ್ರ.

ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಡನೆ ಶ್ರೀ ಮೋಹನರಾಯರು ಮೂಕಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ಬೇಡಿದಂತೆ

ದೇವಿ ! “ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಬ್ಜವನ್ನೆ ಅನುದಿನ ಸನ್ನತಿಸುವೊ
ಚನ್ನವಿಜಯರಾಯನ ಮನೆಮುಂದೆ
ಕುನ್ನಿಯನೆಮಾಡಿ ಎನ್ನ ಪುಟ್ಟಪುದು ”

ಎಂದು ಆ ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

“ ನಿನ್ನ ದಾಸರ ದ್ವಾರವನ್ನು ಕಾಯ್ವರ ಮನೆ-
ಕುನ್ನಿ ಎಂದೆನಿಸೆನ್ನ ಗೋಪಾಲವಿಠಲ ”

ಎಂದು ಶ್ರೀ ಲತಾಂಗಿಯ ರಮಣನಲ್ಲಿ ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ವಾಚಕರಾದ
ಸಜ್ಜನರಿಗೂ ನಮಗೂ ಚಿರಕಾಲ ಬಾಂಧವ್ಯವಿರಲೆಂದು ಹಾರೈಸಿ, ಅವರು
ಗಳಿಗೂ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಪ್ರಭುಗಳು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು
ಅವರ ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.

“ ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ ”

ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರು

ಅಪರೋಕ್ಷೇ ಶ್ರೀ ವಿಠಲರಾಯರು

ಮುನ್ನುಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಈರಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದ್ದರು ನಮ್ಮ ವಿಠಲರಾಯರು. ಇವರು ಅಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಂದಿನಿಂದ ವಿಶೇಷ ವೈಭವಗಳು ಆ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಆರಂಭವಾಯ್ತಂತೆ. ಪ್ರಾಣಪತಿಹೃದಯಮಂಟಪವರ್ತಿ ಯಾವ ಶ್ರೀಪತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಕೂತಿರುವುದೊಂದೇ ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ. ಇವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಭಕ್ತಪರಾಧೀನನಾದ ಪ್ರಾಣಪತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಯಾರಾದರೂ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸಿದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಾಣೇಶಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದು ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ರಾಣೀವಾಸದವರೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರಂತೆ. ರಾಣೀವಾಸದವರು ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆಂದು ಅರಮನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿಠಲರಾಯನ್ನು ಗುಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರಂತೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕೇ ? ಎಂದರಂತೆ ರಾಯರು. ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ತಡ ಮಾಡಲಾಗದು ಎಂದರಂತೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ರಾಯರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬರುವಾಗ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ದಾರುಮಯ (ಕಾಷ್ಠಮಯ) ಪ್ರಾಣಪ್ರತೀಕದೊಂದಿಗೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ಈಗ ಮೈಸೂರ ಅರಮನೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಇವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು ವೈಭವ ; ಈರಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತಂತೆ !

ದಾನಧರ್ಮ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ರಾಯರಿಗೆ ತುಂಬ ಆಸೆ. ಬಡತನ ಇವರ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವು ಇವರಿಂದ ನಡೆಯದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ!

ಅವಧೂತಚರ್ಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇವರು ಒಂದು ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಸಾಹುಕಾರನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಡವಿಟ್ಟರೆ ಆತ ಇವರು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ಯೋಚಿಸದೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅನೇಕರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಗಂಟೆನಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದದು ಒಂದು ಅಂಗಾರ ಮತ್ತು ಒಂದು ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತುಳಸೀದಳ! ಇದು ಆ ಸಾಹುಕಾರರಾರ್ಯಾಗೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ: ಅವರು ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಟ್ಟಿಲ್ಲದೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇವರು ಆ ಪುಟ್ಟ ಗಂಟನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಂದಿನಿಂದ ಆ ವರ್ತಕರ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಊಹೆಗೆ ನಿಲುಕದಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು! ವಿಠಲರಾಯರು ಬಂದು ಆ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡುಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ ತಪ್ಪಿಹೋಗುತ್ತದಲ್ಲ ಎಂದು ವರ್ತಕರು ಮಿಡುಕುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ! ಅಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಗಂಟೆನಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇನೆಂಬುದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿನೋಡುವ ಧೈರ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ್ದು ತಿಳಿದರೆ ಹಣ ವಾಪಸು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಹುಟ್ಟಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ಹೀಗೊಂದು ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆಯಿತಂತೆ! ಶ್ರೀ ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಕಾಮತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿದರಂತೆ. ಭಿಕ್ಷೆಗಳು ನಡೆಯಹತ್ತಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ದಿನಗಳು ವೈಭವದಿಂದ ಸಾಗಿದವು. ರಾಯರು ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾದ್ದರಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಬಂತು ಸರದಿ ಇವರಿಗೂ. ಮಠದಿಂದ ರಾಯಸ ಕೊಟ್ಟು, ಭಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಲು ಹೇಳಿದ ವಿಧ್ಯಾವಿನಯಸಂಪನ್ನರಾದ ಮಠಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೌರವದಿಂದ ನಡೆದು, ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಂದು ದಿನವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು ಈ ವಿಷಯ. “ವಿಠಲರಾಯ ಬಡವ; ಪಾಪ ಅವನಲ್ಲೇ ನಿದೆಯೋ ಮೂರು ದಾರಿಯ ಮಣ್ಣು; ಅವನ್ನು ಕರೆದು ಅವನಿಗೆ

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರಸಾದ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿರಿ” ಎಂದರು. ಈ ವಾರ್ತೆ ರಾಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. “ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ತಪ್ಪಲಾರೆ, ಶ್ರೀಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಾನ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೋಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು” ರಾಯರು.

ಸರಿ, ಯಾವಾಗಿನಂತೆ ಕಟ್ಟಿದರು ಒಂದು ಗಂಟು. ಈ ಬಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು ಗಂಟು. ಹೋದರು ಒಬ್ಬ ಹಣವಂತನ ಅಂಗಡಿಗೆ. ಇವರು ಬಂದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಆತ, ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಕೊಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಭಿಕ್ಷೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಹಾರಾಜರ ಮನೆಯಂತೆ ಸಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದುದೆಂದರೆ ಹೇಳತೀರದಷ್ಟು. ಎಲ್ಲಿಂದ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿದನೋ ವಿರ್ಮಲರಾಯ? ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. “ವಿರ್ಮಲರಾಯನ ಮಹಿಮೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ! ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಆ ಚಿಕ್ಕ ಗಂಟನ್ನು ಸಾಹುಕಾರರಲ್ಲಿಡುತ್ತಾನೆ; ತಡಮಾಡದೆ ಅವರು ಹಣ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ; ಆ ಹಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ ಬುದ್ಧಿ! ಅವನ ವಿಷಯ ಶ್ರೀ ವಾಯುದೇವನೇ ಬಲ್ಲ; ಅವನಾಯ್ತು ಆ ಅರಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಆಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಯಾಯ್ತು” ಎಂದರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯ್ತು. “ಈ ಬಾರಿ ಆ ಗಂಟು ಯಾರ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿದೆಯೋ ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವನ್ನು ಕರೆತನ್ನಿ” ರಿಂದರು. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಬಾರಿ ಈತನಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಹಣವೆಂಬುದನ್ನು ಜನ ಆಗಲೇ ಕೂಗಿತ್ತು. ರಾಯರ ಕೆಲಸದಲ್ಲೇನೂ ಎಂದೂ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಾಹುಕಾರನಲ್ಲಿ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರು ಹೋಗಿ “ಶ್ರೀಗಳವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ ಫಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬರುವಿರಾ” ಎಂದರು. ಆತ ಆನಂದದಿಂದ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದವು.

ಶ್ರೀಗಳವರು—ಸಾಹುಕಾರರೇ, ನಮ್ಮ ವಿರ್ಮಲರಾಯ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಇಟ್ಟು ಹಣ ತಂದಿರುವನಂತಲ್ಲ, ಅದೇನಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ? ನೀವೆಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ?

ಸಾಹುಕಾರ—ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ; ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಗಳವರು—ಅದನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಸಾಹುಕಾರ—ಆ ಗಂಟನ್ನು ಅವರಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳದಿಂದಲೂ ತೆಗೆಯಲಾರೆ. ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಆ ಗಂಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದದ್ದು ಕಂಡರೆ ರಾಯರಿಂದ ಹಣ ಪಡೆಯುವುದು ಶ್ರಮವೇ ಬುದ್ಧಿ.

ಶ್ರೀಗಳವರು—ಈ ಬಾರಿ ಹಣ ಕೊಡಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮಿಗಿರಲಿ. ಆ ಗಂಟನ್ನು ತನ್ನಿ.

ಸಾಹುಕಾರ—ಅವ್ವಣೆಯಂತೆ ತರುವುದು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ; ಅದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರೆ ಮಾತ್ರ

ಶ್ರೀಗಳವರು ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಅದನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಆತನನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಆತ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಶ್ರೀ ರಾಯರನ್ನು ಮಠಕ್ಕೆ ಕರತರಿಸಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಆ ಗಂಟನ್ನು ಸಾಹುಕಾರ ತಂದಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ.

ಇದರಲ್ಲೇನಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯೋ ವಿಠಲರಾಯ? ಎಂದರು ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು. ರಾಯರು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ “ಮೂರು ದಾರಿ ಕೂಡಿದ ಸ್ಥಳದ ಮಣ್ಣು ಪ್ರಭೋ”.

“ನಿಜವಾಗಿ ?”

“ಸತ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಎಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚು ನೋಡೋಣ ?”

ಬಿಚ್ಚಿದರು. ಒಳಗಡೆ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು !

“ಈ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯೇ !”

“ಇದರ ಬೆಲೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ ; ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದುದು ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ.”

“ಅದೇನು ಹಾಗೆನ್ನುವಿ ?”

“ಅಹುದು, ಅದೆಷ್ಟು ಜನ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಎಷ್ಟು ಕಾಲದಿಂದ ಓಡಾಡಿ ದ್ವಾರೋ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ ಮೇನೆಯೂ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಬಂದಿತ್ತು. ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಪಾದಸೋಕದ ಧೂಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಣವೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬಲ್ಲದೆಂದಮೇಲೆ ಈ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣಿನ ಬೆಲೆ ಮೂರು ಸಾವಿರವೆಂದೇ ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ನನಗೆಲ್ಲಿಯದು ಬುದ್ಧಿ !”

ಶ್ರೀಗಳವರು ರಾಯರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಮನಃಪರಿಪಾಕಕ್ಕೆ ನಾವು ಮೆಚ್ಚಿದವು ವಿಠಲರಾಯ. ಆ ಮಾರುತಿಯ ದಯೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ? ಎಂದು ಬಹು ಸಂತೋಷವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಬೆಳಗಾದರೆ ರಾಯರನ್ನು ಮಠಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಶ್ರೀಗಳವರು; ಅವರು ಬರುವುದು ತಡವಾದರೆ ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಆ ಆಂಜನೇಯನ ಆ ಗುಡಿಯಲ್ಲೇ !

(ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.)

ಶ್ರೀ ವಾಕದೇವ ಕೀ ಪ್ರಕಾಶದಾಸರು

“ ಶ್ರೀಪತಿಮಾರ್ಗನದೋನಃ ”

ಸ್ವರಣಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಪಧ

“ ನಾರದರೆ ಇವರೆಂದು ಪುರಂದರದಾಸರಿಗೆ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡನವ್ವ ” ಶ್ರೀ ರಮಾಪತಿಯು ಶ್ರೀ ನಾರದಾಂಶರಾದ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಪುರಂದರದಾಸರಿಗೆ “ ಮಾಭೂದುರ್ಗ (ಶ್ರೀ ಭೂದುರ್ಗ) ಯ ಸಹಿತ ತನ್ನ ಕರುಣಾರಸವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುತ್ತ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ರಾಯರ ಮಕ್ಕಳು (ಗುರುಪುರಂದರದಾಸರು) ಅಂದು ಆನಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿರೆಯ ಗಂಡನ ಗಂಭೀರಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡ ಪುರಂದರದಾಸರು ಅಂದು ದ್ವಾರಕಾಪುರದೊಳಗೆ “ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡೆಂದ ” ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ “ ನಾನು ನೆನೆಸಿದಾಗ ಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಕೃಪೆ ತೋರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಒಪ್ಪುವವನು ಅಷ್ಟೆ ” ಎಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಶ್ರೀಶನಿಂದ “ ತಥಾಸ್ತು ” ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀ ದಾಸ ರಾಯರ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯು ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಯರ (ಗುರುಪುರಂದರವಿಠಲ ದಾಸರ) ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ದರ್ಶನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ. ಹೀಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ “ ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯರ ದಾಸ ರೊಳು ಪುರಂದರದಾಸರ ಮಹಿಮೆ ವರ್ಣಿಸಲಾರಿನವ್ವ ” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದುದು ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಯರು.

ಈ ರೀತಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕೃಪಾಭತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರಾಯರು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ “ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವಿನೋದೇನ ಪ್ರೀಣಯು ನ್ನುರುಷೋತ್ತಮಂ ” ಅಂದರೆ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಶ್ರೀಶನ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣಚರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು, ಹಾಸ್ಯ ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಆಡಿ ಆ ಜಗದೊಡೆಯನೊಡನೆ ನಕ್ಕು ನಲಿಯಲುಬಹುದೆಂದ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಈ ಪದದಲ್ಲಿ. “ ನೇಹನಾನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚನ ” ಅಂದರೆ “ ಸ್ವಗತಭೇದವಿಶೂನ್ಯ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲ ” ನೆಂಬು

೫. ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ವರುಣದೇವ (ಸಮುದ್ರರಾಜ)ನು ನಿನಗೆ ಮಾವ. ಶ್ರೀ ಹರಿಯೆ! ನಿನ್ನ ಕಾಳ್ಬೆರಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಆ ವರುಣನಿಗೆ (ಸಮುದ್ರರಾಜಗೆ) ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಾವನಾದ **ವರುಣನಿಗೆ ನೀನು ಮಾವನಾದೆ.**

೬. ಮಾವನ=ನಿನ್ನ ಸೋದರಮಾವ (ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯ ಅಣ್ಣ ವೃಷಭಾನು)ನ, ಮಗಳ=ರಾಧೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

೭. ಭಾವಗೆ=ವರುಣನ ಮಗನಾದ ಭೃಗುಋಷಿಗಳಿಗೆ, (ಭೃಗುವೈವಾರುಣಿಃ) ಕಪಿಲನಾಮಕನಾದ ನೀನು ನಿಮ್ಮಕ್ಕನೆನಿಸಿದ ಖ್ಯಾತಿದೇವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ **ಭಾವಗೆ ಭಾವನಾದೆ.**

(ಇಲ್ಲಿ ವರುಣನ ಮಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ. ವರುಣನ ಮಕ್ಕಳು ಭೃಗುಋಷಿಗಳು. ಕರ್ದಮಋಷಿಗಳ ಮಗ ಕಪಿಲನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನೀನು. ಅದೇ ಕರ್ದಮರ ಮಗಳು ಖ್ಯಾತಿದೇವಿ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ ವರುಣನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಭೃಗುಋಷಿಗಳು ಸಹೋದರರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಹೋದರಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಗಂಡನಾದ ನಿನಗೆ ಭಾವ. ಎಂದು ನೆನಪಿಡಬೇಕು.)

೮. ಭಾವಜ=ಮನ್ಮಥ, ಅವನ ಸಖ ಚಂದ್ರ, ಆ ಚಂದ್ರನೂ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ. ಅದೇ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಜಾತಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನೂ ನೀನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಭಾವಜಸಖಗೆ=**ಚಂದ್ರಗೆ ಭಾವನಾದೆ.**

೯. ನಿನ್ನ ಮಾವನಾದ ವರುಣದೇವನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಯಮುನಾದೇವಿಯು ನಿನಗೆ ಅತ್ತಿ. ಅವಳ ತಂಗಿಯೂ ನಿನಗೆ ಅತ್ತಿಯ ವಾವೆಯಷ್ಟೇ? ಆ ಕಾಳಿಂದಿಯನ್ನೇ ನಿನ್ನ ಷಣ್ಮಹಿಷಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದೆಯಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ !

ಹೆಮ್ಮಗನ ಮಗನ ಮೊಮ್ಮಗನಾಗುವಿಕೆ, ಮೊಮ್ಮಗನ ಮಗಳ ಮದು ವ್ಯಾಗುವಿಕೆ, ಮಾವಗೆ ಮಾವನಾಗುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಈ ಚರ್ಮಗಳು ಮತ್ತಾವ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲುಂಟು? ಒಂದುವೇಳೆ ಕಂಡರೆ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಭೂಷಣವಾದೀತೇ? ಜೀವವಿಲಕ್ಷಣನಾದುದರಿಂದಲೇ ನಿನಗಿದು ಸಾಧ್ಯ, ನಿನಗಿದು ಭೂಷಣ, ಹೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ಎಂದು ದಾಸಾರ್ಯರು, ಸ್ವಾಮಿಯ ಲೋಕವೈಲಕ್ಷಣ್ಯ, ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳಿಂದ ಬದ್ಧನಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ರೂಪಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಭೇದರಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ನಲಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಜಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವವಲ್ಲಭಃ ಪ್ರೀಣಾತು.

ಪುಣ್ಯದಿನಗಳು

ಶ್ರೀ ಹೇಮಲಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ದಶಮಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಗತಿರ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪೂರ್ಣಿಮಾನವರೆಗೆ.

ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ—೧೦ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರಾಯರ ಪುಣ್ಯದಿನ,
ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿ.

,, ,, ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯವೀರತೀರ್ಥರವರ
ಪುಣ್ಯದಿನ, ಕೊರ್ಲಹಳ್ಳಿ.

,, ೧೧ ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶ್ರೀ ವೇದನಿಧಿತೀರ್ಥರವರ
ಪುಣ್ಯದಿನ, ಪಂಡರಪುರ.

,, ೧೨ ಕುಂ. ವ್ಯಾಸರಾಜಮಠದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀರ್ಥ
ರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ.

,, ,, ಆರ್ಯ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥಮಠದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ-
ತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ.

ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ—೧೩ ಕುಂ. ವ್ಯಾ. ಮಠದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನುನೋಹರ-
ತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ.

,, ೧೫ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರಮಠದ ಶ್ರೀ ಜಯಧ್ವಜರ ಮತ್ತು
ಶ್ರೀ ಮಾಧವತೀರ್ಥಮಠದ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವ-
ತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ.

ಕಾರ್ತಿಕ ಬಹುಳ— ೨ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ತನ್ಮಂದಿ-
ರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು
ಕುಮಾರಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಅ ದೃ ಶ್ಯ ರಾ ದು ದು.
ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ.

,, ೫ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ.

,, ೫ ಮಾಧವತೀರ್ಥಮಠದ ಶ್ರೀ ರಘುಪತಿತೀರ್ಥರ-
ಪುಣ್ಯದಿನ.

,, ೭ ಶ್ರೀರೂರುಮಠದ (೧೭ನೆಯವರು) ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ-
ನಾರಾಯಣತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ.

,, ೮ ಶ್ರೀ ರಘುನಂದನತೀರ್ಥರವರ (ಹಂಪಿ) ಮತ್ತು
ಶ್ರೀ ಸುಜನೇಂದ್ರತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ,
(ನಂಜನಗೂಡು).

,, ೧೨ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮಠದ ಶ್ರೀ ವಾಮನತೀರ್ಥರವರ
ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವೇದಗರ್ಭತೀರ್ಥರವರ ಪು. ದಿ.

,, ೧೪ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಪು.
ನವಬೃಂದಾವನ. (ಆನೆಗೊಂದಿ)

,, ೨೦ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜಮಠದ ಶ್ರೀ ಮೇಧಾನಿಧಿ-
ತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ, ಈರೋಡು.
(ಪಾತಪಾಳ್ಯಂ)

ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶುದ್ಧ—೫ ಸೋಸಲೆ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಜಮಠದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀ-
ವಲ್ಲಭತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ.

ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ — ೭ ಶ್ರೀರೂರುಮಠದ ಶ್ರೀಯಾದವೋತ್ತಮತೀರ್ಥರ ಪುಣ್ಯದಿನ.

- ,, ೯ ಸೋ. ವ್ಯಾ. ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾವಲ್ಲಭತೀರ್ಥರವರ ಪು.
- ,, ೧೦ ಶ್ರೀ ವಿಬುಧೇಂದ್ರತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ.
- ,, ೧೦ ಅಕ್ಷೋ. ತೀ. ಮಠದ ಶ್ರೀರಘುಪತಿತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ.
- ,, ೧೦ ಉ. ಮಠದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯನಿಧಿತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ ನಿವೃತ್ತಿಸಂಗಮ.
- ,, ೧೦ ಅ.ತೀ ಮಠದ ಶ್ರೀರಘುವರ್ಮತೀರ್ಥರವರ ಪು.
- ,, ೧೧ ಉ. ಮಠದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯನಾಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ, ವೀರಚೋಳಪುರ.
- ,, ೧೧ ಸುಬ್ರ. ಮಠದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಪೂರ್ಣರವರ ಪು.
- ,, ೧೫ ಶ್ರೀರಾಯರಮಠದ ಶ್ರೀ ಸುಗುಣೇಂದ್ರತೀರ್ಥರ ಪುಣ್ಯದಿನ, ಚಿತ್ತೂರು.
- ,, ೧೫ ಶ್ರೀರೂರುಮಠದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣತೀರ್ಥರವರ ಪುಣ್ಯದಿನ.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮತಾನುಗರಾದ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಮತ್ತು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಮಹನೀಯರ ಪುಣ್ಯದಿನಗಳಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವರವರ ವಿಶೇಷ ಆರಾಧನೆ ನಡೆಸುವುದು ಹರಿಭಕ್ತರ ಕರ್ತವ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದು ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಆ ದೊಡ್ಡವರ ಪುಣ್ಯದಿನವೆಂದು? ಬೃಂದಾವನ ಅಥವಾ (ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರೆ) ಸ್ಮಾರಕಸ್ಥಳಗಳಿಲ್ಲವೆ? ಎಂಬುದು ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದರಿತು, ನಮ್ಮ ಅವ-
ಗಾಹನೆಗೆ ಬಂದಷ್ಟನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ-
ಯುಳ್ಳ ಸಜ್ಜನರು ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸುವ ಕೃಪೆತೋರಿ ಸುಜೀವರಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗ-
ದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಸಹಕಾರ ನೀಡಿರೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದ-
ರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿದರೆ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

“ವೈಷ್ಣವಾ ವಿಷ್ಣುಹೃದಯಾಃ ತಾನ್ನ ಮಸ್ಯೇ ಗುರೂನ್ಮಮ”.

—ಸಂ.

“ ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನಿದೋ ನಃ ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀಮದ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೮	೧೯೫೭—ಡಿಸೆಂಬರ್	ಸಂಚಿಕೆ ೨
------------	---------------	-------------



ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಸಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ

ಬೆಂಗಳೂರು 2

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ



			ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨
ಪುಣ್ಯದಿನಗಳು	೪
ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರು	೯
ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಪದ	೧೮
—ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರು			
ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳು	೨೩
—ಶ್ರೀ 'ಸುಬೋಧ' ಎಂ. ರಾಮರಾವ್			
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು	...		೨೪೯-೨೫೬
—ಶ್ರೀ ಅಡ್ಡೆ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಉಡುಪಿ			



‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನಃ’

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

“ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥”

ಸಂಪುಟ
೮

೧೯೫೭—ಡಿಸೆಂಬರ್

ಸಂಚಿಕೆ
೨

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

“ವ್ಯಾಸರಾಯರಲಿ ಭಾಸುರಮಂತ್ರೋಪ-
ದೇಶವ ಕೊಂಡು ರಮೇಶನ ಒಲಿಸಿದ್ದೋ

ದಾಸರಾಯ | ಪುರಂದರದಾಸರಾಯ ||

ದಾಸರಾಯ ಪ್ರತಿವಾಸರದಲಿ ಶ್ರೀನಿ-
ವಾಸನ ತೋರೊ ದಯಾಸಾಂದ್ರ

ಪುರಂದರದಾಸರಾಯ”

ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು

॥ “ ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೋ ನಃ ” ॥

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಪುಷ್ಯನಾಸ ಬಂತೆಂದರೆ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ಬಹು ಸಡಗರ. ಜಗದೊಡೆಯನ ಆಜ್ಞಾ ಪ್ರಕಾರ ಅವತಾರಮಾಡಿ, ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಮುಕ್ತಿ-ಬಯಸುವವರಿಗೆ ತಾರಕವೆಂದು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಅಜ್ಞರನ್ನೂ ಶ್ರೀ-ಸರ್ವಜ್ಞರ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಮಹಿಮೆ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸಾರ್ಯರ ಆರಾಧನೆಗೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹವಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾಸವಿದು.

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸದಿದ್ದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಜನತೆ ಇನ್ನೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿಯ ಕೈಸೆರೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ದಾಸಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕನ್ನಡನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೃತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಜ್ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಶ್ರೀಹರಿನಾಮವನ್ನೂ ಅದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಸಾರಿಬರುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದರಿಂದಲ್ಲವೇ ಇಂದಿಗೂ— ಇಂತಹ ಘೋರಕೃತ್ಯಗಳ ಅರಸನಾದ ಕಲಿಯ ಬಾಧೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೆಲಮಂದಿ ಗಳಾದರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಾವೃತದ ಸವಿಯಿಂದ ಮೈಮರೆತು ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆಯಾದರೂ ತಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು.

ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಆದ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು, ಶ್ರೀವ್ಯಾಸ ರಾಜರು, ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು, ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ರಚಿಸಿದ ಪದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿಸಿದರೂ, ಆ ಹಿರಿಯರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸಾರ್ಯರ ಕೃತಿಗಳಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಲಾರದು. ಮುಂದೆಬಂದ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು, ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತತ್ವಜ್ಞತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಗೋಪಾಲದಾಸರು, ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು, ಮೊದಲಾದವರು ರಚಿಸಿದವು ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಎಣಿಸಿದರೂ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ

ಕಮ್ಮಿಯೇ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರೀತಿ ಲೋಕೋಪಕಾರಮಾಡಿದ ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರ ಮಹಿಮಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರು ಹೀಗೆ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ.

ಹರಿದಾಸರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರದೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ. ೬೧

ಶ್ರೀ ದಾಸರ ಒಂದೊಂದು ನಡೆ, ನುಡಿಯ ಶ್ರವಣವೂ ಸಜ್ಜನರ ಹೃದಯ ಕುಮುದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರ! ನಮ್ಮ ದಾಸಾರ್ಯರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ ಆ ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯ ಕೆಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾ.

ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಪ್ರಭುಗಳು ಶ್ರೀ ದಾಸರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಶಬ್ದಕೋಶವು ಸಾಲದಾಯ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಬೇಕಾಯ್ತೆ ಹೊರತು, ತೃಪ್ತಿದೊರೆತು ಸುಮ್ಮನಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೊಗಳಿದಂತೆಲ್ಲ ದಾಸರ ಮಹಿಮಾವಿಶೇಷಗಳು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ವೇಳೆ ಶ್ರೀದಾಸರ ರೂಪನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು ಆನಂದತುಂದಿಲರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ತಂದೆಯಾದ ಶ್ರೀ ದಾಸಾರ್ಯರ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹಾಡಲು ಹೊರಟು ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ :—

ತಾಳ : ಧ್ರುವ.

“ ದಾಸರ ನಿಜಕಾರುಣ್ಯಪಾತ್ರನಾನು
ದಾಸರ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಮಂದೆ ಕಾಯುವ ನಾನು
ದಾಸರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಳ ತೊಳೆವ ನಾನು
ದಾಸರ ಭೋಜನಶಾಲೆ ಸಮಾರ್ಜನೆಗೈವ ನಾನು
ದಾಸರ ಸದನಕ್ಕೆ ಜಲವಾಹಕ ನಾನು
ದಾಸರ ಊಟದೆಡೆ ಎಂಜಲ ತೆಗೆವವ ನಾನು
ದಾಸರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೋಗದವ ನಾನು
ದಾಸರುಂಡದ್ದೆ ಉಂಡು ದಾಸರುಟ್ಟದ್ದೆ ಉಟ್ಟು
ದಾಸರಾಡಿದ್ದೆ ಎನಗೆ ವೇದ ವಾಕ್ಯವೆಂದು

ಲೇಸಾಗಿ ಪೇಳಿಕೊಳುತಲಿದ್ದ ವರಸಂಗ
 ಲೇಶಬಿಡದೆ ಕಾಲಕಳೆದ ಜ್ಞಾನಿಗಳವರ
 ದಾಸದಾಸೀಜನರು ಎಲ್ಲೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಜ—
 ದಾಸದಾಸನು ನಾನು ಅನಂತಜನುಮದಲ್ಲೆ.
 ಭೂಷಣವೆನಗಿದೆ. ಮತ್ತಾವ ಸಂಪತ್ತು
 ಸೂಸಿಪ್ರಾಪ್ತವಾಗದರಿಂದ ಲಾಭವೇನು
 ದಾಸಜನರ ಪ್ರಿಯವಿಜಯವಿಠಲನ
 ದಾಸನಾದವನಿಗೆ ಆವುದು ಕೊರತೆಕಾಣೆ ”

ಹೀಗೆಂದು ಅಲ್ಲಿಗೇ ತೃಪ್ತಿಸಾಲದೆ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾವೇ, ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ
 ಶ್ರೀ ದಾಸಾರ್ಯರ ಕರುಣೆ ತಮಗಾದ ಒಗೆಯನ್ನು :—

ಮಠ್ಯ : ತಾಳ

“ ಸುಣ್ಣಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ಮನುಜಪಾಮರಗೆ
 ಮುನ್ನ ಕುಳಿತಲ್ಲೆ ರನ್ನದೊಜ್ಜದ ಖಣಿ
 ತನ್ನಿಂದಲೇ ತಾನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪೊಳೆದಂತೆ ” ಆಗಿದೆ ಎಂದು.

“ನಾನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಪಾಪಿ. ಆದರೆ ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನಗೆ
 ಪಾಪ ದೂರಾಗಿದೆ. ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನನ್ನ ಸಾಧನ
 ಕಾರಣವೆನ್ನಲಾಗದು. “ ಮನ್ನಿಸಿ ಪಿರಿಯರು ” ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಹಿರಿಯರಾದ
 (ಹಿಂದಿನ ಜನುಮದ ತಂದೆ) ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ನನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನು
 ಕ್ಷಮಿಸಿ “ ಇನಿತು ಪಾಲಿಸಲು ” ನಾನೊಬ್ಬ ಮನುಜನೆಂದೆನಿಸಿದೆ ಅಷ್ಟೇ. ಇಂತಹ
 ಕೃಪಾಳು ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು. ಇವರ ಮಹಿಮೆ ಅದಾರು ವರ್ಣಿಸುವವರು ! ”
 ಎಂದರು.

ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ವಿಜಯರಾಯರಿಗೆ. ಎಲೈ ಮನಸ್ಸೇ,
 ಇಲ್ಲಿ ಗಮನವಿಡು. ನೀನು ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ಅಹಂಕಾರಪಡಬೇಡ ಎಚ್ಚರಿಕೆ !
 ನೀನು ಕವಿ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟರೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ ? ಜನರೇನೆನ್ನುವರು ?
 ನೋಡಿಲ್ಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮಹನೀಯಪಾದರು !

ತಾಳ : ತ್ರಿಪುಟ.

“ ಆರವಿಂದಬಳಿಯ ಖದ್ಯೋತ ” ಎಂದರೆ ಕಮಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮಿಣುಕು ಪೂಚಿ “ ಬಂದು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರಲಾಗ, ಅದೇ ಕಾಲದಲಿ, ತರಣಿ ಉದ್ಭವನಾಗಿ ” ಆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಮಲವು ಅರಳಿತು. ಆ ಖದ್ಯೋತಕ್ಕೂ ಸೂರ್ಯವಾಚಕ ಶಬ್ದ ಖದ್ಯೋತ ವೆಂದೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯನ ಉದಯ ಕಂಡು ಆ ಕಮಲ ಅರಳಿತೆಂದು ತಿಳಿಯದ ಆ ಕ್ರಿಮಿ, ತಾನು ಬೀರಿದ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕಮಲವು ಅರಳಿತೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೇನು ಗೌರವ! ಪಾಪ, ಆ ಮೂರ್ಖ ಕ್ರಿಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಜನ ನಗರೇ? ಹಾಗೆಯೇ ನೀನು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟರೆ ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ—

ಮರುಳೆ ಮನವೆ ಕೇಳು ಕವನ ನಿನ್ನ ಕೃತಿ
ಹಿರಿದಾಗಿಪ್ಪದೆಂದು ಹಿಗ್ಗದಿರು |
ಎರಡರ ಪೆಸರು ಒಂದಾದರು, ಮಹಖ್ಯಾತಿ
ಬರುವುದು ತರಣಿಗಲ್ಲದೆ ಖದ್ಯೋತಕೇನು ?
ಗರುವಿಕೆತನ ಸಲ್ಲ ವಿಜಯವಿಠ್ಠಲರೇಯನ
ಶರಣರ ಕೃಪೆಯಿಂದಲಿ ಭಾಗ್ಯ ನಿಜವೆನ್ನು ||

ಎಂದು ತಮ್ಮ ನಿಜಾನುಸಂಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದಿನ ತಾಳದಲ್ಲಂತೂ, ತಾವು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವೆಂದಿರುವುದಾದರೆ ಅದು ದಾಸರಿಂದ. ಯಾರಾದರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿದರೆ, ಹೊಗಳಿದರೆ, ಅದು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದು ಹೊರತು ತಮಗೇನೂ ಆ ವಂದನೆ, ಸ್ತುತಿಗಳು ಸಂಬಂಧವಾದುವುಗಳಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವೋತ್ತಮಶ್ರೀ ಪುರಂದರರು ದಯಮಾಡಿ “ ಎನಗೆ ಅಂಕಿತವಿತ್ತು ” ಹರಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿದರು. ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೆಷ್ಟರವನು ! ನನ್ನ ಹಣೆಯಬರಹವೇನು ? ಚೇಕಲಪರಿಯಂತಹ ಕುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಅನ್ನ ಹಾಕುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದು, ಅತ್ಯಂತ ಬಡತನದಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿದ್ದುದ

ಮರಿಯದೆ ಜಿಹ್ವೆಲಿ ಕೊಂಡಾಡು ನಲಿದಾಡು” ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರ ಗುರುಭಕ್ತಿ ಅದೆಷ್ಟು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ್ದೆಂದೂ, ನಾವು ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯ ಮಟ್ಟವೆಂತಹುದೆಂದೂ ಅರಿವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಇದೇ ಸುಳಾದಿಯ ಆದಿತಾಳದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರ ಉಪದೇಶಸಾರ ಹೀಗಿದೆ:—

ಜೀವನಿಗೆ ನಿತ್ಯಸುಖಬೇಕಾದರೆ (ವೈಕುಂಠಬೇಕಾದರೆ) ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿ, ಹರಿದಾಸರ ನೆರವನ್ನೇ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು. ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅರಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಎಡಬಿಡದಿರಬೇಕು. ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಯಾಗಬಾರದು. ಹರಿದಾಸನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಸಾಧನಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಗುಣಗಾನ, ಅವನ ಚಿಂತನೆಮಾಡುತ್ತಲೇ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಎಂದು ಹೇಳಿ—“ಇದು ಉಪಚಾರವೆನ್ನದಿರಿ” ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒದಗಬೇಕಾದರೆ ‘ಹರಿದಾಸರು’ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರಾಯರು “ಒಲಿದು ಕೃಪೆಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಬರಿದೆ ಬಾಹುದೆ ಸುಖ” ಎಂದರು.

ಇಲ್ಲಿ ‘ಸುಖ’ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಪರೋಕ್ಷದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಆನಂದ ಎಂದರ್ಥ. ಅದನ್ನೇ ಈ ಸುಳಾದಿಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ -

*ಇಂದ್ರನಾಮಕರಾದ ದಾಸರೊಲಿದಮ್ಯಾಲೆ

ಚಂದ್ರಪ್ರಕಾಶಸಿರಿವಿಜಯವಿಠಲ ಪೊಳೆವ || ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಭೃಗುಮುನಿಗಳ ಅಂಶರಾದ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರೇ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಇನ್ನುಳಿದವರು ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನಿದೆ?

ಇಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರ ಪುಣ್ಯದಿನವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರೂ, ಎಂದರೆ ಹರಿದಾಸರೆಲ್ಲ ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡುವ ದಿನ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ಒಂದುದಿನ; ಪುಷ್ಯ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ. ಆ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಹವಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿಂಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಸಡಗರ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರಿಗೆ! ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು ನೆನೆಸಿದವ ಧನ್ಯ. ಆರಾಧಿಸಿದವನು ಮಾನ್ಯ.

*ಇಂದ್ರನಾಮಕರಾದ ದಾಸರು ಎಂದರೆ ಪುರಂದರನಾಮಕರಾದ ದಾಸರು.

ರಿಂದ ಜನರ ತಿರಸ್ಕಾರನುಡಿಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದುದು ನನಗೆ ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಲೋಗರು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸಿಡಿದುಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡದ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿದ್ದ ನಾನು, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಇರಬಾರದೆಂದು ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದಾಗ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರರೂಪದಿಂದ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ವಿಜಯವಿಠಲ ಬಂದು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದನಲ್ಲ! ಅದೇನು ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿ ಶ್ರೀ ನರಹರಿ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದನೆಂದೇನಲ್ಲ; ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ಮಗನಾಗಿ (ಗುರುಮಧ್ವಪತಿ) ನಾನಿದ್ದಾಗ ಅವರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಅನುಗ್ರಹಫಲ ಈಗ ನಾನುಂಡದ್ದು, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕಂಡದ್ದು” ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಈ ಜನುಮದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಪರಿಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಎದೆ ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವನನ್ನೂ ಶ್ರೀ ದಾಸಾರ್ಯರೇ ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದು ಈಗ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರ ಮಾತು :—

ಅಟಿತಾಳ.

“ ಪರಮದರಿದ್ರನು, ಬಹುರೋಗಿಷ್ಟನು,
ನಿರುತನಿಂದಕ, ಮಹದುಃಖಿಷ್ಟನೆಂದಿಗು,
ಕುರುಡನು, ಕಿವುಡನು, ಮೂಕನು, ನಾನಾ-
ಪರಿವ್ಯಾಕುಲ ವ್ಯಾಕುಲ ವ್ಯಾಕುಲದವ,
ಆರು ಇಲ್ಲದಿಷ್ಟ ಪರದೇಶಿ ಕೇವಲ ಕೃಷಿ-
ಪರಿಪೀಡಿತ ಕ್ಷುಧಾತುರನಾಗಿ ಬ್ಯಾಸಿಗಿಬಿಸಲೊಳು ತಪಿಸುತ
ಸ್ಮರಣೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ನೀರಿಲ್ಲದರಣ್ಯದಿ
ಇರುತಿಷ್ಟ ಮಂದಮಾನವನ ತತ್ಕಾಲದಿ
ಭರದಿಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಸಂಜೀವಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಸುರತರುವಿನ ತಂಪುನೆರಳೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು-
ತೆರದಂತೆ, ಎನಗಿಂದು ಸ್ತೋತ್ರಮರಿಂದಲಿ
ದೊರಕಿತು ಇದೆ ಸುಖ ಸೌಖ್ಯವೆನ್ನು ಮನವೆ
ಧರೆಯೊಳು ದೈವ ಶ್ರೀ ವಿಜಯವಿಠಲನನ್ನ

ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರು

ಅಪರೋಕ್ಷೇ ಶ್ರೀವಿಠಲರಾಯರು

(ಮುಂದುವರೆದು)

ಒಂದು ಪರ್ವಕಾಲ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿಯ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಸತ್ಯಸಂತುಷ್ಟತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ತೆರಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀವಿಠಲರಾಯರೂ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ ಆ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿಯೇ ಕೂತು ದೇವರ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯನಿವರ್ಜನೆಮಾಡ ಹತ್ತಿದರು. ಶ್ರೀಮಠದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಂಡು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದ್ದ ಸಾರಿಗ್ರಾಮಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಾರಿಗ್ರಾಮವು ಕೈಜಾರಿ ನದಿ ಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದುಹೋಯ್ತು. ಖಿನ್ನವದನರಾದ ಶ್ರೀಗಳವರು ಜನರಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹುಡುಕಲು ಹೇಳಿದರು. ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಜನರು ಹುಡುಕಿದರೂ ಆ ಋಷಿಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಕಲ್ಪಗಳ ಸಮುದಾಯದ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಒಂದು ಸಾರಿಗ್ರಾಮಶಿಲೆ ಅದ್ದಿಲ್ಲದಿತ್ತೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲವರು! “ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ”, “ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ” ಈ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದವೇ ಹೊರತು ಸಾರಿಗ್ರಾಮ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

ರಾಯರು ಶ್ರೀಗಳವರ ಕೈಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯತೀರ್ಥಕ್ಕೆಂದು ಬಂದರು; ಈ ಗುಂಪೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ತೀರ್ಥವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಶ್ರೀಗಳವರು “ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮಠದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಹಗೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ವಿಠಲರಾಯ, ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು ಸಾರಿಗ್ರಾಮ ಎಂದರು.

“ಇಷ್ಟು ಜನ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಇಲ್ಲ, ನಮಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿ ತಪ್ಪಿತು ವಿಠಲರಾಯ” ಎಂದು ನೊಂದರು ಶ್ರೀಗಳವರು.

ಪುಣ್ಯದಿನಗಳು

ನಾಗರ್ಗಶಿರ ಬಹುಳ ಸಾಡ್ಯದಿಂದ ಪುಷ್ಯ ಪೂರ್ಣಿಮೆವರಿಗೆ

- ನಾಗರ್ಗಶಿರ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷ— ೧ ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶ್ರೀರಘುನಾಥ-
ತೀರ್ಥರು, ಮಳಖೇಡ.
- ,, ಸುಬ್ರ. ಮಠದ ಶ್ರೀನೇದವ್ಯಾಸ-
ತೀರ್ಥರು.
- ,, ೨ ಮಾಧ. ಮ. ಶ್ರೀಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಾಧವ-
ತೀರ್ಥರು, ಮುಳಬಾಗಿಲು.
- ,, ೩ ಅ.ತೀ.ಮ. ಶ್ರೀರಾಮತೀರ್ಥರು.
- ,, ೪ ಉ.ಮ. ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾನಿಧಿತೀರ್ಥರು,
ಯರಗೋಳ.
- ,, ೫ ಶ್ರೀಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥತೀರ್ಥ-
ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ಮಳಖೇಡ.
- ,, ೬ ಮಾ.ತೀ. ಮಠದ ಶ್ರೀಜ್ಞಾನಿನಿವರ್ಯ-
ತೀರ್ಥರು.
- ,, ,, ಶ್ರೀನರಸಿಂಹವಿಠಲದಾಸರು,
(ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ ತಂದೆ)
- ,, ೧೦ ಅ.ಮ. ಶ್ರೀರಘುವರ್ಮತೀರ್ಥರು.
- ,, ೧೧ ಸುಬ್ರ.ಮ. ವಾಗೀಶತೀರ್ಥರು.
- ,, ೨೦ ಶ್ರೀರಾಯರಮಠದ ಶ್ರೀಜಿತಾನಿತ್ರ-
ತೀರ್ಥರು.
- ಪುಷ್ಯ ಶುದ್ಧ— ೨ ಸೋ. ವ್ಯಾ. ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥತೀರ್ಥರು.
- ೪ ,, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಾಥತೀರ್ಥರು.
- ,, ೫ ,, ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥತೀರ್ಥರು.
- ೧೧ ಉ.ಮ. ಶ್ರೀರಘುನಾಥಮತೀರ್ಥರು,
ತಿರಕ್ಕೋಯಿಲೂರು.
- ,, ರಾ. ಮ. ಶ್ರೀಸುರೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು.

ಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ ಈ ಗಂಡಿನವರು ೪-೫ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದರು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದಿಳಿದ ದಿನ ಅಡಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಲ್ಲ: ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರೊಲೆ ಹೊತ್ತಿಡಲು ಬೆರಣಿಗೆಂದು ಯಜಮಾನಿ ಆ ಬೆರಣಿಯ ಕೋಣೆಗೆ ದಯೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ “ಇದೇನಮ್ಮ ಇನ್ನೂ ಹೊರಡಲೇ ಇಲ್ಲವೇನಮ್ಮ, ಗಂಡು ಹಡೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೆಮ್ಮೆಯೇ? ಹತ್ತಾರು ಮೈಲಿ ದೂರ ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೆ ಕಮ್ಮಿ ಹೊತ್ತು ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನಮ್ಮ ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ? ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಊರು ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತೆ. ನೀವು ಹೋಗಿ ಜಾನವಾಸ ಮುಗಿದು, ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನ ವಾಗುವಾಗ ಬೆಳಕಾಗುತ್ತೆ ಅಷ್ಟೆ, ಹೊರಡಿ ಹೊರಡಿ” ಎಂದರು ರಾಯರು! ಆಕೆ ಬೆಚ್ಚುಬಿದ್ದು ಇದೇನು ವಿಠಲರಾಯರೇ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀರಿ? ಇಷ್ಟುದಿನ ಊಟಕ್ಕೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ? ಎಂದಳು.

“ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಬಿಟ್ಟು ಅದೆಷ್ಟೋ ದಿನವಾಯ್ತು. ಈಗ ಮಾಡಿದ ಘನ ಊಟ, ರಾತ್ರಿಗೇಕೆ ನಾಳೆಗೂ ಹಸಿವಾಗೊಲ್ಲ” ಎಂದರು ರಾಯರು.

“ಇದೇನು ವಿಠಲರಾಯರೇ, ಒಂದುಮಾತಿಗೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ! ಅಲ್ಲ, ಇದುವರೆಗೆ ೪-೫ ದಿನ ಕಳೆದವಲ್ಲ, ಏನುಮಾಡಿದಿರಿ ಊಟಕ್ಕೇ ಎಂದೆ.”

“ನಾಲ್ಕೈದು ದಿವಸಗಳಾದುವೇ?”

“ಹೌದು ರಾಯರೇ- ನಿಜವಾಗಿ ೫ ದಿನ ಆಯ್ತು.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲೇ?”

“ಹೋಗೇ ಆಯ್ತು, ಬಂದೂ ಆಯ್ತು. ಒಳ್ಳೇ ಮಹರಾಯರು, ಹೀಗೂ ಉಂಟೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ! ಏನೊಂದ್ರೆ, ಬೀಗಹಾಕಿಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದ್ರೂ ಇದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲೋ ನೋಡ್ಬಾಡ್ಬೆ? ದೇವರ- ಸಮಾರಾಧನೆ ದಿನ ಊಟಮಾಡಿದ ವಿಠಲರಾಯರು ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲೇ ಕೂತಿ ದ್ದಾರೆ ನೋಡಿ! ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಗೆ ಹೊರಟಿಲ್ಲೇ ಅಂತ ಬೇರೆ ಕೇಳಾ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ ಮಹರಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ” ಎಂದರು ಗಂಡನನ್ನು ಕುರಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ರಾಯರನ್ನು ಕಂಡು ಮಿಡುಕಿದರು; ಬೇಗ ಅಡಿಗೆಮಾಡಿ, ನೈವೇದ್ಯಸಮರ್ಪಣೆ

“ನಾನೂ ನೋಡಲೇ ಬುದ್ಧಿ?”

“ಓಹೋ! ಶ್ರೀಗಳವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಅವರೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದು, ಇಲ್ಲೇ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು, ಈಗಲೇ ಕೆಳಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ನಮಗೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲೋ ಏಕಾಂತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಈಗ ಶ್ರೀಗಳವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಈ ಬಿನ್ನಾಣದ ಮಾತಿನವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ ದೇವರು!” ಎಂದು ಅಂದರು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು. ಕಿವಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಬಿದ್ದರೂ ಕೇಳಿಸದವರಂತಿದ್ದು ಶ್ರೀರಾಯರು ಇಳಿದರು ನದಿಯೊಳಗೆ! “ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾನೆ ಬುದ್ಧಿ ದೇವರು” ಎಂದು ಅಂದವರೇ ತಂದು ಶ್ರೀಗಳವರ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರು ಆ ಸಾರಿಗ್ರಾಮವನ್ನು. ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಆನಂದವೇ ಆನಂದ! ವಿಠಲರಾಯ—“ಯಮೇವೈಷ ವೃಣುತೇ ತೇನ ಲಭ್ಯಃ” ಎಂದರು* ಸ್ವಾಮಿಗಳು.

ಶ್ರೀರಾಯರ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ಅನೇಕ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಡೆದ ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೀಗಿದೆ.

ಒಂದು ಮದುವೆಯ ಮನೆಯವರು ಶ್ರೀರಾಯರನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭೋಜನಕ್ಕೆಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಅಂದು ದೇವರಸಮಾರಾಧನೆ. ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಯರೂ ಕೂತರು. ಎಲ್ಲರೂ ಭೋಜನ ಮುಗಿಸಿದರು. ಹೆಣ್ಣಿನವರ ಊರಿಗೆ ತೆರಳುವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ, ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅವರವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಸರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀರಾಯರು ಭೋಜನವಾದಮೇಲೆ ಉತ್ತರತೀರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆಂದು ಹಿತ್ತಲಕಡೆ ಬೆರಣಿ (ಕುರುಳು) ಒಟ್ಟುವ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಗಲಾಟೆಯಿಲ್ಲದಸ್ಥಳವಾದುದರಿಂದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬೆನ್ನುಮಾಡಿ ಕೂತರು. ಊರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ವೇಳೆ; ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿ ಬೀಗದಕೈಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಯಜಮಾನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಹು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆ ಬಂಧು ಜನರೆಲ್ಲ ಊರಿಗೆ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಸ್ವರ್ಗಸುಖದಿಂದ ಸದೃಶವಾದ ಸೌಖ್ಯದ

*ಈ ಸತ್ಯಸಂತುಷ್ಟತೀರ್ಥರವರು ಶ್ರೀಸತ್ಯಕಾಮತೀರ್ಥರವರ ಪರಮಗುರುಗಳು.

ಮಾಡಿಸಿ, ರಾಯರಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ತೋಡಿಟ್ಟು, ಸ್ನಾನಕ್ಕೇಳಿ ವಿಠಲ ರಾಯರೇ ಎಂದರೆ, ಆಗ ರಾಯರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಬಂತು. ಪವಮಾನ ರಾಯಾ, ನಮ್ಮಪ್ಪಾ ಎಂದು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದರು ರಾಯರು. ಸ್ನಾನದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರಂತೆ!

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶ್ರೀರಾಯರು ಅಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರು. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಶಾಲುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಸರ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಕೈದು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಹೊರಟ. ಅರಸರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ. ಉತ್ತಮರೀತಿಯ ಆ ಶಾಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೇನೋ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂತು. ಆದರೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿಯಾಯ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರ ಕುದುರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು ರಾಜರು. ರಾಜರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ತೀರುವರೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ವಾಪಸು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಗುಡಿಯ ಹೊರಗಡೆ ಕೂತಿದ್ದ ರಾಯರು, “ಏನಯ್ಯ ಅದು,” ಎಂದರು.

“ಕಾಶ್ಮೀರ ಶಾಲುಗಳ ಮೂಟೆಗಳು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ”

“ಏಕೆ ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯಪ್ಪ?”

“ಅದರ ವಿಷಯವಿರಲಿ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ದುಃಖ ನಮಗೆ”

“ಏನಪ್ಪ ದುಃಖ? ಮಹಾರಾಜರು ಬೇಡವೆಂದರೆ?”

“ಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದರೆ ನಾನೇಕೆ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ?”

“ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ಕೆಲಸಮಾಡು: ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಮುಂದಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರಹಾಕು, ನಾಳೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದು ಹಣ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಒಪ್ಪುವೆಯಾ?”

ಅದೇನು ತೋರಿತೋ ಅವನಿಗೆ “ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದವನೆ ಆ ಗುಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿಳಿಸಿ, ಅವರ ಬಳಿ ಕೂತ. ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಶಾಲು ಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದಿದ್ದ ಆಳುಗಳೂ ಕೂತರು.

“ರಾಯರೇ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು ಗೊತ್ತೇ?” ಎಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿ.

“ಅದೆಷ್ಟಾದರೂ ಆಗಲಿ ಕೊಡೋನು ನಮ್ಮಪ್ಪ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವ ನೀನು ಮಧ್ಯೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಬೆಲೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು” ಎಂದರು ರಾಯರು.

“ಏನು ನಿಮಗೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಹಾಸ್ಯವೇ?”

“ಹಾಸ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ, ತಮಾಷೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ನಾಳೆ ಹಣ ತೋಗೊಂಡು ಹೋಗಪ್ಪ” ಎಂದರು.

ಅದಾವ ಮಹಾರಾಯನೋ ಅವನು. “ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು” ಶಾಲು ಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ.

ಮರುದಿನ ಅದಾವುದೋ ಹಬ್ಬ. ಮಹಾರಾಜರ ಭೇಟಿಮಾಡಿ, ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯುವುದು ಅಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಂಪ್ರದಾಯವಷ್ಟೆ? ಅದಕ್ಕಾಗೆಂದು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅರಮನೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಮಾರುತಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಮಾರುತಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಹೋದಾಗ, “ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ ಇದೋ ಈ ಮಾರುತಿಯ ಪ್ರಸಾದ, ಎಂದು ಒಂದೊಂದು ಶಹಲು ಹೊದ್ದಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದರು ವಿಠಲರಾಯರು. “ಇದೆಲ್ಲಿಯದು ಇಷ್ಟು ಶಾಲುಗಳು ರಾಯರೇ?” ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು ವಿದ್ವಾಂಸರು. “ಇದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರ ವೈಭವದ ಕುರುಹು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ವಿಠಲರಾಯರು.

“ಎಂತಹ ಘನ ಶಹಲು! ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ, ಮಹಾಪ್ರಭು, ಮಹಾಪ್ರಭು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಹಲಿನ ಅಂಚನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅರಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದರು ವಿದ್ವಾಂಸರು.

ಉತ್ತಮ ಆಸನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾರಾಜರು ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರ ತಂಡವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬೆರಗಾದರು. ಇದೇನಿದು! ನಿನ್ನೆ ನಾವು ನೋಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯೆಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಶಹಲುಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಪಂಡಿತರುಗಳ ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂದುವು! ಎಂದು ಮಹಾರಾಜರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ.

ಅಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಅನಂದಗೊಂಡ ಮಹಾರಾಜರು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕುರಿತು “ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಶಹಲುಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದ ಆ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರು?”

“ಇಂತಹ ದಿವ್ಯ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಲು ತಮಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಭೋ!”

“ಇದೇನು ಹಬ್ಬವೆಂದು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಈ ರೀತಿ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿರುವಿರಾ? ಸಂತೋಷ. ನಿಜ ಹೇಳಿ ತಮಗೆಲ್ಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮಹರಾಯನಾರು?”

“ಈ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂಜನೇಯನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಠಲರಾಯರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಶಹಲನ್ನು ಹೊದ್ದಿಸಿ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರು ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಹೊಸ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನದು; ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದರು.

ಶ್ರೀಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲ; ಮಹಾ ಮೇಧಾವಿಗಳು; ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಅವರದು.

“ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯ್ತು. ಅಶೀರ್ವಾದವಿರಲಿ” ಎಂದರು ಮಹಾರಾಜರು.

ಸರಿ. ರಾತ್ರಿಯ ಒಂದು ಯಾಮ ಕಳೆಯಿತು. ವಿಠಲರಾಯರು ಒಬ್ಬರೇ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ರಾಯರೇ, ರಾಯರೇ ಎಂಬ ಸದ್ದು ಬಂತು. ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ ಶ್ರೀಮಹಾರಾಜರೇ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

“ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರು ಒಳಗೆ ದಯಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದರು ರಾಯರು.

ಒಳಗೆ ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಿಸಿ, ನಿಂತುಕೊಂಡೇ “ಶಹಲು ಜೋಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದವೇ ರಾಯರೇ” ಎಂದರು ರಾಜರು.

“ಅವನು ತಂದಿದ್ದುದೇ ಐದುನೂರು ಮಹಾಪ್ರಭೋ” ಎಂದರು.

“ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ರಾಯರು ಏನುಮಾಡಿದರೋ!”

“ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಾನಮಾಡಿಸಿದರು.” ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಗುಮುಖ! ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆನಂದಬಾಷ್ಪ! ರಾಜರು “ರಾಯರೇ ಆ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮದಷ್ಟೇ?”

“ತಮ್ಮದಲ್ಲದೆ ನಮಗೆಲ್ಲಿಯದು ಆ ಪುಣ್ಯರಾಶಿ?” ಇದೋ ಈ ಗಂಟನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕು ರಾಯರೆ ಎಂದು ಮಹಾರಾಜರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅನಂದದಿಂದ ರಾಯರಕಡೆ ನೋಡಿ, ಶ್ರೀ ಮಾರುತಿಯನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ ಅರಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಮರುದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ವ್ಯಾಸಾರಿ ಬಂದ. ಹಣ ಸಿದ್ಧವಿದೆಯೇ ರಾಯರೇ? ಎಂದ.

“ಅದೋ, ಆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗಂಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ನೋಡಿ. ಇನ್ನೆಷ್ಟುಬಾಕಿ ಹೇಳಿ.” ಎಂದರು ರಾಯರು. ಆತ ಕೂತು ಎಣಿಸಿದ. “ನಿನ್ನೆ ನಾನು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೂ ಇಷ್ಟೇ ರಾಯರೇ. ಅವರು ಇಷ್ಟು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದರು. ಅಲ್ಲ ತಮಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ರಾಯರೇ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದದ್ದು ಇಷ್ಟೇ ಎಂತ!”

“ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಇಷ್ಟೇ ಎಂತ?”

ಆ ವ್ಯಾಸಾರಿಗೆ ಆ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ರಾಯರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಮಹಾರಾಜರ ಆ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಿಷ್ಟಿದ್ದರೆಂತ!

ವ್ಯಾಸಾರಿಯು ಹೊರಟ ಸಂತೋಷದಿಂದ. ಶ್ರೀ ವಿಠಲರಾಯರನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಪತಿಯು ಇಂತಹ ವೈಭವದಿಂದ!

“ಹರಿನಾಡ್ಡ ಮರ್ಯಾದೆ ಅನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕು” ನಮ್ಮ ವಿಜಯಪ್ರಭುಗಳ ಈ ಮಾತು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವೆಂಬುದು ವಿಠಲರಾಯರ ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ನಿಮಿಷದವರೆಗೂ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಮಮತೆ ಯನ್ನು ತೊರೆದೇ ಬಾಳಿದವರು. “ಇಟ್ಟಾಂಗಿ ಇರುವೆನೋ ಹರಿಯೇ” ಎಂದೇ

ಜೀವಿಸಿದರು. ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಹೀಗೆ ನಾನಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಇಡಬೇಕು ಎಂದವರಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ.

ರಾಯರಿಗೆ ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಣ್ಣಾಯಿತು. ಅದರ ಕಡೆ ಗಮನವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರು. ಇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಜನರು ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರತಂದು ತೋರಿಸಿದರು. ವಾಸಿಯಾಗದ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಔಷಧವೇಕೆಂದೆನ್ನುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು ರಾಯರು. ಔಷಧೋಪಚಾರಗಳು ಭಕ್ತರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ದೇನೂ ಕಮ್ಮಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಪತಿಯ ಪದಕಮಲಗಳಲ್ಲದೆ ಇತ್ತ ಕಡೆ ಗಮನವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ಉರುಳಿದವು. ಕಾಲಿನ ಹುಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುಳುಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವಂತೆ. ಆಗಲೂ, ಜನರು ಗಾಬರಿ ಗೊಂಡರೇ ಹೊರತು ಇವರಿಗೇನೂ ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ವೈದ್ಯರು ಬಂದು ಇಲಾಜುಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಊಟದ ವೇಳೆಗೆ ರಾಯರು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾಲಿನ ಹುಳುಗಳನ್ನು ವೈದ್ಯರು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆರಿಸಿ ಪುನಃ ಆ ಹುಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಹಲವು ದಿನಗಳಾದರೂ ತನ್ನ ಔಷಧದಿಂದ ಹುಣ್ಣು ವಾಯದಿದ್ದು ದರಿಂದ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತಾವು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹುಣ್ಣು ತುಂಬ ಸಡಿಲವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಾಯ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ರಾಯರಿಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕಾವಲಿಟ್ಟು ವೈದ್ಯರು ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಊಟದ ವೇಳೆಗೆ ಜನ ತೆರಳಿದರು. ಈ ಮಹ ರಾಯರು ಒಡನೆಯೇ ಎದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಯ್ದು ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಕಟ್ಟನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿ ಒಳಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡರು.

ಮರುದಿನ ವೈದ್ಯರು ಬಂದರು. “ಇದೇನು ರಾಯರೇ ಹುಣ್ಣು ಆರಲೇ ಯಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಹಿಂದಿನದಿನ ಕಾದಿದ್ದ ಆ ಮಹರಾಯ ಓಡಿಬಂದು ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಕೋಪದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ

ನಗುಬಂತು. “ಇದೇನು ರಾಯರೇ ಹೀಗೂ ಉಂಟೇ?” ಅಂದರು. ನನ್ನ ದೇಹ ದಲ್ಲಿನ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳನ್ನೇ ಈ ಹುಳುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಯಬಹುದೇ ಪಂಡಿತರೇ? ಅಂದಿನಿಂದ ನನಗೆ ರೋಗದ ಭೇಟಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಸದಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿ ಈಗ ಈ ರೀತಿ ಯಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೂ ನಿಮ್ಮ ಔಷಧೋಪಚಾರದಿಂದ ಗುಣ ವಾದೀತೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ, ಆದರೆ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಈ ಹುಳುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಕುಂದುತಂದುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೇನು? ಎಂದರಂತೆ!

ಇದು ಮಹಾಮಹಿಮರುಗಳು ಹರಿಯಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರಿಗಳಾಗಿ ನಡೆಯುವರೀತಿ. ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರ ಶೀಲಗಳ ನೆನಪುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯುತ್ತವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅದಾವ ಸುಜೀವಿಗೆ ಸಂಶಯ ಹುಟ್ಟಿತು?

ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಜಾಂತರ್ಯಾಮಿಶ್ರೀಮಧ್ವಪತಿಃ ಪ್ರೀಣಾತು.

ಪ್ರಕಾಶನ

ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಪಧ

ಲೇಖಕರು :

(ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಶ್ರೀಗೋಪಾಲದಾಸರು, ಬೆಂಗಳೂರು.)

“ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್ತೆ”ಂದು ಶ್ರೀಚಂದ್ರಿಕಾಕೃತ್ವಾದರು (ಶ್ರೀನ್ಯಾಸ-
ರಾಯರು) ಬಹುಮಾನಿಸಿದ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸಾಯರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು
ತೆರನಾದ ಪಾಕಗಳು ಅಡಗಿವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿ,
ಪಂಡಿತಪಾಮರ ಜನತೆಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಈ ನಾರದರ ರೂಪ (ಶ್ರೀಪುರಂದರ
ದಾಸರ ರೂಪ)ಕ್ಕೆ ಚಿರಮುಣಿಯಲ್ಲದ ಜೀವನಿಲ್ಲ; ಮುಣಿಯಲ್ಲವೆಂದವನು
ಸುಜೀವನಲ್ಲ. ದಾಸರಾಯರು ತಯಾರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪಾಕಗಳನ್ನು ರುಚಿ
ನೋಡಲು ಹೊರಟರೆ ತೃಪ್ತಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ತಯಾರಿಸುವ ಸಿಹಿ
ಅಥವಾ ಖಾರದ ರಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೆಲವು ರುಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ
ರುಚಿಸದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದವು ಹಾಗಲ್ಲ;
ಎಲ್ಲ ಸಜ್ಜನರಿಗೂ ರುಚಿಸಿಯೇ ತೀರುತ್ತವೆ. ನಾವು ರಚಿಸಿದ್ದು ಕೆಲಕಾಲದ
ಮೇಲೆ ಕೆಡುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ದಾಸಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ್ದು ಅಂದಿಗೂ, ಇಂದಿಗೂ,
ಮುಂದೂ, ನೂತನ ರಸವೇ ಆಗಿ ಉಳಿಯುವಂತಹುದು. ಅದು ಅವರ ರಚನೆಯ
ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ನಾವು ರಚಿಸಿದವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಚಂದ;
ಕೆಲವು ನಾಲಿಗೆಗೆ ಹಿತ. ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರ ಪಾಕ ಹಾಗಲ್ಲ; ಅವರ ಕೃತಿರೂಪ
ಪಾಕವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದೊಡನೆ ಕೈಯಿಂದ ಆ ಪಾಕದ ಪತ್ರವನ್ನೇ
ತೆಗೆದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ; ಪಾಕವನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆ
ನಿಸುತ್ತದೆ; ಹಾಕಿದಮೇಲೆ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರ ರಸಾಯನವನ್ನಾಗಿ ನೀಡಬೇಕೆ
ನಿಸುತ್ತದೆ. ನೀಡಿದಮೇಲೆ ಮನನ (ಮೆಲಕು) ಮಾಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಾದ

ಮೇಲೆ ಮೈಮರೆಸಿ ಅಮಲೇರಿಸಿ ಕೂಡಿಸಿಯೇ ಬಿಡುವಂತಹ ಪಾಕ ಅದು. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಪಾಕವನ್ನು ತಮಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ರಾಗ: ಪೂರ್ವಕಲ್ಯಾಣ ಅಟತಾಳ

ಏನಾದರು ಒಂದಾಗ*ಲಿ | ನೂರೆಂಟು ದೇವರ ಗುಡಿ ತುಂಬ ಕಲ್ಲೇ || ಪ
ಅತ್ತೆಯ ಕಣ್ಣು—ಹೋಗಲಿ, ಮಾವನ ಕಾಲು ಮುರಿಯ—ಲಿ
ಹಿತ್ತಲ ಗೋಡೆ—ಬೀಳ—ಲಿ, ಕಾಳಕತ್ತಲು ಒಂದು ಕವಿಯ—ಲಿ ೧
ಮನೆಯ ಗಂಡ ಮಾಯವಾಗ—ಲಿ, ಉಣಬಂದ ಮೈದುನ ರೊರಗ—ಲಿ
ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಗ—ಲಿ, ಮತ್ತೆ ಅತ್ತಿಗಿ ನಾದಿನಿ ಮಡಿಯ—ಲಿ
ಕಂದನ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚ—ಲಿ, ಚಲ್ವಚಂದ್ರಗೆ ಹಾವು ಕಚ್ಚ—ಲಿ
ಈ ದ್ವಂದ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಚ್ಚ—ಲಿ, ನಮ್ಮ ಪುರಂದರವಿಠಲ ಮೆಚ್ಚ—ಲಿ

ಹೆಂಗಳೆಯೋರ್ವಳು ತಾನು ಮದುವೆಯಾದ ಪತಿಯೊಡನೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸು ಬಾರದೆ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಯುವಕನನ್ನು ಕೂಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆ ಇರುವಂತೆ ಈ ಪದರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ತಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಅವಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಾರದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಯುವಕನನ್ನು ಕೂಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಆಶಯದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಈ ಕೆಲಸಗಳು (ಅನುಕೂಲಗಳು) ಒದಗಿದರೆ ಆಗ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಕೈಗೂಡಿದಂತೆಯೂ ಆಯ್ತು; ಸಂಸಾರಂದಿಗಳೆಂದೇ ಜನರು ಭಾವಿಸುವರು; ಅಪವಾದಗ್ರಸ್ತಳೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರವನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ದಾಸಾರ್ಯರು!

ಈ ಕೃತಿರೂಪಪಾಕವನ್ನು ನೋಡಿದ ಅದಾವ ರಸಿಕ ವಿಮರ್ಶಿಸದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತಿದ್ದಾನು? ಇದೇ ತೆರನಾದ ಮತ್ತೊಂದುಪದವೂ ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯ

* ಇಲ್ಲಿ (—) ಈ ಚಿನ್ನೆ ಇರುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಳೆದುಹಾಡಬೇಕು, ಎಂದರೆ ಒಂದಾಗ—ಲಿ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ “ಸಾಧುಜನರ ಸಂಗವ ಮಾಡೊಂಧ್ವಾದರ
ನಾದರು ಕಲ್ತೇನವ್ವ” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೋಕ್ತಿಯಿದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ಕರ್ತ-
ಶ್ರೀಪುರಂದರವಿಠಲನೆಂಬೋ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಿಂಡನ ಕೂಡಿದನವ್ವ” ಎಂದೇ ಅಂದಿ-
ದ್ದಾರೆ. ಆ ಪದಕ್ಕೂ ಈ ಪದಕ್ಕೂ ಬಹು ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಪ್ರಕೃತ, ಈ
‘ಏನಾದರೂ ಒಂದಾಗಲಿ’ ಎಂಬ ಪದದ ರಸಾಸ್ವಾದನೆಗೆ ತೊಡಗೋಣ!

ಏನಾದರೂ ಒಂದಾಗಲಿ: ಜೀವನ ಅಂತರ್ಗತ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಕ್ಕೆ ಬಿಂಬ-
ರೂಪವೆಂತಲೂ, ತನ್ನಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿನ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಕಾಲ-
ರೂಪವೆಂತಲೂ ಹೆಸರು. ತಾನು ಮಾಡುವ ಯಾವತ್ತೂ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ತನ್ನಂತ-
ರ್ಗತ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಬಿಂಬರೂಪವರಮಾತ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಾಮಕ
ತನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆಂದೂ, ಹೊರಗಿನ ಎಂದರೆ ತನ್ನಿಂದ
ಭಿನ್ನರಾದ ಜನರಿಂದ ನಡೆದ ಯಾವತ್ತೂ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅವರವರ ಬಿಂಬರೂಪದ
ಅಪ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಾಮಕತನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆಂದೂ ತಿಳಿದು,
ತನ್ನ ಮತ್ತು ಇತರರ ಬಿಂಬರೂಪಗಳಿಗೆ ಐಕ್ಯಚಿಂತನೆ ಬರಬೇಕು. ಹೀಗೆ
ಆಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಯಾರಿಂದ ಏನೇ ಸುಖ-ದುಃಖವುಂಟಾದರೂ ಶ್ರೀ-
ಭಗವಂತನ ನೆನಪು ಉಂಟಾಗಿ ತನಗೆ ಸುಖಪಡಿಸಿದವನೂ ಸ್ವಾಮಿ, ದುಃಖ
ಪಡಿಸಿದವನೂ ಸ್ವಾಮಿಯೇ. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಬಂದು-
ದಾಯ್ತೇ ಹೊರತು ಮತ್ತಾರೂ ಕಾರಣರಲ್ಲವೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೆಲೆನಿಂತು,
ಸದಾ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವನಸ್ಸು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ
ಸಜ್ಜನರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆಗಳು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಪ್ರಥಮಸಾಧನ.
ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ—

“ನೆಂಟರೆಂಬೋರು ಲೋಳಲೊಟ್ಟಿ
ಕಂಟಕರೆಂಬೋರು ಲೋಳಲೊಟ್ಟಿ
ಉಂಟಾದ ಪುರಂದರವಿಠಲರಾಯನ
ಬಂಟನಾಗದವ ಲೋಳಲೊಟ್ಟಿ”

ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ, ಒಬ್ಬನಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾದಾಗ
ಈ ಜೀವನ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಪ್ರಭು, ಈ ಜೀವನನ್ನೇ ಅಧಿಷ್ಠಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು

ನನಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಪಕಾರಮಾಡಿದನೆಂಬ ಭಾವ ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಕ್ತಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಯಾರಿಂದ ಕೆಡಕಾದರೂ “ಈ ಜೀವನೇನು ಮಾಡ್ಯಾನು ಪಾಪ! ನನ್ನ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಶ್ರೀಹರಿ ಇವನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನನಗೆ ದುಃಖಪಡಿಸಿದ. ಈ ಜೀವನಲ್ಲಿ ನಾನು ದ್ವೇಷ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಔಚಿತ್ಯವೇನಿದೆ? ಎಂಬ ಭಾವ ಬಂದು, ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸಿ, “ಮುಂದೆ ದುಃಖಪಡಿಸಬೇಡ ನಾಥ!” ಎಂದು ಅವನನ್ನೇ ಮೊರೆ-ಹೊಗುವ ಬುದ್ಧಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೇ ದಾಸರಾಯರು ಆಡಿದ್ದು. ಈ ಮಾತನ್ನರಿತೇ—

“ಸುಖವಾಗಲಿ ಬಹು ದುಃಖವಾಗಲಿ

ಸಖ ನೀನಾಗಿರು ಪಾಂಡುರಂಗ”

ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸವಿಠಲದಾಸರು.

ನೂರೆಂಟು ದೇವರ ಗುಡಿ ತುಂಬ ಕಲ್ಲೇ— ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ೧೦೮ ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತಮೂರ್ತಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿವೆ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಯು ಬಿಂಬರೂಪ ಕಾಲರೂಪಗಳ ಐಕ್ಯಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಆ ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆಯ ಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸಂಚರಿಸಿದರೆ ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡಿನ ಹೊರಗೋಡೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲ್ಪಕಲಾಕೌಶಲವನ್ನು ನೋಡಬಂದಂತೆಯೇ ಸರಿ; ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನದ ಹಂಬಲದಿಂದ ಸಂಚರಿಸಿದಂತಲ್ಲ.

ಮೊದಲು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪ್ರಥಮಸಾಧನವಾದ ದ್ವೇಷಾಸೂಯವರ್ಜನೆ, ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವಚ್ಚಿಂತನೆ ಇವುಗಳು ಕೇವಲ ಶ್ರೀಪುರಂದರವಿಠಲನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗಾಗಿ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಜೀವಗೆ ಆಗಲು ಬಹುತೆರನಾದ ಪ್ರತಿ-ಬಂಧಕಗಳಿವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದು ತಾನು ತಿಳಿದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸೆಂದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೇ ಮೊರೆಹೊಗಲು ಅನುಕೂಲಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದಾಸವರ್ಯರು.

ನಾನು ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ರಸಿಕನನ್ನು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡಲು ಈ ಈ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು

ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದ ಆ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಳೆ (ಎಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಧೀನನಾದ ಜೀವ) ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ :—

೧. ಅತ್ತೆಯ ಕಣ್ಣು ಹೋಗಲಿ— ಅತ್ತೆ=ತಾಮಸಪ್ರಕೃತಿ ಅವಳ ಕಣ್ಣು=ಅಯಥಾರ್ಥವ್ಯ ತಿಜ್ಞಾನ, ಅದು ಹೋಗಲಿ.

೨. ಮಾವನ ಕಾಲು ಮುರಿಯಲಿ—ಮಾವ = ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ನಡೆಯುವ ವ್ಯಾಪಾರ. ಅದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

೩. ಹಿತ್ತಲ ಗೋಡೆ ಬೀಳಲಿ— “ಅನುಕೂಲ ಸಿಕ್ಕಿತು ಇನ್ನೇನು” ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪಸಂತೋಷ ಸಿಕ್ಕಿತೆನ್ನುವುದರೊಳಗೆ ದೇಹವೇ ಬಿದ್ದು ಹೋದ ರೇನು ಫಲ? ಆದ್ದರಿಂದ ಬೆನ್ನಿನಮೇಲೇ ಕಾದಿರುವ ಮೃತ್ಯು ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಕಾಲಮೃತ್ಯು ಎಂದರ್ಥ. ಅದರ ಭಯ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಲಿ.

೪. ಕಾಳಕತ್ತಲು ಬಂದು ಕನಿಯಲಿ— ಲೌಕಿಕವಿಷಯ-ಪದಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನದ ಅಭಾವವು ಆವರಿಸಲಿ.

೫. ಮನೆಯ ಗಂಡ ಮಾಯವಾಗಲಿ— ಮನೆ=ದೇಹ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಮುಖ್ಯ ಯಜಮಾನ ಎಂದರೆ ಅಭಿಮಾನ. ಅದು ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗಲಿ.

೬. ಉಣಬಂದ ಮೈದುನರೊರಗಲಿ— ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯರು ಸಾಯಲಿ.

೭. ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಗಲಿ— ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರಗಳು ಹಾಳಾಗಲಿ.

೮. ಮತ್ತು ಅತ್ತಿಗಿ ನಾದಿನಿ ಮಡಿಯಲಿ— ಅವಿದ್ಯಾ ಮತ್ತು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ಇವೆರಡೂ ತೊಲಗಲಿ.

೯. ಕಂದನ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಲಿ— ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯ ಕಂದ ಎಂದರೆ ತತ್ಪದ್ವೇಷ ಅದರ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವುದೇ ಬೇಡ. ಮುಚ್ಚಿಯೇ ಹೋಗಲಿ.

೧೦. ಚಲ್ಪಚಂದ್ರಗೆ ಹಾವು ಹೆಚ್ಚಲಿ— ಸಕಲ ಸೌಕರ್ಯವೂ ಒದಗಿತೆಂದು ಸಂತೋಷಪಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಚಂದ್ರೋದಯ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಲಿಲ್ಲದಿರುವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನದ ಆರೋಪಣೆ ಎಂದರೆ ದಂಭೆ ಉದಯವಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳೂ ವ್ಯರ್ಥವೇ ವ್ಯರ್ಥ' ಅದುದರಿಂದ ಆ ದಾಂಭಿಕ-ಮನಸ್ಸಿನ ಉದಯವೇ ಆಗಬಾರದು ; ಆದರೆ ಅದು ಉಳಿಯಬಾರದು.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು, ಈ ದ್ವಂದ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಲಿ—ಎಂದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳನ್ನು ನಿವೃತ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿರುವ ಪದದಲ್ಲಿನ ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥ ತಿಳಿಯಲಿ. ನಮ್ಮ ಪುರಂದರವಿಠಲ ಮೆಚ್ಚಲಿ. ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರವಿಠಲ ಮೆಚ್ಚಲಿ ಎಂದರೂ ಜೀವನು ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ನಿಜೇಚ್ಛೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಯ್ತೆಂದರೂ ಒಂದೇ.

|| ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಜಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವರಮಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಮ್ ||

ಶ್ರೀರಾಮ

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ “ ಸುಬೋಧ ” ಎಂ. ರಾಮರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ವಿಜಯನಗರಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಐದುಮಂದಿಚಕ್ರಾಧೀಶ್ವರರಿಗೆ ಕುಲಗುರು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು,—ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದೃಷ್ಟಿಗಳೆರಡರಿಂದಲೂ ಅದ್ವಿತೀಯಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳೆಂದು ಸುಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ-ರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಇವರು ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾದ ಯತಿಶಿರೋಮಣಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ-ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಕುಹುಯೋಗದ ನಿವಾರಣನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಕಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದರು. ಚಕ್ರ-

ವರ್ತಿಯು ಭಕ್ತಿಗೌರವಯುತನಾಗಿ ಎಸಗಿದ ರತ್ನಾಭಿಷೇಕ ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿದರು. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ತಿರುಪತಿಯ ಶ್ರೀ ವೇಂಕಟರಮಣ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ತಂತ್ರಸಾರೋಕ್ತಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ—ಆರಾಧಿಸಿ ಧನ್ಯತಮರೆಸಿದರು. ಯಾವ ಮಹಾನುಭಾವರು ತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಂದ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದ ಭರತಖಂಡದ ಸಮಗ್ರ ವಿದ್ವತ್ಸಮುದಾಯವನ್ನೇ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿದರೋ, ತರ್ಕವಾದದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯನೆನಿಸಿದ್ದ ಪಕ್ಷಧರ್ಮಿಶ್ರನೆಂಬ ಪಂಡಿತನನ್ನು ನಿರುತ್ತರನನ್ನಾಗಿಸಿ ಮತ್ತು ಆ ಅಪ್ರತಿಮಪ್ರತಿವಾದಿಯಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿತರಾದರೋ ಅಂತಹ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜಯತೀಂದ್ರರು ನಮ್ಮ ಈ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಧಾರ್ಮಿಕಕುಲೋದ್ಧಾರಕವಾದ ಹರಿದಾಸ ಪರಂಪರೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಪುಣ್ಯೋದಯ. ಪಂಡಿತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅವಲೋಕನಾರ್ಹವೆನ್ನಿಸುವಂತಹ ಪೌಢಸಂಸ್ಕೃತವಾಚ್ಛಯಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಮೃತಾದಿ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಮಹಾವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಶಂಸಿತರಾದ ಯಾವ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಕೇವಲ ತಿಳಿಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಪದ ಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಭಗವನ್ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಸುಧಾರಸವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೂ ನೀಡಿ ತಣಿಸಿರುವರೋ ಅಂತಹ ಆ ದಯಾನಿಧಿಗಳ ಹೃದಯಾದಾರ್ಪವೈಶಾಲ್ಯವನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾದೀತು! ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರಿಂದ ನಮ್ಮನಾಡಿನ ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸದಾಚಾರ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಗ್ರಂಥಪ್ರಚಾರ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿರುವ ಅಗಾಧ ಸಹಾಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಯಾರಿಂದ ಸಾಧ್ಯ?

ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ ಜನನ, ಉಪನಯನ, ಸನ್ಯಾಸಪಟ್ಟಸ್ವೀಕಾರ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರು—“ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಭಜಿಸಿರೋ” ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಪದದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

“ಬನ್ನೂರು ಗ್ರಾಮದಲಿ ಜನಿಸಿದನು ಭೂವರ್ಷ | ಮುನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆದು ಶುದ್ಧಮುನಿಸುಬ್ರಾಹ್ಮಣ | ರನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಪರಮಾನಂದಗುರು-ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥರ ದಿವ್ಯಕರಗಳಿಂದ || ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪನೀತನಾಗಿ

ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು | ಸನ್ಯಾಸಪಟ್ಟವನು ಧರಿಸಿ ಧರ್ಮದಲಿ ಸ | ತ್ಪಣ್ಯ-
ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರಲಿ ಓದಿ ಘನ್ನಕೀರ್ತಿಯಲಿ ಮೆರೆದ ||

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸಾಯರು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ
ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಕರೆಂದು ಸ್ಮರಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ಒಂದು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದು
ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ :

“ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಚರಣಕಮಲದರುಶನವೆನಗೆ |
ಏಸುಜನುಮದ ಸುಕೃತಫಲ ದೊರಕಿತೊ ಎನ್ನ |
ಸಾಸಿರಕುಲಕೋಟಿ ಪಾವನ್ನವಾಯಿತು |
ಶ್ರೀಶನ್ನ ಭಜಿಸುವುದಕಧಿಕಾರಿ ನಾನಾದೆ |
ದೋಷರಹಿತನಾದ ಪುರಂದರವಿಠಲನ
ದಾಸರ ಕರುಣವೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರಲಾಗಿ | ”

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಮಾಡಿದ ಅಮೌಲ್ಯ ಗ್ರಂಥರಚನಾಕಾರ್ಯ, ಅವರ
ಆವೇಶ ಅವತಾರಾದಿವಿಶೇಷಗಳು, ಅವರಿಂದ ನಡೆದ ವಾದಿನಿಗ್ರಹಕಾರ್ಯ,
ದ್ವೈತಮತೋದ್ಧಾರ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸಾಯರು
ಹೀಗೆಂದು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ :

“ ನ್ಯಾಯಾಮೃತ ತರ್ಕತಾಂಡವ ಚಂದ್ರಿಕೆ ಮೊದಲಾದ
ನ್ಯಾಯಗ್ರಂಥಗಳ ರಚಿಸಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗಿತ್ತ
ಮಾಯವಾದಿ ಮೊದಲಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಕುಭಾಷ್ಯದ
ಬಾಯ ಮುದ್ರಿಸಿದೆಯೋ ಮಧ್ವರಾಯರ ಕರುಣದಿಂದ
ಶ್ರೀಯರಸ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ಭಕ್ತರೊಳು
ನಾಯಕನೆನಿಸಿಕೊಂಡೆ ಗುರುವ್ಯಾಸಮುನಿ-
ರಾಯ ಶೇಷಾವೇಶ ಪ್ರಹ್ಲಾದನವತಾರನೆನಿಸಿ ”

ಇದೇ ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲೇ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರು, ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜ
ರಿಂದ ವಿಜಯನಗರಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿಗೆ ಆದ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತು
ಅವರಿಂದಾದ ಇತರ ಶಾಶ್ವತಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯನೆಂಬ ವೆಸರು ನಿಮಗಂತೆ | ದೇಶಾಧಿಪನಿಗೆ ಬಂದ
ಕುಹುಯೋಗವ ನೂಕಿಸಿ ಸಿಂ- | ಹಾಸನದಿ ನೀ ಮೆರೆದೆ ಜಗವರಿಯೆ |
ವ್ಯಾಸಾಬ್ಧಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದೆ, ದೇಶದ ಒಳಗೆಲ್ಲ | ಭಾಸುರಕೀರ್ತಿಯ
ಪಡೆದೆ ಗುರುರಾಯ | ವಾಸುದೇವಪುರಂದರವಿಠಲನ ಭಕ್ತರೊಳು
ಹೆಗ್ಗಡೆ | ಎನಿಸಿಕೊಂಡೆ ಗುರುವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ ||”

ಈ ಮಹಾಮಹಿಮರಿಂದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಮತೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಅಗಾಧ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತೂ ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಅವರನ್ನು
ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.

“ಈಸುಮುನಿಗಳಿದ್ದೇನು ಮಾಡಿದರು | ವ್ಯಾಸಮುನಿ ಮಧ್ವಮತ-
ವನುಧರಿಸಿದ | ಕಾಶಿಗದಾಧರಮಿಶ್ರನ್ನ ಸೋಲಿಸಿದ | ದಾಸನ್ನ ಮಾಡಿ-
ಕೊಂಡ ಧಾರುಣಿಯೊಳಗೆ | ಕಾಶಿಮಿಶ್ರಪಕ್ಷಧರ ವಾಜಪೇಯ ನಾ | ರ-
ಸಿಂಹಯೋಗಿ ಲಿಂಗಣ್ಣಮಿಶ್ರಮೊದಲಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನೂರೆಂಟು
ಮಂದಿಯ ಜ | ಯಿಸಿ ಜಯಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು | ವಾಸುದೇವ ಗೋಪಾಲ
ಕೃಷ್ಣಗೆ | ಭೂಷಣಮಾಡಿ ಹಾಕಿಸಿದ | ಶ್ರೀಶ ಪುರಂದರವಿಠಲ ಬ್ರಹ್ಮ |
ಈಶ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ | ಈಶನೆಂದು ಡಂಗುರವ ಹೊಯಿಸಿ ಮೆರೆದ
ಜಗವರಿಯೆ !!

“ಗುರುವ್ಯಾಸರಾಯರ ಚರಣವೆನಗೆ ಗತಿ |

ಪುರಂದರವಿಠಲನ ಅರಿತೆ ಇವರಿಂದ ”

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಈ ವಚನದಿಂದ ಅವರು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರಲ್ಲೇ,
ತತ್ವೋಪದೇಶಹೊಂದಿ, ಅಂಕಿತಪಡೆದು, ತಮ್ಮ ಹರಿದಾಸಸೇವಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಸ್ಥಿರಪಡುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ
ರಾಯರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರ ಅಲೌಕಿಕತ್ಯಾಗ-
ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಭಗವತ್ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅನನ್ಯಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನ
ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮನಗಂಡು—

“ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರೈಯ ವಾಸುದೇವ ಕೃಷ್ಣನ್ನ
ಸೂಸಿಪೂಜಿಸುವ.....ಪೂತಾತ್ಮ ಪುರಂದರದಾಸರಿವರೈಯಾ ||”

ಎಂದು ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟಪೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ: ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಕೀರ್ತನೆ ಸುಳಾದಿ ಉಗಾಭೋಗಗಳ ವಹಿಗಳನ್ನು, ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಸಪೀಠದ ಅಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿಟ್ಟು “ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್” ಎಂದು ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಉದಾರಚರಿತರೂ, ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳೂ ಕಾಲದೇಶ ವರ್ತಮಾನಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನರಿತು, ದೇಶಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ತತ್ವಬೋಧೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದುದೇ, ಅಂದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗತ್ಯಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡು, ತಮ್ಮ ಗುರುವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿ, ತಾವೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೃದುಮಧುರ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ, ವಿವಿಧರಾಗತಾಳಬದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕಾನೇಕ ಪದ ಸುಳಾದಿ ದಾಸವಾಜ್ಞೆಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ರಚಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ—ಭಕ್ತು-ದ್ರೇಕದಿಂದ ಹಾಡಿಸಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ನರ್ತನಮಾಡಿಸಿದರು. ತಾವೂ ದೇಹಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಯತಿ-ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ತಮ್ಮ ಪೀಠಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಮರೆತು ನರ್ತನ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಭಕ್ತಿರಸೋದ್ರೇಕವಶರಾಗಿ ಹಾಡಿರುವ ಹಲವಾರು ಪದ, ಉಗಾಭೋಗ ಸುಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಯಸಿದ್ದೇನೆ.

‘ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮ’ ಎಂಬ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಹೋನ್ನತ-ತತ್ವವನ್ನು, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ಗೀತಾಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ “ಉಕ್ಕುವ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಕೈ ಇಕ್ಕುವೆ ನಾನು | ಚಕ್ರ-ಧರ ಪರಮಾತ್ಮನೊಬ್ಬನಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂದು |” ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ, ಶಪಥಪೂರ್ವಕ ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಪ್ರಭುವು ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತಂದೆಯೂ ತಾಯಿಯೂ ಬಂಧುವೂ ಒಡೆಯನೂ ಆಗಿ ಹೇಗೆ ಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ:—

“ತಾಯಿ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಹರಿ, ಕಾಯದಿ ಜಗವನಿಟ್ಟನಾಗಿ.
ತಂದೆ ಈಲೋಕಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಹರಿ ಅಂದೆ ಬೊಮ್ಮಾದಿಗಳ ಸೃಜಿಸಿದನಾಗಿ.
ಒಡೆಯ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಹರಿ ಬಿಡದೆ ರಾಮಾದಿರೂಪದಿ ಪೊರೆದನಾಗಿ.
ಗತಿ ಈಲೋಕಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಹರಿ, ಶ್ರೀಪತಿ ತನ್ನ ನೆನೆವರಿಗಭಯವನೀವನಾಗಿ.”

ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿ, ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಈತನು ಯಾರಿಗೆ ಯಾವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ ಪತಿಯೆಂದುಪಾಸ್ಯ ಪದುಮಜಾತೆಗೆ, ಪಿತನೆಂದುಪಾಸ್ಯ ಪದುಮಜಂಗೆ |
ಶ್ವಶುರನೆಂದುಪಾಸ್ಯ ಸರಸ್ವತಿಗೆ | ಪಿತಾಮಹನೆಂದುಪಾಸ್ಯ ಪಿನಾಕಧರಗೆ |
ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದುಪಾಸ್ಯ ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ ಸರ್ವರಿಗೆ || ”

ಹೀಗೆ ರಮಾಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಾಸ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು-“ ಈ ಮಹಿ-
ಮಗುಪಾಸ್ಯನುಗ್ರಸೇನ ಗಡ ! ” ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಿವ್ಯಕಥಾಶ್ರವಣ ಕೀರ್ತನ ಸ್ಮರಣಾದಿ
ಗಳು ಹೇಗೆ ಸದ್ಗತಿಸಾಧಕವಾಗುವುವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಸುಳಾದಿಯ
ಚರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ ಹರಿಚರಿತೆ ಶ್ರವಣ ದುರಿತಕ್ಕುಚ್ಚಾಟನಂ |
ಹರಿನಾಮಕೀರ್ತನ ಭವರೋಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾಷ್ಠಧಂ |
ಹರಿಚರಣಸ್ಮರಣ ಮುಕ್ತಾಂಗನೆಗಾರ್ಕರ್ಷಣಂ |
ಹರಿಪಾದಸೇವನ ಅನಂತಫಲಸಾಧನಂ | ”

“ ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ ” ನೀನು ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರಾದಿ
ಸರ್ವಬಾಂಧವರಿಗಿಂತಲೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪರಮಪ್ರಿಯನೆಂದು ನಂಬಿ ಭಜಿಸುವ
ನೆನಹು ನನಗುಂಟಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು

“ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರ ವರ್ಗದಿಂದ | ದೇಹಕರ್ಮಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂ-
ಗಳಿಂದ | ಚಿತ್ತಬುದ್ಧಿಮನೋಹಮ್ಮುಗಳಿಂದ | ಪ್ರಾಣದಿಂದ, ಎನ್ನಾತ್ಮ
ದಿಂದ, ನೀನೇ ಪ್ರಿಯನಾಗಿಹೆ ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ | ನಿನ್ನ ನೆನಹಿಗಿಂತ ಬೇರೆ
ಪರಮಸುಖವುಂಟೆ ? ”

ಎಂದು ಸರ್ವಸ್ವವೂ, ಸರ್ವಪ್ರಿಯತಮ ವಸ್ತುವೂ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು
ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವ, ಭವಾಟವಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಕಾಮ-
ಕ್ರೋಧಮದಮಾತ್ಸರ್ಯಾದಿ ಷಡ್ರಿಪುಗಳ ವಶನಾಗಿ ಹೇಗೆ ಅಗಾಧಕಷ್ಟ

ಸಂಕಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಮುಂಗಾಣದೆ ತೊಳಲುವನೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ.

“ಕಾಮವೆಂಬ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚೊಂದು ಕಡೆಯಲೆನ್ನ ಸುಡತಲಿದೆ |
 ಕ್ರೋಧವೆಂಬ ಹೆಚ್ಚುಲಿ ಹಸಿದು ಒಂದುಕಡೆಯಲೆನ್ನ ತಿನ್ನುತಲಿದೆ |
 ಲೋಭವೆಂಬ ಮಹರಕ್ಕಸನೊಂದು ಕಡೆಯಲೆನ್ನ ಹೀರುತಲೈದಾನೆ |
 ಮೋಹವೆಂಬ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯು ಕವಿದು, ದಿಕ್ಕುದೆಸೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯದಿದೆ |
 ಮದವೆಂಬ ಮದಸೊಕ್ಕಿದ ಕಾಡಾನೆ ಒಂದು ಕಡೆಯಲೆನ್ನ ಸೀಳುತಲಿದೆ |
 ಮತ್ಸರವೆಂಬ ಮಹಾವಿಷದ ಚೇಳೊಂದುಕಡೆಯಲೆನ್ನ ಊರುತಲಿದೆ |
 ಈಸರಿ ಭವವೆಂಬಡವಿಯಲಿ ನಾನಾ ಪರಿಯ ಶತ್ರುಗಳಿಗೊಳಗಾದೆ |
 ಶ್ರೀಪತೇ ಪರಮದಯಾನಿಧೇ ದೀನನಾಥೆನ್ನೊಡೆಯ ರಕ್ಷಿಸು ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ||”

ಇದೇ ಭಾವವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಚರಣದಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿದು ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ.—

“ತಾಪತ್ರಯವೆಂಬ ದಾವಾನಲದಿಂದ |
 ಪಾಪರ ಸಂಗವೆಂಬ ವಿಷವೃಕ್ಷದಿಂದ |
 ಕಾಪಥವೆಂಬ ಬಹು ತಪ್ಪುಗತಿಗಳಿಂದ |
 ಕೋಪವೆಂಬಟ್ಟುವ ಕಾಳೋರಗದಿಂದ |
 ಈಸರಿಯಲಿ ನೊಂದೆ ಭವಾಟವಿಯಲಿ |
 ನೀ ಪಾಲಿಸಲಿಬೇಕೆನ್ನನು ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ |”

ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಹೃತ್ಪುಕ್ಷಿಯಲ್ಲೂ ನೆಲೆಸಿರುವ ನೀನು, ನನ್ನ ಹೃದಯಗುಹೆಯಲ್ಲೂ ಅಡಗಿದ್ದರೂ, ನಿಧಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಇದ್ದು ಅದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಪಾಮರನಂತೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಮೋಸ ಹೋದೆ, ಎಂಬುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ದಯದಿಂದ ಅರಿಯಲಾದೆನೆಂಬುದನ್ನೂ, ಈ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ನಿಧಿಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದು ನಿಧಿಯನರಿಯದಂತೆ |
 ತನ್ನ ಕಂಠಮಣಿಯ ತಾ ಮರೆತಂತೆ |

ಕಣ್ಣೆರೆಯದ ಹಸುಳೆ ತಾಯನರಿಯದಂತೆ |
ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಪ್ಪ ನಿನ್ನ ನರಿಯದಂತೆ |
ನಿನ್ನ ತೋರಿದರೆನಗೆ ನಿನ್ನ ದಾಸರು ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ |”

ಅದ್ವಿತೀಯವಿದ್ಯಾನಿಧಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯ-
ಪೂರ್ವಭಾವನಾಸೌಂದರ್ಯವು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿದಿದೆ. ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯಮೂರ್ತಿ
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎಷ್ಟುಬಗೆಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿದರೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಣಿವಿಲ್ಲ.

ಈ ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ
ಹೋಲಿಸಿದರು. ಕಲ್ಪತರುವಿಗೆ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಿರಬೇಕಷ್ಟೆ ! ‘ ಕಾಮಿತಫಲ-
ವೀನ ಬಹುಶಾಖೆಗಳು ’ ಈ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕಿವೆ, ಪಲ್ಲವವಿರಬೇಕು : ‘ ಕೋಮಲಕರ-
ಚರಣಯುಗಪಲ್ಲವಗಳಿವೆ ’. ಕುಸುಮ-ಮಕರಂದಗಳಿರಬೇಕು. ‘ ಶ್ರೀ ನಾಭಿ-
ಕುಸುಮದಿಂದಾದ ಮಕರಂದ ’ವಿದೆ. ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸುತ್ತಿಬಳಸಿರುವ
ಲತೆಗಳಿರಬೇಕು. “ ಶ್ರೀಸತಿತನುಲತಾಕಲ್ಪವಿಲಾಸಂಗಳಿ ’ವೆ. ಆ ವೃಕ್ಷ-
ವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳಿರಬೇಕು. ಈ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೂ “ ಶ್ರೀ ಶುಕಮುಖ್ಯ-
ದ್ವಿಜಗಣದಿಂದ ಸೊಗಸಿದೆ. ಇಂತಹ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಕಲ್ಪತರುವ ಸಾರಿದೇವಯ್ಯಾ”
ಎಂದು ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇಹಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಸೇವಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು, ಮುಕ್ತಿ ಪದ-
ಕ್ರಂತಿಲೂ ಹಿರಿದಾದುದೆಂದು ಈ ಚಿಕ್ಕಚರಣದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ ಜಿಜ್ಞಾ-
ಸುವಿಗೆ ಜ್ಞಾನಕಾರಣ, ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಅಪರೋಕ್ಷಕಾರಣ, ಅಪರೋಕ್ಷಿಗೆ ಅಧಿಕಾ-
ನಂದ ಕಾರಣ ’ ಮುಕ್ತಿಗೆ ತಾನೆ ಫಲರೂಪ, ಸಿರಿಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಸೇವೆ-ಇದರ
ತೂಕಕ್ಕೆ ಸಾಕೆ ಕೈವಲ್ಯ ! ’ ಮತ್ತು ಈ ಪಾದಸೇವೆಯ ಮಹಿಮೆಯೇನು
ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದಲ್ಲ—ಇದು “ ಪಾಪಾಟವಿಗೆ ದಾವಾನಲ, ಕಾಮಾನಲಕೆ
ಕಾಲಾಂಬುದ, ಮೋಹಾಂಬುದಕೆ ಝಂಝಾನಿಲ, ಕೋಪಾನಿಲಕೆ ಭುಜಂಗಮ,
ಸಿರಿಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಸೇವೆ ಭವಭುಜಂಗಕೆ ಗರುಡ || ”

ವಿದ್ಯಾಧರನೆಂಬ ಪಂಡಿತನೊಬ್ಬನು ತಾನು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ
ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಾದಮಾಡಲು ಧೈರ್ಯ ಸಾಲದೆ, ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು
ಬರೆದು, ಅದನ್ನು ಕಳಿಂಗರಾಜನ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ

ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ವಿದ್ಯಾಧರನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಬಹು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಮಂಡನಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗೆ, ಅದನ್ನು ಕಳಿಂಗರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಅದರಮೇಲೆ ಆ ಪಂಡಿತನಿಂದ ಖಂಡನೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆ ರಾಜನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಧರ-ಪಂಡಿತನ ಎದುರಿಗೆ ಓದಿಸಿ, ಅದರಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಖಂಡನೆಯಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಪಂಡಿತನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಾರದೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು, ಕಳಿಂಗರಾಜನು ಸ್ವತಃ ಸಾಮಿಗಳೇ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಅಷ್ಟು ಗೌರವದಿಂದ ಆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ವಿಜಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಆ ವಿವರವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಜಯ-ನಗರದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಸಾಮಂತರ ಮತ್ತು ಪಂಡಿತಮಂಡಲಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ-ರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ರತ್ನಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ರತ್ನ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಆಂದೋಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ರಾಜೋಪಚಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಮಹಾರಾಜನು ರಾಜಗೃಹದ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಾದಿದ್ದು, ಎದುರ್ಗೊಂಡು ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ, ಸ್ವರ್ಣಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದನು. ಆಸ್ಥಾನ ಪಂಡಿತಪುರೋಹಿತಪ್ರಮುಖರು ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದರು. ದಿವ್ಯಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳಾಗುತ್ತಿರಲು, ಮಹಾರಾಜನು ನವರತ್ನಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಕನಕ ಕುಂಭವನ್ನು ಸಹಸ್ತದಿಂದ ತಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ—“ಸ ಕಿಲ ಕೃಷ್ಣ ಮಹೀಷಾಲಃ ಸ್ವಯಮೇವ ಕರಕಮಲೇನಾ-ದಾಯ ಕನಕಕುಂಭಮಿಮಂ, ಭಗವಂತಂ ವ್ಯಾಸತಾಪಸಮಾದ-ರಾನ್ಮಣಿಭಿರಭಿಷೇಕ್ತುಮಾರಭತ” ಎಂಬ ಸೋಮನಾಥಕವಿವರನ ವಾಕ್ಯದಂತೆ, ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಯತೀಂದ್ರರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದನು. ಭೂತಲವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ಆ ರತ್ನರಾಶಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಭಗವಾನರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರಿಗೂ, ಸಾಮಂತರು, ಪ್ರಧಾನರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೂ ಮುಕ್ತ-

ಹಸ್ತದಿಂದ ದಾನಮಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ನಿಸ್ಪೃಹಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರು.

ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯು ಯಮುನಾತೀರದ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಗೋಪಗೋಪಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ವೇಣುಗಾನಮಾಡಿ ಸಕಲ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಆನಂದಾಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೋ ಎಂಬಂತಹ ಅನುಭವವು ಅವರ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡುವ ಸರ್ವಪ್ರಿಯಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ.

“ ಕೊಳಲನೂದುವ ಚದುರನ್ಯಾರೇ ಪೇಳಮ್ಮಯ್ಯ ” ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಕೊಳಲನಾದವನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಗೋವುಗಳೆಲ್ಲ ಮೇವನ್ನೇ ಮರೆತವಂತೆ! ಯಮುನಾ ನದಿಯು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಹರಿಯಿತಂತೆ! ಸುರರು ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದರಂತೆ! ಇಂತಹ ಮನೋಹರ ವೇಣುನಾದದಿಂದ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯೇ ತುಂಬಿಹೋಯಿತಂತೆ!

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯ ಬಾಲಲೀಲಾವಿನೋದಗಳನ್ನಂತೂ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಮನಸಾರೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಅಗಾಧಉಪಕಾರವೆಂದರೆ ದಾಸಾಗ್ರಣಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಿಗೆ ಅಂಕಿತಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು. ಧರ್ಮಬೋಧೆಯು ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಜನತೆಯ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ನಡೆಯಬೇಕಾದುದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳಂತೆಯೇ, ತಾವು ಸಹ ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಭಗವತ್ಪ್ರತ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರೀ ಹರಿನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆ, ಸಂಕೀರ್ತನಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನೂ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅದು ಜನಜನಿತವಾಗಲು ಇದ್ದ ಒಂದು ಲೌಕಿಕ-ಅತಂಕವನ್ನು ಅವರು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಯತಿಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸರ್ವಸುಲಭವಾಗಿ ನಿಲುಕದಷ್ಟು ಉನ್ನತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದದರಿಂದ

ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆ ಪದಸುಳಾದಿಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಅರಿವಾಗಿತ್ತು. ಪುರಂದರಗಡದ ಶ್ರೀಮಂತ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರು ಕಾಲಕರ್ಮ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿ, ಹರಿದಾಸದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಒದಗಿಸಿದ ಒಂದು ಪರಮ ವರಪ್ರಸಾದ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಅವರ ಅಗಾಧವಾದತ್ಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರನ್ನು ತಕ್ಕಂತೆ ಉಚಿತವಚನಗಳಿಂದ ಆದರಿಸಿ, ತತ್ಪಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ತಪ್ಪುಮುದ್ರಾಂಕನದಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಅಂಕಿತ ಪ್ರದಾನಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹರಿಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ-ಕರ್ಣಾಟಕದ ಹರಿದಾಸಪಂಥಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನೇ ನಾಯಕಮಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಅವರ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕ ದುಡಿದ ಒಂದು ಪಂಗಡವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗುವಂತೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರೂ ಅವರ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೂ, ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರೂ, ಶ್ರೀ ಕನಕದಾಸರೂ, ಕನ್ನಡದ ಮೃದುಮಧುರನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತಹಿಮೆಗಳನ್ನೂ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮತತ್ವಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಪಾವನಗೊಳಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಾದರೋ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸ್ನಾನಾನ್ನಿಹಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡೊಡನೆಯೇ, ತಂಬೂರಿ ತಾಳಮದ್ದಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರಯುಕ್ತರಾಗಿ ನಗರಸಂಕೀರ್ತನೆಗಾಗಿ ಹೊರಟು, ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯ ಬೋಧಕವಾದ ತಮ್ಮ ಪದಸುಳಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ, ನಗರದ ಕಲ್ಮಷವಾತಾವರಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಪವಿತ್ರಗೈದು, ಜನರನ್ನು ಆನಂದಾಂಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಸಾರ್ವಭೌಮನ ಗುರುವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವರೆಂಬ ಭಾವನೆಯೂ, ಸ್ವತಃ ಅವರೇ ತಮ್ಮ ನವಕೋಟಿ ನಿಧಿಯನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ದಾಸತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವರೆಂಬ ಭಾವನೆಯೂ, ಜನತೆಯ ಪ್ರೀತಿವಿಶ್ವಾಸನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಗೌರವಗಳಿಗೂ ಆಸರೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಈ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಅಂದು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕಮನೋಭಾವನೆಯು

ವ್ಯಾಪಿಸಲು, ಅಗಾಧಪರಿಶ್ರಮಮಾಡಿದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ-ಬೆಂಬಲವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಲೋಕೋದ್ಧಾರಮಾಡಿದರು.

ಹರಿದಾಸರ ಸಂಗವು ಜನತೆಗೆ ಒದಗುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಒಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವ ಎಂತಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಪದದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಗಂಭೀರ ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯಗಳಿಂದಲೂ ಹೃದಯಂಗಮವಾದ ಪದಲಾಲಿತ್ಯದಿಂದಲೂ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಆ ಪದವು ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳಿಗೆ ಅತಿಶಯ ಆನಂದಪ್ರದವಾಗಿರುವುದು.

ರಾಗ ಸಾನೇರಿ—ಅಟಿತಾಳ.

ಹರಿದಾಸರ ಸಂಗಕೆ ಸರಿಯುಂಟೆ || ಪ ||

ಗುರುಕರುಣಕೆ ಇನ್ನು ಪಡಿಯುಂಟೆ ದೇವ || ಅ. ಪ ||

ದಾವಾನಲವ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕಾಡಾನೆಯ |

ದೇವಗಂಗೆಗೆ ತಂದು ಪೊಗಿಸಿದಂತೆ ||

ಆವರಿಸಿರುವ ಷಡ್ವರ್ಗ ತಪ್ಪಿಸಿ ಎನ್ನ |

ಶ್ರೀವರನ ಕರುಣಾರಸದಿ ತೋಯಿಸುವ || ೧ ||

ಕಂದಿ ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ನೊಂದ ಚಕೋರವ |

ಇಂದುಬಿಂಬದ ಮುಂದೆ ಹೊಗಿಸಿದಂತೆ ||

ನೊಂದಹವ್ಯಮತೆಯ ನೊಂದಿಸಿ ಎನ್ನ ಗೋ-

ವಿಂದನ ಪಾದಸನ್ನಿಧಿಯ ಸೇರಿಸುವ || ೨ ||

ಬಲೆಯ ಹಾರಿದ ಎಳೆ ಹುಲ್ಲೆಯ ಮರಿಗಳಿಗೆ |

ಒಲುಮೆಯಿಂದಲಿ ತಾಯ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ||

ಬಲು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಸೆರೆಯ ಬಿಡಿಸಿ ಎನ್ನ |

ನಳಿನನಾಭನ ಸನ್ನಿಧಿಯ ತೋರಿಸುವ || ೩ ||

ಕುರುಡಗೆ ದಿವ್ಯಾಂಜನ ಹಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣಿತ್ತು |

ತೆರತೆರದಲಿ ಉಂಬ ನಿಧಿಯನಿತ್ತಂತೆ ||

ಪರಮಮೂಢನಾದ ಎನಗೆ ಜ್ಞಾನವಿತ್ತು |

ನರಹರಿಪಾದಸಂದರುಶನವನ್ನೀವ

|| ೪ ||

ತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂರಾತೋರೆಯಲಿ ಪೋಸನ |

ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ತಡಿಯನು ಸೇರಿಸಿದಂತೆ ||

ಕಡೆಗೆಟ್ಟು ಭವಾಬ್ಧಿ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಎನ್ನ |

ಪಿಡಿದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಂಘ್ರಿಗಳ ಸೇರಿಸುವ

|| ೫ ||

ಈ ಪದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದ ನುಡಿಯಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಷಡ್ರಿಪುಗಳ ನಿರಾ-
ಕರಣೆ, ಅಹಮ್ಮನುತಾತ್ಯಾಗ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ, ಜ್ಞಾನ
ಸಾಧನೆ, ಹರಿಪಾದಸಂದರ್ಶನ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಂಘ್ರಿಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ-
ಮುಕ್ತಿ. ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಸಾಧನೆಯೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಸಂಗದಿಂದಲೂ
ಗುರುಕರುಣದಿಂದಲೂ ಲಭ್ಯವಾಗುವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಬಹು ಸರಳರೀತಿಯಿಂದ
ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವು
ಲೋಕವನ್ನು ಸದಾ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರಲಿ.

|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

“ ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ ”

ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನೇಂಕಟೇರ ಒಂದು ಕೃತಿ

ರಾಗ ಸುರಟಿ—ಏಕತಾಳ

ಹೀಂಗಿದ್ದರೆ ಲೇಸು | ಜ್ಞಾನಿಗೆ

ಹೀಂಗಿದ್ದರೆ ಲೇಸು || ಪ ||

ಸತಿಯಿದ್ದರೆ ಸಮ ಹಿತದವಳಾಗಿ

ಸುತನಿದ್ದರೆ ನಿಜಮತದವನಾಗಿ

|| ೧ ||

ಧನವಿದ್ದರೆ ಸಜ್ಜನಕೆ ವಿಭಾಗ

ಮನೆಯಿದ್ದರೆ ಮಧ್ಯದಿನಕನ್ನತ್ಯಾಗ

|| ೨ ||

ಭಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಡಂಭಕವನೆ ಅಳಿದು ವಿ-

ರಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಭವದಾಸಿಯ ಕಳೆದು

|| ೩ ||

ಮತಿಯಿದ್ದರೆ ಶುಭಮತಿಯವನಾಗಿ

ಧೃತಿಯಿದ್ದರೆ ದುಷ್ಕೃತಿಗಳ ನೀಗಿ

|| ೪ ||

ಪ್ರಸನ್ನೇಂಕಟೇಶನ ಪ್ರಸಾದ ಉಣಿತ

ವಿಷಮಜನನಮ್ಮ ತಿಘಸಣಿತಸ್ಪಿಸುತ

|| ೫ ||



ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಉಗಾಭೋಗಗಳು.

೩೫೩ ಅಲ್ಪಧರ್ಮವು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾಡಲು ಬ್ರಹ್ಮ-
ಕಲ್ಪಪರಿಯಂತ ಸುಖ ಉಂಟು ನರಗೇ
ಸ್ವಲ್ಪೇತರ ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಲ್ ಫಲವು ಭುಜಗ-
ತಲ್ಪಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲ ಮೆಚ್ಚನೂ || ೧ ||

೩೫೪ ನಿರುಮಲೋದಕವೆರಿಯೆಲಘದಶ
ಹರವು ಕ್ಷೀರಕೆ ಶತ ದಧಿಗೆ ಸಾ-
ವಿರ ಮಧುವಿನಿಂದ್ಲಿತ್ತು ಸಾವಿರ ಘೃತಕೆ ಲಕ್ಷಹರ
ನೆರೆ ಗುಡದಿ ದಶಲಕ್ಷ ಟಿಂಗಿನ
ವರಜಲದಿ ಶತಲಕ್ಷ ಗಂಧಜ-
ಲೆಯೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲಗೆ, ಪಾಪ ನಾಶನವೂ || ೨ ||

೩೫೫ ನಾಲ್ಕುಕರ್ಣದೊಳೊಂದು ಮುಖದೊಳ
ಗೇಕ ನಾಭಿಯೊಳೊಂದು ಶಿರದಲಿ
ಶ್ರೀಕರಾರ್ಚಿತಪದಜಲದಿ ತ್ರಯ ಅನ್ನದೊಳಗೈದು
ಹಾಕುವುದು ಮೂರ್ಛೋಜನೋತ್ತರ
ಸ್ವೀಕರಿಸದಿಂತಷ್ಟದಶದಳ
ಪೋಕಹರಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ತುಲಸೀ || ೩ ||

೩೫೬ ಅಪ್ರವಹಜಲಸ್ನಾನ ಪಾದಾಭಿಷೇಚನವು
ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಗಾಯತ್ರಿ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನೂ
ಅಪ್ರಾಕೃತಾಂಗಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲನವರು
ಸುಪ್ರಭಾಕರನೆದುರಿಗೆ ಮಾಳ್ವದೂ || ೪ ||

೩೫೭ ಫಣಿಯು ನರಪತಿ ಹುಲಿಯು ಯತಿಯು ಪೋ-
ರನು ಪರರಂಜಿಪನು ಕಡು ಮೂರ್ಖನು
ಮಲಗಿರಲೆಚ್ಚರನೆ ಸಲ್ಲ

ಕ್ಷುಧೈತ್ಯಸಿಕಾಮಾರ್ಥಿಯನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು
ನಿರುತಕೃಷಿಕ ಪೊರೆವನ ಅಡಿಗೊಮ್ಮನ ಘಳಿಗೆ ಬಡಿವನ
ಎಬ್ಬಿಸಲುಚಿತ ಅನಘಪ್ರಾಣೇಶವಿತಲನಾಳ್ಗಳಿಗೆ || ೫ ||

೩೫೮ ಬಿಳಿಯಬಟ್ಟೆಯು ಕೆಂಪು ಡೊಳ್ಳಿನವರು ಬೀದಿ-
ಯೊಳು ಬರುತಿರೆ ಕಂಡು ಆಶೆಯಿಂದ
ಸಲೆ ಲಜ್ಜೆಯನು ತೊರದು ಬೆನ್ನುಬಿಡದಲೆ ಹತ್ತಿ
ಕೊಳಬೇಕು ಫಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷತಿಯನೆಂದೂ
ಹಲುಬುತ ಕುಣಿ ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳು ನೋಡದೆ ಓಡುತಲಿ
ಬಂಟರಿಂದಾಗ ತಡಿಸಿಕೊಳುತ ತಿಳಿದು,
ದಾತನ ತೋರಿದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿಗ್ಗದಲೆ
ಜನ್ಮಾರಭ್ಯದಾಕಷ್ಟ ಸ್ಮರಿಸಿ
ಗಳಿಕೇನು ವೃಷ್ಟೀನೀಗ್ರಹಸ್ಥನಲ್ಲಿಹ ದ್ರವ್ಯನಿಲಿಯ
ಬಲ್ಲಿನ್ನು ಒಂದಕ್ಕಧಿಕರೆಂದು
ಕೆಲವು ಜನರು ತನ್ನಿಂದಧಿಕ ತಂದದು ನೋಡಿ
ಬಲು ನೊಂದವರೀಗೆ ದೋಷಾರೋಪಿಸಿ
ಇಳಿಯೋಳಿಪರಿ ದುರ್ಮಾರ್ಗದಲಿಹ ಜನಕ್ಕೆ ನೀ-
ನೊಲಿವೊದೆಂತೊ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶವಿತಲ || ೬ ||

೩೫೯ ವನಹೀನವಾದ ನದಿಗಳಿದ್ದು ವೃಥಾ
ಧನಹೀನನಾದ ಸಾಹುಕಾರ ವೃಥಾ
ತನುಜರು ಇಲ್ಲದ ಮಂದಿರ ವೃಥಾ
ಹಣ ವಿಷ್ಟದ್ರೋಹಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ವೃಥಾ
ಗುಣಹೀನಸನ್ನಾಸಿಯೊಂದನೆ ವೃಥಾ
ಘನ ಘರ್ಜಿಸಿದರೇನು ಮಳೆ ಇಲ್ಲ ವೃಥಾ
ಅನಳನು ಧೂಮಯುಕ್ತವಾಗೆ ವೃಥಾ
ಅನಿಮಿಷರಿಗೆ ಮಂತ್ರಹೀನಾಹುತಿಯು ವೃಥಾ

ವನಿತೆಗೆ ಗಂಡ ಅಂತರಿಸಲು ವ್ಯರ್ಥ
ಮನೆತನದಳಿಯನಾಗುವದಂತು ಬಲು ವ್ಯರ್ಥ
ವನಜರಹಿತವಾದ ಕಾಸಾರವು ವ್ಯರ್ಥ
ಅನುವಾದ ಮದಹೀನಗಜವಾದರು ವ್ಯರ್ಥ
ಕುಣಿಯದ ಹಾರದ ಕುದುರೆ ಇದ್ದೂ ವ್ಯರ್ಥ
ಸನುಮತ ಸ್ವರಹೀನ ವೇದಪಾಠ ವ್ಯರ್ಥ
ತೃಣಕಂಟಕಯುಕ್ತ ಮಾರ್ಗವಾದರು ವ್ಯರ್ಥ
ಮನಸು ಸಮಹೀನವಾದ ಜ್ಞಾನ ವ್ಯರ್ಥ
ಕನಸು ಕಾಸೆಂಬೊದು ಸುಳ್ಳುಖ್ಯಾತಿ ವ್ಯರ್ಥ
ಒಣಡಂಭಕವಾದ ದಾನಧರ್ಮ ವ್ಯರ್ಥ
ಮನಸಿಜಸಿತ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲನಂಘ್ರಿ-
ಯನು ಸೇವಿಸದೆ ಬಂದ ಮನುಜಜನ್ಮವು ವ್ಯರ್ಥ || ೭ ||

೩೬೦ ಪರಸತಿ ಪಡದಮ್ಮನೆಂಬವ ಧನ್ಯ
ಹರದಿ ಮಕ್ಕಳನ ಪೋಷಿಸುವವ ಧನ್ಯ
ಸಿರಿ ಬಂದಿರಲು ನೋಡಿ ನಡೆದವ ಧನ್ಯ
ಧರಣಿಸುರರ ಪೂಜೆ ಮಾಳ್ವನೆ ಧನ್ಯ
ಇರದಂತೆ ಸಂಸಾರದೊಳಗಿಹ ಧನ್ಯ
ನಿರತ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ ಮಾಳ್ವನೆ ಧನ್ಯ
ತರಣಿಗೆ ಸಭೆ ಅರ್ಘ್ಯಕೊಡುವವ ಧನ್ಯ
ಸುರಮುಖನಿಗೆ ಉಣಿಸುವನೇವೆ ಧನ್ಯ
ಮರೆತು ದುರ್ಮತ ನೆನಸದವನೆ ಧನ್ಯ
ಹರಿದಿನವ್ರತದೃಢನಾದವ ಧನ್ಯ
ಉರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಳ್ವನೆ ಧನ್ಯ
ಪರಪೀಡೆ ಗಳಿಕೆ ಕಾಣದ ಮನುಜ ಧನ್ಯ
ಪರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಹಯನಾಹ ಧನ್ಯ
ಶರೀರಭಿಮಾನವ ಬಿಟ್ಟವ ಧನ್ಯ

ವರಪಂಚಭೇದನ ತಿಳಿದನ ಧನ್ಯ
 ಹರಿಗಿಂದಿರೆಗೆ ಭೇದವೆಂಬನ ಧನ್ಯ
 ಹರಮುಖ್ಯರಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾಪ್ತನೆ ಧನ್ಯ
 ದುರಳದೇವರ ಪೂಜೆ ಬಿಟ್ಟವ ಧನ್ಯ
 ನರರಿಚ್ಛಿಸಿದೊಸ್ತು ಕೊಡುವನ ಧನ್ಯ
 ಕೊರತೆ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಮನಿಹನೆ ತಾ ಧನ್ಯ
ಗುರುಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲನ
 ಚರಣಕಮಲ ಪೊಂದಿ ಬಾಳ್ವನೆ ಧನ್ಯ || ೮ ||

೩೬೧ ಕಡ್ಡಿಮೇಯಂದು ತುಡುಗು ಹೊಗಲರಿಯದಂಥ
 ದೊಡ್ಡ ಆಕಳ ಕರುವಹಗ್ಗದಿಂದ
 ದುಡ್ಡಿನಗಲತಾವಿನೊಳಗೆ ಕಂಭಕೆ ಕಟ್ಟಿ
 ವಡ್ಡಿಕಾವಲಿಯೊಳು ಮಂದಿ ಇಟ್ಟಹನು
 ಧಡ್ಡನಲ್ಲವೊ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲನಾಟಿ
 ಮಡ್ಡರರಿಯದನು ಬಲ್ಲರು ಕವಿಗಳು || ೯ ||

೩೬೨ ಒಂದರೊಳೆಂಟು ಒಂದರೊಳಗ್ಗನ್ನೆ ರಡು
 ಒಂದರೊಳೆರಡೊಂದೊಂದರೊಳೊಂದನೂ
 ಇಂದೀರೇಶರಲ್ಲಾ ನನಾಮದಲಿಹ್ಯರು ಆನಂದತೀರ್ಥಾರಾವ-
 ನಾಮದಲಿಹರೊ

ವೃಂದಾರಕರು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿರುತಿಹರು ಹದಿನೆಂಟು-
 ಮಂದಿ ಶಿರಿಕೇಶವ ಇರುತಿಹರು
 ಎಂದು ತಿಳಿಯದವ ಬಾಳಲ್ಯಾತಕೆ ಹದ್ದಿ-
 ನಂದದಿ ಬಹುಕಾಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ
 ಸಿಂಧುಶಯನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲ ಅವಗೆಂದೆಂದು ಒಲಿಯನು
 ಕೇಳಿ ಸಜ್ಜನರು || ೧೦ ||

೩೬೩ ಪದ ಕಟೆ ಬೆರಳು ಕಂಠ ಕಿವಿ ಪುಬ್ಬು ಸಂಣವಾರು
 ಅಧರ ಕದಪು ರದ ನಖ ಗುಹ್ಯದರ ತಿಳುಪಾರು

ಹೃದಯ ಜಘನಾಕ್ಷಿನಾಸಿಕ ಊರು ಕೇಶಗಳಾರು ದೊಡ್ಡವು ಈ ಪರಿ
ಪದಿನೆಂಟು ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳೊಪ್ಪುತ್ತಿಹವು ದ್ರೌ-
ಪದಿಗೆ ಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲನ ಕರುಣಬಲದಿ ಭವ-
ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಒಡತೆಂದಿವಳ ಮಹಿಮೆ ಬಹುಶೃತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಲಿ
ಪೇಚ್ಚದು || ೧೧ ||

೩೬೪ ವಾಸುದೇವನು ಶುಕ್ಲ ಶ್ರೀಶಾಂ-
ತೀಶ ನೀಲ ಜಯೇಶ ಪಿಂಗಳ
ದೋಷಹರ ಶ್ರೀಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಹರಿತಾಭ
ಮೇಶ ನಾರಾಯಣನು ಲೋಹಿತ
ಈ ಸುರೂಪದಿ ಪಂಚನಾಡಿ ಸು-
ಕೋಶನಳಪ್ರಾಣರೊಳಗಿಹ
ಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲನು || ೧೨ ||

೩೬೫ ಪ್ರಥಮ ಪೂಜೆ ಆವಾಹನ, ಆಸನ ದ್ವಿತಿಯ, ಪಾಡ್ಯ ತೃತಿಯ, ಅರ್ಘ್ಯ
ನಾಕು, ಸ್ನಾನ

ತುತಿಪಾದು ಐದೆಂದು, ವಸನಾರೂಪವಿಠೇಳು
ಅತಿ ಸುಗಂಧಸ್ವ, ಸುಮನ ನವ ದಶ ಧೂಪ,
ಚತುರದೀಪ್ತನ್ನೊಂದು, ನೈವೇದ್ಯ ದ್ವಾದಶ,
ತೃತಿದಶ ಆಚಮನವು, ಸುಫಲಂಗಳು
ಚತುರ್ದಶ, ತಾಂಬೂಲ ಹದಿನೈದು, ಹದಿನಾರು ಮತಿನಂತರರಿವದು
ಸುಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಂದು

ಪತಿತಪಾವನ್ನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲಗೆ ಸಂ-
ತತ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಗಳು ಇವೆ
ವ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲರು ಮೆಚ್ಚು ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮ
ನುತಿಪದು ಅತಿಗೌಪ್ಯಸೊಲ್ಲಿವಕೊ || ೧೩ ||

**ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತತ್ವಜ್ಞರು (ಐಜಿಸ್ವಾಮಿಗಳು) ರಚಿಸಿದ
ಉಗಾಭೋಗಗಳು.**

೩೬೬ ಸುರರನುಳಿಸಬಲ್ಲಿ ದುರಳರಳಿಸಬಲ್ಲಿ
 ಸಿರಿ ವಶಮಾಡಬಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರಾಜ
 ದೊರೆಯೆ ಧನ್ವಂತ್ರಿಯೆ ತರಳನಾನೊಂದುಬೇಡುವೆ ಬಲ್ಲಿಯ
 ಮರುಳು ಮಾಡುವ ಔಷಧವ
 ಹರಿ ನಿನ್ನ ಮೂರುತಿಕಾಮಧೇನು ತೋರಿ
 ಸರಿವುತಿದೆ ಹೃದಯಗೋಷ್ಠದಿಂದ
 ಕರುವು ಆದ ಮನ ಚಿಗದಾಡುತ್ತಲಿದೆ
 ಕರದು ಕೊಂಬೆನೊ ನಾ ಇನ್ದ್ರಾಂಗೆ ಸುಧೆಯ
 ಸ್ಥಿರದಯಪಾಶವ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟ
 ಪರಮಭಕುತಿಪಾಶ ಚರಣಕ್ಕೆ ತಳೆ ಹಾಕಿ
 ಗುರುದಯರಸಬೆರತ ಪುಣ್ಯಮುರವನಿಕ್ಕಿ
 ವರಲವಲವಿಕೆಯೆಂಬದಾವಿನಂದ
 ಕರು ಕರವಶ ಮಾಡಿ ಉಣಿಸಿಕೊಂಡು
 ತುರುವ ವಶಮಾಡಿ ಚಿತ್ತಪಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
 ಭರದಿ ಸುಧೆಯ ಕರದುಕೊಂಬಂತೆ ಮಾಡಯ್ಯ
 ಮರುಳ ಮೆಚ್ಚುಂಟುಕರುವಿಗೆ ತುರುವಿಗೆ
 ಸುರರಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಮಾಡಿದನು ಬಲ್ಲಿ
 ಕರೆದುದಷ್ಟು ಮೀಸಲು ಹಾಕುವೆ ನಿನಗೆ
 ಸಿರಿನಾಸುದೇವವಿಠಲರೇಯ
 ಮರಿಯಾದೆ ಮಾಡಯ್ಯ ಪರಮಪೂತನನೆ || ೧ ||

೩೬೭ ಸಿರಿಬೊಮ್ಮಾದಿಗಳೊಡೆಯ ನೀನು ಎನ್ನ
 ಹರಣದೊಡಿಯನೆಂದು ತುತಿವೆನಯ್ಯ
 ವೇದ ವೊದಲಾದಾಗಮಕಗೋಚರನೆ

ತೊದಲು ನುಡಿಗಳಿಂದ ತುತಿಪೆನಯ್ಯ ವಿ-
ವಿಧ ರಸಂಗಳ ಸುರರಿಗೆ ಸೇವಿಸಂಗೆ ಹವಿ-
ರುದಕವನಿಟ್ಟು ಸಲಿಸೆಂಬೊನೊ ಬೊಮ್ಮ
ಮೊದಲಾದ ಭಕುತಮುಕುಟವಿರೆ
ಸುಮ್ಮನೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಭಕುತನೆಂದಾಡುವೆ
ಈಸಪರಾಧವು ಸಹಿಸದೆ ಪೋದರೆ
ವಾಸುದೇವವಿಠಲ ಎನಗಾವ ಗತಿಯೋ || ೨ ||

೩೬೮ ಕೌತುಕ ನೋಡಬೇಕೆಂಬವರೆ ನಿನಗಿತ್ತ
ಭೂತಳವನು ಬರೆದೆ ತಿರುಗಲ್ಪಾಕೆ
ಅತಿಚಿತ್ರನಿನಗೊಂದು ಪೇಳುವೆ ಇದರಿಂದ
ಗತಿ ಮುಕುತಿ ಸಕಲಸಂಪದವೀವುದು
ಹುತವಹಮಂಡಲ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿಹ
ಶಿತಿಕಿರಣ ಮಂಡಲ ಅದರಲಿ ಉದಿಸುವ
ದ್ಯುತಿಭಾನುಮಂಡಲದ್ವಯ ತೋರುತಲಿದೆ
ಅತಿಭದ್ರಿಕೆಯಿಂದ ಹೊಳೆವದು ಅದು ನೋಡಿ
ಸತತ ಶ್ರೀ **ವಾಸುದೇವವಿಠಲ** ಇದರಿಂದ
ಅತಿಮಲಭ ಅತಿಮಲಭ ಅತಿಮಲಭ ಕಾಣೊ || ೩ ||

೩೬೯ ಮನ ಮನೋಭವನ ಪಿತನ ನೆನದನು ಸರಿಯಾಗಿರೆ
ತನು ಮನೋನುಕೂಲವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತಲಿರುತ್ತಿರೆ
ತನುಜ ಸತಿ ತನುಸಂಬಂಧಿಗಳನುಸಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಿರೆ
ಅನುಚರರವಿರೋಧದಿಂದ ತಾವುಪಚರಿಸುತಲಿರುತ್ತಿರೆ
ಅನುಪಮದೇಶಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತಗಳು ಮಾಡುತ್ತಲಿರೆ
ಅನಿಮಿಷರೊಡೆಯ **ವಾಸುದೇವವಿಠಲರೇಯ**
ದನುಜಮರ್ದನ ಅವನ ಪಾಣಿವನಜಕೆ ಬಂದು ಸಿಲುಕುವ || ೪ ||

೩೭೦ ತಂಗಿ ನೋಡುವ ಬಾರೆ ಎನ್ನ ಮನೆಯೊಳಂ-
ಗಣದೊಳಗೊಬ್ಬ ಶ್ಯಾಮಲವುರುಷ

ತಿಂಗಳಮೊಗದವ ಐಧಾನೆ ತನ್ನ ಪಾ-
 ದಂಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಮುಖ್ಯ
 ಅಂಗ ಸೋಕಲು ತಾನಿತರವಿಷಯಂಗಳ
 ಸಂಗವ ಬಿಡಿಸುವ ಎನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಆ-
 ತಂಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಸುಖಿಸುವ ನಮ್ಮನ್ನು
 ಹ್ಯಾಂಗಾದರೂ ಮಾಡಲಿ ವಾಸುದೇವವಿಠಲ || ೫ ||

೩೨೧ ಜ್ಞಾನಾನಂದಬಲದಿ ಎನಗಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಯ್ಯ
 ನಿನಗೇನು ಮಿಗಿಲಿದೆ ಎನಗೆ ಪೇಳೊ
 ನೀನಿದ್ದ ಮಾತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲಿಯೋ ನೀ ನಿತ್ಯ
 ನಾನಿದ್ದದಿಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ
 ನಿನಗಧಿಕಶಕ್ತಿ ಬಲವುಂಟೊ ಮೈಕುಂಠ
 ಎನಗಧಿಕ ಭಕ್ತಿ ಬಲವೊ ಬಲವೊ
 ನೀನಧಿಕಸ್ವಾಮ್ಯಸೌಖ್ಯವ ಬಲ್ಲಿಯೋ
 ನಾನಧಿಕದಾಸ್ಯಸೌಖ್ಯ ಬಲ್ಲೆ
 ಎನ್ನಯ ಗರ್ವವರಿದೆನೆಂಬದಿತ್ತೆ
 ಎನ್ನಲಿದ್ದ ವಿಪರ್ಯಾಸ ಸರಿಯೆ
 ನಾನಿಷ್ಟರಿಂದಲೇ ನಮ್ರನಾಗುವೆನು
 ನೀನಿತ್ತಬಲಸೌಖ್ಯ ಅಧಿಕವಾಗಿರಲಿ
 ನೀನೆ ಬಲ್ಲಿಯೊ ಭಾವ ವಾಸುದೇವವಿಠಲ
 ಆನೇನಂದರು ದಯಪಾಶದವಶನೋ || ೬ ||

೩೨೨ ಪರಮಪಾವನಮೂರ್ತಿ ಹರಿಯೇ ನೀನಯ್ಯ
 ಪರಮಪಾತಕಿಯೋ ನಾ ಧರೆಯೊಳ್ಳೆಲ್ಲ
 ಪರಮಕೆ ಪರಮಕೆ ಸರಿಹೋದ ಮೇಲಿನ್ನು
 ಮರೆವರೇನಯ್ಯ ಪೂತನ್ನ ಮಾಡದೆ
 ಪರಮಪಾವನ ಪರನೊಬ್ಬಿದ್ದರೆಯಿನ್ನು

ಜಯರಾಯರ ನೋಡಿ ಜಪಿಸಿ ಮನದಿ ಪಾಡಿ
ಜಯವಾಗುವದು ನಿಮಗೆ ಭಯನಾಶ ಸಂತತ

|| ಅ ||

ದುರಳಮ ತವೆಂಬೊ ಕರಿಗೆ ಅಂಕುಶವಿತ್ತು
ಸುರಸಾದ ಗ್ರಂಥವಾನಂದಮುನಿ
ವಿರಚಿಸಿರಲಾಗಿ ಪರಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿ-
ಸ್ತರವಮಾಡಿದ ಕರದ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ

|| ೧ ||

ವಾದಿಗಳನೆಲ್ಲ ಜೈಸಿ ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸಿ
ಭೇದಾರ್ಥಜ್ಞಾನ ಸತ್ಯವೆನಿಸಿ
ಈ ಧರಿಯೊಳು ಹರಿ ಪರದೈವವೆಂದು
ಸಾಧಿಸಿ ಉದ್ಧಂಡನಾದ ಗುರುತಿಲಕ

|| ೨ ||

ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಕರದಿಂದ ಜನಿಸಿ
ಮೋಕ್ಷಕೆ ಜಯಪತ್ರಿಕೆ ಕೊಡಿಸಿ
ಪಕ್ಷಿವಾಹನ ಸಿರಿವಿಜಯವಿಠಲನ್ನ
ಈಕ್ಷಿಸುವುದಕುಪದೇಶ ಕೊಡುವ ಋಷಿ

|| ೩ ||

೧೪೩. ರಾಗ: ಪಂತುನರಾಳಿ. ಆದಿತಾಳ

ಮಹಿಮೆ ಸಾಲದೆ, ಇಷ್ಟೇ ಮಹಿಮೆ ಸಾಲದೆ
ಅಹಿಶಯನನ ಒಲುಮೆಯಿಂದ
ಮಹಿಯೊಳೆಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರ

|| ಪ ||

|| ಅ ||

ಮುತ್ತಿನ ಕವಚ, ಮೇಲ್ಕುಲಾವಿ,
ರತ್ನಕೆತ್ತಿದ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ,
ಕಸ್ತೂರಿತಿಲಕ, ಶ್ರೀಗಂಧಲೇಪನ,
ವಿಸ್ತರದಿಂದ ಮೆರೆದು ಬರುವ

|| ೧ ||

ವಿಪ್ರಹತ್ಯದೋಷ ಬರಲು
ಕ್ಷಿಪ್ರ ಶಂಖೋದಕದಿ ಕಳೆಯೆ

ಅಪ್ರಬುದ್ಧರು ದೂಷಿಸೆ ಗೇರೆಣ್ಣೆ-
ಕಪ್ಪುವಸನ ಹಸನಮಾಡಿದ

|| ೨ ||

ಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ನಾನಾ-
ಪರಿಯ ಶಾಕಂಗಳನು ಭುಂಜಿಸೆ
ನರರು ನಗಲು ಶ್ರೀಶಕ್ಯಷ್ಟನ
ಕರುಣದಿಂದ ಹಸಿಯ ತೋರಿದ

|| ೩ ||

೧೮೪. ನಾಟ ಅಟಿತಾಳ

ವಾದಿಗಜಮಸ್ತಕಾಂಕುಶ ಸುಜನಬುಧಗೇಯ
ಮೇದಿನೀಸುರವಂದ್ಯ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯ

|| ಪ ||

ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಕಲಾಪ ಸನ್ಯಾಸಕುಲದೀಪ
ಸಕಲಸತ್ಯಸ್ಥಾಪ ಸುಜ್ಞಾನದೀಪ
ಪ್ರಕಟಪಾವನರೂಪ ಅರಿಕುಜನಮತಲೋಪ
ನಿಕಟವರ್ಜಿತಪಾಪ ಕೀರ್ತಿಪ್ರತಾಪ

|| ೧ ||

ಹರಿಪದಾಂಬುಜಭೃಂಗ ಪರಮತಾಹಿವಿಹಂಗ
ಪರಮಸುಗುಣಂತರಂಗ ಭವದುರಿತಭಂಗ
ಶರಣು ಕೀರ್ತಿತರಂಗ ಶತ್ರುತಿಮಿರಪತಂಗ
ಶರಣು ಶುಭಚರಿತಾಂಗ ಪಟ್ಟಾಸ್ತ್ರಸಂಗ

|| ೨ ||

ಸಿರಿಕೃಷ್ಣದಿವ್ಯಪಾದಾಬ್ಜಚಿಂತಾಲೋಲ
ವರಹೇಮವರ್ಣಮುನಿಪತಿಯ ಸುಕುಮಾರ
ಗುರುತಿಲಕಶ್ರೀಪಾದರಾಯ ಅಮಿತೋದ್ಧಾರ
ಶರಣಜನಸುರಧೇನು ಭಕ್ತಮಂದಾರ

|| ೩ ||

೧೮೫. ರಾಗ: ಪೂರ್ವಿ. ತಾಳ: ಝಂಪೆ

ಇದಿರದಾವುದು ನಿಮಗೆ ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ
ಪದುಮನಾಭನದಾಸ ಪರಮ ಉಲ್ಘಾಸ

|| ಪ ||

|| ಅ ||

ವಾದಿತಿಮಿರಮಾ-ತಾಂಡ ನೆಂದೆನಿಸಿದೆ
 ವಾದಿಶರಭ ಭೇರುಂಡ ವ್ಯಾಸ ಮುನಿರಾಯಾ || ೧ ||
 ಯತಿಗಳೊಳು ನಿಮ್ಮಂದದವರುಗಳ ನಾಕಾಣೆ
 ಪ್ರತಿಗಾಣೆ ಈ ಸ್ತುತಿಯೊಳಗೆ ಯತಿರಾಯಾ || ೨ ||
 ಹಮ್ಮನಳಿದು ಸಿರಿಪತಿ ರಂಗವಿಠಲನ
 ಸುಮ್ಮನದಲಿ ಭಜಿಪ ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯಾ || ೩ ||

೧೪೬. ರಾಗ: ಪಂತುವರಾಳಿ. ಏಕತಾಳ

ಸಾಸಿರಜಿಹ್ವೆಗಳುಳ್ಳ ಶೇಷನೆ ಕೊಂಡಾಡಬೇಕು
 ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯರ ಸನ್ಯಾಸದಿರವ || ಪ ||

ಆಸೆಯಿಂದ ತಮ್ಮದರ ಪೋಷಣಕಾಗಿ ಭವ್ವನ್ನ
 ದೇಶವ ತಿರುಗಿ ಸಂಚಾರಮಾಡುತ
 ಮಿಸಲಮಡಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಮಿಂಚುಕೊಳುಂಡನುದಿನ
 ಮೋಸಮಾಡಿ ಕಳೆವ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಸರಿಯೆ || ೧ ||

ಕೆರೆ ಭಾವಿ ಪುರ ಅಗ್ರಹಾರಂಗಳ ಭೂ-
 ಸುರರೊಂದು ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳ
 ಪೊರೆವ ವೈಭವಕೀರ್ತಿಯಿಂದಲಿ ವ್ಯಾಸರಾ-
 ಯರ ಗುಣಗಣಗಾಂಭೀರ್ಯಾದಿಗಳ || ೨ ||

ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನದೆ ಶ್ರೀಹರಿಪದಪದ್ಮ-
 ಯುಗಳವನರ್ಚಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
 ರಘುಪತಿಭಜಕ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥರುಲ್ಲದಿಸಿ
 ರಂಗವಿಠಲನ ಬಿಡೆನು ಬಿಡೆನು ಎಂಬ || ೩ ||

೧೪೭. ರಾಗ: ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ. ತಾಳ: ಝಂಪೆ

ಗುರು ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಮಹಿಮೆಗಳ ಕೇಳಿ || ಪ ||
 ಹರುಷದಿಂ | ಕೊಂಡಾಡಿ ನಲಿದಾಡಿ ಜನರು || ಅ. ಪ ||

ಅಂದು ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೆ | ಬದರಿಯಲಿ |
ಮುದದಿಂದಲಿ ನರನಾರಾಯಣರು ||

ಕಂದನ್ನ ಕೊಡುವೆನೆಂದು | ಭಿಕ್ಷೆಯ ನೀಡೆ |
ತಂದೆ ಮಧ್ವೇಶ ನಿನ್ನ ದಯವಿರಲಿ ಎಂದೂ

|| ೧ ||

ಮುನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥರು | ಸಂಚರಿಸುತ್ತ |
ಬನ್ನೂರು ಮಾರ್ಗದಲಿ | ಬರುತಲಿರಲು ||

ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ | ಪತಿಯ ಭಿಕ್ಷೆಯ ಬೇಡೆ |
ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಂಗಲ್ಯ | ಕರುಣಿಸಿತ್ತರು ಅಂದೂ

|| ೨ ||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಜನಿಸಿದ ಆ ಪುತ್ರನು |
ಸನ್ಮಾನ್ಯದಿಂದೆಮಗೆ ಕೊಡು ಎನ್ನಲೂ ||
ಧನ್ಯಳಾದೆನು ಎಂದು ಪಾದಕ್ಕೆ ಎರಗುತ್ತ |
ಸುಮ್ಮಾನದಲಿ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಪಡೆದೆಂದೂ

|| ೩ ||

ತಂದೆತಾಯಿಗೆ ಆನಂದವಾಗಲು ಗರ್ಭ |
ಅಂದು ಶಿಶು ಜನಿಸುವಾ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ||
ಬಂದು ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥಮುನಿಗಳಿಗೊರೆಯೆ |
ಕಂದಗ್ಧರಿವಾಣದಲಿ ಜನನವಾಗಲಿ ಎಂದೂ

|| ೪ ||

ಚಿನ್ನದ್ಧರಿವಾಣದಲಿ | ಕಂದನ್ನ ಮಲಗಿಸಿ | ಪಾ-
ವನ್ನನಾ ಮೇಳದಿ ಮಠಕೆ ತರಲು ||

ಪುಣ್ಯಶಿಶುವಿಗೆ ಜಾತಕರ್ಮವನೆ ಮಾಡೀ |
ಚನ್ನವ್ಯಾಸರಾಯನೆಂಬ | ಪೆಸರಿಟ್ಟರೆಂದೂ

|| ೫ ||

ಸುರಭಿಯ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಶಿಶುವಿಗುಣಿಸುತಲಂದು |
ಪರಿಪರಿಯಲಿ ಬೆಳಗಿ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ||

ಅರಳೆಲೆ ಮಾಗಾಯಿ | ಕರ್ಣ ಕುಂಡಲವಿಟ್ಟು |
ಸರಸಳೀ ಪದಕ ಹುಲಿಯುಗುರು ಕಟ್ಟಿದರಾಗ

|| ೬ ||

ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ಅಂದಿಗೆ ತೋಳತಾಯಿತು ಮಣೆ |
ಮೆರೆವ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಶಶಿಯಂತೆ ಮೆರೆಯೆ ||
ವರುಷವೈದರಲಿ ಕೋವಿದರೆಲ್ಲ ನೆರೆದೂ |
ಹರುಷದಿಂ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶಮಾಡಿದರೆಂದು || ೭ ||

ಅದರವ ಮಾಡಿ ಅಗ್ರಜರೆಲ್ಲ ನೆರೆದಿರೆ |
ಮೋದದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ | ಸಂತುಷ್ಟಿಪಡಿಸಿ ||
ಅದರಿಸಿ ಮೃಷ್ಣಾನ್ನ ಭೋಜನವ ಮಾಡಿಸಿ |
ಮೋದಿತರಾದರಾ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥರಂದು || ೮ ||

ಹೊಳೆವ ಕರ್ನದಿ ಸುವರ್ಣಕುಂಡಲವಿಟ್ಟು |
ಬಳಸಿ ನಡುವಿಗೆ ಸ್ವರ್ಣ ಮೌಂಜಿಯನು ಕಟ್ಟಿ ||
ತಳಿತ ಸಂತೋಷದಿ | ಭವತಿ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಗಳ |
ಬೇಡಿಸಿತ್ತರಾಗ | ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥರಂದೂ || ೯ ||

ವರುಷಸಪ್ತದಿ ವ್ಯಾಸೇಂದ್ರಗೆ ತುರ್ಯವ |
ಹರುಷದಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥರು ಕೊಡಲು ||
ಕರದಲಿ ದಂಡ ಕಮಂಡಲವ ಧರಿಸಿ |
ಗುರುಗಳ ಚರಣಕೆ ಎರಗಿದರೆಂದೂ || ೧೦ ||

ವ್ಯಾಸರಾಯರೆಂಬ ಕಲ್ಪಲತೆಚರಿತೆಯ |
ಲೇಸಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಪರು ಸಾಧು ಜನರೂ ||
ವಾಸುದೇವ ನಮ್ಮ | ಪುರಂದರವಿಠಲನ |
ದಾಸರೆಂದನುದಿನದಿ | ಕೊಂಡಾಡಿದರೆಂದೂ || ೧೧ ||

೧೪೮. ರಾಗ ಪೂರ್ವಿ ಅಟತಾಳ

ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಸೇವೆ ಲೇಸಾಗಿ ಮಾಡಲು
ದಾಸನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಬ || ೫ ||

ಸಾಸಿರನಾಮದ ವಾಸುದೇವಭಕ್ತ

ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರಧರ

|| ಅ ||

ತಾ ಸಹಗಮನದಿ ಪತಿ ಸಹ ಪೋಗುವ |
 ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥರಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗೆ |
 ಶ್ರೀಶ ಬದರಿಯಲ್ಲಿ ಪೇಳಿದ ಮಹಿಮೆಯ |
 ಆಸುಮಹಿಮ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ
 ಮೋಸ ಬರುವದೆಂದಾಲೋಚನಿಲ್ಲದೆ
 ಆ ಸತಿ ವಂದಿಸೆ ಸೌಮಂಗಲ್ಯವನಿತ್ತು
 ಆ ಸಮಯದಿ ಮಂತ್ರಾಘ್ರವನೆ ಕೊಂಡು
 ತಾ ಸುಮ್ಮಾನದಿ ಬನ್ನೂರಿಗೆ ಪೊಗ್ಯತಿ | ಯಾ
 ಸತಿಪತಿಯ ಪ್ರಾಣವನುಳುಹಿ ರನ್ನ
 ತಾ ಸಮೀಪದಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ವಾಸವಮಾಡಿ
 ಕುಸುಮಾಕ್ಷತಿ ಫಲ ಮಂತ್ರಿಕೊಟ್ಟ
 ಆ ಸುಮಂಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಪುಟ್ಟಿದ
 ಆ ಸಮಯದಿ ಚಿನ್ನದ್ದರಿವಾಣದಲಿ ಶಿಶು
 ತಾಸು ಬಿಡದೆ ಕಣ್ವನದಿಯಲ್ಲಿ
 ಶಿಷ್ಯರಿಂ ತೊಳಸಿ ತಂದು ಮಠಕೆ ಆಗ
 ವಾಸುದೇವನಭಿಷೇಕ ಕ್ಷೇರವನ್ನು
 ಆ ಸುರಭಿಯ ಕರೆದಭಿಷೇಕವನೆ ಕೊಂಡ
 ಲೇಸಿನಿಂದಲಿ ಮೊಲೆಯುಂಡು ಬೆಳೆದನು
 ವಾಸವನುತದೇವೇಶನ ಪಾಡುತ
 ವಾಸವಾದರು ಅಬ್ಬೂರಿನಲಿ

|| ೧ ||

ಆ ಶಂಕುಕರ್ಣನೇ ಶೇಷಾವೇಶದಲ್ಲಿ
 ಶ್ರೀಶನ ಕಂಭದಿ ತೋರಿಸಿದಾತನೆ
 ತಾ ಸುಮ್ಮಾನದಿ ನರಸಿಂಹನ ಪೂಜೆಗೆ,
 ತಾಸು ಬಿಡದೆ ಆಸೆ ತೀರಿಸಿದಾತನೆ

ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರ ಪುನಃ ಬದರೀಯಾತ್ರೆ

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಾನು ರಚಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಈ ವರೆಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಉತ್ತರ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸನಾರಾಯಣರ ದಿವ್ಯಚರಣಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಅವರ ಪರಮಪ್ರೀತಿವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿವಾರಸಹಿತರಾಗಿ ಅನೇಕ ದೇಶವಿದೇಶಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಾ ದಿಗ್ವಿಜಯಿಗಳಾಗಿ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು, ಎಲ್ಲರೂ ಯಾತ್ರಿಗಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರುವ ಪೂರ್ವವೇ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಾನು ರಚಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಕೆಲವು ದಿನ ಅಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಎನ್ನದೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಕಾಲದಂತಹ, ಗಾಳಿಗೆ ನೊಂದದ ದೀಪಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ. ಎಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿಗಳಿಂದ ದೀಪವನ್ನು ಉರಿಸುವ ಸಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರವಚನವಾಗತಕ್ಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೀಪವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹಿಮಾತಿಶಯವು ಜನರಿಗೆ ತೋರುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ದೀಪವು ಆರಿ ಹೋದುದೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯ್ತು. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಗಾಢಾಂಧಕಾರವು ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಹೋದರು. ಆಗ ದಯಾಳುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪಾದವನ್ನು ಮೇಲ್ಮುಖ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅವರ ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬರಿಳಿನ ಉಗುರಿನದೇಸೆಯಿಂದ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ಜ್ಯೋತಿಯು ಹೊರಟು ಆ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲವೂ ಬೆಳಕು ಆಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಪೂಜ್ಯರು ಆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಪಾಠವನ್ನು ಮುಂದರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಆ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರವಚನವು ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದವರೆಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಾನ್ವಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗುರುವರೇಣ್ಯರು ದಿವ್ಯ ತೇಜೋಮಯವುರುಷರೆಂದು ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವೇ ಆನಂದಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಪರಿವಾರರಾಗಿದ್ದು ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನ ಸೇವಾತತ್ಪರರಾಗಿ ಪಾಠಪ್ರವಚನದಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪ್ರೀತನಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದರು.

ಒಂದು ದಿನ, ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಾನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಹೊರಡಲುದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಶಿಷ್ಯರೂ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಹೋಗಲಿಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ; ಆಚಾರ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ ಬಂದಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಾನು ಬರುವವರೆಗೆ ಯಾವ ತರದ ತೊಂದರೆಗಳೂ ಆಗದಂತೆ ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸನಾರಾಯಣರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತ್ವರಿತದಿಂದ ಹೊರಟರು. ಹಿಂದಿನ ಸಲ ಹೋಗಿರುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮುನಿಗಳ ಮಾನಾರ್ಹರಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾಗಿ ತಾನು ರಚಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸದೇವರ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಅನಂತಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಪೂರ್ಣ ಕೃಪಾಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ರಚಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ಅನುಪಮ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಅನಂತರ ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರಲ್ಲಿ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥಗಳ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದಿಂದ ದೂರವಿರುವ ನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಸರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಯಮಧರ್ಮತನಯನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಪಠಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದೆರಳಿ ಪುನಃ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು ತನ್ನಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪಾರಿತೋಷಿಕವನ್ನು ಕೊಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದನ್ನು ಕಾಣದೆ ಹಿಂದೆ ರಾಮಾವತಾರ

ಕಾಲದಲ್ಲಿತ್ತು ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಹೊರತಾದವರಿಂದ ಹೊಂದಲಾಗದ ಸಹಭೋಗಪದವಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ ದೇವರಿಂದ ಕೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಪುನಃ ವಾಸಭೂಮಿಗೆ ಹೊರಡಲುದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಆಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಖಿನ್ನರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರನ್ನು ಕಂಡು, ಸರ್ವಜ್ಞ-ರಾದ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು “ಆನಂದ ತೀರ್ಥ! ಇನ್ನೂ ನೀನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನೇಕ ವಿರುವವು. ಅಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಅನಂತರ ನೀನು ನಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲವು ಕಾಲ ನಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಆನಂದಪಡೆಯಬಹುದು. ನಮ್ಮ ವಿಯೋಗಕಾತರನಾದ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ನಾನು ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತ ನಾಗಿರುವೆನು. ಇದೋ ಈ ಸಾರಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನವಿರುವದು. ಇವುಗಳು ವ್ಯಾಸಮುಷ್ಟಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾಗುವವು. ನೀನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಇವುಗಳನ್ನರ್ಚಿಸಿ ನಮ್ಮ ವಿಯೋಗ ಕಾತರತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಐದು ಸಾರಿಗ್ರಾಮಗಳಿರುವ ಒಂದು ಅಭೇದ್ಯ ಸಂಪುಟವನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗಳಾಗಿರುವ ಮೂರು ಸಾರಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು. ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಲಿರುವ ವೇದಾಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀ ರಾಮವಿಗ್ರಹಗಳ ಮೂರನ್ನೂ ಚತುರ್ಭುಜಕಾಲೀಯಮಥನ ದ್ವಿಭುಜ ಕಾಲೀಯಮಥನವಿಗ್ರಹಗಳೆರಡನ್ನೂ, ವಿಠಲವಿಗ್ರಹಗಳ ಮೂರನ್ನೂ, ಭೂವರಾಹ ನೃಸಿಂಹ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ, ಕಮಲದೊಳಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಕರವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ, ಕುಂಚಿಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ, ಕೇಶವನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ, ವಾಸುದೇವ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ದೇವರ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನಿತ್ತರು. ಈ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ವಿಶೇಷ ಸನ್ನಿಧಾನವಿರುವಕಾರಣ ಸಾರಿಗ್ರಾಮಗಳಂತೆ—ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತಪ್ರತಿಮೆಗಳಂತೆಯೇ ಇರುವುವು. ಇತರ

ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೃತ್ಯಮಲದಿಂದಾಗಲೀ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಿಂದಾಗಲೀ ಅವಾಹನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಾಹನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಮಹಾಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ತಮ್ಮನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನಂತಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ರಜತಸೀತಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರುವಾಗ ಉಡುಪಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಲುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರನ್ನು ಕಂಡು, ತಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗನೇ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರೇ ಬಂದರೆಂದು ತಿಳಿದು ಆನಂದ ಹೊಂದಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡುವಾಗ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡರು !

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ತುಂಗಾನದಿಗೆ ಸೇತುವೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಆನಂದಪಡಿಸಿದುದು

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ಪರಿವಾರಸಹಿತ ಹೊರಟವರಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರನ್ನಧರಿಸಿ ಈ ತನ್ನ ತತ್ವವಾದವನ್ನು ಆಸೇತು ಹಿಮಾಲಯದವರೆಗೆ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತಾ ತುಂಗಭದ್ರಾತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇದೀಗ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಳೆಹೊನ್ನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕಳೆಸವೆಂಬ ಗ್ರಾಮ. ಅಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿಯು ಬಹಳ ಸೆಳೆತದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಕಾರಣ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಗ್ರಾಮದವರು ಸಹಸ್ರಾರು ಮಂದಿ ಸೇರಿ ಒಂದು ಬಂಡೆಕಲ್ಲನ್ನೊಗೆದು, ದಾಟುವುದಕ್ಕನುಕೂಲವಾದ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಕಲ್ಲನ್ನೆತ್ತಲು ಅಥವಾ ಎಳೆದುತರಲು ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು

ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ನಿರಾಶೆಗೊಂಡರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು, ಆಯಾಸಗೊಂಡಿರುವ ಆ ಜನರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು “ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದ ನೀವು ಈ ಬಂಡೆಯ ಕಲ್ಲನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿರೇತಕ್ಕೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಯಾಸಗೊಂಡು ನಿರಾಶೆಹೊಂದಿದ ಜನರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕಂಡು “ಪೂಜ್ಯರೇ! ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವರಿಂದ ಇದನ್ನೊಯ್ಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಭೀಮಸೇನನಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಇದನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಏನೋ! ಇದು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕಾಯ್ತು” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಖೇದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು “ಹಾಗಾದರೆ ನಾನಿದನ್ನೆತ್ತಿ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಲೋಕೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹನುಮದವತಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವನಪರ್ವತವನ್ನೆತ್ತಿ ತಂದಂತೆ ಆ ಕಲ್ಲನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೋಮಲ ಕೈಗಳಿಂದೆತ್ತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಜನರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಾನ್ವಿತರಾಗಿ ಇವರ ಈತರದ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಕಂಡು, “ನಾವು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ನಮ್ಮಿಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಸದೆ ಖಿನ್ನರಾಗಿರುವಾಗ ಶ್ರೀ ಭೀಮಸೇನನೇ ಈ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ ಏನೋ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರಿಟ್ಟ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಭೀಮನ ಕಲ್ಲಿಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಂಬುತೀರ್ಥವೆಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನದಿಯು ಕಲ್ಲುಗಳೆರಡರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿಯೂ, ವೇಗವಾಗಿಯೂ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಎತ್ತಿಟ್ಟ ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ “ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಃ ಏಕಹಸ್ತೇನ ಆನೀಯ ಸ್ಥಾಪಿತಶಿಲಾ” ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದು.

ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮವರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಮದನಂತಾಸನನಿಗಭಿವಂದಿಸಿದರು. ಆಗ ಕೆಲವು ದಿನದ ಹಿಂದೆ ರಜತಪೀಠಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರು ಆಚಾರ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿದರು.

ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ

ಶ್ರೀಮದುಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಎಂದಿನಂತೆ ಪೂಜೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಪೂಜೆಯವರೆಗಿನ ಪೂಜೆಯು ಮುಗಿಯಿತು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪಾರಾಯಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಆಚಾರ್ಯರ ಸೇವಾನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಮಹಾಸೂಕ್ಷ್ಮರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಂದು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಕ್ರಮದಂತೆ ದೇವರಿಗೆ ಧೂಪದೀಪಗಳನ್ನು ಸಿರಿಸಿದರು. ನೈವೇದ್ಯವನ್ನೂ ಇಟ್ಟಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಸಮಯ ; ಆಗ ಯಾರೂ ನೋಡಬಾರದೆಂದು ಅವರ ಪೂಜಾಸ್ಥಳದಿಂದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಹೊರಗೆ ಭಕ್ತರು ಆಚಾರ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸರ್ವವಿಷಹರವಾದ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರದ ಕೀರ್ತನೆಗಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಎಂದಿನಂತೆ ಕ್ಲಪ್ತಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೈವೇದ್ಯಮಾಡದೆ ದೇವರ ಮುಂದೆಯೇ ಇದ್ದರು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಅನೇಕಸಲ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ ಪಾರಾಯಣವಾಯಿತು. ಎಷ್ಟು ಆಲಿಸಿದರೂ ನೈವೇದ್ಯವಾಯಿತೆಂಬ ಸೂಚಕಶಬ್ದವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ದೈವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, “ಆಚಾರ್ಯರು ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು! ನೋಡಿಬಿಡುವ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಬಾಗಿಲಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ನೋಡಿದರು. ಆಗ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಒಳಗಿನ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಕಂಡು ಭಯಾಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ತಟ್ಟನೆಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಾನು ಮೊದಲು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚನಾಪರರಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಕೂಡಲೇ ಕವಿಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು

“ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುಽಂಪ್ರಿನಿಷ್ಠಾ” ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಬಳಿತ್ಯಾ-
ಸೂಕ್ತಾರ್ಥಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಾಯುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇವರು
ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನವರಸಭರಿತವಾದ ಉಷಾಹರಣವೆಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು
ರಚಿಸಿದವರು. ಇವರ ಕವಿತೆಯೆಂಬುದು ಮಿಕ್ಕ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಅದರ್ಶಪ್ರಾಯ
ವಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ
ವಾಯುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇವರು ಒಳಗೆ ಇಣಕಿನೋಡಿದಾಗ ದೇವರು
ರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ವೇದವ್ಯಾಸ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು; ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು
ಹನುಮ-ಭೀಮ-ಮಧ್ವರೂಪದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿರೂಪಗಳ ದಿವ್ಯಾರ್ಚನೆಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನೋಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು
ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ರುದ್ರಾಂಶರಾದುದರಿಂದ ಸರಿಯಾ
ಗಿತ್ತು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಹಿಂದೆ ಸರ್ವಜ್ಞರೊಡನೆ ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳ
ವರೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಾದಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.
ನಂತರ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬರುವ
ಸಮಯವನ್ನು ಕಾದಿದ್ದು ಅಚಾರ್ಯರ ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರರಾದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು, ಅಚಾರ್ಯರು ಹೊರಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗನೇಕ
ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾನಾಗಲೇ ರಚಿಸಿರುವ ದಿವ್ಯಸ್ತುತಿ
ಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಚಾರ್ಯವರ್ಯರು ಇಂತಹ ಸ್ತುತಿ
ಯಿಂದ ಸಂಪ್ರೀತರಾಗಿ ಈ ಸ್ತುತಿಯು ಹರಿಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರತಕ್ಕದ್ದೇ
ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಕೂಡಲೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಶ್ರೀ ನೃಸಿಂಹ
ದೇವರ ನಖಸ್ತುತಿಯ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾ
ಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು, “ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೇ! ನೀವು ನಮ್ಮ ವಿಷಯ
ವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನಾವಾರೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದಿರಿ. ಮತ್ತು ವೇದ
ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಈ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಿರಿ.
ಇಂತಹ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಈ
ವಾಯುಸ್ತುತಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತಿರುವೆನು. ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ತಾರಕಮಹಾಮಂತ್ರ
ವಾಗಲಿ. ಇದರಾದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಖಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಪರಿಸು

ವವರಿಗೆ ಹರಿವಾಯುಗಳ ಅನುಗ್ರಹವಾಗಿ ಸಕಲ ಕಷ್ಟಗಳೂ ದೂರವಾಗಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳು ಕೈಗೂಡಲಿ. ಇದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಂದೊಂದು ಶ್ಲೋಕವೂ ಒಂದೊಂದು ಅಭೀಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಲಿ. ಇದನ್ನು ಅಭೀಷ್ಟಶ್ಲೋಕ ಸಹಿತ, ವಿಧಿಯಿಂದ ಪುನಶ್ಚರಣವನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಆ ಅಭೀಷ್ಟವು ಸ್ವಿಪ್ರದಲ್ಲೆ ಉಂಟಾಗಲಿ” ಎಂಬೀವರಗಳನ್ನಿತ್ತು ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯು ಸ್ತುತಿಯು ಸಕಲ ಮಾಧ್ವರಿಗೆ ಮಹಾಮಂತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ವೈಷ್ಣವರ ಶ್ರೀಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ಮಾಧ್ವರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪಠನದಿಂದ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮನಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳ ಅನುಗ್ರಹಪಾತ್ರನಾಗುವನು.*

* ಇಲ್ಲೊಂದು ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕ ಅಂಶವಿದೆ. ಏನೆಂದರೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ವಾಯುಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಪಠಿಸಬೇಕಾದ ನಖಸ್ತುತಿಯ ಶ್ಲೋಕ ಒಂದನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂತಲೂ, ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೇ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂತಲೂ, ಕೆಲವು ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗನ್ನಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಅಷ್ಟಸೀರಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಹೃಷೀಕೇಶತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸರ್ವಮೂಲ ಗ್ರಂಥವನ್ನು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಬಾರದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಸ್ವತಃ ತಾಲಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಖಸ್ತುತಿಯ ಒಂದೇ ಶ್ಲೋಕವು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸೋದೇಮಠದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಮೂಲದ ಅನಾದಿಯಾದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಶ್ಲೋಕವು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಖದ ವರ್ಣನೆಯಿಲ್ಲ. ರೋಷದ ಮಹಿಮೆಯಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅದು ನಖಸ್ತುತಿಯಾಗಲು ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ‘ಪಾಂತ್ಸಸ್ಥಾನ್’ ಎಂಬ ಒಂದೇ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೇ ರಚಿಸಿದ್ದೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಇತ್ಯರ್ಥವನ್ನು ಮಹನೀಯರೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಇತರ ನಮ್ಮಂತಹ ಜನರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಭಲಾರಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಈ ಕಥೆಯು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೆಂದು ಬರೆದಿರುವರು. ಇಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಅಂತೂ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಡೆದುದು ವಾಸ್ತವವಾದುದರಿಂದ ಪ್ರದೇಶ ವಿಶೇಷಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಾರದು.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ ಇಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರ ದೇಹದಾಢ್ಯ

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ, ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು, ಅನಿರುದ್ಧತೀರ್ಥರು, ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕರಕಮಲಸಂಜಾತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಇಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಆಟದ ಗಿಳಿಯಂತಿದ್ದರಂತೆ! ಇವರು ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಅನಿರುದ್ಧತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೂಲಗುರುಗಳಾದರು.

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ವೃತ್ತಾಸದಿಂದ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಲವುತರದ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದಕ್ಕೂ ಈಡಾದವರಲ್ಲ! ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಯಾವ ತರದಿಂದಲೂ ಇವರು ಆಯಾಸಗೊಂಡುಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ! ಬಹಳ ದೃಢಕಾಯರಾಗಿ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅಣೆಮಾದಿಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮಹಾಪುರುಷರಾಗಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ಅನ್ನ ನಿದ್ರೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇವರಿಗೆ ಆಯಾಸವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತಿನ್ನಲು ತೊಡಗಿದರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ತಿನ್ನಲಾಗದಷ್ಟನ್ನು ತಿಂದು ತೇಗುತ್ತಾ ಈ ಹಿಂದೆ ಭೀಮಸೇನನಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ತಂದುತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಪವಿತ್ರಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ಅನೇಕಾದ್ಭುತ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಂಡರೂ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಇವರಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಲು ಅವರವರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಕಾರಣ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಾತ್ವಿಕರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತತ್ವವಾದವನ್ನು ವ್ಯಾಸನಾರಾಯಣರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀಮದ್ರಜತಪೀಠಪುರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದನಂತಾಸನ ಸೇವಾತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು.

ಹತ್ತನೆಯ ಪ್ರಕರಣ ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಯಾತ್ರಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ವಿಶೇಷಮಹಿಮೆಗಳು

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಬದರೀಯಾತ್ರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಸಂಚಾರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಪಾರ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗದಿದ್ದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಭಕ್ತರು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನಂದಪಡಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲಿಗಳಾದರು. ಒಂದುದಿನ ಅಂತಹ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಇರುವ ಬುದ್ಧಿವಂತನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕುರಿತುಹೋಗಿ ಅವನಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಅದ್ಭುತವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಬಹಳ ಚಮತ್ಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಪಾದಭಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಕಂಡಿರುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ನೆನಪಿರುವಷ್ಟು ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲೊಪ್ಪಿದನು. ಕೇಳಲು ಜನರು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಸೇರಿದರು. ಆ ಜನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು. “ಮಹನೀಯರೇ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ. ನಾನೇನೋ ನಿಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಹೇಳಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹಿಮೆಗಳು ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು ಅಪಾರವಾದವುಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಮಾನವನಿಗಿರುವ ನೂರುವರ್ಷ ಆಯುಸ್ಸೂ ಸಾಲದು; ದೇವತೆಗಳ ಆಯುಸ್ಸೂ ಸಾಲದಾಗಿರುವುದು. ಆದಕಾರಣ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳುವನೆಂದು ನೀವು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳು ನನಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮರೆತುಹೋಗಿವೆ. ಆದರೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಲವು ಅದ್ಭುತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

ನಮ್ಮ ಪರಮಪೂಜ್ಯರಾದ ಆಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಭಾರ (ಗಂಟು) ಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು

ನಡೆಯಿಸುತ್ತ ಉತ್ತರದೇಶದ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿತು. ಅದು ಈಶ್ವರದೇವನೆಂಬ ರಾಜನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟುದು. ಆತನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದರೂ ಮಹಾಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಊರ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆರೆಯನ್ನೆರೆಯಿಸ ಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆ ರಾಜನು ತನ್ನಕೋಶದ ಖರ್ಚಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಮ್ಮೂರ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಗೆಯಿಸುವ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಅನೇಕರು ಬಂದುಹೋಗುವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಆ ದಾರಿಗರು ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ದಿನವಿದ್ದು ಆ ರಾಜನ ಶಾಸನಪ್ರಕಾರ ಆ ಕೆರೆಯನ್ನೆರೆಯಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲದೆ ಯಾರು ಎಂತಹವರಾದರೂ ಆ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಾರೂ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗದಂತೆ ಆ ರಾಜನು ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾನೂ ಸಹ ತನ್ನ ಅಭಿಮತವು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಬಾರದೆಂದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ದಾರಿಗರು ಆ ರಾಜನ ಶಾಸನದಂತೆ ಆ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಷ್ಟಕ್ಕೇಡಾಗಿಯೇ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ರಾಜನ ಇಂತಹ ಉಪಟಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಪರಿವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಗಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ರಾಜಸೇವಕರು ಇವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿಯದೆ ತಡೆದುಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಮೂರ್ಖನಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ರಾಜನಂತೆಯೇ ಸೇವಕರಾದುದರಿಂದ ಆ ಸೇವಕರಿಗೂ ದೊಡ್ಡವರ (ಮಹಾತ್ಮರ) ಪರಿಚಯವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ರಾಜನು ಬಹಳ ಪರಿವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇವರೊಡನೆ ಇಂದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದೆಂದೆಣಿಸಿ ತಾನೇ ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರಿಬ್ಬ

ಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, 'ಮಾರ್ಗಸ್ಥರೇ' ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಶಾಸನವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಮಾರ್ಗಸ್ಥರು ನಡೆಸಿಯೇ ಹೋಗಿರುವರು. ಇದನ್ನು ಮಾಡದೆ ಯಾರೂ ಈ ದಾರಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಶಾಸನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ನನ್ನೀಕೆರೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಒಂದು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಾಗಿ ಅಗೆಯತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂದು ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ ನುಡಿದನು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರು ಹುಸಿನಗೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ 'ಎಲೈ ರಾಜನೇ! ನಾವು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು; ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರರಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಹಳ ಬಳಲಿರುವೆವು. ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರವೂ ಬಹಳ ಬಳಲಿದೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಇದುವರೆಗೆ ನಾವಾರೂ ಈ ತರಹದ ಅಗೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿನ್ನ ಶಾಸನವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುವುದು" ಎಂದರು. ಆಗ ರಾಜನು, 'ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದರೂ, ಈ ಕಾರ್ಯವು ಕೈಗೊಡುವುದರೊಳಗೆ ಬಂದರೆ ನನ್ನ ಶಾಸನವನ್ನು ನಡೆಸಿಯೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೇನು? ಆದುದರಿಂದ ನೀವೀಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ' ಎಂದು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಗುರುವರ್ಯರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು 'ಎಲೋ ರಾಜನೇ! ನಾವೀಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯದವರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನೇ ಆ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಾವು ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು" ಎಂದರು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು ತಾನೇ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಗೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ನಮ್ಮ ಗುರುವರ್ಯರ ಮಹಿಮಾತಿಶಯದಿಂದ ಅಗೆಯಲು ತೊಡಗಿದ ರಾಜನು ಪರವಶನಾಗಿ ಬಹಳಕಾಲ ಬಿಡದೆ ಅಗೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಅರಸನು ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಅಗೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಪರಿವಾರದವರು ಸ್ತಂಭಿತರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಸಮಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಪರಿವಾರಸಹಿತ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬೆಳಸಿ ತಮಗಭಿಮತವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ಸೇರಿದರು. ನಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ವಾಯುದೇವರ ಮೂರನೆಯ ಅವತಾರರೆಂದು ಬಳಿತ್ಯಾ ಮೊದಲಾದ ಸೂಕ್ತಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಮಹಾನು-
ಭಾವರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸಕಲದುಃಖಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆಂದು ಲೋಕನಿಯಾಮಕರಾದ ಶೇಷ ರುದ್ರ ಗರುಡ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಅಂದಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾದ ಪರಿ-
ವಾರದವರಿಗೆ ಈ ವಿಷತ್ತನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ! ಆ ರಾಜನು ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ತಾನಾರಂಭಿಸಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಂತಃಪ್ರೇರಕರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೇ ಬಹಳ ಹೊತ್ತುಮಾಡಿದುದರಲ್ಲಿಯೂ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಈ ಕೃತಿಯು ಮಾನವರ ಕೃತಿಯಿಂದ ಅತಿಶಯವಾದುದರಿಂದ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ, ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ-
ವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದು.

ಇದೇ ತರದಿಂದ ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗಂಗಾನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಆ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ದೋಣಿಗಳಾಗಲೀ, ಹರಿಗೋಲುಗಳಾಗಲೀ ತೆಪ್ಪಗಳಾಗಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ನದಿಯ ಉತ್ತರದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸೈನಿಕರು ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಯಮದೂತರಂತೆ ನಿಷ್ಕರುಣಿಗಳಾಗಿ ಏನನ್ನೋ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಆ ದಡದಲ್ಲಿ ನದಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲವು ದೋಣಿಗಳಿದ್ದವು. ಅನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಪರಿವಾರಸಹಿತ ರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ದಾಟುವ ದೋಣಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾದುನಿಂತರೂ ದೋಣಿಗಳು ಬರುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಪುಷ್ಕರಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮೀಪದ ಆಗ್ರಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಗ ಬಲ್ಬನಿಂಬ ಹೆಸರಿನ ಡಿಲ್ಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ತುರುಷ್ಕಜಾತಿಯವನು. ಇವನು, ಆಚಾರ್ಯರು ಗಂಗಾತೀರ್ಥಕ್ಕೆ

ಬರುವ ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದಬಂಡಾಯವನ್ನಡಗಿಸಲು ತನ್ನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡುಬಂದು ಅದನ್ನಡಗಿಸಿ ಮುಂದೇನಾಗುವುದೋ ಎಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲವುದಿನ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದನು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಶತ್ರುಗಳ ಗೂಢಚಾರರು ಬರಬಾರದೆಂದೂ, ಬಂಧರೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದೇನು ಮಾಡುವರೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದಲೂ, ಯಾರೂ ಬಾರದಂತೆ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ನದಿಯಿಂದೀಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಹಾಕಿಸಿ, ವೇಷಾಂತರದಿಂದ ಮಹಾ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರತಕ್ಕವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಡಿಯಲು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದನು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೇ ಎಂತಹ ಸ್ವಭಾವದವರನ್ನೂ ತನಗನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದರೂ ತಮ್ಮ ಅದ್ಭುತ ಸಾಹಸದ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಹೊಸತರದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಪರಿವಾರದವರೊಡನೆ, 'ನಾನು ಮೊದಲು ನೀರಿ-
 ಗಿಳಿದು ನಡೆಯುವೆನು. ನನ್ನ ಬೆನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಬ್ಬರೂ, ಅವರ ಬೆನ್ನಿನಾಶ್ರಯದಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರೂ, ಅವರಾಶ್ರಯದಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರೂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾವು ಈ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವ. ಈಗ ಇದುಹೊರತು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲು ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನಾಶ್ರಯವುಳ್ಳ ನಿಮಗೆ ಯಾವ ತರದ ಭಯವೂ ಆಗಲಾರದು' ಎಂದರು. ಗುರುಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರೂ, ಆಚಾರ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನದಿಯ ಮಧ್ಯದ ವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಗಲಭೆ ಯುಂಟಾಯಿತು. ಬರುತ್ತಿರುವ ಅತಿಸಾಹಸಿಗಳಾದ ಸಪರಿವಾರರಾದ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರನ್ನು ಕಂಡು, 'ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದವರು; ಇವರೇ-
 ನನ್ನೋ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಇವರು ತೀರಕ್ಕೆ ಬರುವುದ ರೊಳಗಾಗಿ ಇವರನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನು ಬಡಿಯಿರಿ. ಕೊಲ್ಲಿರಿ. ತಡೆಯಿರಿ' ಎಂದು ಗಲಭೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಝುಳಿಸುತ್ತಾ ಕಾದುಕೊಂಡು

ಇವರ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನೇ ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಪಾರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾ ಆ ರಾಜಭಟರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ 'ಓ ರಾಜಭಟರೇ! ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಏತಕ್ಕೆ ಭಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ತರದ ಗಲಭೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ. ನೀವಿಷ್ಟು ವಿಚಾರಹೀನರೇ? ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡಿರಿ. ನೀವು ಆಯುಧಸಹಿತರಾಗಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಸೇರಿರುವಿರಿ. ನಾವು ನಿರಾಯುಧರಾಗಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಜನರಿರುವೆವು. ಹೆಚ್ಚುಮಂದಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ನಾವೇನನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವೀಗ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ನಿಮ್ಮೊಡೆಯನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿ ಹೋಗಲು ಬಂದಿರುವೆವು. ಅಲ್ಲದೆ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳೂ ಅಲ್ಲ; ಶತ್ರು ಪಕ್ಷದವರೂ ಅಲ್ಲ; ಗೂಢಚಾರರೂ ಅಲ್ಲ" ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು; ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾದ ರಾಜಪುರುಷರನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಗಂಗಾನದಿಯ ಉತ್ತರತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದುಸೇರಿದರು. ಆಗ ಆ ಶಿಷ್ಯಪರಿವಾರವು ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟಿದ ಯೋಗಿಗಳಂತೆ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿತು. ಇವರಿಗೆ ಯಾವತರದ ಆಯಾಸವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ತೀರವನ್ನು ಸೇರಿದೊಡನೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮಾತಿನಿಂದ ಶಾಂತರಾದ ರಾಜಭಟರೆಲ್ಲರೂ ಆಯುಧ ಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಸುತ್ತಿಗಟ್ಟಿದರು. ನೋಡುವವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ನೂರಾರುಮಂದಿ ರಾಜಭಟರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗತೊಡಗಿದರು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಭಯದ ಚಿಹ್ನೆಯುಂಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹವು ಹೋಗುವಂತೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

ಆ ಮಾರ್ಗದ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ, ಎತ್ತರವಾದ ಸುಂದರವಾದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರು ಬರುವಾಗ ಜನರ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ಇದೇನೆಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅರಸನು ತನ್ನ ಎತ್ತರವಾದ ಉಪರಿಗೆಯನ್ನೇರಿ ನೋಡತೊಡಗಿದನು.

ಮುಂದಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ, ದೇವಾಸುರರಿಂದಲೂ ಹಂದಾಡಿಸಲಾಗದಿಂತಿರುವ, ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯವನ್ನೂ, ಎತ್ತರವಾದ ಇವರ ದೇಹದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಕಂಡು ಬೆರಗಾದನು. ಶ್ರೀಆಚಾರ್ಯರು ಅತಿಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ರಾಜನು ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ 'ಪೂಜ್ಯರೇ! ನಿಜವಾಗಿ ನೀವು ಮಹಾತ್ಮರಿರುವಿರಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ಗೂಢಚಾರರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾರದಂತೆ ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲು ಬೇಕಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಂದವರನ್ನು ಸೀಳಿಹಾಕುವಂತಹ ಕ್ರೂರ ಶಿಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದೆಂದರೆ ಮಹಾಶ್ವರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುವುದು. ನನ್ನ ಭಟರುಗಳು ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಬಂದವರನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಚೆಲ್ಲುವಂತಹರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರುಗಳಿಂದ ತಮಗೇನೂ ಘಾಸಿಯಾಗದಿರುವುದೆಂದರೆ ಇದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ. "ಸುಂದರರೇ! ನಿಮಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗದಿರಲು ಕಾರಣವೇನು", ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ತಾವು ಮುಖವೆತ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ ಅವನಿಗೆ ಆನಂದವಾಗುವಂತೆ ಅವನ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತುರುಷ್ಕರ ಮಾತು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತೆಂದು ವಾಚಕರಿಗೆ ಸಂಶಯವು ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞರು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಂತಃಪ್ರೇರಕರಾದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಡುವ ಮಾತನ್ನು ಬಲ್ಲವರೇ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಮಹಾನುಭಾವರು 'ನ ಮ್ಲೇಂಛಿತವೈ....' ಎಂಬ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತ, ವಿಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಸಿದ್ಧವಾದ ಆಚಾರವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ, ತಮಗೆ ಯಾವತರದ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ, 'ರಾಜೇಂದ್ರ! ನೀನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನನ್ನುವ ಉತ್ತರವೇನೆಂದರೆ, ಇಗೋ ತಲೆಯೆತ್ತಿ

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತವಾಣಿ, ಮತ್ತು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ

— ❶ ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ❷ —

೧೯೫೪ ನೆಯ ಜನವರಿಯಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್ ಪೂರ್ತಿ



“ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ! ಸಾಧನಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ”

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 2

ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ : ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ



	ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨
ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು	೪
—ಶ್ರೀ 'ಸುಬೋಧ' ಎಂ. ರಾಮರಾವ್	
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು	೨೫೭-೨೬೪
—ಶ್ರೀ ಅಡ್ಡೆ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಉಡುಪಿ	



ಗ್ರಾಹಕ ಮಹಾಶಯರೇ !

ಈ ಎರಡು ಉಪಕಾರಗಳನ್ನು ಬಹು ಬೇಗ ತಮ್ಮಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಚಂದಾ ಪಾವತಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣ ಮ. ಆ. ಮಾಡುವುದು ನೊದಲನೆಯದು.

ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನಾದರೂ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸ ಭಾರತಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುವುದು ಎರಡನೆಯದು.

ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅನೇಕರು ನಮಗೆ ಒದಗಿ ಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ತಮಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಲೇಖಕ ಮಹಾಶಯರ ಸಹಕಾರಸಂಪತ್ತು ನಮಗೆ ಎಂದೂ ಮೀಸಲೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ನಾವು ಚಿರ ಋಣಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ.

—ಸಂಪಾದಕ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತೀ

“ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥”

ಸಂಪುಟ
೮

೧೯೫೮—ಏಪ್ರಿಲ್

ಸಂಚಿಕೆ
೩ ರಿಂದ ೬

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

“ ಬಿಟ್ಟುಗಳ ನೆವದಿಂದಲಾಗಲಿ
ಪೊಟ್ಟಿಗೋಸುಗವಾದಡಾಗಲಿ
ಕೆಟ್ಟರೋಗಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಲಿ ಅಣಕದಿಂದೊಮ್ಮೆ
ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನಿಂ ಬಾಯ್ಬಿರದು ಹರಿ
ವಿಠಲ ಸಲಹೆಂದೆನಲು ಕೈ-
ಗೊಟ್ಟು ಕಾವ ಕೃಪಾಳು ಸಂತತ ತನ್ನ ಭಕತರನು ”

ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು

ಸಂವಾದಕೀಯ

ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೇಕು

ಏಳು ವರ್ಷಗಳು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿ ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ಎಡವಿ, ಪುನಃ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ೩ (3) ತಿಂಗಳುಗಳು ಬೇಕಾಯ್ತು. ಇನ್ನೂ ಈ ಪತ್ರಿಕಾಂಗನೆಯ ಕಾಲು ಸರಿಯಾದ ಶಕ್ತಿ ಸಹಿತವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೇ ನಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೇನು ಮುರಿದೇಹೋಯ್ತೆನ್ನುವಂತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದ ಕರುಣಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಮತ್ತನೇಕರು “ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನೀವು ಕೈಬಿಡದೆ ಹಿಡಿದು ನಡೆಸಿ. ನಿಮ್ಮಂತಹವರು ಹಿಂಜರಿಯಬಾರದೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಬೇಕೆ?” ಮೊದಲಾಗಿ ಬರೆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೇನೂ ನಮಗೆ ಕುಂದು ಇರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ನಡೆಸುವ ಆಸೆ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಇದು ನಮ್ಮ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸಾಧನವೆಂದು ಅರಿವಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕಾರಮಣಿಯನ್ನು ೭ ವರ್ಷಗಳು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾದುಕೊಂಡು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೈಯ ಬಲ ನಶಿಸಿಯೇ ಹೋಗಿತ್ತು.

ಹರಿಕಥೆ ಹೇಳಲು ಶ್ರೀ ವಿಜಯಪ್ರಭುವರ್ಧರು (ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು) ನಮಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸದಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿ ಜನ್ಮತಾಳುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಏಳು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಒಂದು ಅನುಗ್ರಹವೇ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಈಕೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ್ದು — ಮುಂದೆ ಆಯುರ್ಧಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಸಹ.

ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡ ಈಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಕನಿಕರವನ್ನು ತೋರುವಿರಲ್ಲದೆ ಕ್ರೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವವರಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಸಹಸ್ರಾರು ಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಕ್ರೂರತೆಯಿಂದ ಹೃದಯದಿಂದ ನೋಡಿ ಆಕೆಯೊಡನೆ ಋಣಾನುಬಂಧವನ್ನು

ಆಗಲೇ ಕಡಿದುಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಂಕಟಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಆಕೆ ಅವರ ಕ್ರಾಧ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರದೆ ಅವರ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆನಂದಸೂಚಕ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ್ದಾಳೆ.

ಅದಿರಲಿ. ಸುಮಾರು ೫೦೦ ಜನರು ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬರು (ಬೊಂಬಾಯಿನವರು) ನಾವು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂ.ಗಳಂತೆ ೫೦೦ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಗೆ (ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ಸೇವೆಗೆ) ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಹಣ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು “ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಂದಾ ನಾವು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಉಪಯೋಗ ಸಾಲದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಿಂದ ಪೋಷಕರಾಗುತ್ತೇವೆ”ಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. “ಸರಳ ರೀತಿಯಿಂದ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಹರಿದಾಸರ ಅನ್ಯತನಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಉಳಿದ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ನಾವು ಕಳೆಯ ಬೇಕೆಂಬ ದಾಡ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯಲೆಂದು ಶ್ರೀ- ಪುರಂದರವಿಠಲನಲ್ಲಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಪತ್ರ ಬರೆಯದಿದ್ದರೂ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಬರೆದ “ಕಿವಿಮಾತು” ಓದಿ, ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಬರುವುದು ನಿಜವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರ ಬಹುದು. ಅಂತೂ ತೆಗಳಿ ಬರೆದ ಒಂದು ಪಂಜ್ಜಿಯನ್ನೂ ಕಾಣದೆ ಇರುವುದ ರಿಂದ ನವಚೈತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತೀ ತಮಗೆಲ್ಲ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಈಗ ಆಕಾರದಿಂದ ಕೃಶಳಾಗಿ ಕಂಡರೂ ವಿಚಾರದಿಂದ ಅಪೂರ್ವತೆ ಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಕೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ಪೂರ್ಣಶಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಯಾವ ಯಾವ ಹಿತಚಿಂತಕರನ್ನು ಕಂಡು ಸಲಹೆ ಪಡೆದು, ಅವರು ನೀಡುವ ಆದರೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಪಾಂಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಚನ್ನಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಬಂದು ಶ್ರೀ ಹರಿಭಕ್ತಿರಸಾಯನ- ದಾನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಆನಂದಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ವಿಜಯಪ್ರಭುವರದಃ ಸಾತು

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು

ಶ್ರೀ ಸುಬೋಧ ರಾಮರಾಯರು

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಕುಲಸಾರ್ವಭೌಮರೆಂದು ಸು ಪ್ರ ಖ್ಯಾ ತ ರಾ ದ ಶ್ರೀ-
ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರ ದಿವ್ಯ ಚರಣಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸುಕ್ಷೇತ್ರ ಈ
ಹಂಪೆ. ಮಹಿಮೋನ್ನತರಾದ ದಾಸವರ್ಯರು ಇಲ್ಲಿಯ ಪವಿತ್ರ
ತುಂಗಭದ್ರಾ ಸಲಿಲದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಮಡಿಯುಟ್ಟು, ಈ ಭವ್ಯ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತು ನಿತ್ಯಾಹ್ನಿಕಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಹೃತ್ಕಮಲ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ
ಭೂತಾಂತರಾತ್ಮನಾದ, ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ನಿಧಿಯಾದ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯ-
ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ, ಧ್ಯಾನ ಆವಾಹನಾದಿ ಪೋಷಣೀಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ,
ಹಾಗೆ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ತಮ್ಮ ಬಿಂಬ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡ
ನೋಡುತ್ತ ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ತೆರೆದು ಬಾಹ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಸಕಲ ಚರಾಚರ
ಪ್ರತೀಕಗಳಲ್ಲೂ ಆ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತ, ಪರಮಾನಂದ
ಸ್ವಾಂತರಾಗಿ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುತ್ತ ದೈವೋನ್ಮಾದಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ನರ್ತನ
ಮಾಡುತ್ತ, ತಾವು ಅಡಿಯಿಟ್ಟು ಸಂಚರಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತ
ನಡೆದಾಡಿದ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದು. ಅಂದು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ
ದಾಸಾರ್ಯರು ತಂಬೂರಿ ತಾಳಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಪಾದಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಗೆಜ್ಜೆ
ಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಮೃದಂಗಾದಿ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಜೊತೆಗೆ
ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ನಗರ ಸಂಕೀರ್ತನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಡೆದು
ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಂಗಳಕರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು, ನಾವು ಈ ಸುದಿನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೋ
ನೇತ್ರಗಳೆದುರಿಗೆ ಕ್ಷಣಕಾಲ ತಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ ! ಅವರು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ

ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಸೇವಾಮಂಡಲಿಯವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವದ ಉದ್ಘಾಟನ ಭಾಷಣ.

ಪಾಡಿರುವ ಶ್ರೀ ಹರಿನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ ! ಸಕಲ ಲೌಕಿಕ ಬಂಧನಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿ, ಶಾಶ್ವತ ಸೌಖ್ಯ ಪ್ರದಾಯಿನಿಯಾದ ಅಂತಹ ನಿರ್ಮಲವಾತಾವರಣವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಈ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಿಸಿ, ಲೋಕದ ಸಕಲ ಅಶಾಂತಮಯ ಕಲ್ಮಷವಾತಾವರಣವೂ ನಿರ್ಮೂಲವಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಸಕಲ ಸಜ್ಜನರ ವಾಸಕ್ಕೂ ಕ್ಷೇಮದಾಯಕ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸೋಣ !

ಜಗತ್ತು ಇಂದು ಕಾಲಕರ್ಮವಶವಾಗಿ ಅಂತಹ ಮಂಗಳಮಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಅಶಾಂತಿ ಭೂತವು ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೂ ಬೇಕು-ಮತ್ತೂ ಬೇಕು ಎಂಬ ಹಸಿವು ತಣೆವನ್ನೇ ಕಾಣದೆ ಲೋಕವನ್ನು ಜನಮನವನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಮಿತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದರೂ ತೃಪ್ತಿ ಗೊಳ್ಳಲಾರದ ಅಶಾಭೂತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಮರ್ಮವು ಜನಮನದಿಂದ ಮಾಯವಾಗಿದೆ. ಸರಳ-ಸೌಮ್ಯಜೀವನ-ಉನ್ನತ ಚಿಂತನ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದ್ದ ದಿವ್ಯಧೈಯವು ಮರೆಯಾಗಿ-ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಗಳಿಸಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ತತ್ವವು ಜನತೆಯ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಪರಮಾದರ್ಶವಾಗಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಆ ಆದರ್ಶ ಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಅಂತ್ಯವನ್ನೇ ಕಾಣದ ಅಗಾಧ ಪರಿಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಜಗತ್ತು ತಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಇಂದಿನ ಇಂತಹ ಅಂತಸ್ತಾಪವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಿ, ಈ ಅಗಾಧ ರೋಗೋಪದ್ರವದಿಂದ ಗುಣಪಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಜೀವನೌಷಧದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಔಷಧರಾಜವ್ಯಾವುದು-ಅದರ ಪ್ರಯೋಗದ ಮರ್ಮವೇನು, ಅದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಮಹನೀಯರ್ಥಾರ್ಥಿ? ಎಂಬೀವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಪರಸ್ಪರ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯದಿಂದ, ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧಕವಾದ ಅಂತಹ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅನಂತಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವು ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದು, ಸೃಷ್ಟಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ನಿರ್ವಿವಾದ. ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸಾಯರು ಮಾನವ ಜನ್ಮದ ಈ ಅಮೂಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ-‘ಮಾನವ ಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದೋ-ಇದ ಹಾನಿಮಾಡಲಿಬೇಡಿ’ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಅಮೂಲ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಅದನ್ನು ಮನಬಂದಂತೆ ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಎರಡು ಕಾಲಿನ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಭೆಡೆಯಿಂದ ‘ಹುಚ್ಚಪ್ಪಗಳಿರಾ’ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೂ, ಇವರ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಇತರ ಅನೇಕಾನೇಕಮಂದಿ ಮಹಾನುಭಾವರೂ ತಮ್ಮ ಸಹಸ್ರಾರು ದೇವರ ನಾಮಗಳಲ್ಲಿ-ಸುಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ-ಉಗಾಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ-ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಸಾದಿಕ ವಾಣಿಯಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಬೋಧಕವಾದ ಅನೇಕ ಅಮೂಲ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನುಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕನೀತಿ, ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನದ ಕ್ಷಣ ಭಂಗುರತೆಯನ್ನೂ, ಸಂಸಾರದ ಅಸಾರತೆಯನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿ-ಶಾಶ್ವತ ಸುಖಸಾಧಕ ಮಾರ್ಗವ್ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣೋಪದಿಷ್ಟವಾದ ಅನಂತ ಭಗವಂತ-ಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಅಪರೋಕ್ಷಿಗಳಾದ ತಾವು-ನೋಡಿ, ಸಿದ್ಧಪಾಕವೋ ಎಂಬಂತೆ, ಅದರ ಅನುಭವವನ್ನು ಇತರರಿಗೂ ಉಣಬಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಪಸ್ಸು ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳ ಆಚರಣೆ, ಮತ್ತು ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಅರ್ಚನೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಈ ಕಲಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಸಾಧನೋಪಾಯವು ಹರಿನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯೊಂದೇ ಎಂಬ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಮೃತವಾಣಿಯಿಂದ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿ, ಅಂತಹ ಭಗವನ್ನಾಮಗಳನ್ನೂ, ಅನೇಕ ಭಗವದವತಾರಗಳ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ಣಾಟಕದ ಹರಿದಾಸರು ಈ ಪರಿಯಿಂದಲೆಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಮಹೋಪಕಾರಗಳನ್ನು ಒಂದೆರಡೆಂದು ಎಣಿಸಿ ಮುಗಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞ ಜನತೆಗೆ ಜ್ಞಾನಾಂಜನವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ-ಅಗೋಚರನಾಗಿದ್ದ-ಕೇವಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಮ್ಯನನ್ನಿಸಿದ ಭಗವಂತನನ್ನು-ಎಲ್ಲೋ

ದೂರದ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಲ್ಲ-ಇಲ್ಲೇ, ನಿಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೀಪಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲೇ, ನಿವಾಸಿಸಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಜಗದುದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಮಹಾನುಭಾವರವರು.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮತಪ್ರವರ್ತಕ ಆಚಾರ್ಯರ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಕರ್ಣಾಟಕವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ- ಭಾರತದೇಶವನ್ನೇ ತತ್ಪವಿರ ತಾರೂರು ಎಂದು ಕರೆದು ಗೌರವಿಸುವ ಪ್ರತೀತಿಯುಂಟಷ್ಟೆ ! ಈ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯ ಸಕಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ, ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಥ ದೇವತೆಗಳ ಭಕ್ತವರ್ಯರೂ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅದ್ಭುತ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಭಕ್ತಭಾಗವತರ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವುಂಟು. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಕಾಂತಿಯು, ತಾನು ದ್ರವಿಡದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪುಷ್ಟಿಗೊಂಡು ಬೆಳೆದನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಇದು ಕೇವಲ ವರ್ಣನೆಯ ಮಾತ್ರಲ್ಲ. ಭಾರತದೇಶದ ಇತರ ಸಕಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪಂಥಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಬೇರೆಡೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇತರ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲೂ ಹರಿದಾಸರಿರಬಹುದು ; ಅವರೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾಡುತ್ತ-ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು ; ಆದರೆ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಹರಿಭಕ್ತಿ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವುಂಟು. ಇತರ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು ಇತರ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮದಾದಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿ, ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಮಥನದಿಂದ ತತ್ವಾವೃತವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ, ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂದಿನಿಂದ ಕರ್ಣಾಟಕದ-ಮಾತ್ರವಲ್ಲ-ಭಾರತದೇಶದ ತತ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಚೈತನ್ಯಗೊಂಡು, ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ತಪ್ಪಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಡಿಗಳನ್ನಿಡುತ್ತ ಸಾಗಲು ಮಹದವಕಾಶವೊದಗಿತು. ಕರ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾರ್ಗಾನುಸರಣೆ ಸಾಧುವಾದುದೋ-ಸದ್ಗತಿದಾಯಕವಾದುದೋ ಎಂದು ಸಂದೇಹಿಸುತ್ತ ಜನತೆ ತಲ್ಲಣಗೊಂಡಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ,

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತವು, ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ಕರ್ಮಗಳೆಂಬ ಈ ಮೂರರ ಸಮರಸ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಅಲಸತೆಯಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯ ಮೂಢರಾಗಿದ್ದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಜೈತನ್ಯವನ್ನು ಉದ್ದೀಪನಗೊಳಿಸಿತು. ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕ ಭಗವತ್ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸುದೃಢ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಧಕನು ಶ್ರೀ ಹರಿಸೇವಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಚಾರಾದಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲೂ ತೊಡಗಿ, ಸ್ವಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಪರನಾಗಿ ನಿರ್ಮಮನಾಗಿ ದುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸಿತು. ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪೂರ್ಣನೂ, ಸರ್ವದೋಷವಿದೂರನೂ ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ರಮಾಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸಕಲ ದೈವಕೋಟಿಯಿಂದಲೂ ಪೂಜನೀಯನಾದ ಸರ್ವೋತ್ತಮಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ನಂಬಿ ಆರಾಧಿಸಬೇಕಾದುದೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಆಸ್ತಿಕನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ತತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ಒಂದು ತಳಹದಿಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃಗಳೂ, ಟೀಕಾಟೀಪಣಿಕಾರರೂ ಭವ್ಯವಾದ ತತ್ವಸೌಧವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಈ ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನನು- ಸರಿಸಿಯೇ ಕರ್ಣಾಟಕದ ದಾಸಪಂಥದವರು ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಛಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಮರವಾದ ಕವಿತಾವಾಕ್ಯಬೀಜಗಳಿಂದ ನಿಬಿಡಗೊಳಿಸಿ, ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿ ಸಾಧಕವಾದ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕರವಾದ ಅಮೃತಮಯಪುಷ್ಪಫಲ ಯುತ ದಿವ್ಯ ಪೈರನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದರು. ರಮ್ಯವೂ ರುಚಿಕರವೂ ಅಮೃತರಸಪೂರಿತವೂ ಆದ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಫಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಿತ್ತು, ಜನತೆಯನ್ನು ತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದರು. ದಿವ್ಯ ಭಗವನ್ನಾಮ ಕುಸುಮಸೌರಭದಿಂದ ವ್ಯಾತಾವರಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಗಂಧಿತವನ್ನಾಗಿಸಿ ಜನ ಸಮೂಹವನ್ನು ಆಹ್ಲಾದಗೊಳಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಹರಿದಾಸರ ಕವಿತಾರಚನೆಗೆ ತಾತ್ವಿಕತಳಹದಿಯು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ದೊರೆತುದರೊಂದಿಗೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಅಗಾಧ ಸಹಾಯವೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವೂ, ಆಚಾರ್ಯಪೀಠದಿಂದಲೇ ನೇರವಾಗಿ ದೊರೆಯಿತು. ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಥವಾಚಾರ್ಯರ ಪಟ್ಟಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ

ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರೇ ದೇಶಭಾಷೆಯಾದ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನೈತಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಜನ ಸಮೂಹದ ನಿತ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲು ಸೂಚನೆಯನ್ನಿತ್ತ ರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾದ ಒಂದೆರಡು ಪದಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ತರುವಾಯ ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಳುಬಾಗಿಲುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳು ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆಗೆ ಸುಭದ್ರವಾದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಿರ್ವಿವಾದ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅಪ್ರಬುದ್ಧರಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನ ಸಮೂಹವು ಗೀರ್ವಾಣ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಉದ್ಧಾರವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ-ಎಂಬ ವಿಚಾರ ವನ್ನು ಉದ್ಧಾಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಅಂದೇ ಮನಗಂಡು, ಕರುಣಾಳುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಸುಮಧುರ ತಿಳಿಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾ ಸುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಿತ್ತಿದರು. ಇವರ ಮೇಲ್ಪಂಜ್ಜಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಇವರ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದುದುನಾತ್ರವಲ್ಲ-ಅಗಾಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ಭರತಖಂಡದ ಅಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನಪ್ರತಿಭಾಸಂಪನ್ನರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲೂ ಮುಂದೂತ್ತಿ ನಡೆಯಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಾಧನಸಂಪತ್ತುಗಳೊದಗಿದವು. ಇಷ್ಟುಮಟ್ಟಿನ ಅನುಕೂಲತೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರೂ, ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರೂ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಿಗಳಾಗಿದ್ದು-ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯಿಂದ ಮಹೋನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಕವಿತೆಗಳೂ ಸಹ ಜನತೆಗೆ ದೊರಕಲೂ-ಜನಸಾಮಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಗೊಳ್ಳಲೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದೈವಯೋಗದಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ-ಪುರಂದರಗಡದ ನವಕೋಟಿ ನಾರಾಯಣರು (ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ

ದಾಸರು) ತಮ್ಮ ಅಗಣಿತ ದ್ರವ್ಯನಿಧಿಯನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ವಿರಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿ ಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ, ಅಂಕಿತವನ್ನು ಪಡೆದು ಹರಿಸೇವಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದುದು ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಅಗಾಧ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಹಾಯಕವೆನ್ನಿಸಿತು. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ-ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಸೋದೆಯ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರೂ, ಶ್ರೀ ಕನಕದಾಸರೂ, ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದುದರಿಂದ ಹರಿದಾಸಸಮೂಹವೇ ಒಂದೆಡೆ ನೆರೆದಂತಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸರ ಒಂದು ಪಂಥವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜ ಶ್ರೀಮಚ್ಚರಣರಿಂದ ಉಪದೇಶವನ್ನೂ ಅಂಕಿತ ವನ್ನೂ ಪಡೆದು, ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸವರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲೇ ಸಂಕಲ್ಪಿತಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನಡುಗಟ್ಟಿದರು. ಅವರು ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಗಳೆಂಬ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಹರಿಸೇವಾದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದಲೂ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಆ ಕಾರ್ಯವು, ಲೋಭಪಂಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ದಡ ಕಾಣದೆ ನೊಂದಿದ್ದ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, ಅವರ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ-ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಒಂದು ಮಹಾ ವರಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಕನ್ನಡವಾಙ್ಮಯಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿಭಕ್ತಿ ಗುರುಭಕ್ತಿಗಳ ದಿವ್ಯ ಭಾವನಾತರಂಗಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿತು. ಲೋಕಜೀವಿತವೇ ಒಂದು ಹೊರೆ, ಸಂಸಾರವೆಂಬುದೊಂದು ಪೀಡೆ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಇದರ ಕೋಟತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಬೇಕು, ಎಂದು ಬೇಸತ್ತು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅಪಕ್ವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ 'ಸಂಸಾರವೆಂಬಂಥ ಭಾಗ್ಯವಿರಲಿ ಜೊತೆಗೆ ಕಂಸಾರಿ ನೆನೆವೆಂಬ ಸೌಭಾಗ್ಯವಿರಲಿ' ಎಂಬ ಆಶೋತ್ತರವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು.

‘ಹೇಸಿಗೆ ಸಂಸಾರವಿದು’ ವಾಸ್ತವ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ

“ಆಶಾಲೇಶ ಮಾಡದ್ದಾಂಗಿ ಈಸಬೇಕು-ಇದ್ದು ಜೈಸಬೇಕು”

ಎಂಬ ಧೀರಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಧನಧಾನ್ಯ ಪತ್ತೀಪುತ್ರರೇ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಎಂದು ನಂಬಿ, ಪರವನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಂಧರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ,

‘ಅಂತಕನ ದೂತರಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ದಯವಿಲ್ಲ-ಚಿಂತೆಯನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಹರಿಯ ನೆನೆ’

ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿತು.

‘ಕಂಚುಗಾರನ ಬಿಡಾರದಂದದಿ’ ಹರಹಿ ಅಂಗಡಿಯಿಟ್ಟು-ನೀನು ಪೂಜಿಸುವ ಈ “ಕಂಚು ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು” ನಿನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲಾರವು-ಈ “ಉದರ ವೈರಾಗ್ಯ”ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು,

“ಶ್ರೀ ಪದುಮನಾಭನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂದದ-ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸು” ಎಂದು ತಿಳಿಯಹೇಳಿತು.

ಇದು ಭಾಗ್ಯ, ಇದು ಭಾಗ್ಯ ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಭಾಗ್ಯ ಎಂದು ಮೂರು ಬಾರಿ ಒತ್ತಿಯೊತ್ತಿ ಹೇಳಿ ‘ಪದುಮನಾಭನ ಪಾದಭಜನೆಯೇ ಲೌಕಿಕ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಸುಖ ಸಾಧನದ ಏಕಮಾತ್ರ ಪಥ’ ಎಂದು ತೋರಿಸಿತು. ‘ದೇವರಾರು-ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಹೇಗೆ’ ಎಂಬ ಸಂಶಯಾತ್ಮರಿಗೆ-“ಗೋಪೀಜನಪ್ರಿಯ ಗೋಪಾಲಗಲ್ಲದೆ ಈ ಪರಿಯ ಸೊಬಗ ಆವ ದೇವರಲ್ಲೂ ಕಾಣೆ” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆರಳಿಟ್ಟು ತೋರಿಸಿ, ‘ದೊರೆಯ ತನದಲಿ ನೋಡೆ-ಧರಣಿದೇವಿಗೆ ರಮಣನಾದ ಈತನೇ ನಿಜವಾದ ಧೊರೆ, ಸಿರಿಯತನದಲಿ ನೋಡೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯ ಕಾಂತನಾದ ಈತನೇ ನಿಜವಾದ ಶ್ರೀಮಂತ, ಹಿರಿಯ ತನದಲಿ ನೋಡೆ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೇ ಪಿತನಾದ ಈತನೇ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯ, ಗುರುವುತನದಲಿ ನೋಡೆ ಅರ್ಜುನನ್ನು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾಡಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗೀತೋಪದೇಶಮಾಡಿದ ಈತನೇ ನಿಜವಾದ ಜಗದ್ಗುರು’ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿ ನಂಬಿಕೆ ಗೊಳಿಸಿತು. ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ಶರಣರ ನುಡಿಗಳ ಉದಾಹರಣೆಕೊಡುತ್ತ- ‘ಎಲ್ಲಾನು ಬಲ್ಲೆನೆಂಬುವಿರಲ್ಲ ಅವಗುಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹಂಗಿಸಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿತು.

‘ಪರರ ಸತಿಯಿರೊಲುಮೆಗೊಲಿದು, ಹರುಷದಿಂದಲವಳಬೆರಿದು, ಹರಿವ ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಬೆರಳನೆಣಿಸುವ ಜಗದ ಜಾಣರನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ನಗೆಯುಬರುತಿದೆ’

ಎಂದು ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ತಿದ್ದಲೆಣಿಸಿತು. ದುರ್ಜನರನ್ನು ಜಾಲಿಯ ಮರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು-

‘ಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಯಂತ ಮುಳ್ಳು ಗೂಡಿಸ್ವಂಥ’

ಅದಕ್ಕೂ ಇವರ ನಡತೆ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೂ ಲೇಶವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿ, ಆ ಮೂಲಕದಿಂದಲಾದರೂ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಟೀಕಿಸಿತು. ಭಗವನ್ನಾ ಮೋಚ್ವಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಹೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಚಡಪಡಿಸುವ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ

‘ನರಜನ್ಮ ಬಂದಾಗ ನಾಲಿಗೆ ಇರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣಾ ಎನಬಾರದೆ’

ಎಂದು ನುಡಿದು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗಿನ ಸರ್ವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ವೇಳೆಯನ್ನೂ ಹರಿನಾಮ ಭಜನೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮರ್ಮವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿತು. ನಮ್ರವಾದ ನುಡಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾರದ ಮೂರ್ಖರಿಗೆ

‘ನಾರಾಯಣಾ ಎನ್ನಬಾರದೆ, ನಿಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯೊಳು ಮುಳ್ಳು ಮುರಿದಿಹುದೆ, ಕಲ್ಲು ಜಡಿದಿಹುದೇ’

ಎಂದು ಕಟುವಾಗಿ ನುಡಿದು ನಿಂದಿಸಿತು. ಭಗವಂತನು ಅವ್ಯಕ್ತನಾಗಿ ಎಲ್ಲಿರುವನೋ ಎಂದು ಹತಾಶರಾಗಬೇಡಿರೆಂದು ಗಜರಾಜ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಅಜಾಮಿಳ, ದ್ರೌಪದಿ ಮುಂತಾದ ಆಪ್ರತಿಮ ಹರಿಭಕ್ತರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನಿತ್ತು,

‘ಎಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರು ಕರೆದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಒದಗುವನು’

ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತಿತು. ಬಲವಿಲ್ಲದ ಅಶಕ್ತರು ಸುಲಭ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿರೆಂದು, ಇರುಳು ಹಚ್ಚುವ ದೀಪವನ್ನೇ ಉಡುವ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೇ, ಎಡೆಯ ಅನ್ನವನ್ನೇ ಹರಿಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಒಂದಿಗೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಮತಗಳವರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸೌಮನಸ್ಯ-ಸಹಕಾರ ಭಾವಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲು ದಾಸರಾಯರ

‘ಜಂಗಮರು ನಾವು ಲಿಂಗಾಂಗಿಗಳು’

‘ತುರುಕರು ಕರೆದರೆ ಉಣಬಹುದಣ್ಣ’ ಎಂಬೀ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಸಹಾಯಮಾಡಿದುವು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಗಮಗೋಚರನಾದ

ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಅಣುರೇಣುಗಳಲ್ಲೂ ತೃಣಕಾಷ್ಠಗಳಲ್ಲೂ ಅನಂತಾನಂತ ಚರಾಚರ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪ್ತನೆಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿತು. ಅಗಮ್ಯವಾದ, ಸಕಲವೇದಾರ್ಥ ಉಪನಿಷದರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಗಹನವಾದ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಗನ್ನಡದ ಲಲಿತ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಒಡನುಡಿಯಿತು. ಪುರಂದರ ದಾಸರಾಯರ ಮುಖೋದ್ಗತವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಸಕಲ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ ಸಾರ ರೂಪವಾದ ಈ ದಿವ್ಯ ಬೋಧೆಯು ಮಹಾಮಹಿಮರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ ರಾಜರಿಗೆ ಮಹಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತ ವಾದುದಾದರೂ ಆ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು-‘ಪುರಂದರೋಪ ನಿಷತ್ತು’ ಎಂದು ಗೌರವಿಸಿ ವಿಭೂಷಿಸಿದರು.

“ದಾಸರೆಂದರೆ, ನಾಸುದೇವ ಕೃಷ್ಣನ ಸೂಸಿ ಪೂಜಿಸುವ” ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರೇ ನಿಜವಾದ ಹರಿದಾಸರು ಎಂದು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಗ್ರಾಸಕಿಲ್ಲದೆ ಕಾಸುಗಳಿಸಲೆಳೆಸುವವನೂ ಜನಮೆಚ್ಚುಗೆಗಾಗಿ ತಂಬೂರಿ ಮೀಟುವವನೂ ಮಾಯಿ ಸಂಸಾರದ ಲೋಭಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಯನವ ಮಾಡುವವನೂ ಹರಿದಾಸರೆನಿಸುವನೇ! ಆದರೆ

‘ನೀತಿಯೆಲ್ಲವನರಿತು, ನಿಗಮವೇದ್ಯನ-ನಿತ್ಯ ವಾತಸುತನಲ್ಲಿಹನ ವರ್ಣಿಸುತಲಿ ಗೀತನರ್ತನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜಿಸುವ ಪೂತಾತ್ಮ ಪುರಂದರದಾಸರು’ ಎಂದು ಮನಸಾರೆ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಗತಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ದೇವರ್ಷಿನಾರದರೇ ಭಕ್ತಿತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ ಇಂದು ಈ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಅರಿತು, ಅವರ ನಡೆನುಡಿಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು-ಉದ್ಧಾರವಾಯಿತು ಎಂದು ಅನಂದಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದೆ ತತ್ವಬೋಧ ಮಾಡುತ್ತ, ಭರತಖಂಡದ ಸಕಲ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಂಚರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೬೪ಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂ|| ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಅನುವಾಸ್ಯಾ ಮಂದವಾರ ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಇವರ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ಇತರ ಭಕ್ತರಿಂದಲೂ ಮುಂದುವರಿದ ದಾಸಕೂಟವು, ಮರುವರ್ಷವೇ ಸಂಭವಿಸಿದ ವಿಜಯನಗರದ ದುರಂತ ನಾಶದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಗುಪ್ತಗಾಮಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸುಮಾರು ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ ಪುನಃ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರ ಮೂಲಕ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಬೆಳೆಯ ಸಾಗಿತು. ಅವರ ಮನೋಹರ ಕವಿತೆಗಳೂ ತತ್ವಬೋಧಾತ್ಮಕವಾದ ಸುಳಾದಿ ಉಗಾಭೋಗಗಳೂ ಉದ್ಧಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಜನಕವಾಗಿ ಪಾದಾಕ್ಷಾಂತರನ್ನಾಗಿಸಿದವು. ಹಾಗೆ ಶರಣು ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರೆಂದು ಸುಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಶ್ರೀ-ವಿಠಲಸ್ವಾಮಿಯಿಂದ ಅನುಗೃಹೀತರಾದ ಮಾನವಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಈ ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳೂ ಶ್ರೀ-ವಿಜಯದಾಸರ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರಿಂದ ನಾಲ್ಕುತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘಾಯುದ್ಧಾನ ಪಡೆದು, ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ-ಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಯು ಅಪಾರ. 'ಶ್ರೀ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ' ವೆಂಬ ಅಮೂಲ್ಯತತ್ವನಿಧಿ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃಗಳಾಗಿ ಈ ಮಹಾಮಹಿಮರು ದ್ವೈತ ತತ್ವಾಮೃತಸಾರವನ್ನೇ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಅನುಗೃಹಿಸಿದರು.

ಇಂತಹ ಹರಿದಾಸ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಪೋಷಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ, ತಾತ್ವಿಕ, ನೈತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರಿಗೆ ವಾಸಲಾಗಿದೆ.

ಇವರು ಶ್ರೀ ಹರಿಸೇವೆಗೆಂದು ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿದ ಪದ ಸುಳಾದಿ ಕವಿತೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಜನತೆಯ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರವಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಅಪಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದುವು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಈ ಮಹಾಮಹಿಮರಿಂದ ಆದ ಮಹತ್ಸಹಾಯವೆಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಆದ ನಾವು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದು ಕೇವಲ ಸ್ವಕುಲಾಭಿಮಾನ ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘನೆಯನ್ನೀಡಿತು ! ಆದರೆ ಮದರಾಸಿನ ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಅಕೇಡೆಮಿಯವರು ತಮ್ಮ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ

ಸತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಸ್ವಷ್ಟಗೊಳಿಸಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಈ ದಾಸಾಗ್ರಣಿಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ.

The personality of Sri Purandara Das is the Greatest that a combination of spirituality, art and culture has produced. In renouncing the world for dedicating himself to God, he made the heaviest sacrifice by giving up his untold wealth for which he was known as Navakoti Narayana. In music his achievements are so vast and magnificent that the results of the efforts of all other composers put together cannot equal a fraction of his work. His compositions number 4,75,000 and more. In the realm of music his services are beyond estimate. He is the Father of the Karnatic system of music in the world. His composition ranges from simplest svaravalis and gitas to the elaborate and complex Suladis.” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಂಧ, ಮತ್ತೂ ತಮಿಳುನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅತ್ಯಮೋಘವೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ, ಜನ ಮನಕ್ಕೆ ಆನಂದದಾಯಿನಿಯಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳ ಜನಕರಾದ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರಿಂದ ಕೇಳಿ ತನ್ಮೂಲಕವೇ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದೆವೆಂದು ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರುವರ್ಯರೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಆದ್ಯಂತದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಸಂಗೀತ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಶ್ರೀ-ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರಿಂದ ಆಗಿರುವ ಸೇವೆ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿನದು ಎಂಬುದು ಅರಿವಾಗುವುದು. ಅವರ ಈ ದಿವ್ಯ ಅನ್ವಿತಕಮಂಟಪವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಭವ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗೊಳಿಸಿ, ಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ

ಇಲ್ಲಿನ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಗೊಳಿಸಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಮಂದಿ ನೆರೆದು ಸಂಚರಿಸಿ ಹರಿಭಜನತತ್ವರರಾಗಿ ಅನಂದಿಸಲು ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಇಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸಸೇವಾಮಂಡಲಿಯವರಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಚಿರಮಣಿಗಳಾಗಿರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಸೇವೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ಇನ್ನು ಏಳು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಎಂದರೆ ೧೯೬೪ನೆಯ ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ಚತುರ್ಥ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಈಗ್ಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತಿರುವಾಯೂರಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅಭೂತಪೂರ್ವವೆನ್ನುವಂತೆ ಅಂದು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ರಾಗಿದ್ದ ಚರ್ಕವರ್ತಿ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಉದ್ಘಾಟನಗೊಳಿಸಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ತ್ಯಾಗರಾಜರೆಂಬುದು ಅವರ ಅಂಕಿತನಾಮ. ನಿಜವಾಗಿ ಅನ್ವರ್ಥತ್ಯಾಗರಾಜರೆಂದರೆ ನವಕೋಟಿ ನಿಧಿಯನ್ನೂ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಹತ್ತಿದ ತೃಣವನ್ನು ಕಿತ್ತಿಸೆಯುವಂತೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರದಾಸರೇ ಅಲ್ಲವೇ? ನಾಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷದಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಅನ್ವರ್ಥತ್ಯಾಗರಾಜರಲ್ಲವೇ? ಕನ್ನಡನಾಡು ಇಂತಹ ಅಮೌಲ್ಯ ರತ್ನಗಳ ಗಣಿಗೆ ಎಂದೂ ಕೊರತೆಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ದಾಸಕುಲಸಾರ್ವಭೌಮರ ಚತುರ್ಥ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ-ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟದಿಂದ ನಡೆವಂತೆ ಈಗಿನಿಂದಲೇ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಪರಿಶ್ರಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು ದಾಸವರ್ಯರ ಭಕ್ತಕೂಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಆಸ್ತಿಕನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನೋಡು, ಈ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಯಾರ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬೆಳಗುವುದೋ ಅಂತಹ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ಪೂರ್ಣವಾದ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾವು ಎಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಜನರಿಂದ ನಮಗಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಇಷ್ಟು ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆವು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಬಂದತ್ತ ಹೋಗುವೆವು”, ಎಂದರು. ಆಗ ರಾಜನು ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನೂ, ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ದಿವ್ಯವಾದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ ಸಾಧುಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ದೇಶಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಮಾತನ್ನೂ ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ, ಕೂಡಲೇ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು, ‘ಪೂಜ್ಯರೇ! ತಮ್ಮಿಮಾತಿಗೂ ತಮ್ಮ ಉತ್ತಮವಾದ ಧೈರ್ಯಾದಿಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೂ ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿರುವೆನು. ತಾವು ರಾಜರಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಲು ಅರ್ಹರಿರುವಿರಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈಗಲೇ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಧವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವೆನು. ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ದಾನಮಾಡುವ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿರಬೇಕು’ ಎಂದನು. ಆಗ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು “ರಾಜನೇ! ನೀನು ಸಂತಸದಿಂದ ನಮಗಿತ್ತ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ನಾವು ಸಂತುಷ್ಟಾಂತರಂಗರಾಗಿರುವೆವು. ಆದರೆ ನಾವು ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ತೊರೆದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿರುವೆವು. ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾದ ನಮಗೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳಮೇಲೂ ಆಶೆಯಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಮಗಿತ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿನಗೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವೆವು. ಇದನ್ನು ನೀನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರಜಾಪಾಲಕನಾಗು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ವಿಜಾತೀಯರಾಜನ ಅದರಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಈ ತರದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಷ್ಟೋ ನೀತಿಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಆಗಾಗ ತಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಒಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲವು ಕಳ್ಳರ ಗುಂಪು ಇವರಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು

ಇವರಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿಬರ
ಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದನ್ನರಿತ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ
ದರು. ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು, ಅನಂತರ ತಾವೇ
ಒಂದು ವಸ್ತ್ರದ ಗಂಟನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ಆ ಕಳ್ಳರ
ಗುಂಪಿನೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ಮೋಹಪರವಶರಾಗುವಂತೆ
ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಆ ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತ್ರದ
ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾದ್ರವ್ಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಒಬ್ಬನು “ಇದು ನನ್ನ
ಭಾಗ. ಅದು ದರಿಂದ ನನಗಿರಲೆಂದನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತನಗಿರಲೆಂದನು.
ಮತ್ತೊಬ್ಬನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಿದನು, ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಮಗೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾ, ನಿನಗಲ್ಲ. ನನಗೆಂದು ಜಗಳವನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅನಂತರ
ಆ ಜಗಳವೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವೇ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಭಾರತ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಸಂಮೋಹನಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮೋಹಿತರಾದ ಸಂಸತ್ತಕ
ರಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಹೀಗೆ ಆ ಕಳ್ಳರ ತಂಡಕ್ಕೆ ಮೋಹ
ವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಹೊಡೆಯಿಸಿ ಅವರ ನಾಶವನ್ನು
ಅವರಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ನೂರುಜನ
ಕಳ್ಳರ ಗುಂಪೊಂದು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು.
ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ನಮ್ಮ ಗುರುವರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ
ಉಪೇಂದ್ರತೀರ್ಥರನ್ನು* ಕರೆದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಳ್ಳರ ಗುಂಪಿಗೆ ಹುರುಪಿ
ನಿಂದ ಹೋಗಿ ಅವರ ಮುಖಂಡನಲ್ಲಿರುವ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸೆಳೆದು
ಕೊಂಡು ಅದರಿಂದಲೇ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಹೊಡೆಯಿರಿ.
ಆಗ ಆ ಕಳ್ಳರ ಗುಂಪೆಲ್ಲವೂ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋಗುವುದು, ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.
ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹುರುಪನ್ನೂ

* ಇವರೇ ಪುತ್ತಿಗೆ ಮತದ ಮೂಲಗುರುಗಳು.

ಹೊಂದಿದ ಶ್ರೀ ಉಪೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಆಚಾರ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದರು.

ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕೊಳ್ಳೆಗಾರರನೇಕರು ಮಾರ್ಗಸ್ಥರನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಪರಿವಾರರಾದ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನು ಕಂಡು ಇವರಮೇಲೆ ಬೀಳಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುವಾಗ ಆ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಇವರ ಗುಂಪು ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಸಮೂಹದಂತೆ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವರು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಕಾಣತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಕೊಳ್ಳೆಗಾರರು ಇವರ ಅದ್ಭುತ ಚರ್ಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಹೀಗೆಯೇ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಸತ್ಯತೀರ್ಥರು* ದೇವರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ದೈತ್ಯನು ಹುಲಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇವರಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದನು. ಆ ದೈತ್ಯನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿ ಇವರ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ತನಗುಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವೆನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಸತ್ಯತೀರ್ಥಯತಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಮುಂದರಿದು ತನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕಪೆಟ್ಟನ್ನು ಆ ಹುಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಇಂತಹ ಲೀಲೆಯ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಆ ಹುಲಿಯಾಕಾರದ ದೈತ್ಯನು ಓಡಿ ಹೋದನು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ, ಹಿಂತಿರಿಗಿಬರುವಾಗ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು

* ಇವರು ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಥಾನವಾದ ಭಂಡಾರಿಕೇರಿ ಮಠದ ಮೂಲ ಪುರುಷರು.

ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ, ತೀರ್ಥಸ್ನಾನದಿಂದ ಆ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸುತ್ತಾ, ಭಾಗೀರಥೀ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ **ವಂಗದೇಶಕ್ಕೆ** ಬಂದರು. ಇವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರುವಾಗ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಅಸ್ತಾಚಲವನ್ನು ಸೇರಲು ಕೆಂಬಣ್ಣವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ಆದರೆ ಆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಆಚೆಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ ಆ ಗಂಗಾನದಿಯು ದೊಡ್ಡದಾದ ಜಲದುರ್ಗದಂತಿದ್ದಿತು. ಆ ದೇಶದವರು ಶತ್ರುಗಳ ಭಯದಿಂದ ಆ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲು ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಪಟ್ಟಣದಿಂದೀಚೆಗೆ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲೇ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಆ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಖಿನ್ನರಾಗತೊಡಗಿದರು. ಮತ್ತು 'ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಗನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾರದಿದ್ದುದು ಅನುಚಿತವಾಯಿತೆಂದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಕೂಡಲೇ ಜಲಸ್ತಂಭವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ನೀರಿನಮೇಲೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಆ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿದರು. ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಶಿಷ್ಯಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅದುವರೆಗಿನ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತಿದ್ದರೂ, ಬಳಿತ್ಥ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿರುವ "ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಹಿಂದೆ ಹನುಮನಾಗಿರುವಾಗ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ **ಲಂಕೆಯನ್ನು** ದಾಟಿದ್ದರು, ಭೀಮನಾಗಿರುವಾಗ **ಪ್ರಮಾಣಕೋಡಿಯೆಂಬ** ಅಳವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ **ಈಜಾಡಿದ್ದರು,**" ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಆಗ ಈ ಮಹಾತ್ಮರು ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವರೋ? ಎಂಬ ಭಯವು ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನದಿಯ ಪಾತ್ರವು ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದು ಪೂರ್ಣಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಿತು. ಆಚಾರ್ಯರು ಈ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಹೋದಮೇಲೆ ಈಚೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರಿಗೆ ಮತ್ತೂ ಭಯವಾಗತೊಡಗಿತು. ಆಚಾರ್ಯರು ಆಚೆಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಆಗ ರಾಜನಿಗೆ, ರಾಜಪರಿವಾರ

ದವರಿಗೆ, ರಾಜನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಈ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಮಹಾಕುತೂಹಲವಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಇವರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ ಇವರು ಮಹಾಪುರುಷರೆಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು “ತಾವು ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣ ವೇನು?” ಎಂದು ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು ‘ನಾವು ಪರಿವಾರಸಹಿತರಾಗಿ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಹೊರಟು ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಿರುವೆವು. ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲವೂ ನದಿಯಿಂದಾಚೆಗೆ ಉಳಿದಿರುವುದು. ನೀವು ಶತ್ರುಗಳ ಭಯದಿಂದ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿಲ್ಲ; ದೋಣಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರವು ದಾಟುವಂತಿಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾ ರಾಜರದರ್ಶನೋದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಂದಿರುವೆನು,’ ಎಂದರು. ಆಗ ರಾಜನು ಇವರನ್ನು ಆಪಾದಮಸ್ತಕ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದನು. ಇವರ ಕಾವಿಶಾಟೆಯು ಒದ್ದೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆಯಾಸದ ಕುರುಹೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಇವರು ಮಹಾಯೋಗಿಗಳು; ಅಖಂಡವಿದ್ಯಾವಂತರು. ಇವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದಾಲೋಚಿಸಿ, ಕೂಡಲೇ ಇವರ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಸಲು ಸಕಲ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಕತ್ತಲಾದುದರಿಂದ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೀಪಗಳ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿತ್ತು. ಇವರನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನು ಆ ದೇಶದ ಪಂಡಿತರು ಗೌರವದಿಂದ ಎದುರ್ಗೊಂಡರು. ಇಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನೋಡಿದ ಶ್ರೀಮಧ್ವ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ, ‘ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಆತುರರಾಗಿ ನೋಡ ತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕಂಡರು. ಇವರನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ದೇವಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುವ ಚತುರ್ಮುಖನನ್ನು ನೋಡಿ ದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಶಿಷ್ಯಪರಿವಾರವೆಲ್ಲವೂ ಪರಮಾನಂದ ಹೊಂದಿತು.

ಹೀಗೆ ಸಂಚಾರಕ್ರಮದಿಂದ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಆ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯು ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅದು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಹುಳುಹುಪ್ಪಟೆಗಳೆಲ್ಲ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ತಮ್ಮ ಸಂಚಾರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಏಕತ್ರ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಷಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪವಾದ ಧರ್ಮವು. ಅದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಅನೇಕಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ಆ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಊರ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಜನರ ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯಪೂಜಾಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಆಚಾರ್ಯರು ಎಂದಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಮಂಡಳದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಘಟನೆಯು ನಡೆಯಿತು. ಏನಂದರೆ ಗಂಗಾನದಿಯು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒಡೆದುಕೊಂಡು ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳದವರೆಗೆ ಪ್ರವಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ನದಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಸುಂದರಿಯೂ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತೆಯೂ ಆದ ದಿವ್ಯ ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಣಿಯಾದ ಯುವತಿಯು ಬಂದಳು. ಅವಳು ನೇರಾಗಿ ಬಂದು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ದೂರದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರಳಾಗಿ ಹೊರಟು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಹೋಗುವ ವರೆಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅದೃಶ್ಯಳಾದಳು. ಇಂತಹ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಂಡ ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದವರೆಲ್ಲರೂ ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ

ನೋಡುತ್ತಾ ಇದೇನು ಚಮತ್ಕಾರವೆಂದು ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರ ಕುರಿತು ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯರು 'ಈ ಸುಂದರಿಯು ಮುಂದೆ ಕಾಣುವ ಮಂದಾಕಿನೀ ನದಿಯ ಅಭಿಮಾನಿನಿಯಾದ ದೇವತೆ. ನಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸದಾದ ತನ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬಂದಿರುವಳು' ಎಂದರು. ಭಾರತೀಪತಿಗಳ ಅವತಾರರಾದ ಈ ಆಚಾರ್ಯಸೇವೆಗಾಗಿ ಈ ತರದಿಂದ ಗಂಗೆಯು ಬಂದು ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದುದು ಅಶ್ವರ್ಯವಲ್ಲ, ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಂದರು, ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಊರಹೊರಗೆ ಗಂಗೆಯ ಒಂದು ಕಾಲುವೆಯು ಕೆಲವು ದೂರದವರೆಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದು.

ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಚಾತುರ್ವಾಸ್ಯವು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಶ್ರೀ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಈ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗರಡಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಂಡು ತಾವೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳೆಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ದೂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಉರುಡಾಡುವುದು. ನೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದರು. ವಿನೋದವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಈ ತರದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡರು. ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರು ಇವರ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತಹ ಬಲಾಢ್ಯರಾದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕರೆದರು. ಅನಂತರ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು, 'ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳವರಲ್ಲವೇ? ಅದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ಬಲವನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ವಿಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಮಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಹೆಣಗಾಡಬೇಕು. ಗುರುಗಳೆಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಹಿಂಜರಿದರೆ ಅವರು ನಮ್ಮಾಜ್ಞೆ

ಯನ್ನು ಮೀರಿದಂತಾಗುವುದು. ಹೂ, ಬನ್ನಿರಿ' ಎಂದು ಎದ್ದುನಿಂತರು. ಆಗ ಆ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ಮಂದಿ ಮಹಾತರುಣರು ತಮಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರೊಡನೆ ಕಾದಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಮಹಾಬಲಾಢ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದ ಗುರುಗಳು ಅಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿ ಯಾರೂ ಏಳದಂತೆ ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ನಕ್ಕರು. ಮತ್ತು, 'ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನೋಡುವ' ಎಂದರು. ಆಗ ಆ ತರುಣರು, ಆಚಾರ್ಯರ ಕೈಗಳು ಮತ್ತು ಶರೀರವು ತಮ್ಮ ಮೇಲಿರುವಾಗ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರಾದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಭಾರವನ್ನು ಸಹ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದವರಾಗಿ ಅತಿಕಷ್ಟದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಪೂಜ್ಯರೇ! ಸಾಕು. ನಾವು ಬಲಿಷ್ಠರಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಾವು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಅಂಗ ಮತ್ತು ಉಪಾಂಗಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಸಹ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರೆವು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮೇರುಪರ್ವತದ ಭಾರವು ಬಿದ್ದಂತಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಈ ಭಾರವು ನಮ್ಮ ಮೇಲಿದ್ದರೆ ನಾವು ಯಮಾತಿಥಿಗಳಾಗುವೆವು. ದಯಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ' ಎಂದು ಬೇಡಿದರು. ದಯಾಳುಗಳಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಅವರನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಆ ಶಿಷ್ಯರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಇವರ ಕೇವಲ ಹುಬ್ಬುಚಲನೆಯಿಂದ ಗರುಡಶೇಷರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವೇ ತಲೆಕೆಳಗಾಗುವಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಷ್ಯರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾದರೆ ಇವರ ಮೂಲರೂಪವನ್ನರಿಯದಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಒಮ್ಮೆ 'ಇಂದ್ರಪುರಿ'ಗಳೆಂಬ ಅದ್ವೈತ ಮತ್ತಿತರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯಪಂಡಿತರಾದ ಯತಿಗಳು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಂದೆಡೆಗೆ ಬಂದರು. ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪರಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಮನಬಂದಂತೆ ತನ್ನೊಡನೆ ವಾದ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಪಂಡಿತನನ್ನು

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನ:”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

(ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅನ್ಯತವಾಣಿ, ಮತ್ತು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ

—● ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ●—

ಸಂಪುಟ ೮]

೧೯೫೮ ಮೇ

[ಸಂಚಿಕೆ ೭



“ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ! ಸಾಧನಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ”

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨

ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ : ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

			ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨
ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಪಧ	೫
ಬಾಯಿಸಾಠ	೮
ಶ್ರವಣಮನಕಾನಂದವೀವುದು	೧೨
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು	೨೬೫-೨೭೨
—ಶ್ರೀ ಅಜ್ಜ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಉಡುಪಿ			

★

ಚಿಪ್ಪಗಿರಿ ಯಾತ್ರೆ

ಈ ವರ್ಷ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಅಥವಾ ಅಷಾಢ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ೮ ದಿನಗಳು ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಆಸೆಯಿದೆ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಆಸೆ ಉಳ್ಳವರಿದ್ದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಳಾಸದೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ. ತಮ್ಮ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಿಂದ ಯಾವ ತೆರನಾದ ಸೌಕರ್ಯವೂ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟುಜನ ಬರುತ್ತೀರಿ ?

— ಸಂಪಾದಕ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನಃ’

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

“ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥”

ಸಂಪುಟ

೮

೧೯೫೮—ಮೇ

ಸಂಚಿಕೆ

೭

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ನರಜನ್ಮ ಬರುವುದೇ ಕಷ್ಟ ಅದ—

ನರಿತು ನೋಡಲು ವಿಪ್ರತ್ವವು ಶ್ರೇಷ್ಠ

ಮರಳಿ ಬಾಹೋದಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ನಮ್ಮ

ಮರುತನ ಮತವ ಪೊಂದುವುದೆ ದುರ್ಘಟ

ಕೇಳಿಲವೊ ಮರ್ಕಟೆ ||

ಎಚ್ಚಿತ್ತು ಇರುಕಂಡ್ಯ ಮನವೆ || ಪ || ನಮ್ಮ

ಅಚ್ಯುತನಂಘ್ರಿಯ ನೆನೆ ಕಂಡ್ಯ ಮನವೆ || ಅ.ಪ. ||

ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು



“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಕಂಪ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮದೇವರು

ಒಬ್ಬ ಗೋಸಾಯಿ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ. ವೈಷ್ಣವಾಗ್ರೇಸರರಾದ ಶ್ರೀ ಮಹದೇವರು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಪದಕನಾದ ಶ್ರೀರಾಮದೇವರ ಸರೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು; ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರದಿಂದ ತಾರಣ ಮಾಡುವವನು ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಲ್ಲವೆಂಬ ತತ್ವೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮದೇವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕ್ರಮವರಿತ ಆ ಗೋಸಾಯಿಯು ಶ್ರೀರಾಮಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದ. ಆತನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವ್ಯತಶಿಲೆಯ ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಸಿದ. ಅದೆಲ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಆಶೆಯಿತ್ತೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆತ ಆ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಕೆಲ ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರ ಮೂಲಕ ಆ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೊರಸಿಕೊಂಡು ದಿನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮೈಲಿ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ದೂರ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ತಾನು ಊಟ ಮಾಡುವುದನ್ನೇ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿನ ರಾಮದೇವರಿಗೆ ಗೋವಿಂದ ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಬಂದ. ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಸಮೀಪದ ಕಂಪ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅಂದು ಮಾಮೂಲು ಮೇರೆಗೆ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಟ್ಟು, ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದ.

ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ಆತನಿಗೆ ದೇಹಾಲಸ್ಯವಾಯ್ತು. ಆ ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. “ನೀನು ಯಾವ ಊರಲ್ಲಿರುವುದು?

ಈ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಯಾವುವು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತೀ?” ಎಂದರು. “ನನ್ನ ಊರು ಇದೇ. ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ತಂದೆ. ನಾನು ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡವರು ಬಂದು ಈ ಸೀತಾರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟ!

ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳು ಕಳೆದುವು. ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರ ಮುದ್ದು ಮೋಹನದಾಸಾರ್ಯರು (ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರ ಸಾಕುಮಕ್ಕಳು) ತಮ್ಮ ಕೆಲಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ಆ ಊರಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಹರಿಭಕ್ತರು ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು “ದಾಸರೇ, ತಾವು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ” ಎಂದರು. ಅವರೇನು ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ. “ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಕಾಶಿಯಿಂದ ಬರಬಹುದಂತೆ, ಅವನ ಸೇವಕ ಬಂದುದರಲ್ಲೇನಾಶ್ಚರ್ಯ?” ಎಂದರು. “ಶ್ರೀರಾಮನ ಪ್ರತೀಕ ಇಲ್ಲಿರುವುದು ತಮಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು” ಎಂದರು ಆ ಊರಿನವರು. “ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲೇ ಎಷ್ಟು ದಿನ ವಾಸಮಾಡುವುದು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ? ಬೇಗ ಒಂದು ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡೋಣ” ಎಂದರು ಮೋಹನದಾಸರು.

ಇನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿತು ಊರಿನ ಭಕ್ತರಿಗೆ. ಓಹೋ ಗೋಸಾಯಿ ಹೇಳಿದ ದೊಡ್ಡವರಿವರೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ದಾಸರು ಅಲ್ಲೇ ಕೆಲವು ದಿನ ವಾಸಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀರಾಮದೇವರ ಪುಟ್ಟದೊಂದು ಗುಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ ವಾಯ್ತು. ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದ ಸಹಿತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮದೇವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಮೋಹನದಾಸಾರ್ಯ ರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀರಾಮ, ಅವರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಂತೆ ಇಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಪುತಿ ಜೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯದಿಂದ ೧೦ ದಿನಗಳು ಶ್ರೀರಾಮೋತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ದಿಗ್ಗಾವಿ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಭಕ್ತರು ಅವರ ತಂದೆಯವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಪೂಜಾಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಆ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಬಹು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸಿನಿಯರ ಭೋಜನ,

ಪಾರಾಯಣ, ಅಭಿಷೇಕ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹರಿಭಕ್ತರಾದ ತಾವು ಒಮ್ಮೆ ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀ ಮೋಹನದಾಸಾರ್ಯರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀಶನ ಹೃದಯವರ್ತಿ ಶ್ರೀ ಸೀತಾಪತಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಬರುವಿರಾ? ಅಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರೆ ಹರಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಿಂದೂ ಬರಬಹುದು.

ಮನಮೋಹಕ ಅವ್ಯತತಿಲೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ತಂದ ಆ ಗೋಸಾಯಿಯಾರೋ, ಮೋಹನದಾಸರಿಗೂ ಅವನಿಗೂ ಯಾವ ಜನ್ಮದ ಋಣಾನುಬಂಧವೋ ಅರಿತವರಾರು ?

ದೇವತೆಗಳ ಚರ್ಮ, ಅವರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವ ತನಕ ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಪಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ?

ಶ್ರೀ ಮಧ್ವೇಶಾರ್ಪಣಮಸ್ತು

ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಪದ

ಲಘುಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆದವರು :

ಉಪನ್ಯಾಸರತ್ನಾಕರ ಶ್ರೀ ನೇ. ಅದ್ಯ ಸೇತುರಾಮಾಚಾರ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ರಾಗ : ಶಂಕರಾಭರಣ, ಅಟಿತಾಳ

* ಅಂಬಿಗ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆ || ಪ ||

ಜಗದಂಬಾರಮಣ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆ || ಅ. ಪ ||

ತುಂಬಿದ ಹರಿಗೋಲಂಬಿಗ ಅದ-

ಕೊಂಬತ್ತು ಛಿದ್ರಗಳಂಬಿಗ

ಸಂಭ್ರದಿ ನೀನಂಬಿಗ ಅದ-

ರಿಂಬು ನೋಡಿ ನಡಿಸಂಬಿಗ

೧

ಹೊಳೆಯ ಭರವ ನೋಡಂಬಿಗ ಅದಕೆ

ಸೆಳವು ಘನವಯ್ಯ ಅಂಬಿಗ

ಸುಳಿಯೊಳು ಮುಳುಗಿದೆ ಅಂಬಿಗ ಅದ

ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡೊಯ್ಯ ನೀನಂಬಿಗ

೨

ಆರು ತೆರೆಯ ನೋಡಂಬಿಗ ಅದು

ಮಿರಿ ಬರುತಲಿದೆ ಅಂಬಿಗ

ಯಾರಿಂದಲಾಗದು ಅಂಬಿಗ ಅದ

ವಾರಿಸಿ ದಾಟಿಸೊ ಅಂಬಿಗ

೩

ಸತ್ಯಪಥದೊಳು ಅಂಬಿಗ ಪರ-

ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿನು ಹಾಕಿ ಅಂಬಿಗ

ಮುಕ್ತಿ ದಾಯಕ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರ ವಿಠಲ

ಮುಕ್ತಿ ಮಂಟಪಕೊಯ್ಯ ಅಂಬಿಗ.

೪

* ಈ ಸದದಲ್ಲಿ ೪ ನುಡಿಗಳು ಮಾತ್ರ ದೊರೆತಿವೆ. ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಯಾರಲ್ಲಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನುಡಿಗಳಿದ್ದರೆ ಕಳಿಸಿ ಉಪಕರಿಸಲು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಸಂ.

೫

ಪಲ್ಲವಿ ಅನುಪಲ್ಲವಿ—ಜಗಜ್ಜನನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ರಮಣನಾದ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡಿದ ಪದವಿದು.

ಆ ದೇವನ ತಾಯಿಯೆನಿಸುವ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯವತೀದೇವಿಯು “ಅಂಬಿಗರ ಪೆಣ್ಣಾ”ದ ಕಾರಣ ಅಂಬಿಗನೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

೧ ನೆಯ ನುಡಿ :—ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುವ (ಕೂಡಿದ) ಈ ದೇಹವನ್ನು ಹರಿಗೋಲು ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ದೇಹಾಖ್ಯ ಹರಿಗೋಲಿಗೆ ನವಭಿದ್ರಗಳಿವೆ. ಮೈಲಿಗೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸ್ರವಿಸುವುದರಿಂದ ಇದು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಸಿಗೆ. ಆದರೂ ನೀನು ಬೇಸರಿಸದೆ ಅದು (ಇಂಬು=ಲೇಸು) ಉತ್ತಮಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೈದುವಂತೆ ಕರುಣಿಸು ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇಹ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನವಾದರೂ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವೂ ನಿನ್ನದಾದ ಕಾರಣ ನನ್ನದೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಅಧಿಕಾರಿ ಅಷ್ಟೇ. ನೋಡಿ ನಡೆಸುವ ಕರ್ಣಧಾರ ಎಂದರೆ ನಾವಿಕ ನೀನೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನೋಡಿ ನಡೆಸೆಂದು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ.

೨ ನೆಯ ನುಡಿ :—ಜನನ ಮರಣ ರೂಪವಾದ ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದೆ ಈ ನೌಕೆ(ದೇಹ). ಭರ=ವೇಗ. ಈ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಳವು ಎಂದರೆ ದಾರೇಷಣ, ಪುತ್ರೇಷಣ, ವಿತ್ತೇಷಣಗಳು.

ಸುಳಿ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ. ಈ ಸುಳಿಗಳಿಗೆ ವಶವಾಗಿ ನಾನು ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪದೇ ಪದೇ ಈ ಸಂಸಾರಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸಾಧನಕ್ಕೆ ಎರಗಿಸು.

೩ ನೆಯ ನುಡಿ :—ಅರು ತೆರೆ=ಹಸಿವು, ನೀರಡಿಕೆ, ಶೋಕ, ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಲೋಭಗಳು. ರಾಗವೆಂದರೆ ಅಯೋಗ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ. ದ್ವೇಷವೆಂದರೆ ಸಜ್ಜನ ದ್ವೇಷ.

ಲೋಭವೆಂದರೆ ತನಗೆ ಕೆಡುಕಾದುದನ್ನೂ ಬಿಡಲು ಹಿಂಜರಿಯೋಣ. (ಕೆಡಕಾದ್ದನ್ನೂ ಬಿಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಕೆಡಕನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಲ್ಲವೆಂಬುವ ಭ್ರಾಂತಿಯಿರೋಣದರಿಂದ).

ಈ ತೆರೆ (ಷಡೂರ್ಮಿಗಳು) ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆಯಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ವಾರಿಸಿ=ನಿವಾರಿಸಿ ನಡೆಸಲು ನೀನೇ ಹೊರತು ಮತ್ತಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ದಾಟಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೪ ನೆಯ ನುಡಿ :— ಸತ್ವಪಥ = ಸನ್ಮಾರ್ಗ, ಎಂದರೆ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣ ನಾಗಿ, ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣುವ ಮಾರ್ಗ.

ದೇವ! ಈ ಸಂಸಾರ ಹೊಳೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು, ಬರುವ ಎಡರು ತೊಡರು ಗಳಿಗೆ ಸಿಗದಹಾಗಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬಾಳಿದರೆ ಆಗ ಈ ನೌಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತು. ಹಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಭಕ್ತಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡ ಬೇಕು. ಆ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಭಕ್ತಿ ಈ ಹೊಳೆ ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟು. ಹೇ ಪುರಂದರ ವಿಠಲ! ಮುಕ್ತಿಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಲು ನನಗೆ ಆಶೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರೆ ಇನ್ನು ಭಯದ ದರ್ಶನವೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊನೆಗಾಣದ ಸುಖ ಸ್ಥಾನವದು. ಅದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಒಯ್ಯು ಪಾಲಿಸು-ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರು.

“ ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋನಃ ”

ಬಾಯಿಪಾಠ

ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ೨೪ ಪದಗಳನ್ನೂ ದರೂ ಬಾಯಿಪಾಠಮಾಡಿಸಲು ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ತಮಗೆ ಎರಡು ಪದಗಳಂತೆ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ.

ರಾಗ ತಾಳಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿದ್ದವರು ಸಹ ಸುಮ್ಮನಾಗದೆ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯ ವನ್ನಾದರೂ ಬಾಯಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು.

ಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತವಾಣಿಯು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಹರಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮಹಾನುಂತ್ಯ.

ರಾಗ ತಾಳಗಳೊಡನೆ ಹಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆನಂದ ದೊರೆಯುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೂ ಆನಂದಾಮೃತವನ್ನೂ ಉಣಿಸಬಹುದು. ಹಾಡಲು ಬಾರದಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ತಾವು ತನ್ನೊಳಗೇ ಅಂದುಕೊಂಡು ಆನಂದಿಸಲು ಯಾರದು ಅಡ್ಡಿ? ಪಾಠ ಹೇಳಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದುವ ಆಶೆಗೆ ಕುಂದನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ? -ಸಂ.

ಶ್ರೀಃ

“ ಕೇಳಿದ್ಯಾ ಈ ಕೌತುಕ ”

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ ಶ್ರೀ ಕರ್ಜಿಗಿ ದಾಸಪ್ಪದಾಸರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದುದು. ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾಧ್ಯರ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರಲ್ಲಿ ಇವರು ಸೇರಿದವರು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಈ ದಾಸಪ್ಪನವರಲ್ಲಿಯೂ ಪಂಚಪ್ರಾಣ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಿಗೆ. ಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ದಾಸಪ್ಪನವರನ್ನೂ ಕಂಡು “ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಈ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸನೆಂಬೋ ಬಂಡಿಗೆ ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳಿದ್ದಂತೆ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರೇ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ!

೮

ರಾಗ : ಶಂಕರಾಭರಣ ಅಟತಾಳ

ಕೇಳಿದ್ಯಾ ಈ ಕೌತುಕ ಕೇಳಿದ್ಯಾ
ಕೇಳಿದ್ಯಾ ಕೌತುಕವನ್ನು ನೀ
ಪೇಳಿದ್ಯಾ ನಮಗಿನ್ನು ಮುನ್ನು ಆಹ
ಹೇಳದೆ ಮಧುರೆಗೆ ಚಾಳಿಕಾರಕೃಷ್ಣ
ಕೋಳಿಕೂಗುವ ಮುನ್ನ ನಾಳೆ ಪೋಗುವನಂತೆ

ಪ.

ಅ. ಪ.

ಕರೆಯಬಂದಿಹನೊಬ್ಬ ಕ್ರೂರ ತನ್ನ
ಕಿರಿಯಯ್ಯನಂತೆ ಅಕ್ರೂರ ನೋಡು
ಹೊರವೊಳಲಲಿ ಬಿಟ್ಟು ತೇರಾ ಕದ್ದು
ಇರಳೊಳು ಬಂದಿಹ ಚೋರ ಆಹ

ಹಿರಿಯನೆಂದು ಕಾಲಿಗೆರಗುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ
ತಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಮರುಳುಮಾಡಿದ ಸುದ್ದಿ ||

ಸೋದರಮಾವನ ಮನೆಯೋಳ್ ಬೆಳ-
ಗಾದರೆ ನಾಳಿನ ದಿನದೋಳ್ ಕೃಷ್ಣ
ಪೋದರೆ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನರೋಳ್ ಪರ-
ಮಾದರವಂತೆ ಮರುದಿನದೋಳ್ ಆಹ
ಕಾದುವ ಮಲ್ಲಮೇಲಾಡಿ ಬಿಲ್ಲು ಹಬ್ಬ
ಸಾಧಿಸಿ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪೋದೇವೆಂಬಾರ್ಥಿಯ

ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳವಂತೆ ಮಧುರಿ ಕಂಸ-
ನಟ್ಟುಳಿಗಾರದೆ ಬೆದರಿ ಇಲ್ಲಿ-
ಇಟ್ಟುಳಾತನ ತಂಗಿ ಚಿದುರಿ ತೋರಿ-
ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನನು ಬೆದರಿ ಆಹ
ಎಷ್ಟು ಸ್ನೇಹವು ಶ್ರೀದವಿಠಲ ಮಾವನ
ಭೆಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಒಡಂಬಟ್ಟು ಪೋಗುವನಂತೆ

೨

೩

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋನಃ”

ಆರೇನು ಮಾಡುವರು?

ಈ ಕೃತಿ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರದು.

ಕರ್ಮಬದ್ಧರಾದ ನಮ್ಮಂತಹ ಜೀವರು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ದಾಸಾರ್ಯರೇ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿ ಈ ತೆರನಾದದುಃಖದಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಮಾರ್ಗವೊಂದನ್ನೂ ತಾವೇ ಈ ಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಧೀರ” ಎಂದರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಎಂದೂ ಯಾರೂ ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲದವ; ‘ವೇಂಕಟ’ ಎಂದರೆ ನಂಬಿದವರ ಪಾಪವನ್ನು ಸುಡುವ ಸ್ವಭಾವಿ, ಎಂದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೇ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕುಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಹೃದ್ರಕರ್ಮಗಳು ನಮ್ಮನ್ನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲವು? ಎಂದು ಅಭಯಪ್ರದ ಪದಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜೀವರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಸ್ವಾಮಿಯು ಫಲವನ್ನು ಉಟಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆಯಾದರೂ “ಮೊರೆಯ ಹೊಕ್ಕವರ ತೊರೆಯ, ಖರಿಯ” ಅದುದರಿಂದ “ಸ್ಮರಿಸು ಸಂತತ ಹರಿಯನು”

ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.
ಸಂ.

ಶ್ರೀ

ರಾಗ : ಮಾಂಡು ಝಂಪೆ ತಾಳ

ಆರೇನು ಮಾಡುವರು ಭುವನದೊಳಗೆ

ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕರ್ಮ ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುದಕೆ || ಪ ||

ಮಾಡಿದಡಿಗೆಯು ಕೆಡಲು ಮನೆಯ ಗಂಡನು ಬಿಡಲು

ಕೂಡಿದ್ದ ಕುಲಸತಿಯು ಕುಣಿಸ್ಯಾಡಲು

ಗೋಡೆಗೆ ಬರೆದ ಹುಲಿಯು ಘಡಿಘಡಿಸಿ ತಿನಬರಲು
ಆಡಬಲ್ಲದ ಮಾತು ಅಖಿಳರು ನಿಜವೆನಲು || ೧ ||

ಹೊಲ ಬೇಲಿ ಮೆದ್ದರೆ ಮೊಲ ಎದ್ದು ಇಂದರೆ
ತಲೆಗೆ ತನ್ನ ಕೈಯ ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದರೆ
ಹೆಳಲು ಹಾವಾದರೆ ಗೆಳೆಯ ರಿಪು ಆದರೆ
ಕಲಸಿದ್ದ ಅವಲಕ್ಕಿ ಕಲಪರಟೆ ನುಂಗಿದರೆ || ೨ ||

ಹೆತ್ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿಡಿದು ವಿಷ ಹಾಕಿದರೆ
ಮತ್ತೆ ತಂದೆಯು ಹೊರಗೆ ಮಾರಿದರೆ
ತೊತ್ತು ಅರಸಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಉತ್ತರವನಾಡಿದರೆ
ಕತ್ತಲೆಯು ಕರಡ್ಯಾಗಿ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಕಚ್ಚಿದರೆ || ೩ ||

ಕಣ್ಣು ಮೊಳಗಿನ ಗೊಂಬಿ ಕಚ್ಚಾಡ ಬಂದರೆ
ಹೆಣ್ಣಿನಾ ಹೋರಾಟ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ
ಅನ್ನ ಉಣ್ಣಲು ಅದೇ ಅರ್ಜೀರ್ಣವಾದರೆ
ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಪಾಪವೇ ಘಟಿಸಿದರೆ || ೪ ||

ಎರಿ ಕುಳಿತಾಕುಂಬಿ ಎರಡಾಗಿ ಮುರಿದರೆ
ವಾರಿ ನದಿಗಳ ಮೀರಿ ಮ್ಯಾಲರಿದರೆ
ಆರಿದ್ದ ಇದ್ದಲಿಯು ಅಗ್ನಾಾಗಿ ತೋರಿದರೆ
ಧೀರ ವೇಂಕಟ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರ ವಿಠಲಾ || ೫ ||

“ ಶ್ರವಣಮನಕಾನಂದವೀವುದು ”

ಲೇಖಕರು :

ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಎಂ.ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ.,
ಬೆಂಗಳೂರು

ಲೇಖಾಂಕ - ೩

[‘ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ’ಯ ಜೂನ್ ಮತ್ತು ಅಗಸ್ಟ್ ೧೯೫೭ರ ಸಂಚಿಕೆಗಳಿಂದ
ಮುಂದುವರಿದುದು]

ತಮ್ಮ ‘ಶ್ರೀ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ’ ಎಂತಹ ಗ್ರಂಥ, ಅದನ್ನು
ಯಾರು ಹೇಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನೋಡಬೇಕು,
ಯಾರಿಗಾಗಿ ಎಂತಹವರಿಗಾಗಿ ಆ ಕೃತಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ, ಎಂತಹವರಿಗಾಗಿ
ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು; ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಹೇಗೆ
ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದೆಯೆಂದೂ,
ಕೇವಲ ಯುಕ್ತಿಯ ಚಮತ್ಕಾರದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲವೆಂದೂ, ಕೃತಿಕಾರರೇ
ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಈ ವರೆಗೂ ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕೃತಿ ಒಂದು
ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ
ತಿಳಿಯುವ ವಿಷಯ. ಬಲ್ಲವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ ಅಲ್ಲವೆ? ಈ
ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿಯನ್ನು ಸವಿದವರು ಕೆಲವರು ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹು
ಮುದ್ದಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ
ವಿಮರ್ಶೆಯೂ ಅಲ್ಲಿದೆ. ಅನೇಕವೇಳೆ ಒಂದು ಗ್ರಂಥ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ
ಬಲ್ಲವರ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ
ಬರಲಾರದು! ವಿಮರ್ಶೆಯ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬ
ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯುಂಟು. (ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸ್ಥಾನ ಎಂದೂ ಹಿರಿದೇ
ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ!) ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದರೆ ಅನೇಕರು
ಮೂಲಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಓದದೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು

ಮಾತ್ರ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಗ್ರಂಥದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಹೋಗುವುದುಂಟು! ಇದು ಈ ಕಾಲದ ವಿಮರ್ಶಾಗ್ರಂಥಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತರಾದ ವಿಮರ್ಶಕರು ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ-ಗ್ರಂಥದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ-ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಗಳಿಕೆಗೆ ತುಂಬ ಉಪಕಾರ-ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ಓದುಗರ ಶುಚಿರುಚಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿಗಳು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು.

ಹರಿಕಥಾವ್ಯತಸಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಿಕಾರರೇ ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ ಬಲ್ಲವರು-ವಿಮರ್ಶಕರು-ಭಕ್ತರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಗಮನಿಸಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಗ್ರಂಥದ ಸ್ಥಾನವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆಯಲ್ಲವೆ?

ಹರಿಕಥಾವ್ಯತಸಾರ ಗ್ರಂಥದ ಏಳು ಮುದ್ರಣಗಳು ಸದ್ಯ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುದ್ರಣವಂತೂ ಆರನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡಿದೆ. ಈ ಭಾಗ್ಯ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತಿಲ್ಲ-ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನಿದೆ? ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಹಲವು ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೂ ಇವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಟೀಕೆ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಟೀಕೆಯೂ ಇದೆ! ಇದರಿಂದಲೂ ಹರಿಕಥಾವ್ಯತಸಾರದ ಪ್ರಚಾರ ಎಷ್ಟಾಗಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.¹

ಹರಿಕಥಾವ್ಯತಸಾರಗ್ರಂಥರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಅದರ ಫಲಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ತಮ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀಕರ್ಣಗಿದಾಸರಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತರು. ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಶಿಷ್ಯರೇ ಅದನ್ನು ಬರೆದರು. ಈ ಶ್ರೀದವಿಠಲರ ಫಲಸ್ತುತಿ

1 ಈ ವಿವರವನ್ನು ನನ್ನ “ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ೨೪೭-೨೪೮ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಗ್ರಂಥದ ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಎಂದೇ ಸೇರಿಸಿ ಓದುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. 'ಫಲಸ್ತುತಿ ಸಂಧಿ' ಎಂದೇ ಇದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ ಅನಂದಿಸಿ ತಮಗಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು- ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯನ್ನು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಹೃದಯರ ಸದಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುವು.

ಶ್ರೀದವಿಠಲರು ತಮ್ಮ 'ಫಲಸ್ತುತಿ ಸಂಧಿ'ಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ನವರಸ

ಭರಿತ ಗುಣಗಂಭೀರ ರತ್ನ-

ಕರ ರುಚಿರ ಶೃಂಗಾರ ಸಾಲಂಕಾರ ವಿಸ್ತಾರ

ಸರಸ ನರಕಂಠೀರವಾಚಾ-

ರ್ಯರ ಜನಿತ ಸುಕುಮಾರ ಸಾತ್ವಿ

ಕರಿಗೆ ಪರಮೋದಾರ ಮಾಡಿದ ಮರೆಯದುಪಕಾರ ||

ಈ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥ ನವರಸಭರಿತವಾದ ಕಾವ್ಯ, ಅದು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡರೂ, ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅನೇಕ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಹಾ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದ ಕೃತಿರತ್ನವನ್ನು ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಸುಪುತ್ರರೂ, ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಪರಮ ಉದಾರರೂ, ದಯಾಳುವೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿ, ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವವೃಂದಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾಗದ ಮಹೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಚಿರಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿಯ 'ನವರಸಭರಿತ'ವೆಂಬ ಮಾತು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಕವಿಯ- ಲಕ್ಷಣಕಾರನ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ. 'ಹಲ್ಲಾದೈಕಮಯಿ' (ಕೇವಲ ಅನಂದಮಯವಾದ) ಯಾದ ಕಾವ್ಯ 'ನವರಸರುಚಿರ'ವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪದ್ರಸೋಪೇತವಾದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂಬ ಒಂದು ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸುವ

ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ಆರು ರಸಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ನಾವು ಎಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿ-ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ! ಆದರೆ ಕಾವ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವುದು ಆರು ರಸಗಳಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಒಂಭತ್ತು ರಸಗಳು! ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಲೋಕಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಾವ್ಯಲೋಕವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲವೆ? ಹೆಚ್ಚು ರುಚಿಕರವಲ್ಲವೆ!! ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತ ವಾಗಿದೆ—

“ನಿಯತಿಕೃತನಿಯಮರಹಿತಾಂ ಹಲ್ಲಾದೈಕಮಯಿಾಮನನ್ಯಪರತಂತ್ರಾಂ |
ನವರಸರುಚಿರಾಂ ನಿರ್ಮಿತಿಂ ಆದಧತಿ ಭಾರತೀ ಕವೇಃ ಜಯತಿ!”

ಮುನ್ನುಟ (ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾಶ)

ಮುಂದೆ ಶ್ರೀದವಿಠಲದಾಸರಾಯರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :

ಮಣಿಖಚಿತ ಹರಿವಾಣದಲಿ ವಾ-

ರಣಸುಭೋಜ್ಯಪದಾರ್ಥ ಕೃಷ್ಣಾ-

ರ್ಪಣವೆನುತ ಪಸಿದವರಿಗೋಸುಗ ನೀಡುವಂದದಲಿ |

ಪ್ರಣತರಿಗೆ ಪೊಂಗನಡವರ² ವಾ-

ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂ ವಿರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಯೊಳು

ಉಣಿಸಿನೋಡುವ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವನುದಾರ ! ||

ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಹೊನ್ನ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನು ಬಡಿಸಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಿಗರ್ಪಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಹಸಿದ ಸತ್ಪಾತ್ರರಿಗೆ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಉಣಿಸುವಂತೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆರಿಸಿದ ಆಣಿ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ಕೋದ³ ಈ ಧೋರಹಾರದಂತಿರುವ ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಾಮೃತವನ್ನು, ಜ್ಞಾನದಾಹವುಳ್ಳವರೂ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಣತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರೂ ಆದ ಸಾತ್ವಿಕಭಕ್ತವೃಂದಕ್ಕೆ ಉದಾರಹೃದಯರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಾಯರು, ಉಣಿಸುತ್ತಾರಂತೆ! ಶ್ರೀದ ವಿಠಲರ ಈ ಭಾವವೈಖರಿಯನ್ನೂ, ಉಪಮಾನದ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನೂ ಪರಿಭಾವಿಸಬೇಕು. ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

2 ‘ಪೊಂಗಿ ನಡವರ’ ಎಂದೂ ಒಂದು ಪಾಠವಿದೆ. 3 ಕೋದ=ಪೋಣಿಸಿದೆ.

ಹೇಳಲಾಗಿರುವ 'ನವರಸಭರಿತ'ಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಈ ಉಪಮಾನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಮಂಜಸತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಹಸಿದವರಿಗೆ ಹಸನಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಉಣಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಪುಣ್ಯಕರವೋ, ಎಂತಹ ಹಿರಿಯ ಉಪಕಾರವೋ, ಜ್ಞಾನಕ್ಷುಧೆಯಿಂದ ಹಂಬಲಿಸುವ ಸದ್ಭಕ್ತ-ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧವಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಈ ತಿಳಿವಿನ (ಅರಿವಿನ) ಹಸಿವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸತ್ಕಾರ್ಯ, ಅಷ್ಟೇ ಪುಣ್ಯಕರ, ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ. ಏಕೆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಣ್ಯಕರ, ಹಿರಿದಾದ ಉಪಕಾರ-ಉದ್ಧಾರಕಾರ್ಯ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಹಸಿದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅನ್ನ ನೀಡಲು ಒಬ್ಬರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೆ? ಅಥವಾ ಹಸಿದ ಒಡಲು ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಬಹು ಬೇಗ. ಅಂತೆಯೇ ಮತ್ತೆ ಹಸಿವಾಗುವುದಕ್ಕೂ ತಡವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತತ್ವದ ತಿಳಿವನ್ನು ಊಡಿ ಜೀವರನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಈ ಕೃತಿ ಅದೆಷ್ಟು ಕಾಲದಿಂದ ಅದೆಷ್ಟು ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವರಿಗೆ ತಾರಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ, ಇದು ಎಂತಹ ಸದುಪಕಾರ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ದಾಸರಾಯರ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿದೆಯಲ್ಲವೆ?

ಓದುಗರು ಸಹೃದಯರಾಗಬೇಕೆಂದು ಅದೇ ಶ್ರೀ ಕರ್ಜಗಿದಾಸರು ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :

ಪ್ರಾಸಗಳ ಪೊಂದಿಸದೆ ಶಬ್ದ-

ಶ್ಲೀಷಗಳ ಶೋಧಿಸದೆ ದೀರ್ಘ-

ಹ್ರಾಸಗಳ ಸಲ್ಲಿಸದೆ ಷಟ್ಪದಿಗತಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ

ದೂಷಕರು ದಿನದಿನದಿ ಮಾಡುವ

ದೂಷಣವೆ ಭೂಷಣಗಳೆಂದುಪ-

ದೇಶಗವ್ಯವು ಹರಿಕಥಾವ್ಯುತಸಾರ ಸಾಧ್ಯರಿಗೆ !

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

ಇದುವರೆಗೆ ಗೆದ್ದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂತೆಯೇ ಲೋಕವಿಜಯಿಗಳೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಈ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರೊಡನೆ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನಿಷ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಇವರು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತಗಳಾದ ಮಠಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಯತಿಗಳಿಗೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರಿಗೂ ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಘಟನೆಯಾಯಿತು. ಆ ಯತಿಗಳು ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಇವರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಧದಿಂದ ಗೆಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಳಂಕ ಬರುವುದೆಂದೆಣಿಸಿ ವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. **‘ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದು ಮಾಡುವ ಸತ್ಕರ್ಮವೇ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಧನವು’** ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ಯತಿಗಳು ಸರ್ವಜ್ಞರೊಡನೆ, ‘ತಾವು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮಾಡುವ ಸತ್ಕರ್ಮವೇ ಧರ್ಮ ಅರ್ಥ ಕಾಮ ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಧಾರರಿಂದ ಸಾಧಿಸಿರಿ’ ಎಂದರು. ಆಗ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ಅನೇಕ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪುರಾಣವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಸಾಧಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಯತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧಿಸದಂತೆ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಎಡೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಯಾವ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ನಿರಾಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಲು ಆ ಇಂದ್ರಪುರಿಗಳು ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕರ್ತವ್ಯಜ್ಞಾನರಹಿತರಾದರು. ಕೂಡಲೇ ಆಚಾರ್ಯರೊಡನೆ, ‘ಹಾಗಾದರೆ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವೇನು?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ಆ ಇಂದ್ರಪುರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ‘ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಧದ ಜ್ಞಾನವಿರುವುದೇ? ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ? ಇರುವುದೆಂದಾದರೆ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ನಿಮಗೆ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿದೇ ಇರುವುದೆಂದಾದಮೇಲೆ ಕೇಳುವುದು ಅನವಶ್ಯಕ. ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಅರಿಯದ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದರೂ

ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕೇಳುವುದು ಅನವಶ್ಯಕವೇ! ಆದುದರಿಂದ ಕುಹಕತನದಿಂದ ವಾದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು' ಎಂದು ಹಂಗಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಆ ಪುಂಡರೀಕಪುರಿಗಳು ಸುಮ್ಮನಿರಲು, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಜನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಸಾರವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ತಾನನ್ನು ವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಸರಸವಾಗಿ, ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರದಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ, ಶರತ್ಕಾಲದ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಾನಂದಪಡುವಂತೆ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.—

“ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ವೇದವೇದಾಂತಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಕಲಶಬ್ದಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನು. ಸಕಲಜೀತನರಾತಿಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಆ ಜೀತನಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಯಾವ ತರದ ವಿಕಾರಗಳೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿರುವನು. ಯಾವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧಜ್ಞಾನರೂಪನಾಗಿರುವನು. ಇವನೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾಗಿರುವನು. ಇಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿನಾಶಗಳುಂಟಾಗುವುವು. ಈ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದು ನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವನು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಕ್ರೀಡಿಸುವನು. ದುರ್ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಅಂಧಂತಮಸ್ಸನ್ನಿತ್ತು ದುಃಖ ಕೊಡತಕ್ಕವನು. ಮತ್ತು ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹರಿಸತಕ್ಕವನು. ಪರಮಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುವನು. ಮೋಕ್ಷಯೋಗ್ಯರಾದ ಉತ್ತಮಜೀವರ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೀಯತಕ್ಕವನು. ಅನಂತ ಆನಂದಾದಿಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸತ್ಪರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳಿಂದ ಬದ್ಧನಾಗದಿರತಕ್ಕವನು. ಲಕ್ಷ್ಮೀವಲ್ಲಭನಾಗಿರುವನು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಅಖಿಲ ಜೀವರಾತಿಗಳಿಂದಲೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದಲೂ, ಉತ್ತಮನಾದುದರಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾಗಿರುವನು. ಸಕಲಪ್ರಪಂಚದಿಂದ

ಬೇರೆಯಾದವನು ಎಂಬೀ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಐಕ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ, ಪ್ರಸಂಚವು ಮಾಯಾಮಯವೆಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನರಕ ಮೊದಲಾದ ಅನರ್ಥಗಳುಂಟಾಗುವವು. ಅದು ಕಾರಣ ನಿತ್ಯಸುಖವನ್ನೀಯುವ, ಹಿಂದೆ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನಂತಗುಣ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ಮುಕ್ತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವುದು” ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಭಾರತಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೃತರಾದ ರಾಜರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕುರುಮಹಾರಾಜನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ, ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ಸತ್ಯತೀರ್ಥರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಆಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ‘ಈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟುದಿನ ಭಾರತಯುದ್ಧವು ನಡೆದಿತ್ತು’, ಎಂದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಸತ್ಯತೀರ್ಥರು ‘ಈ ಭಾರತಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಯೋಧನಾರು?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಅನಂದತೀರ್ಥರು ‘ಆಗ ನಾನೇ ಭೀಮರೂಪದಿಂದ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಯೋಧನಾಗಿದ್ದೆನು. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಆನೆಗಳ ಮಹತ್ತರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೊಂದುದು; ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದುದು; ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ರಥಿಕರ ನಾಶ ಮಾಡಿದುದು’ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಭಾರತಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ದುಷ್ಟರ ಸಂಹಾರಮಾಡಿದಪರಿಯನ್ನು ನೆನೆಯತೊಡಗಿದರು. ಆಗ, ‘ಈ ಮಾತು ನಿಜವೇ? ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯರು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಬೇಸರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ವಿನೋದವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರೋ?’ ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಶಯವು ಸತ್ಯತೀರ್ಥ ಮೊದಲಾದವರಿಗುಂಟಾಯಿತು. ಯದ್ಯಪಿ ಸರ್ವಜ್ಞರು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಸುಳ್ಳಾದತಕ್ಕವರಲ್ಲ; ಆದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ‘ನ ನರ್ಮಯುಕ್ತಮನ್ಯತಂ ಹಿನಸ್ತಿ ನ ಸ್ತ್ರೀಷು ರಾಜನ್

ವಿನಾಹಕಾಲೇ' ಎಂದು, ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು, ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಆಡುವ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಿನಿಂದ, ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಾಡುವ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಿನಿಂದ ವಿನಾಹ ಕಾಲದಲ್ಲಾಡುವ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಿನಿಂದ, ಪ್ರಾಣಾಪಾಯಕಾಲದ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಿನಿಂದ ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹಾರಕಾಲದಲ್ಲಾಡುವ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಿನಿಂದ ಪಾಪ ವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕಾರಣ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಹೇಳ ಬಾರದೇಕೇ? ಅಥವಾ ಇವರು ಮಹಾಮಹಿಮರಾದುದರಿಂದ ಇವರ ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗಿರಬಾರದೇಕೆ? ಇದನ್ನು ಇವರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು? ಎಂದಾಲೋಚಿಸಿ ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗದಂತೆ, 'ಪೂಜ್ಯಗುರುಗಳೇ! ತಾವು ಭೀಮಸೇನನಾಗಿ ಈ ಭಾರತಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಯುಧವು ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಇಂತಹ ಸತ್ಯತೀರ್ಥ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ತಾನಾಡಿದುದು ಸತ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದೂರದವರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಒಂದುಸ್ಥಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, 'ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಗೆಯಿರಿ' ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಗುರುಗಳ ಭಾವವನ್ನರಿಯದ ಕೆಲವು ಶಿಷ್ಯರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗೆಯಲು ಒಂದು ಘಟ್ಟಿಯಾದ ಪದಾರ್ಥವು ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡುವಾಗ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ಗದೆಯು ಕಾಣಬಂದಿತು. ಈ ಗದೆಯನ್ನು ನಮ್ಮಾಚಾರ್ಯಶ್ರೀಷ್ಠರು ತೋರಿಸುತ್ತಾ, ಇದೇ ಆಯುಧವು ಭೀಮಸೇನನ ಕೈಯನ್ನಲಂಕರಿಸಿತ್ತು. ನಾನು ಭೀಮ-ಸೇನನಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಆಯುಧದಿಂದಲೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಕುಮಾರರನೇಕರನ್ನೂ, ಇತರ ಸೇನಾನಾಯಕರೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದುದು. ದುರ್ಯೋಧನನ ನಾಶವಾದಮೇಲೆ ಈ ಗದೆಯಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕ ಇನ್ನಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ಬಹಳ ಕಾಲ ವಾದುದರಿಂದಲೂ, ಬಹಳ ಭಾರವಾದುದರಿಂದಲೂ, ಈ ಗದೆಯು ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೂತುಹೋಗಿರುವುದು. ಇನ್ನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ, 'ಆಚಾರ್ಯರು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದಮಾತೇ? ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ದೂರ

ವಾಯಿತಲ್ಲವೇ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸರ್ವಜ್ಞಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತಾಪಸನು ಇವರಿಗೆ ಕಾಣಬಂದನು. ಕೂಡಲೇ, ‘ಇವನಾವಯೋಗಿ’ ಯೆಂದು ಆ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೊಬ್ಬನು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು, ‘ಇವನು ಮುಂದಿನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಾರೀಚನ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೂರ್ಖನು’, ಎಂದರು. ಆಗ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇವನು ಮಹಾಮೂರ್ಖನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಂದಿತು.

ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಹೃಷೀಕೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಂದುದಿನ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಣ್ಣವು ಬಿಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇವನು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು, ‘ಗುರುವರ್ಯರಾದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರೇ! ನಾಳಿನದಿನ ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ನನ್ನ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನನಗೆ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಜನರಿಂದ ತಮ್ಮ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವೆನು’ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ, ಅವನಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದನು? ಎಂದು ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸ್ವಲ್ಪದೂರದವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಮಧ್ಯಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅದೃಶ್ಯ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಪುರುಷನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಆ ಹೃಷೀಕೇಶಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿವದೇವಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಆ ದೇವಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅತಿಶಯ ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡನು. ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಜಟಾಧಾರಿಯಾಗಿ

ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಶಿವನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಿಕಾರಿಗೆ “ಹೃಷೀಕೇಶಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನರಾದ ಉತ್ತಮ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಬಂದಿರುವರು. ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಬಂದಿರುವೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಮೊದಲಾದಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅರ್ಚಿಸಿ ಬರಬೇಕು” ಎಂದು ಮೂರು ಬಾರಿ ತನ್ನ ಭಕ್ತನಿಗುಪದೇಶಿಸಿದನು. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಬೆಳಗಾದಮೇಲೆ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಸ್ವಸ್ಥವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ಆಚಾರ್ಯರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮತರದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯಾದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದವರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂದಿನದಿನ ಬಂದು ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಅದೃಶ್ಯ ನಾದವನ್ನು ಕೈಲಾಸಾಧಿಪತಿಯಾದ ಶಂಕರನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಆ ಮಹಾದೇವನಿಂದಲೂ ಪೂಜಾರ್ಹರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಇಷ್ಟುಪಾತವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರ ಉತ್ತಮ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆತನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಭಿಕ್ಷೆಯೊಡನೆ ಪೂಜ್ಯಗುರುವರ್ಯರ ಮುಂದೆ ಉತ್ತಮತರದ ಸಹಸ್ರ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಟ್ಟು, ‘ಪೂಜ್ಯರೇ! ತಮ್ಮ ಅಪಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಭುಂಜಿಸಿ ಉತ್ತರಾಪೋಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ಆ ಸಹಸ್ರ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಗರ್ಪಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ

ಅಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಅಮಾನುಷಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತನ್ನ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟೀಕರಿಸಿದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಗೋವಾಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಶಂಕರನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿರುವ ನಾಲ್ಕುಸಹಸ್ರ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒಂದೇಸಲ ತಿಂದು ಅದರಮೇಲೆ ಕೂಡಲೇ ಮೂವತ್ತು ದೊಡ್ಡಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದರು. ಒಂದೇಸಲ ಇಷ್ಟನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನು ಕಂಡು ಇವರ ಮಹಿಮೆಯು ಅಪಾರವಾದುದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಈ ವರ್ತಮಾನವು ಆ ದೇಶದ ರಾಜನಿಗೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ರಾಜನು ಇಂತಹ ಮಹಾನು ಭಾವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ಬಿಡಬಾರದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಹವಣಿಸಿದನು. ಆಚಾರ್ಯರು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿ ದೇವರಕೋಣೆಯ ವಳಗೆ, ಏಕಾಂತವಾಗಿ ತನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಂದಿರುವ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ರಾಜನು ಬಂದು, 'ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ನೋಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯಿರಿ' ಎಂದು ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಈಗ ನೋಡಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದರು. ಆಗ ಧನಮದವುಳ್ಳ ಆ ರಾಜನು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಳ್ಳಲು ತೊಡಗಿದನು. ಆಚಾರ್ಯರು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ರಾಜನು ಬಾಗಿಲನ್ನೊಡೆ ದಾದರೂ ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಆ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಆಗ ಒಳಗಿನಿಂದ ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರು, 'ಈಗ ನೀನು ಒಳಗೆ ಬರಕೂಡದು. ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಬರುವೆಯಾದರೆ ಕೂಡಲೇ ನೀನು ಸಾಯುವೆ' ಎಂದರು. ಅದರೂ ರಾಜನು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಆಚಾರ್ಯರ ದರ್ಶನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಗಲೇ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಮುಗಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಆತನಿಗಿರಿದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ದಿವ್ಯತೇಜೋಮಯರಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಂತಹ

ಆಚಾರ್ಯರ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿದ ರಾಜನು ಕರ್ತವ್ಯಮೂಢನಾಗಿ ಇವರ ಮಾತಿನಂತೆ ತನಗೆ ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ಮರಣಬರುವುದು ನಿಶ್ಚಯ ವೆಂದರಿತು ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದನು. ಆ ಪುರೋಹಿತರು ಬಂದು ರಾಜನಸಲುವಾಗಿ, 'ಒಮ್ಮೆ ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ಈ ರಾಜನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನಿತ್ತು ಸಲಹಬೇಕೆಂದು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆರುತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ರಾಜನು ಸಪರಿವಾರರಾದ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರನ್ನು, ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ರಾಜವೈಭವ ಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನುಮಾಡಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡದಂತೆ ಸಕಲ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆವಾಗ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದವರೊಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯ ದಂತೆ ಕಳುಹಿಸಿ ತಾವೂ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದರು. ರಾಜನು ಬಂದು ನೋಡುವಾಗ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರನ್ನು ಕಾಣದೆ ಭಯ ಗ್ರಸ್ತನಾದನು. ಮತ್ತು ಹೋಗದಂತೆ ತಾನು ಬಹಳಜನ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದರೂ ವೃಥಾವಾಯಿತೆಂದೂ ತಿಳಿದನು. ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಾತಿನಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆರುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇರೆದೇಶದ ರಾಜರು ದಂಡೆತ್ತಿಬಂದು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಯುದ್ಧವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರ ವಿರೋಧದ ಫಲವಾಗಿ ಸಪರಿವಾರನಾದ ರಾಜನು ಶತ್ರುಗಳ ಅಧೀನನಾಗಿ ಮಡಿದನು. ಈಗ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗೌಡಸಾರ ಸ್ವತಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಾಧ್ವಪರ್ತಗಾಳ್ಳಿ ಮಠವಿದೆ.

ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಶುಪೆಯೆಂಬ ಒಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಇವರ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇವರಿಂದೊಂದು ಗಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಇವರ ಅನುಪಮ ಗಾನವನ್ನು

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

(ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತವಾಣಿ, ಮತ್ತು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ

—● ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ●—

ಸಂಪುಟ ೮]

೧೯೫೮ ಜೂನ್

[ಸಂಚಿಕೆ ೮



“ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ | ಸಾಧನಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ”

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 2

ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ : ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ



	ಪುಟ ೧
ಪ್ರಾಸಾದಿಕನಾಣೀ	
ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ	೨
—ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ			
ಶ್ರವಣಮನಕಾನಂದವೀವುಡು	೬
ಡಾ ಕೆ. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು			
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು	...		೨೭೩-೨೮೦
—ಶ್ರೀ ಅಡ್ಡೆ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಉಡುಪಿ			



‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನಿದೋ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರ ತೀ

“ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ರಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥”

ಸಂಪುಟ
೮

೧೯೫೮—ಜೂನ್

ಸಂಚಿಕೆ
೮

ಪ್ರಾಸಾದಿಕನಾಣೀ

ಕುಟಿಲದ್ವೇಷದವನೀನಲ್ಲ ನಿನ್ನಾ-
ಭಫಟಕಂಜಿದರು ಸುರರೆಲ್ಲ ನರ-
ನಟನೆ ತೋರಿದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಲ್ಲ ಇದು
ಸಟೆಯಲ್ಲ ಅಸ್ರತಿಮಲ್ಲ, ಆಹ
ವಟಪತ್ರಶಯನ ಧೂರ್ಜಟವಂದ್ಯ ಜಗ-
ನ್ನಾಥವಿಠಲ ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟದಿ ಬೇಡುವೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ॥
ನರಸಿಂಹ ಪಾಹಿ ನರಸಿಂಹ

ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯ

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ., ಬಿ.ಟಿ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

[ಶ್ರೀಯುತ ಆಚಾರ್ಯರವರು ೬ನೇ ಸಂಪುಟದ ೭ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಕರ್ತೃಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ಲಘುಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಸಂಪುಟದ ೧೧ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವೆಂಬ ಲೇಖನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಏಳನೆಯ ಸಂಪುಟದ ೨, ೪, ೬, ೯, ೧೧ ಮತ್ತು ೧೨ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ಸುಜನ ಮನಮೆಚ್ಚಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ೮ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದುವಮುನ್ನ ೬ ಮತ್ತು ೭ನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿತಂದುಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂತೋಷ ಪಡಬಹುದು.

ಹೊಸದಾಗಿ ಈ ಸಂಪುಟದಿಂದಲೇ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗ್ರಾಹಕರು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಓದುತ್ತಹೋದರೂ ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣಲು ಅವಕಾಶವಾಗದೆ ಇಲ್ಲ.] ಸಂ.

ಹಳೆಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಐದಾಣೆಯಂತೆ ಅಂಚೆಚೀಟಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಳೆಯ ಯಾವ ಸಂಪುಟವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯಾರೂ ಕೇಳಬಾರದೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸಂ.

ಪಾತ್ರರಚನಾಕೌಶಲ

ಸುಂದರಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿಗೆ ವಸ್ತುವಿನ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮಶೈಲಿಗಳು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕಲೆಯೂ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಜೀವ ಕಳೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದು ಆ ಆಗುಹೋಗುಗಳೇ ತಮ್ಮ ಆಗುಹೋಗುಗಳೆಂಬಂತೆ ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವಂತಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯವು ಓದುಗರಮೇಲೆ ಚಿರಕಾಲ ಉಳಿಯುವಂತಹ ಮನಃಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಿರ್ಜೀವರಾಗಿ ಆಟದ ಗೊಂಬೆಗಳಂತಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯವು ರಸರಹಿತವಾದ ಕಬ್ಬಿನಂತೆ.

ಕವಿಮುಲಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ವಶಾಲಿಗಳಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೇ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಮಾದರಿಯ ಆದರ್ಶವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣದೇವರೇ. ಇನ್ನು ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರಗಳೆಂದರೆ, ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸವನ್ನಿತ್ತ ಶ್ರೀ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರು, ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಸಿದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ತಂದೆ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು. ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಂತೂ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾನಾಯಕರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರರೂಪವಂತೂ ಅಸದೃಶವಾದುದು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ತಮ್ಮಂದಿರು, ಶೋಭನಭಟ್ಟರು, ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಯತಿಗಳು, ಅನಿರುದ್ಧತೀರ್ಥರು, ಬಾದರಾಯಣತೀರ್ಥರು, ನರಸಿಂಹತೀರ್ಥರು, ಹೃಷೀಕೇಶತೀರ್ಥರು ಇತ್ಯಾದಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ, ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ, ವಾದಿಸಿಂಹ, ಪುಂಡರೀಕಪುರಿ, ಪದ್ಮತೀರ್ಥ ಮೊದಲಾದ ಪರವಾದಿಗಳೂ, ಜಯಸಿಂಹನೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರುಗಳೂ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕವಿಕುಶಲತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವಾದುದರಿಂದ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಟ್ಟದಂಪತಿಗಳು :—ಮಧ್ಯಗೇಹಕುಲಮೌಲಿಮಣಿಯಾಗಿ ದ್ವಿಜನೊಬ್ಬನು ಬೆಳಗಿದರು. ಶಿವಳ್ಳಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮವು ಇವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ. ಭಾರತದ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಪುರಾಣಗಳ ಗಹನರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿನಯ ಶೀಲರಾದ ಇವರನ್ನು ಜನರು ಭಟ್ಟನೆಂದು ಕರೆದರು. (ಆಗ ಭಟ್ಟನೆಂಬುವುದು ಭಾರತಾದಿ ಪುರಾಣರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಿರುದಾಗಿತ್ತು). ಇವರು ಪುರಾಣಿಕರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಅನುವಾದ ಮಾಡುವಾಗ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾತ್ವಿಕಮಾನುಷ್ಯ ರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತರಾಗುತ್ತಲಿದ್ದರು. ವಡಿಪೈ, ಪಾರ್ಸದಾನೆ, ಕಬೆಕೊಡೆ, ಎಂಬ ಮೂರು ಕುಲಗಳಿಗೂ ಆಧಾರಸ್ಥಂಬದಂಡಿದ್ದ ಈ ಭಟ್ಟರು, ದ್ವಿಜನು ಪುರುಷಾರ್ಥಹೇತುವಾದ ವೇದವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ, ಸಾಲಂಕೃತಳಾದ ಕುಲವಧುವನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಾಡಿದರು. ಆಕೆಯೊಡನೆ ಸಾತ್ವಿಕಪ್ರೇಮಮಯ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಆದಿತಿಕಶ್ಯಪರಂತೆ ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಗುಣಗಾನಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಭಟ್ಟರು ಹರಿಕಥಾಸುಧೆಯಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜನರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಗುಣವಾದವು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮನದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯತಾಳಿದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣಾದಿಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದರು “ಪುನ್ನಾಮನರಕದಿಂದ ಕಾಪಾಡುವವನೇ ಪುತ್ರನು. ಅಪೂರ್ಣನಾದ ಜೀವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನಮಗೆ ಈ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ದೋಷದೂರನೂ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಆದ ಮಗನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯೋಣ?” ಎಂದು.

ಅನೇಕ ಪುರಾಣಾದಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಭಟ್ಟರಿಗೆ, ಕರ್ಮಮುಷರಾಶರಾದಿಗಳು ಸತ್ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿಮಾಡಿದ ದೇವಪೂಜೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅಂತೆಯೇ ತಮ್ಮ ಕುಲಪತಿಯೂ ಸದ್ಗುಣಾಬ್ಧಿಯೂ ಆದ ಅನಂತೇಶ್ವರನನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕರು. ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಹೆನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು

ಸೇವೆಗೈದು ಪಯೋವ್ರತಾದಿಕಠಿಣವ್ರತಗಳಿಂದ ಆತನನ್ನು ತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದರು. “ನ ದೇವತೋಷಣಂ ವೃಥಾ” ಹರಿತೋಷಣ ವೃಥವಾದೀತೆ? ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕರುಣಾಸುಧೆಯಿಂದ ದಂಪತಿಗಳು ಪುನೀತರಾದರು. ಭಟ್ಟರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಧರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೂ ಅವರ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೂ ವಿಶೇಷವಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರ ದೇಹಗಳೂ ಸುಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದವು. ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟರ ಪತ್ನಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದು ರಾರಾಜಿಸಿತು. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಶಶಿಬಿಂಬದಂತೆ ಗರ್ಭ ಬೆಳೆಯಿತು. ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಲ್ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಕೂಡಿದ ಮಗುವು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯ್ತು. ದೇವಮಾತೆಯಲ್ಲಿ ವಾಮನ ರೂಪಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಜನಿಸಿದಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನು ದೇವಕಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಂತೆ, ನರಹರಿಯು ಕಂಬದಿಂದ ಬಂದಂತೆ ಭುವನಜೀವನಾದ ವಾಯುದೇವನು ಭಟ್ಟರ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

ದೇವದುಂದುಭಿ ಮೊಳಗಿದವು, ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನಂತೇಶ್ವರನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಭಟ್ಟರು ಆನಂದಪುಲುಕಿತರಾದರು. ಮಗುವಿನ ಜನನಶುಭ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುದಗೊಂಡರು. ಮನೆಗೆ ಧಾವಿಸಿಬಂದು ಮಗುವಿನ ಮುಖೇಂದುವನ್ನು ಕಂಡು ಅನಂತೇಶ್ವರನ ದಯೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.

ಮಗುವಿಗೆ ಜಾತಕರ್ಮವನ್ನೆ ಸಗಿದರು. ಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಈ ವಾಯುದೇವನನ್ನು ‘ವಾಸುದೇವನೆಂದು’ ಕರೆದರು. ಅವರ ನಾಮ ಕರಣವು ಅನ್ವರ್ಥವಾಯಿತೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಭಟ್ಟದಂಪತಿ ಮಗುವನ್ನು ಅನಂತೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಶಿಶುವಿಗೆ ಆಪತ್ತು ಒದಗದಿರಲೆಂದೂ ಸಂಪತ್ತುಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಲೆಂದೂ ಅನಂತೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟರು. ‘ಕತ್ತಲೆಯಮನೆಗೆ ಮಣಿದೀಪದಂತಿತ್ತಾ’ ಮಗುವು ಭಟ್ಟರ ಮನೆಗೆ.

[ಮುಂದುವರಿಯುವುದು.

“ಶ್ರವಣಮನಕಾನಂದವೀವುದು”

ಲೇಖಕರು :

ಡಾ|| ಕೆ. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಎಂ.ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ.,
ಬೆಂಗಳೂರು

ಲೇಖಾಂಕ-೩

[‘ಹರಿದಾಸಭಾರತಿ’ಯ ಮೇ ೧೯೫೮ರ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು

ಕವಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವವನು ಸಹೃದಯ. ಕವಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನೆಂದರ್ಥ. ಸಹೃದಯನೇ ಸರಿಯಾದ ವಿಮರ್ಶಕನೂ ಆಗಬಲ್ಲನು. ಕವಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಓದುಗರು ತಮ್ಮ ದೋಷಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಓದಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆಗುವ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಕವಿಯನ್ನೇ ಜವಾಬ್ದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದುಂಟು! ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಹಾಡಿದವರ, ಪ್ರತಿಮಾಡಿದವರ ದೋಷಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಥವಾ ಅವಸರದಿಂದ ಕೆಲವು ದೋಷಗಳು ಸಂಭವಿಸಬಹುದು. ಪೂರ್ವಗ್ರಹ ಸೀಡಿತರಾಗದಿರುವ ಓದುಗರು ಸಹೃದಯರಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಬಲ್ಲವರನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆನಂದಪಡುವರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಇಂತಹವರೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಗ್ರಹಸೀಡಿತರಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡದೆಯೇ ಯಾರದೋ ತಪ್ಪನ್ನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೇ ಅನ್ವಯಿಸುವರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು :

“ಬುದ್ಧಿ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿ ಪೇಳಿದ ಶುದ್ಧ ಕಾವ್ಯವಿದಲ್ಲ ತತ್ತ್ವ-
ಸುಷದ್ಧತಿಗಳನು ತಿಳಿದ ಮಾನವನಲ್ಲ” (೧೦-೧೮)

ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ವಿನಯತುಂಬಿದೆ, ಅಲ್ಲದೆ, ‘ಶುದ್ಧ ಕಾವ್ಯವಿದಲ್ಲ’ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವಿದೆ. ಎಂದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ

ರಚಿತವಾದುದಲ್ಲ; ತತ್ತ್ವಪ್ರತಿಸಾದಕಗ್ರಂಥವೆಂಬರ್ಥವಾಗಬಹುದು. 'ಈ 'ಮಹಾದ್ಭುತ ಕಾವ್ಯ' ಎಂದಿದನ್ನು ಫಲಸ್ತುತಿ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದ್ಭುತತನದ ಅಂಶಗಳಿದ್ದರೂ ಈಶಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಓಘವತಿಯಾಗಿ ಬರೆದು ದಾದರೂ, 'ಮಹಾದ್ಭುತ ಕಾವ್ಯ' ಎಂಬುದು ಶಿಷ್ಯನಾಡಿದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಾತು".

“ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇದರ ಎಲ್ಲ ಸಂಧಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ವರ್ಥಕವಾಗಿಲ್ಲ” * ಎಂದೂ “ಕಲುಷವಚನಗಳಾದಡಿವು ಬಾಂಬೊಳೆಯ ಪೆತ್ತನಪಾದ ಮಹಿಮಾಜಲದಿ....” ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಕಲುಷ ವಚನ' ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಹಲವು ದೋಷಗಳಿವೆ ಎಂದೂ ಕೆಲವರು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. 'ಶುದ್ಧ ಕಾವ್ಯವಿದಲ್ಲ' ಎಂದು ಕೃತಿಕಾರರೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಅಶುದ್ಧ ರೂಪಗಳೂ ಇವೆ ಕಲುಷ ವಚನಗಳೂ ಹೌದು ಎಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿರುವುದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಸಮೇತ ಹೇಳಿ ಸಮರ್ಥಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಅದ್ಭುತತನದ ಅಂಶಗಳಿವೆ ಎಂದು ಉದಾರವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ 'ಮಹಾ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಣವಾಚಕ ಹಾಕಿರುವುದು ತುಂಬ ತಪ್ಪಾಗಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗಿ ಕಂಡಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತತ್ತ್ವದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಓದಿದ—ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಈ ಕೃತಿ ಅದ್ಭುತದೊಂದಿಗೆ ಮಹಾದ್ಭುತವೂ ಆಗಿರುವುದು ಸಹಜವೇ. ಈ ಮಾತು ಹೇಳುವಾಗ ಆ ಜಾತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಟ್ಟಿದ್ದರಿಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ದ್ವೈತ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿರಳ. ಹರಿದಾಸರ ಪದಗಳು ಬ್ರಹ್ಮ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವವಾದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಒಂದೊಂದು ಗ್ರಂಥ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಮೇಯಗಳ ಸಾರವನ್ನೂ ಅಡಕವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಗ್ರಂಥವೆಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ

* ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ (ಶ್ರೀ ರಂ. ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ) ಪುಟ ೨೯೫-೨೯೬.

ವೊಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ * ಅಂತೆಯೇ ಉಳಿದವರೂ ಯಾರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದಿರುವ ಈ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಹರಿಗುರುಗಳ ಅಪಾರ ದಯೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿರುವ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥ ಅದ್ಭುತ—ಮಹಾದ್ಭುತ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅನೌಚಿತ್ಯವೇನಿದೆಯೋ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಂತೂ ಶ್ರೀದ ವಿಠಲದಾಸರು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ಇಂತಹವರನ್ನೂ ಕುರಿತೂ ಹೇಳುತ್ತಿದೆಯೋ ಏನೋ. ಪ್ರಾಸವಿಲ್ಲ, ಅರ್ಥ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ, ಹ್ರಸ್ವ ದೀರ್ಘಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ, ಷಟ್ಪದಿ ಭಂದಸ್ಸು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆ, ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೂಷಣೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು—ಹರಿಕಥಾವೃತ್ತಸಾರವನ್ನು ಕುರಿತು! ಎಂದು ಗ್ರಂಥ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಗಲೇ ಫಲಸ್ತುತಿ ಬರೆದವರೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ! ಈ ಟೀಕೆಗಳು ಆಗಲೇ ಬಂದಿದ್ದವೋ, ಅವರೇ ಊಹಿಸಿದರೋ ತಿಳಿಯದು!! ಆದರೆ ಈ ದೂಷಣೆ ಯಿಂದ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಯಾವ ಹಾನಿಯೂ ಕೊರತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಪತಿಳಿವುಳ್ಳವರ ಈ ದೂಷಣೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿರುವುದೇ ಭೂಷಣವೆಂದೂ 'ಬಲ್ಲವರು' ತಿಳಿಯಬಲ್ಲರು. ಇಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತರಿಂದ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಎಂತಹ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಎಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲರು. ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗೂ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮೆದುರಿಗಿರುವ ಅವರ ಗ್ರಂಥವೇ ಸಾಕು—ಅವರ ಅಪಾರ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಘೋಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು ಇಂತಹ ಸಣ್ಣ ದೋಷಗಳನ್ನು ಎಂದೂ

*ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬರೆಯುವ ಕೆಲವೇ ವಾಕ್ಯಸಮುದಾಯವಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಗ್ರಂಥತ್ವವುಂಟು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ದಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ದಾಸರಾಯರುಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯದಾಸರಾಯರ ಒಂದೊಂದು ದೇವರ ನಾಮ, ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಂಥವೆಂದೆಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. —ಸಂಪಾದಕ.

ಮಾಡಲಾರರು ಎಂಬುದು ಸ್ವಯಂವೇದ್ಯ! ಆದರೂ ಕೆಲವು ದೋಷಗಳಿವೆಯಲ್ಲ ಎಂದರೆ—ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಸಮನ್ವಯಬೇಕು. *

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತವಾಣಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು ರಚಿತವಾದುದು ಎಂದರೆ ಜನಗಳ ಮನೆಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಭಕ್ತಿ ಭಾವ ಗೀತೆಗಳವು. ಈ ಮನೆಮಾತುಗಳು ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಮೈಸೂರು, ಮದ್ರಾಸು, ಧಾರವಾಡ, ರಾಯಚೂರು, ಬಿಜಾಪುರ ಹೀಗೆ ಈ ವಿವಿಧಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಕನ್ನಡ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯೇ ಆದರೂ, ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಆ ಜನರ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಆಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡವು ಸರ್ಕಾರದ ಭಾಷೆಯಾಗದೆ, ಬೇರೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಆ ಕನ್ನಡಿಗರು ನೇರವಾಗಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಭಾವ ಇನ್ನೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಆ ಕನ್ನಡದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಅಡಳಿತದ ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬೆಳೆದಷ್ಟು, ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದಷ್ಟು ಉಳಿದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿನ ಕಾರಣ, ಮೇಲೆ ಆಗಲೇ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ೧೮-೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು—ಪ್ರಚಾರವಾಯಿತು. ರಾಯಚೂರು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಅರಸರು ಉರ್ದುಭಕ್ತರು. ಅವರ ಮೇಲಿನವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರು. ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನವರು ತೆಲುಗು ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡುವವರು. ಅಧಿಕಾರವರ್ಗ ಈ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡುವವರು. ಸರ್ಕಾರದ ಭಾಷೆ ಉರ್ದು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡದ ಶೋಚನೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಮನೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ

*ನಷ್ಟೇ, ಮೃತೇ ಪ್ರವ್ರಜಿತೇ...ಪತೌ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕಾರರ ಮಹಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಕಾರರ ಆಶಯ ತಿಳಿದೀತು. —ಸಂ.

ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುರಿ ಎಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಶ್ರೀ ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವೂ ಅಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೃತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮನೆಮಾತಾದ ರಾಯಚೂರ ಕನ್ನಡ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸೇರಿರುವುದರ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಮಾತು ಸೇರಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೇ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪರಿಚಿತರು. ಅದರಲ್ಲೂ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಂತೂ ಆಗಾಧವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರು ಬರೆಯುವಾಗ, ಅವರು ಎಷ್ಟೇ ಸರಳವಾಗಿ ಮನೆಯಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿದರೂ—ಆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತು, ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರದೇ ಬಿಡಲಾರದು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡು ಕೆಲವರಿಗೆ 'ಭಾಷಾ ದೋಷ' 'ಅಶುದ್ಧ ಪ್ರಯೋಗ' ಮುಂತಾಗಿ ಭಾಸವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬರಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಆಳವಾಗಿ, ಕೃತಿರಚಿತವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಹಿತವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ತಿಳಿದು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಅದನ್ನು ದೋಷವೆಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದು ಜಾಣತನವಲ್ಲ. ಆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಗಣದ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೂ ಅಲ್ಲದೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿ ಮುದ್ರಣಮಾಡಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಹುಕಡಮೆ—ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದರೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ! ಮುದ್ರಣವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಾಡುವಾಗಲೂ, ಹಲವು ತಪ್ಪುಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದನ್ನು—ಸಂಭವಿಸಿರುವುದನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಆಗಿ ಸಂಶೋಧಿತ ಮುದ್ರಣಗಳು ಇನ್ನೂ ಬರಬೇಕಾಗಿವೆ—ಆಗ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಈ

ಆಕ್ಷೇಪಣೆ—ಆಪಾದನೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಈ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡುವವರು ತಮ್ಮ ಶ್ರಮವನ್ನು ಇತ್ತಕ್ಕಡೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಉಪಕಾರ ಅವರಿಗೂ ಇತರರಿಗೂ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸೋಣ. ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶಂಸೆ ಹೀಗಿದೆ :

ಪರಮ ತತ್ವದಸಾರ ಯೋಗೀ-

ಶ್ವರರ ಮನಕೆ ವಿಹಾರ ಸಜ್ಜನ

ನೆರವಿಗಳ ಶ್ರುತಿಗೊಪ್ಪುತಿಹ ಶೃಂಗಾರಲಂಕಾರ

ಶರಣಜನಮಂದಾರವೆನಿಸುವ

ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಕೇಳ್ದರೆ

ದುರಿತಪಾರಾವಾರವನು ದಿಟ ಪಾರಕಾಂಬುವನು ||

ಕನ್ನಡದ ಅಗಾಧ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವರಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಆ 'ಕಾವ್ಯಕೆ ಗುರು' ಎನಿಸುವ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾಮೃತ' ಎಂದು ಕವಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕರೆದಿರುವ ಭಕ್ತಿಭರಿತವಾದ ಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವ "ಅರಸುಗಳಿಗಿದು ವೀರ....." ಎಂಬ ಪದ್ಯ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಯ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನೂ ಫಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮನೋಹರ ವಿಠಲದಾಸರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು "ಪರಮತತ್ವ"ದ ಸಾರವೆಂದೂ, ಇದು ಯೋಗಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮನೋಹರವಾದ ವಿಹಾರವೆಂದೂ, ಯೋಗೀಶ್ವರರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬ ಆಹ್ಲಾದದಾಯಕವೆಂದೂ, ಸಜ್ಜನರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಶೃಂಗಾರ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಆನಂದ ವನ್ನಿತ್ತು ಪದೇ ಪದೇ ಶ್ರವಣಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ ಹರಿಶರಣರಿಗೆ (ಇದರ ಪಠನೆಯಿಂದ) ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಕೃತಿಯೆಂದೂ, ಪಾಪಪಂಕದಿಂದ ಎತ್ತಿ ದಡವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಪವಿತ್ರಕೃತಿ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೇ ಮುಂದುವರಿದು

ನವರಸಾಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರವ

ವಿವರಿಸಲು ಬಹುದತಿಚಮತ್ಕೃತಿ

ಕವಿತವನು ವರ್ಣಿಸಲು ಬಹುದೀಶ್ರೀಮನೋಹರನ

ಸ್ತವನಗುಣಗಳ ತತ್ತ್ವಸಾರವ

ಅವನಿಜನರಿಗೆ ಪೇಳಲೊಶವೇ

ದಿವಿಭವರಿಗಲ್ಲದಲೆ ಹರಿಯ ಕಥಾಮೃತಸ್ನಾನ !

ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ—ಈ ಅಪೂರ್ವಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನವರಸಗಳಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಚಮತ್ಕಾರಕವಾದ ಶುದ್ಧ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು ; ಕೇವಲ ಜಡವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು : ಎಂದರೆ ಹೇಳುವುದು ರಚಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದ ಸಾರವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹು ಕುಶಲವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಅಡಗಿಸಿ, ಸರಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಹ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಲು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ—ದೇವಾಂಶರಿಂದ ಸಾಧ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕತೆಯೆಂಬ ಅಮೃತ ಅಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಧಾರಾವಾಹಿನಿಯಾಗಿ ಎರೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು, ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂದಪಡಬಹುದು—ಎಂದು ಇದರ ಭಾವ.

ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇರುವ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿರುವ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಇದು “ಸೊಗಸುದೋರುವುದು”. ಆದರೆ ಅಧಮ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಇದು “ಕೆಂಡ ಸದೃಶವು”. ಸಾಧ್ಯವೇನೆಂದರೆ ‘ಬಂಡುಣಿ’ ದುಂಬಿ ‘ಚಂಪಕ ಪುಷ್ಪ’ (ಸಂಪಿಗೆ ಹೂ)ವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೇಗೆ ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಹಾಗೇ ಹಾರಿಹೋಗುವುದೋ ಹಾಗೆ ಕುಜನರು “ಹರಿಕಥಾಮೃತ”ವನ್ನು ಕಂಡರೆ—ಕೇಳಿದರೆ ಬೆದರಿ ದೂರ ಓಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಅಪ್ರಯೋಜಕ, ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿಲ್ಲ, ದೋಷಪೂರಿತ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡುವರು ! ಓದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಗ್ರಂಥ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಡಿ ದಣಿಯುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳುವ—ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳುವ ಗೋಜಿಗೆ ಜಾಣರು—ಭಕ್ತರು ಹೋಗದಿರುವುದೇ ಉತ್ತಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ.

ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಾಸರು ಎಂಬ ಭಕ್ತಿಭಾವ ಉಳ್ಳವರು, ತತ್ವವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಯಾರು ಕಾತುರರಾಗಿರುವರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಉಚಿತವೆಂದು ಶ್ರೀಮನೋಹರದಾಸರು ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತೃರಂತೆಯೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರು ಈ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿಖಿಯೊಳಿದ್ದ ಪೀಯೂಷ ಸುಖದಿ ಪಿತ್ಯಗಳುಂಟೊರು
ಅಕಟ ಕಾಣರೀ ನರರೆಂದು ಕೇಳೆಲೆ ತಂಗಿ
ಪ್ರಕಟ ಗ್ರಂಥ ಶೋಧಿಸಿ ಯುಕ್ತುಂಡ್ವರಿಕಥಾಮೃತ
ಸಕಲರಿಗುಣಿಸಿ ಪೊರೆವರೆ ಕೇಳೆಲೆ ತಂಗಿ
ಕಾಶೀಪ್ರಯಾಗ ವಾರಣಾಸಿಗಿಂದಧಿಕ ಹರಿ-
ದಾಸರಾಯರಿದ್ದಾ ಸ್ಥಳವು ಕೇಳೆಲೆ ತಂಗಿ
ನಾಶವಾಗ್ವದಘ ಮನ ಮಿಸಲಾಗುತೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾ
ಣೇಶ ವಿಠಲನೊಲಿವನೆ ಕೇಳೆಲೆ ತಂಗೀ !

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ 'ಅಮೃತ' ಎಂತಹುದು ಮತ್ತು ಯಾರಿಗಾಗಿ ಅದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರಮಥನದಿಂದ ಅಮೃತ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಪಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವರ ವಂಶಜರು ನೆತ್ತಿಯಮೇಲಿನಿಂದ ತೀಡಿ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲುವ ಶಿಖೋದಕಾಮೃತ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಅನೇಕ ನರರು ನತದ್ರಷ್ಟರು. ಇವರಿಗೆ ಇದಾವುದೂ ದೊರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಸ್ವರೂಪತಃ ಉತ್ತಮಜೀವರಾದ ಇಂತಹವರಿಗೂ ಅಮೃತವನ್ನು ಣಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅನುಗ್ರಹಾ ಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಸಕಲ ಸದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಅಮೃತರೂಪ ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಈ ಉದ್ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ "ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ" ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪರಮೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಅಮೃತದಾನ ಮಾಡಿರುವ ಮಹಾನುಭಾವರು ಇರುವ ಸ್ಥಳವೇ ಕಾಶೀ ಪ್ರಯಾಗಗಳಿಗಿಂತ

ಶ್ರೀಷ್ಠ. ಇವರ ಕೃಪೆ ಪಡೆದವರ ಪಾಪರಾಶಿ ಅಳಿದು ಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲನ ಒಲುಮೆಯೂ ದೊರೆಯುವುದು ಖಂಡಿತವೆಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಣುವುದೋ, ಆಳವಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ, ಅದು ಅಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾಗುವುದು. ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮೇಯಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವುದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಚದುರಿಹೋಗಿರುವ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಅಡಕವಾಗಿ ಷಟ್ಪದೀರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. “ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದ ಆಕರಗಳು” ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಯಾವ ಯಾವ ಮಹಾಕೃತಿಗಳಿಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಆಯ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಪ್ರಕಟನೆಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ದುಂಬಿಯಂತೆ ಅನೇಕ ರಸಭರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಮಧುವನ್ನು ಹೀರಿ, ಅದನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಸರುಚಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ರಹಸ್ಯ ಆಗ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಜೇನುತುಪ್ಪದಲ್ಲಿರುವ ಹಲವು ಹೂಗಳ ರಸವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಕಾರ್ಯ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ! ದೊಡ್ಡ ಸಂಶೋಧನೆಯೇ ಆಗಬೇಕು - ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಬೇಕು! ಈ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಕೊಂಚ ಕೊಂಚ ಮಾತ್ರ ನಡೆದಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ, ಇನ್ನೂ ಆಳವಾಗಿ ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡುವ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇಂತಹ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಭಕ್ತಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ವೇದ ವೇದಾಂಗಗಳ, ಅಷ್ಟಾದಶ ಪುರಾಣಗಳ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ ವಿಷ್ಣುರಹಸ್ಯ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಗುರುವರ್ಯರ ಆ ಅಮೂಲ್ಯ ಮೂವತ್ತೇಳು ಕೃತಿಗಳ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅರಳಿರುವ ಅನೇಕ

ಟೀಕಾಟಪ್ಪಣಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಬಹುಗ್ರಂಥಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದಮೇಲೆ ಇದು ಅದ್ಭುತ ಕೃತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಮಹಾದ್ಭುತವೆಂದೇಕೆ ಹೇಳಬಾರದು?

ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಂಡಿತ್ಯದೊಂದಿಗೇ ಕನ್ನಡ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿಷ್ಠೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿಶಾಲ ಉದಾರ ಮನೋಭಾವ, ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೇ ಆಳವಾದ, ಅಮಲವಾದ ಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಅಪೂರ್ವ ಗುಣಮಣಿಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ತತ್ವದೃಷ್ಟಿ, ಸಾಹಿತ್ಯದೃಷ್ಟಿಗಳೆರಡೂ ಇರುವುವಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುಜನರಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ಕರುಣಾಮಯವಾದ ಉಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿಶ್ವಕೋಶವೆಂದು ಇದನ್ನು ಕರೆಯುವದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಹನವಾಗಿ ಕಾಣುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ ಸಾದೃಶ್ಯಗಳಿಂದ, ಮನೋಹರವಾದ ರಸವತ್ತಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ಓದುಗನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಅದ್ಭುತ ಅಗಾಧ ಅಸದೃಶ ಅಪೂರ್ವ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನೂ, ಅಪಾರ ಕರುಣಾಲಹರಿಯನ್ನೂ, ಇಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಇಹಪರ ಸುಖ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹಲವು ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಈ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅಧಿಕಾರಯುತ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥವೆಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ—ಅಸದೃಶವಾಗಿ ಸುಮಾರು ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಚಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಹರಿತತ್ವವೆಂಬ ಸುಧೆಯ ಸಾರವಾಗಿರುವ ಈ ‘ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ’ “ಅದುಭುತವು ಅಗಣಿತವು ಉದಧಿಯಂತಿರೆ ಕವನ ಹೃದಯದೊಳು

ಇದನಾರು ಒದಗಿ ಪರಿಸುವರವರ ಅಭ್ಯುದಯ ಸಿದ್ಧವು-ಆತ್ಮವಿದಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯು”!! ಎಂದೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಸಾಕ್ಷಿ ಸಮೇತವಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ‘ಶ್ರವಣಮನಕಾನಂದ’ವೀಯುವ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಯಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಅತ್ಯುದಾತ್ತವಾದ ಮಹಾಜೀತನಮೊಂದರ ಸತತ ಸಾಧನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಶಾಶ್ವತಸಂಪತ್ತು—ಪ್ರತಿಭಾಪೂರ್ವಕವಾದ ದರ್ಶನಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಈ ಮಹಾ ಕೃತಿ “ಶ್ರವಣಮನಕಾನಂದ ವೀವುದ”ರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇನು?

ಕೇಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಗಾನಪ್ರಿಯರಾದ ಆ ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿದರು. ಆ ಗಾನಮಾಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆಯ ತೋಟವಿತ್ತು. ಆಚಾರ್ಯರು ಗಾನಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರ ಗಾನವು ಗಾನಶಾಸ್ತ್ರ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತು, ಮತ್ತು ದೇವಗಾನವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಗಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತೂಕಡಿಕೆಯು ಆರಂಭವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಬರಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಗಾಢನಿದ್ರಾಪರವಶರಾದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಇಂತಹ ನಿದ್ರೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ರಾಗವನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ರಾಗವನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ಆ ರಾಗವು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಒಂದೊಂದು ಫಲವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಗಾನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ದೀಪಕರಾಗವನ್ನು ಹಾಡಿದರೆ ದೀಪಗಳು ತಾನಾಗಿ ಉರಿಯತೊಡಗುವಂತೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಈ ಗಾನದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಆ ಅಡಿಕೆಯ ತೋಟದ ಸಕಲ ಅಡಿಕೆಯ ಮರಗಳೂ ಹೂ ಬಿಟ್ಟವು. ಕೂಡಲೇ ಕಾಯಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಎಚ್ಚತ್ತು ನೋಡುವಾಗ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಫಲವಾಗದಿದ್ದ ಅಡಿಕೆಯ ತೋಟವು ಪುಷ್ಪಫಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಇವರ ಗಾನಕಲೆಯು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದರು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಗುರುಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದರ್ಶನಾರ್ಪಣೆಗಳಾಗಿ ಗೋಮತೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರಜಾತಿಯ ರಾಜನು ಆ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ತೀರಾ ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವೇದಭಾರತಪುರಾಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರಚಿಸಿದುದಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಂಬಕೂಡದು, ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಫಲಗಳು ಎಂತಹ ಮಾನವರಿಗೂ ಇದುವರೆಗೆ ಕಾಣಬಾರದೇ ಇರುವುದೇ. ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಿಂಸಾಪರನಾಗಿದ್ದನು. ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಪುಣ್ಯ, ಪಾಪಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು

ಒಪ್ಪದೆ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಏನಾದರೊಂದು ಕುಹಕಪ್ರಶ್ನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಯತಿ ಶೇಖರರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರೊಡನೆ ವಾದವನ್ನು ಹೂಡಿ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದನು. ಬಂದ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರದ ವಿನಯಾದಿಗಳೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಉದ್ಧತನಾಗಿಯೇ ಆಚಾರ್ಯರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದು ಅವರೊಡನೆ ವಾದಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. 'ನೀವು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುರುಗಳಾಗಿರುವಿರಲ್ಲವೇ? ನಮಗೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಾಗಲೀ ಅವರನ್ನು ವೇದಾದಿ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನಮಾರ್ಗಗಳಾದ ವೇದಗಳು ಮಂತ್ರಗಳು, ದೇವರು ಧರ್ಮ ಸ್ವರ್ಗ ನರಕ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ ಮೊದಲಾದವು ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ನೋಡಿರಿ. ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಮಂತ್ರಿಸಿದರೆ ಒಂದೊಂದು ಫಲವಾಗುವುದೆಂದು ತೋರುವುದು. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಅಂತಹ ಫಲಗಳು ಕಾಣಬಂದಿಲ್ಲ. 'ಯಾ ಓಷ್ಠ ಧಯಃ ಪೂರ್ವಜಾತಾ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಜಪಿಸಿದರೆ ಕೂಡಲೇ ಆ ಬೀಜಗಳು ಗಿಡಗಳಾಗಿ ಫಲಗಳನ್ನು ಬಿಡುವವೆಂದು, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಾಣಗಳೇ ಸಾರುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿದರೆ ಬೀಜಗಳು ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇರುವವು. ವಿಕಾರವನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಲಾರವು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಶ್ರುತಿಯು ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳೂ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಮತವಾಗಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕೇನನ್ನುವಿರಿ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು, 'ರಾಜನೇ! ನಿನಗಂತಹ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅಂತಹ ಫಲಗಳು ದೊರಕದಿರುವುದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ನಿನ್ನಂತೆ ಇತರರಿಗೂ ಕಾಣದಿರಲೂ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ಕುರುಡನಿಗೆ ಬೆಳಕು ಕಾಣದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವನ ಅಂಧತೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಂತೆ, ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಫಲವು ಕಾಣದಿರುವುದಕ್ಕೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ಶುದ್ಧರಾದ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಂದ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ಗರ್ಭಾದಾನ

ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮನಾದ, ಗುರುಮುಖನಿಂದ ವೇದಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವೇದೋಕ್ತಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಗಳೂ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಕಾರಾದಿರಹಿತನಾದ, ಅಯೋಗ್ಯನಾದವನು, ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಂಡು ವೇದವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ವೇದಮಂತ್ರವಾಗಲಾರದು. ಅದರಿಂದ ಯಾವ ಫಲವೂ ಆಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ವೇದವು ಸರಮು ಪ್ರಮಾಣವೇ ಆಗಿರುವುದು' ಎಂದರು. ಆಗ ಆ ರಾಜನು ಧೂರ್ತತನದಿಂದ, 'ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಇದರ ಫಲವೂ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ವೇದವೂ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವೆಂದು ಒಪ್ಪುವುದು ಒಳ್ಳೆತಲ್ಲವೇ? ಸುಮ್ಮಸುಮ್ಮನೇ ವೇದವು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಅಲ್ಲದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲವೇ?' ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದನು. ಆಗ ಆನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಈ ಅಬ್ಬಿನಾದ ರಾಜನ ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ಬೊಗಸೆ ಹೆಸರುಕಾಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೀರನ್ನು ಚಮಕಿಸಿ ಆ ವೇದಮಂತ್ರವನ್ನು ಚ್ಚರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ಮಂತ್ರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ಬೀಜಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯಿತು. ಈ ವಿಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜನು ಮುಂದೇನೂ ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡದೆ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರು ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪ್ರೀತಿಗೋಸ್ಕರ ತಿರುಪತಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಗಿರಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಮುಖರೀ ನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದು. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಶಿಲಾ ಎಂಬ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಅಗ್ನೈರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹರಿ ಹರ ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಪಾದಗಳಿವೆ. ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನೈರಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದೊಂದು ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪ್ರೀತಿಗೋಸ್ಕರ ಅಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೇವರಿಗೂ, ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ತನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನವಿದ್ದು ತನ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವಚನ ಮಾಡಲಿ, ಎಂಬ ಆಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಅಂತರಂಗ

ವನ್ನರಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠರಾದ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು. ಆ ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟೇಶನು ಪ್ರೀತನಾಗಲೆಂದು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಪದ್ಮಸರೋವರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರ ಆಶ್ರಮವಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರು ತನ್ನಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮಹಾ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೊಂದು ದಿನ ದಿವ್ಯವಾದೊಂದು ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಶ್ರೀ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಶುಕನೇ ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿರುವೆನು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನಾಜ್ಞಾಧಾರಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ನೀನು ಅದರಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುವುದು. ವೆಂಕಟಾಚಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಶಿಲಾ ಎಂಬ ಸ್ಥಳವಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಪರಮ ವೈಷ್ಣವಾಗ್ರಣಿಯಾದ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರೆಂಬ ಯತಿಶೇಖರನು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುಳಿತಿರುವನು. ಇವರು ನನ್ನಾಪ್ತಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನು. ಅವನಾರೆಂದು ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡು. ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರಿಂದ ಸಕಲ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಪುಣೆಯಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಈ ಭಾಷ್ಯವು ಸಕಲದೇವಮಾನುಷವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನಾಳೆಯಿಂದ ಅವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶ್ರವಣಮಾಡು ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ ಶ್ರೀ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಪ್ನಾರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ, ತನ್ನ ಯೋಗದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಅರಿತು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬೆಳಗಾದೊಡನೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬೇಗನೇ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಚಂದ್ರಗಿರಿಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ದಿವ್ಯಚರಣಕಮಲಗಳಿಗೆ ಭಜನಮಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ

ತನ್ನ ಭಾಷ್ಯದ ಶ್ರವಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರುತಿಯ ಆ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು.

ಇಂತಹ ನಾಯದೇವಾಂಶರಾದ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಯಾರಿಂದಲೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಏನನ್ನೂ ಬಯಸದೆ ವಿಶೇಷ ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪೂರ್ಣರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ, ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಧರಿಸುವವರಾದುದರಿಂದ, ದುಃಶಾಸ್ತ್ರ ನಿರಾಕರಣಚಣರಾದುದರಿಂದ, ಗರುಡಶೇಷ ರುದ್ರಾದಿ ದೇವಮಾನ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಪರಮ ಯೋಗಿವರ್ಯರಾಗಿ, ವಿಶ್ವವಿಜಯಕಾರಣನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಚರಣಕಿಂಕರರಾಗಿ, ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾಗಿ, ಸಜ್ಜನಮಿತ್ರರಾಗಿ, ದಿಗಂತವ್ಯಾಪ್ತಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದರು. 'ಶ್ರೋತೃಗಳೇ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಲವೇ ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದಾಗಿದೆ. ಇದೇ ತರದ ಅನೇಕ ವಿಚಿತ್ರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರು ಮಾಡಿರುವರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಜಗತ್ಪಾವನರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳೇ ಸಾಕ್ಷೀಭೂತರಾಗಿರುವರು' ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೋತೃಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವರ ಸೇವಾತತ್ಪರರಾದರು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಪ್ರಕರಣದ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು

ಕಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ

ರುದ್ರಾದಿದೇವವಂದ್ಯಪದಾರವಿಂದರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಈ ಕಣ್ವತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಷಯಗಳು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಇಲ್ಲಿ ರಾಮತೀರ್ಥ ಕಣ್ವತೀರ್ಥಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರವಿದೆ. ಕಣ್ವತೀರ್ಥದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಳಿಯ ಮರವೂ ಆ ಮರದ ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣ ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲುಗಳೂ ಇವೆ. ಈ ಮರದ ಕೆಟ್ಟೆಯು ಎತ್ತರವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಮರದ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಾಗಿಲ ಹೊರಬದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿಯೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸನ್ನಿಧಾನವುಳ್ಳ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರ ವಿಗ್ರಹವೂ ಇದ್ದಿತು. (ಈಗ ಆ ಪ್ರಾಣದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದು ಶ್ರೀಮಠದಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿರುವರು) ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೊಂದು ದಿನ ಎಂದಿನಂತೆ ಆ ವೃಕ್ಷ ರಾಜನಿಧಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಬರುವಾಗ ಅವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, ಈ ಹಿಂದೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಶ್ರೀ ಹೃಷೀಕೇಶತೀರ್ಥರೂ, ಶ್ರೀ ನೃಸಿಂಹತೀರ್ಥರೂ, ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ದನತೀರ್ಥರೂ, ಶ್ರೀ ಉಪೇಂದ್ರತೀರ್ಥರೂ, ಶ್ರೀ ವಾಮನತೀರ್ಥರೂ, ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರೂ, ಶ್ರೀ ರಾಮತೀರ್ಥರೂ, ಶ್ರೀ ಅಧೋಕ್ಷಜತೀರ್ಥರೂ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಆ ಅರಳಿಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಬಾಲಾಶ್ರಮಿಗಳಾದ ಎಂಟು ಜನ ಯತಿಶೇಖರರನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪದೇಶಿಸತೊಡಗಿದರು, 'ಯತಿಗಳೇ! ನೀವು ಸನಕಾದಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪರಮಹಂಸ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಪಡೆದಿರುವಿರಿ. ಇಂತಹ ಪರಮಹಂಸರೂ ಕೂಡ ಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯಪದಸ್ಥರಾಗ ಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯಪದರಾಗಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ,

ಹಂಸಾಃ ಪರಮಹಂಸಾರ್ಥ ಕುಟೀಚಕಬಹೂದಕಾಃ |
 ಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯಪದಸ್ಥಾರ್ಥ ಇತಿಪಂಚಪ್ರಭೇದಿನಃ |
 ತತ್ರಾಂತ್ಯೋಕ್ತಸ್ತು ಗುರುಭಿರಭಿಷಿಕ್ತಃ ಪದಂ ವ್ರಜೇತ್ |
 ಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯಪದಸ್ಥಸ್ಯ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಿಕಾರಿತಾ |
 ನಿಗ್ರಹೋನುಗ್ರಹಶ್ಚೈವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಪೂಜಾಮುರದ್ವಿಷಃ |
 ಅನ್ನಾಭಯಪ್ರದಾನಂ ಚ ವೈಭವೋ ರಾಜವತ್ ಸ್ಮೃತಃ |
 ದಾನಾದಾನಂ ಕಾಂಚನಾದೇಃ ಸಂಗ್ರಹಃ ಸ್ನೇಹವರ್ಜನಂ |
 ಅಹಂ ಮಮೇತಿ ತದ್ಭಾವಂ ವರ್ಜಯೇತ್ ದೇಹಗೇಹಯೋಃ ||

ಎಂದು ಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯಪದಸ್ಥರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವರು. ಅಂದರೆ ಗುರು
 ಗಳಿಂದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ, ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಿಕಾರ, ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಣ, ರಕ್ಷಣ, ತತ್ತ್ವೋಪ
 ದೇಶ, ಪಾಠಪ್ರವಚನ ಹರಿಪೂಜೆಯ ಅಧಿಕಾರ, ಅಭಯ ಪ್ರದಾನಾಧಿಕಾರ,
 ಅನ್ನದಾನಾಧಿಕಾರ, ರಾಜವೈಭವ, ದಾನಮಾಡುವುದು, ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ದೇವರ
 ಪೂಜೆಗಾಗಿ ದ್ರವ್ಯಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತಾತ್ಯಾಗ,
 (ಅಂದರೆ, ನಾನು ನನ್ನದೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಗಳು) ಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯ
 ಪದಸ್ಥರಿಗೆ ವಿಹಿತಗಳಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವಿನ್ನುಮೇಲೆ ನನ್ನಾಣತಿ
 ಯಂತೆ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಉತ್ತಮರಿಗೆ ವೈಷ್ಣವ ಸಂಸ್ಕಾರ
 ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸತ್ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು
 ನಮ್ಮ ಎದುರಲ್ಲೇ ಈ ಅಶ್ವತ್ಥದ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಒಂದಾಗಿ
 ಹೊರಗೆ ಬನ್ನಿರಿ. ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹೃಷೀಕೇಶನೃಸಿಂಹತೀರ್ಥ
 ರೊಂದಾಗಿ ಪೂರ್ವದ್ವಾರದಿಂದಲೂ, ಜನಾರ್ದನೋಪೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು
 ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರದಿಂದಲೂ, ವಾಮನವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರದಿಂದಲೂ,
 ರಾಮಾಧೋಕ್ಷಜತೀರ್ಥರು ಉತ್ತರದ್ವಾರದಿಂದಲೂ ಹೊರಗೆ ಬಂದರು.
 ಅನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಗುರುಗಳ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಿಗಭಿ
 ವಂದಿಸಿದರು. ಆಗ ಗುರುಗಳು ಈ ಯತಿಶೇಖರರನ್ನು ಕುರಿತು 'ಈಗ ನೀವು
 ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರಾಗಿ ಈ ದ್ವಾರಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದವರು ದ್ವಂದ್ವ ಮಠದ ಅಧಿಪತಿ
 ಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂದರೆ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಏಕಸ್ಥರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಎರಡು

ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದು ಮಠದವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಂಶವು ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವ ಮಠದವರು ಆ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವೇದಾಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯಪದವಿಗೆ ಅರ್ಹಗಳಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಬನ್ನಿರಿ' ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಈ ತರದ ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆ ಎಂಟು ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳು ಶಿಷ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ದ್ವಂದ್ವ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳು ಆ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಯೋಗ್ಯ ವಟುವನ್ನಾರಿಸಿ ಆ ಪರಂಪರೆಯು ವಿಚ್ಛೇದವಾಗದಂತೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಯತಿ-ಪ್ರಣವಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನಿತ್ತು ಆ ಬಾಲಯತಿಗಳಿಗೆ ಆ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಸಕಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಗತ ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಧರ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಆ ಯತಿಗಳು ಸಮರ್ಥರಾಗುವವರೆಗೆ ಆ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಯ ಅಷ್ಟಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸನಕಾದಿಗಳ ಈ ಪರಂಪರೆಯು ಇದುವರೆಗೂ ಉರ್ಜಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಣ್ವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಈಗಲೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಯೋಗವು ಬಂದಿತ್ತು. ಗ್ರಹಣಯೋಗವು ಮಹಾಪುಣ್ಯಕಾಲವಾದುದರಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಜಪದಾನ ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ಸತ್ಕರ್ಮ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅನಂತ ಫಲವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ವಚನವಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾವಗಾಹನಫಲವೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮೇತವಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಆ ಗ್ರಹಣ ಯೋಗದ ದಿನ ಎಂದಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು.

ಅಂದಿನ ಅರಳಿಯ ಮರವು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಣಗಿಹೋಗಿರಲು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಮರವನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಸರಕಾರದ ತಸ್ತೀಕು ಇರತಕ್ಕ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸಿರುವರು.

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತವಾಣಿ, ಮತ್ತು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ

—● ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ●—

ಸಂಪುಟ ೮]

೧೯೫೮ ಜುಲೈ

[ಸಂಚಿಕೆ ೯



“ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ | ಸಾಧನಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ”

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 2.

ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ : ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	ಪುಟ ೧
ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ	೨
—ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ			
ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಂಕರತ್ನ-೧	...		೧೮೯-೧೯೨
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು	...		೨೮೧-೨೮೮
—ಶ್ರೀ ಅಡ್ಡೆ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಉಡುಪಿ			



ಗ್ರಾಹಕಮಹಾಶಯರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ

ತಾವು ಈವರೆಗೆ ಚಂದಾಹಣ ಕಳಿಸದಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣ ಮನೆಯಾರ್ಡರ್ ಮಾಡಲು ಮರೆಯಬೇಡಿ. ಕಾಗದದ ಬೆಲೆ ಏರುತ್ತಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಹಣ ನಮಗಿಲ್ಲ ತಲುಪುವುದು ತಡವಾಗಬಾರದು. ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆ ವಿ.ಪಿ. (V.P.) ಬರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ ಸರಿ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನಃ’

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

“ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥”

ಸಂಪುಟ
೮

೧೯೫೮—ಜೂಲೈ

ಸಂಚಿಕೆ
೯

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ತಂದೆತಾಯ್ಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿಶುವಿಗೆ
ಬಂದ ಭಯಗಳ ಪರಿಹರಿಸಿ ನಿಜ-
ಮಂದಿರದಿ ಬೇಡಿದುದನಿತ್ತಾದರಿಸುವಂದದಲಿ |
ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆಡಬಲದಿ ಒಳಹೊರ-
ಗಿಂದಿರೇಶನು ತನ್ನವರನೆಂ-
ದೆಂದು ಸಲಹುವನಾಗಸದವೋಲೆತ್ತ ನೋಡಿದರು ||

ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು



ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯ

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ., ಬಿ.ಟಿ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

(ಸಂಪುಟ ೮, ಸಂಚಿಕೆ ೮ರಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು)

ದೇವಾಸುರರು ಸಮದ್ರಮಥನ ಮಾಡಿದಾಗ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಮಹಾ
ವಿಷವನ್ನೇ ಹರಿಕೃಪೆಯಿಂದ ನಿರ್ಜೀವಗೊಳಿಸಿದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಾಯುದೇವನೇ
ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವನೆಂಬುದನ್ನರಿಯದ ಭಟ್ಟ-
ದಂಪತಿಗಳು, ಈ ಮಗುವು ಅವತರಿಸಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಕೆಲವು ಸೇರು
ಹುರುಳಿಯನ್ನು ತಿಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ಭಯಗೊಂಡರು. ಮಗುವಿನ
ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಾಯಿ ಸ್ತನೈಷಾನ್ ಮಾಡಿಸಿದಳಂತೆ ! ಜಗತ್ತಿನ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ
ಅವತರಿಸಿದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆ ಜಪ ಮಾಡಿದರಂತೆ ! ಅಷ್ಟೇ
ಅಲ್ಲ ; ವೃಷಭದ ಬಾಲವನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ವನಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಮಗು ಸಂಜೆ
ಮನೆಗೆ ಬರಲು, ದರಿದ್ರನು ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ ದಂಪತಿಗಳು
ಸಂತೋಷಗೊಂಡರು.

ಒಮ್ಮೆ ಭಟ್ಟದಂಪತಿಗಳು ಬಂಧುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿರಲು ಏಕಾಂತ ವಾಸವನ್ನೇ
ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಗುವು ಮೆಲ್ಲನೆ ಅವರ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು, ರಜತಪೀಠ
ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತಂತೆ : ಸುತನನ್ನು ಕಾಣದ ಭಟ್ಟರ ಮನಸ್ಸು ತಲ್ಲಣಿಸಿತು.
ಮಗನನ್ನು ಕಾಣದ ಆ ಸುತವತ್ಸಲನಾದ ದ್ವಿಜನು ವನವನವನ್ನು ಅಲೆದಲೆದು,
ಮಾರ್ಗಸ್ಥರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ತಿಳಿದು ರಜತಪೀಠಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಮಗನನ್ನು ಕಂಡು ವಿಕಸಿತಪದ್ಮವನ್ನು ಕಂಡ ಭ್ರಮರದಂತೆ ಸಂತೋಷ
ಗೊಂಡರು. ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ತಿರಗಾಡುವ ಆ ಮಗುವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ

ಕೃಪಾಲುವಾದ ಅನಂತೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಮಗುವನ್ನು ಕಾಣದಾಗ ವಿರಹವೃಥೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ತುಣುಕುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಅಮಂಗಳ ಸೂಚಕವೆಂದರಿತ ಭಟ್ಟರು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಮಗನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅದೇ ಆನಂದಬಾಷ್ಪದ ಕೋಡೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತಂತೆ. ಎಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಪುತ್ರಪ್ರೇಮವಿದು!

ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮಗುವು ತೋರಿದ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಬೆರಗಾದ ಭಟ್ಟರು ಮಗುವಿಗೆ ಕಂಡವರ ಕಣ್ಣಾಸಲೆಯಾದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದರಂತೆ. ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಶಿಶುಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ತಂದೆಗಿರುವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕವಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ!

ಶಿವನಾಮಕಪುರಾಣಿಕನಿಗೂ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮಗನಿಂದಲೇ ತಿಳಿದ ಮೇಲಂತೂ ತಮ್ಮ ಮಗುವಿನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡ ಭಟ್ಟರು ಇಂತಹ ಅಪ್ರತಿಮ ಶಿಶುವು ತಮಗೆ ದಕ್ಕಲಾರದೆಂದು ಭಯಪೀಡಿತರಾದರಂತೆ! ಆ ಮಗುವು ತಮಗೆ ದಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕುಲದೈವವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಪುರಾಣಿಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಟ್ಟರೇ 'ಲಿಕುಚ' ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯದಾದಾಗ ತಮ್ಮ ಮಗುವೇ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಟ್ಟರಿಗಾದ ಆನಂದ ವರ್ಣಿಸಲಸದಳ.

ಭಟ್ಟರು ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮಗನಿಗೆ ಉಪನಯನ ಮಾಡಿದರು. ಭಟ್ಟರ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಉಪನಯನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ತಂದೆ ಮಗನಿಗೆ "ವತ್ಸ! ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಸೇವಿಸು. ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರು" ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕಂಡು ದೇವತೆಗಳು ನಕ್ಕರಂತೆ.

ವೇದಾಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಭಟ್ಟರು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಪೂಗವನವಂಶದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರು. ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮಗನು ಸಂಸಾರಿಯಾಗದೆ ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರ ಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದದನ್ನು ನೋಡಿ ಭಟ್ಟದಂಪತಿಗಳು ನಿರಾಶರಾದರು.

ಅನಾಥರೂ ವೃದ್ಧರೂ ಆದ ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಮಗನು ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದುದು ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾರದ ಸಂಕಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಯತೀಂದ್ರರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಸುತವಿಯೋಗದಿಂದ ದುಃಖಿತರಾದರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಮಗನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉಪದೇಶದಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಟ್ಟರು ಯತ್ತಿಸಿದರು. ಅನಾಥರೂ ವೃದ್ಧರೂ ಆದ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದರು. ಆದರೆ ವಿರಕ್ತಿಯುದಯಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಪುರುಷನು ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಗನ ವಾದದಿಂದ ನಿರುತ್ತರರಾದರು. ವೃದ್ಧರಾದ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಯೇ ತಾವು ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಾಗಿ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯವಿತ್ತರು. ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನರಾದ ಭಟ್ಟರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಒಪ್ಪಿದರೆ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಮಗನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನವೊಪ್ಪದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಶುಭಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಳಾಗುವ ಆ ತಾಯಿಯೂ ಮಗನ ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ. ಇದು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟದಂಪತಿಗಳ ವಿಷಯ. ಮುಂದೊಂದು ಕಡೆ ಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಮಗನ ದೇಹ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣು ತುಂಬಾ ನೋಡಿ ತಣಿದರು. ಮಗನ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತುಳ ಜ್ಞಾನೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ತೃಪ್ತರಾದರು ಎಂದು ಕವಿಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಗುಣಲುಬ್ಧರಾದ ಸಜ್ಜನರೆಂದೇ ಭಟ್ಟರು ವರ್ಣಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರು:—ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಅಚ್ಯುತನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಯತೀಂದ್ರವರ ಸಂಚಾರತ್ರೇನ ರಜಿತಪೀಠಪುರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಸದಾ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾದ ಇವರನ್ನು ಜನರು ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರೆಂದು ಕರೆದರು. ಈ ಹೆಸರು ಇವರಲ್ಲಿ ಅನ್ವರ್ಥವಾಯಿತು. ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ

(ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ)ಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ಶುದ್ಧಾನ್ನ ಭೋಜನದಿಂದ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮರಾದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಿವರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಮಾಯಾವಾದವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದರು. ಅಂಧಂತಮಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವು, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಶುದ್ಧರಾದ ಇವರ ಆತ್ಮನಾಶವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ತೃಪ್ತವಾಗದ ಇವರ ಬುದ್ಧಿ ಜ್ಞಾನತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಇವರ ಗುರುಗಳೂ ಸಹ ಅವರ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ “ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸನೆಯು ಶುಭಕರವಲ್ಲ; ನಿರನ್ವಯವಾದುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿ “ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮುಕುಂದನನ್ನು ಮರೆಹೊಗು” ಎಂದು ಉಪದೇಶವನ್ನಿತ್ತರು. ಇವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಸೀಪಾಸೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿಗಳು

“ವಿನೀತಮಾಮ್ನಾಯಶಿರೋವಿಶಾರದಂ

ಸದೈವ ತತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಬುಭುತ್ಸುಮಾದರಾತ್”

ಎಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇದಗಳ ಶಿರಸ್ಥಾನೀಯವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರಿವರು. ವಿನಯಶೀಲರು. ಸದಾ ತತ್ತ್ವವನ್ನೇ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅನಂತೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಇವರ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತುಷ್ಟನಾದ ಅನಂತೇಶ್ವರದೇವನು ಪುರುಷನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಅವಿಷ್ಣುನಾಗಿ ‘ಮುಂದೆ ಬರುವ ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನಿಂದ ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಅಂತಹ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಲು ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ವಾಯುದೇವರೇ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ ರೂಪದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಇವರು ದೇವೋತ್ತಮರು. ದೇವತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದಾಗ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ತಾವು ಸರ್ವದಾ ಸರ್ವಾಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿರಲು ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಶ್ರೀ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಪ್ರಣವಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಈ ಭಾವಿಬ್ರಹ್ಮರು ಗುರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಣವಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದರು ! ಆಗ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರು ಅನಂತೇಶ್ವರನನ್ನು ನಮಿಸಿದರು. ಅನಂತೇಶ್ವರನು ಪುರುಷನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಈ ಶಿಷ್ಯನ ಕೈಯ್ಯನ್ನು

ಹಿಡಿದು ಶ್ರೀ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು “ತತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದೆಯಷ್ಟೆ! ಆ ಸೇವೆಯ ಫಲರೂಪವಾಗಿಯೇ ನಿನಗೀ-
ಶಿಷ್ಯನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ” ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಯತೀಂದ್ರರು ಈ
ನೂತನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಹರಿಕೃಪೆಯೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ
ಪ್ರೇಮವನ್ನಿಟ್ಟರು.

ಒಮ್ಮೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳಿದ ಈ ನೂತನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು
ಅಗಲಲಾರದೆ ಮಿಡುಕಿದರು. ಇವರ ಸಂಕಟವನ್ನರಿತ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ
ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮಧ್ವಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದಳು.
ಆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಬೋಧರೊಡಗೂಡಿ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ
ಕೃತಕೃತೃರಾದರು.

ಈ ನೂತನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಅಸದೃಶಪಂಡಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ
ಚಪಲ ಈ ಯತೀಂದ್ರರಿಗೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ಅದ್ವೈತ
ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಪಾಠಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲನೇ
ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಯನು ತೋರಿಸಿದನು.
ಗುರುಗಳು ಈ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲಾರದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ಪಾಠವು
ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಂತುಹೋಯಿತು.

ಒಮ್ಮೆ ಗುರುಗಳು ಶಿಷ್ಯನೊಡನೆ ಲೀಲಾವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವಾಗ
ಪ್ರಚಲಿತ ಭಾಷ್ಯವು ದೋಷಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ‘ನೀನೇ ಒಂದು ನಿರ್ದೋಷ
ವಾದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸು’ ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಪೂರ್ವಕವಾಗಿನುಡಿದರು. ತಥಾಸ್ತು
ಎಂದು ಅಚಾರ್ಯರು ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅಂದೇ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು.

ಬದರಿಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಗೀತಾಭಾಷ್ಯವನ್ನು
ರಚಿಸಿ ಗುರುಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋದರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ
ಭಾಷ್ಯವು ಉತ್ತಮವಾದುದು ನಿರ್ದೋಷವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡರೂ
ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರಿಗೆ ಕುಸಮಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಗ್ರಹವು ಬಿಡದಾಯಿತು. ಇದನ್ನರಿತ
ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರಿಗೆ ತಾವೇ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರು.
ಅದ್ವೈತ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಮಹಾಭಯರೂಪವಾದ ತಮಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು
ಗುರುಗಳಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮದು ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದನ್ನೂ

ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರ ಭ್ರಮೆ ನಿರಾಸವಾಯಿತು. ದಾರುಣವಾದ ನೀರಡಿಕೆಯಿಂದ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ಉಪ್ಪುನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ನಂತರ ಅಮೃತಪಾನ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಆ ಉಪ್ಪು ನೀರು ಎಷ್ಟು ತುಚ್ಛವೆಂಬುದೂ ಅಮೃತಸೇವನೆ ಎಷ್ಟು ಹಿತಕರವೆಂಬುದೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಶ್ರೀ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರಿಗೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಸ್ತ್ರಾಮೃತದ ಅರಿವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಹಗಲಿರಲೂ ಜನರಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಶ್ರೀ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠಯತಿಗಳು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿದರು. ಈ ಯತಿವರ ಮೇಘವು ಪೂರ್ಣಬೋಧರ ಶಾಸ್ತ್ರಮಹೋದಧಿಯಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜಲವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಸಜ್ಜನರ ಮೇಲೆ ಸಂತತ ಅಮೃತಧಾರೆಯನ್ನೆರದು ಧನ್ಯವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು :—ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಸೂರಿಗಳ ಪುತ್ರರು. ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಜನ್ಮದಾತೃಗಳು. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಪಂಡಿತರು ಲಿಕುಚ ವಂಶಜರು. ಆಂಗೀರಸಗೋತ್ರದವರು. ಅಖಿಲವಾದಿವಂದನೀಯರು. ಇವರಿಗೆ ಅನುರೂಪರಾದ ಸತಿ ಇದ್ದರು. ವಿಧಿಲಿಖಿತದಂತೆ ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಭಕ್ತಿಪರವಶರಾಗಿ ಹರಿಹರರನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಅವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿದ ವರಪುತ್ರನನ್ನು ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನೆಂದು ಕರೆದರು. ಈ ಹೆಸರು ಅನ್ವರ್ಥವೇ ಆಯಿತು. ತ್ರಿ-ಎಂದರೆ ವೇದ, ಕವಿತೆ, ವೇದಾಂತಗಳೆಂಬ ಮೂರು (ಧಾಮಗಳಲ್ಲಿ) ವಿಕ್ರಮ ಎಂದರೆ ಅಸದೃಶಪಾಂಡಿತ್ಯಪದವಿನ್ಯಾಸ ಉಳ್ಳವರು ಎಂಬುದು ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಜನರ ಮನೆಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಇವರು ನುಡಿದ ನಲ್ಲುಡಿಗಳು ಶುದ್ಧ ಕಾವ್ಯರಾಶಿಯಾಯಿತಂತೆ! ಸೂರ್ಯದೇವನು ಉದಯಿಸುವಾಗಲೇ ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಬೀರುವಂತೆ ಇವರು ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಪಂಡಿತ ಸಮೂಹವನ್ನೇ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸಿದರು.

ತತ್ತ್ವವಿಪ್ಲವದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ತತ್ತ್ವದಿಂದ ಇವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ತತ್ತ್ವಾನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ

ಇವರ ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ನೂತನ ತತ್ತ್ವವಾದಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವರ ಹಾದಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅನುಸರಿಸಲು ಇವರ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪ ದಾಯಿತು. ಇವರ ತಂದೆಯಾದರೋ ಸಪಾದಲಕ್ಷಗ್ರಂಥಅದ್ವೈತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತಿನಿಪುಣನಾದ ಈ ಮಗನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು “ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಿರ್ಗುಣಾ ರಾಧನೆಯು ಮಂಗಳಕರವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮುಕ್ತಿಯಾದರೋ ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಭೂತವಾದ ಗುಣಗಳ ಅವಿಭೂತರೂಪವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಇಂತಹ ದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕ್ರೇಡಾದಿಗುಣವಿಷ್ಪನ್ನಾದ ಸದ್ಗುಣೈಶ್ವರೈರೂಪ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣರಹಿತನೆಂದು ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಅದರ ಫಲರೂಪವಾಗಿ ದೊರಕುವ ಮುಕ್ತಿಯೂ ಜ್ಞಾನಾದ್ಯ ಭಾವರೂಪವಾಗಿದ್ದು ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಲಾರದು. ಸುಖ ರೂಪವಲ್ಲದ ಮುಕ್ತಿಯು ಪುರುಷಾರ್ಥವೆನಿಸಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸನೆಯು ಸುಖಕರವಲ್ಲ” ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಯಿತು. ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸನೆಯು ಯುಕ್ತವೋ? ಸಗುಣೋಪಾಸನೆಯು ಯುಕ್ತವೋ? ವೇದಸಮ್ಮತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಯಾವುದು? ಎಂದು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ತಿಳಿಯ ಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆ ಇವರಿಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಯಾವುದು ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧಕವೋ ಆ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣವೆಂದು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಅದರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರು. ಕಲಿಬಲದಿಂದ ಆಕುಲಿತಚಿತ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಾದ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರನಿರತರಾದರು. ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ತ್ವನಿರ್ಣಯ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳು ಪರಮಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಮನಗಂಡರವರು. ಭಾರತೀವಿಜಯ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷನೇ ಮೊದಲಾದವರು ರಚಿಸಿದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಭಾಷ್ಯಗಳೂ ಸೂತ್ರವಿರುದ್ಧ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲೂ

ಅನೇಕ ಪೂರ್ವಾಪರವಿರುದ್ಧಗಳು ತೋರುತ್ತವೆ ; ಪೂರ್ವಗ್ರಹಪೀಡಿತರಾಗದೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಯಾವ ಭಾಷ್ಯವೂ, ಸರ್ವಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲೋಸುಗ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಬಾದರಾಯಣರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಜ್ಞಾನಿವರೇಣ್ಯರು ವಿಚಾರ ಮಥನದಿಂದ ತಿಳಿದರು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೇವಲ ಪಾರಂಪರ್ಯದಿಂದ ಬಂದುದೆಂಬ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಶಾಂಕರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಜನರು ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಅರಿತರು. ವಿಚಾರ ವಿಪ್ಲವದಲ್ಲಿ, ಬಿದ್ದ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಹಡಗಿನಂತೆ ಆಯಿತು. ಅವರ ವಿಚಾರಲಹರಿ ಹೀಗಿತ್ತು: “ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯು, ನಿರ್ದೋಷನು, ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿಅನಂತಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಪೂರ್ಣನೂ ಜ್ಞಾನಾನಂದಾತ್ಮಕವಾದ ಸುಂದರಕರಚರಣಾದ್ಯವಯವ ಯುಕ್ತನೂ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಶಂಕರಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ನಿರವಯವಿ (ಅವಯವಗಳಿಲ್ಲದವನು) ನಿರ್ಗುಣನು, ನಿರ್ವಿಶೇಷನು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇದೇ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೇ ಅವನು ತೇಜೋರೂಪಿಯೂ ಆಗಲಾರನು. ಶ್ರೀಹರಿಯು ತೇಜೋರೂಪಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವನು ಅದರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ತಿಮಿರರೂಪಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅಂಧಕಾರ ರೂಪಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪರಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸಕನಿಗೆ ದೊರಕುವ ಉಪಾಸನಾ ಫಲರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯೂ ಕೇವಲ ತಿಮಿರಾತ್ಮಕವಾದುದೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಅಂಧಕಾರಮಯವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಮುಕ್ತಿ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದೀತು ! ಆದುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರವಾದರೂ ಹೇಗೆ ?” ಎಂದು ಇವರ ಮನಸ್ಸು ತಲ್ಲಣಗೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಮಾನವನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವೇದಾರ್ಥವಿಚಾರಮಾಡಲಶಕ್ತನೆಂದು ಮನಗಂಡರೂ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ವೇದಪುರಾಣಭಾರತಾದಿಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಸ್ವಂತ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಅರಿವಿನಂತೆ ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ನಾದ ಮುಕುಂದನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಸ್ಮೃತಿಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಪಂಡಿತರು ಪೂರ್ಣಬೋಧರ ಕೀರ್ತಿ
ಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವಾದಿಗಳು ಗುಂಪುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ಬಂದು ಈ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕು ಈ ನೂತನತತ್ವವಾದಿಗಳನ್ನು
ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಅದ್ವೈತಶಾಸ್ತ್ರದ ಪುನರುತ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ತತ್ವವಾದವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದ ಇವರು
ತಮ್ಮ ಜಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಈ ವಿಚಕ್ಷಣರು
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿದ್ದ
ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತರರಿಯದಂತೆ
ನೋಡಿ ಆ ಮನೋಜ್ಞ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರು. ಇವರ
ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಸನ್ನವಾಯಿತು. ಜ್ಞಾನತೃಷೆಯಿಂದ ಬೆಂದ ಇವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ಅನಂದತೀರ್ಥಚಂದ್ರಮನ ಶಾಸ್ತ್ರಾಮೃತಕಿರಣಧಾರೆಯು ತಂಪನ್ನುಂಟು
ಮಾಡಿತು. ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ದರಿದ್ರನಂತೆ ಕುಣಿದಾಡಿತು ಇವರ
ಚಿತ್ತ. ಈಮುಮುಕ್ಷುಗಳು ವಿಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅನಂದ
ಭರಿತರಾದರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮಧ್ವಮತಾನುಯಾಯಿಯಾಗಲು
ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ಇವರ ಮನಸ್ಸು. ನಿಪುಣನಾದವನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರಮಾಡಿ
ಯಷ್ಟೇ ಕಾರ್ಯನಿರತನಾಗುವುದು. ಶ್ರೀಮಧ್ವರಿಂದ ತತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು
ಪಡೆಯಲು ವಿಷ್ಣುಮಂಗಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಚತುರಾನನನಿಂದ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಹೊರಟ
ಅಮರೇಂದ್ರನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಪಕ್ಷರಥವನ್ನೇರಿ, ಪ್ರಖರತರ್ಕಾ-
ಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪ್ರತಿವೀರನಂತೆ ಆಚಾರ್ಯವೀರರನ್ನು ವಾದರಣ-
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿದರು. ಇವರನ್ನು ನಿಮಿತ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ
ಆಚಾರ್ಯರ ಉಪನ್ಯಾಸಭಾರತಿಯು ಸಜ್ಜನಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಪಾವನ
ಗೊಳಿಸಿತು. ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಅನೇಕ ವಿಪಕ್ಷತರ್ಕಶರಗಳನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರ
ಮೇಲೆ ಮಳೆಗರೆದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ಈ ತರ್ಕಸಾಯಕ
ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿತರ್ಕಶರಗಳಿಂದ ಖಂಡಿಸಿದರು. ಇತರ ಪುರುಷರಿಂದ ಖಂಡಿಸ
ಲಾಗದ ಅನೇಕ ವೇದಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೇಲೆ
ಮಂತ್ರಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಿಂದ ನಿಯೋಜಿತವಾದವುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಾಂತರ

ಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳು ಅಹೋರಾತ್ರಂ ಅಲವಬೋಧರೊಡನೆ ವಾದಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಣೆಸಿದ ಮಹಾವೀರರು ಈ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು. ನಂತರ ಇವರು ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದಾದರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೊಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹರನೊಡನೆ ಹೊಯ್ದಾಡಿ ಸೆಣಸಿ ನಿರ್ವೀರ್ಯನಾದ ನರನು (ಅರ್ಜುನನು) ತನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವವನು ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆ ಶೂಲಪಾಣಿಯೆಂದರಿದೊಡನೆ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತೆ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅವರ ಪದಪದ್ಮರಜೋದಾಸ್ಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರು. “ಚಪಲಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು” ಬೇಡಿದರು. “ಪದಪದ್ಮರಜೋದಾಸ್ಯಂ ಧ್ರುವಂ ಮೇ ದೀಯತಾಂ” “ಕ್ಷಮ್ಯತಾಂ ನಾಥ ಚಾಪಲಂ” ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವ ವಿಜಯೋಕ್ತ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರ ಮಾತನ್ನು ಓದುವ ಯಾವ ಸುಜೀವನೂ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದಬಾಷ್ಪವನ್ನು ಕೆಲನಿಮಿಷಗಳಾದರೂ ಸುರಿಸದೆ ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಓದಲಾರ !

ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ-
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಟೀಕೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇದನ್ನೇ ಕವಿಗಳು ಬಹು
ಸುಂದರವಾಗಿ,

ತಮೋನುದಾನಂದಮವಾಪ ಲೋಕಸ್ತತ್ಪ್ರದೀವಾಕೃತಿಗೋಗಣೇನ
ಯದಾಸ್ಯತೀತಾಂಶುಭುವಾ ಗುರೂಂಸ್ತಾಂಸ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾರ್ಯಾನ್

ಪ್ರಣಮಾಮಿ ವರ್ಯಾನ್ || (1-4)

ಎಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರನ್ನು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಂದ್ರಕಿರಣವು ತಮೋನಾಶಕವು ಮತ್ತು ಆಹ್ಲಾದಪ್ರದವಾದುದು. ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರ ತತ್ವಪ್ರದೀಪವೆಂಬ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಕೃತಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಮನಃಪ್ರಸನ್ನತೆ ಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು.

ಈ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಮಾಧ್ವನಾರಿದ್ದಾನೆ? ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕವಿಗಳು ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ರಸಪುಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹರಿಗುರುಭಕ್ತಿಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಶ್ರೀ-ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಅಪವೃತ್ಯ ಪರಿಹರಿಸೊ ಅನಿಲದೇವ || ಪ ||

ಸಾಧನಶರೀರವಿದು ನೀ ದಯದಿ ಕೊಟ್ಟೆಡ್ಡು

ಸಾಧಾರಣವಲ್ಲ ಸಾಧುಪ್ರಿಯನೇ |

ನೇದವಾದೋದಿತಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲನ

ಪಾದಭುಕುತಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಮೋದಕೊಡೊಸತತ" || ೫ ||

—ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು

(೫-೧) ||

ಈಸು ಮಹಿಮಗೆ ವ್ಯಾಸನಾಮಕರಣವು
 ಆ ಸುಮನೋಯತಿ ಆಶೀರ್ವಾದವ ಮಾಡೆ
 ತಾ ಸುಮ್ಮನಿರದಲೆ ಕೃಷ್ಣನ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ
 ಈ ಶಿಶು ಬೆಳೆಯೆ ಆಭರಣದಿ ಶೋಭಿತ-
 ವೀಸುಮತಿಯ ಮುಂಗುರುಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಗೊಂಡೆ
 ಆ ಸುಮನೋಹರಗರಳೆಲೆ ಮಾಗಾಯಿ
 ಭೂಸುರ ನಿಕರವ ಮೋಹಿಪ ಬಗೆವಂಟಿ
 ಭಾಸುರಕರ್ಣಕೆ ಚಳತುಂಬು ಬಾವಲಿ
 ನಾಸಿಕ ಭಂದವು ಪದ್ಮವಿಕಸಿತಮುಖನೇತ್ರ
 ಆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯ ಮುಖಫಣೆ ತಿಲುಕನ | ನೃ-
 ಕೇಸರಿಪ್ರಿಯಗೆ ಹಾರ ಪದಕವಿಟ್ಟು
 ಆ ಸುಕರಗಳಲಿ ಉಂಗುರ ಪೊಳೆಯುತ
 ಆ ಸುಕಾಂತಿಯ ಕಡಗ ಸರಪಳಿ ವಂಕಿಯು
 ಲೇಸು ಒಡ್ಡಾಣವ ನಡುವಿಗೆ ಧರಿಸಿ ||
 ಆ ಸಣ್ಣಪಾದಕ್ಕೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲ್ಗಡಗವು
 ಈ ಶಿಶುವಿನ ಹರಿ ಆಡಿಸುವ || ೨ ||

ವರ್ಷವೈದಕೆ ಚೌಲ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ
 ಆರನೆ ವತ್ಸರ ಉಪನಯನವ ಮಾಡಿ
 ಧೀರಗೆ ಸಪ್ತವರ್ಷಕೆ ತುರ್ಯಾಶ್ರಮ
 ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರಲ್ಲಿ
 ಅರುಹಿಸಲು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಗಮಪಾಠ-
 ಸಾರವ ತರ್ಕತಾಂಡವ | ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಮಾಡಿ
 ಸೂರಿಶಿಷ್ಯ ವಾದಿರಾಜನ ಪಡದೆಯೋ
 ಶೂರ ಕೇಸರಿಯಂತೆ | ವಾದಿದಿಗ್ಗಜಗಳ
 ಧಾರುಣಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಿ
 ನೂರೆಂಟು ಮಂದಿ ಶೂರವಾದಿಗಳಿಂದ

ಧೀರ ಜಯಪತ್ರಿಕೆ ಕೊಂಡು ವಾರಿಧಿ ಕಟ್ಟಿ
 ಮಾರುತಿಯನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ತಾ ಮಾಡಿ
 ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣಿಪತಿಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನ
 ಸಾರಸಾಕ್ಷನ ಸೇವೆ ಅನುದಿನವು ಮಾಡಿ
 ತೋರಿ ಪುರಂದರದಾಸರಿಗಂಕಿತಾ
 ಪಾರಕುಹಯೋಗವ ನೂಕಿ ಭೂಪತಿಯನು ಕಾಯ್ದ-
 ಪಾರಮಹಿಮ ಘಾಲ್ಗುಣ ಬಹುಳ ಚೌತಿಯು
 ಶ್ರೀರಮಣನ ಪುರಿ ಯಾತ್ರೆಗೆ ರಥವೇರಿ
 ತೋರಿದ ವರದ ವಿಜಯವಿಠಲನಸಾದ
 ಸೇರಿದರಿವರು ಆನಂದದಿ || ೩ ||

೧೪೯. ರಾಗ ನಾಟಿ ಝಂಪತಾಳ

ವಾಸುದೇವನ ಚರಣವನಜವಂದಿತನೆ | ಸಂ-
 ನ್ಯಾಸಿರತ್ತಾಕರನೈವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ || ೪ ||

ವಾದಿಗಜಸಿಂಹ ದುರ್ವಾದಿಮೃಗಭೇರುಂಡ
 || ೬ || ವಾದಿಫಣಿಗರುಡ ತತ್ಪಾದಿರಚಿತ
 ವಾದಿ-ಭಯಂಕರ ದುರ್ವಾದಿಕೋಲಾಹಲ
 ವಾದಿಮಸ್ತಕಶೂಲ ಮಧುರಗುಣಶೀಲ || ೧ ||

ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮನೆ ಸದ್ವೈಷ್ಣವವ್ರಜಾನಂದ
 ವೈಷ್ಣವಾಗಮಭರಿತ ವೈಷ್ಣವಸುಪ್ರೀತ
 ವೈಷ್ಣವಕಮಲಸೂರ್ಯ ವೈಷ್ಣವಕುಮುದಚಂದ್ರ
 ವೈಷ್ಣವಕುಲೋತ್ಕೃಷ್ಟ ವೈಷ್ಣವವಿಶಿಷ್ಟ || ೨ ||

ಹರಿಯಿಲ್ಲದನ್ಯತ್ರ ಚರಿಸದ ಮಹಾಮಹಿಮ
 ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ ಚರಣಸರಸೀರುಹಕೆ ಭೃಂಗ
 ಗುರುಪುರಂದರವಿಠಲನೆ ಪರದೈವವೆಂ-
 ದರುಹಿ ಸುಜನರ ಪೊರೆವ ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ || ೩ ||

೧೫೦. ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿ ತಾಳ ತ್ರಿಪುಟ

ನೋಡಿದೆ ಗುರುಗಳ ನೋಡಿದೆ || ಪ ||

ನೋಡಿದೆನು ಗುರುಗಳ ಪದಾಬ್ಜವ
ಪಾಡಿದೆನು ತನ್ಮಹಿಮೆಗಳ ನಾ
ಬೇಡಿದೆನು ಮನದಣಿಯ ವರಗಳ
ಈಡು ಇಲ್ಲದೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರಭುಗಳ || ಅ. ಪ ||

ಪಂಚಕೃಷ್ಣಾರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಪಿನಾಕಿನಿಯ ತೀರದಲಿ ನಿಂತು
ಮಿಂಚುತಿಹ ಕಾಷಾಯದಂಡಕಮಲವ ಧರಿಸುತ್ತ ಧರೆಯೊಳು
ಪಂಚಬಾಣನ ಪಿತನ ಗುಣಗಳ ಅಂಚೆಯದಿ ಪೊಗಳುತ್ತ ಹರುಷದಿ
ಸಂಚಿತಾಗಾಮಿಗಳ ಕಳೆದು ಪ್ರಪಂಚದಲಿಮೆರೆವಂಥಗುರುಗಳ ||೧||

ಅಲವಬೋಧರ ಭಾಷ್ಯಟೀಕಾಭಾವವನು ಸುಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ
ಕಲುಷಮತಗಿರಿಸಮುದಯಂಗಳ ಕುಲಶದಂದದಿಖಂಡಿಸುತ್ತಲಿ
ಮೂಲರಾಮ ದಿಗ್ವಿಯರಾಮರ ಪಾದಕಮಲಕೆ ಭೃಂಗನೆನಿಸುತ್ತ
ಶೀಲ ಭಕ್ತಿ ವಿರಕ್ತಿ ಮತಿಗಳ ಪಾಲಿಸುವ ಯತಿಮೌಳಿರತುನವ ||೨||

ಕಾಮಧೇನು ಸುಕಲ್ಪತರು ಚಿಂತಾಮಣಿಯವೋಲ್ ಕಾಮಿತಾರ್ಥವ
ಪ್ರೇಮದಲಿ ಬೀರುತ್ತ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾದಿ ತಾಪತ್ರಯವ ಕಳೆಯುವ
ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀಹರಿ ಶ್ರೀದವಿತಲನದಾಸರಗ್ರಣಿಯೆನಿಸಿ ಮೆರೆಯುವ
ನೇಮದಿಂದಲಿ ಶ್ರೀರಘೂತ್ತಮಮೌನಿವರ್ಧರ ಕರುಣ ಬಯಸುತ್ತ
|| ೩ ||

೧೫೧. ರಾಗ ಧನಾಸರಿ ಅದಿತಾಳ

ವಾದಿರಾಜ || ಪ ||

ವಾದಿರಾಜ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳೇಂದ್ರಮೃ-
ಗಾಧಿರಾಜ ವಿಬುಧೋದಿತಚಂದ್ರ || ಅ. ಪ ||

ಕಲಿಬಾಧೆಯು ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿದೆಯೆಂ-
ದಿಳೆಯೊಳಿಳಿದ ಯತಿತಿಲಕ ಕೃಪಾಳೋ || ೧ ||

ದೇಶಿಕಾರ್ಯವಾಗೀಶಕುವರ ತವ

|| ೨ || ದಾಸ ಸಮೂಹವ ನೀ ಸಲಹೊ ಸದಾ || ೨ ||

ಜನ್ಮಾಧಿವ್ಯಾಧ್ಯುನ್ಮಾದಭ್ರಮ

|| ೩ || ನಿನ್ನೊರೆಹೊಕ್ಕರಿಗಿನ್ನೊದಲುಂಟಿ || ೩ ||

|| ೪ || ನೀ ಗತಿಯೆಂದನುರಾಗದಿ ನಂಬಿದ

|| ೪ || ಭೋಗಿಪುರೀಶನ ರೋಗವ ಕಳೆದೆ || ೪ ||

ಯಲರುಣಿಭಯಕಂಜಲಿ ನಿವ್ವಾಸನ

|| ೫ || ಕೆಳಗಿರೆ ಕಂಡದನುಳುಹಿದ ಕರುಣಿ || ೫ ||

ಗರಮಿಶ್ರಿತನರಹರಿನೈವೇದ್ಯವ

|| ೬ || ಅರಿತು ಉಂಡು ಅದನರಗಿಸಿಕೊಂಡೆ || ೬ ||

ಹಯವದನನ ಪದದ್ವಯಭಜಕಾಗ್ರಣಿ

|| ೭ || ದಯದಿ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ನಯನವನಿತ್ತೆ || ೭ ||

ಮೋದಮುನಿಮತಮಹೋದಧಿಪೂರ್ಣ-

|| ೮ || ವಿಧೋದಯ ಶರಣರ ಕಾದುಕೊ ದೊರೆಯೆ || ೮ ||

ಅರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರಮಾರ್ಥವ ತೋರಿಸಿ

|| ೯ || ತೀರ್ಥಪ್ರಬಂಧವ ಕೀರ್ತನೆ ಗೈದೆ || ೯ ||

ಯಮಿವರನೆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ರಥೋತ್ಸವ-

|| ೧೦ || ಸಮಯವಿದೆಂದುತ್ಕ್ರಮಣವ ತೊರೆದೆ || ೧೦ ||

ಬಂದು ಕರೆಯೆ ಪುರಂದರನಾಳ್ಳಳು

|| ೧೧ || ಹಿಂದಟ್ಟಿದ ಕರ್ಮದಿಗಳರಸ || ೧೧ ||

ಭೂಮಿಪರುಪಟಳಕಾಮಹಿಮನಾಥನು

|| ೧೨ || ತಾ ಮೈಮರೆದಿರೆ ನೀ ಮುದವಿತ್ತೆ || ೧೨ ||

|| ೧೩ || ನಿನ್ನೊಶನಾದ ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲನ

|| ೧೩ || ಉನ್ನಾಹದಿ ತೋರೆನ್ನಮನದಲಿ || ೧೩ ||

ಅಂತೆಯೇ ಇತರ ಯತಿಗಳೂ ಗೃಹಸ್ಥ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ ಪ್ರಾತಃಕೃತ್ಯಗಳನ್ನಾಚರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಗೃಹಣಸ್ಪರ್ಶ ಕಾಲದ ಮೊದಲು ಸಮುದ್ರಸ್ನಾನಾಂಗವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣುತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಪೂರ್ವಕ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಲಕರಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ವೃದ್ಧರವರೆಗಿನ ಗಂಡಸರೂ ಹೆಂಗಸರೂ ಸಹ ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತೀರ್ಥಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೃಹಣಕಾಲದ ಸಮುದ್ರಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಸಮುದ್ರಸ್ನಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಜೊತೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಆಗ ಅನೇಕರು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಬೇರೆ ಹೊರಟವರಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕರಾದ ಕೆಲವರು ಪರಿವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅನಂದಭರಿತರಾದರು. ತಾಮಸರಾಜಸಪ್ರಕೃತಿಯವರು ತೀಕ್ಷ್ಣದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂದಿಸತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಅವರವರ ಸ್ವಭಾವಾನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದಂತಿರಲಿ. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಇನ್ನೂ ಪುಣ್ಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಳಂಬವಿತ್ತು. ಆಗ ಪೂಜ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ದಿವ್ಯವಾದ ತಂಗಾಳಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣದ ಅಲೆಗಳು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾ ತೀರವನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಸಮುದ್ರದ ಶಬ್ದವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮುದ್ರತೀರದ ಮರಳುದಿಣ್ಣೆಯು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿ ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಮನಗಳಿಗಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಇಂತಹ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರು ತನಗೆ ಫರಮಪ್ರಿಯವಾದ ಐತರೇಯಸೂಕ್ತವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೋತೃವೃಂದಕ್ಕೆ ಅನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರ

ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಯೋಗ್ಯಜನರು ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಂಡು ಕಾಲಕ್ಷೇಪಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಇವರ ಗಂಭೀರವಾದ ವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹರ್ಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದೆಡೆಗೆ ಬಂದು ಅವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, 'ಧನ್ಯರಾದ ಇವರಾವ ಮಹಾನುಭಾವರು' ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡ ತೊಡಗಿದರು. ಕೆಲವರು ಇವರ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದವರಾದುದರಿಂದ "ಆ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಇವರೇ" ಎಂದು ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಊಹಿಸಿ ತಿಳಿದರು. ಅನಂತರ ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಅವರಿಗುಂಟಾದ ಅನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ಜನರು ಅನಂದಪರವಶರಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ತನ್ನಂತೆಯೇ, 'ಇವರೆಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರು. ನಿಜವಾಗಿ ಇವರೇ ಜಗತ್ಪ್ರಜ್ಞರೆನ್ನುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಉತ್ತಮರನ್ನು ಕೆಲವರು ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಿ ಮಾತ್ಸರ್ಯ ದಿಂದಲೇ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇವರು ವಿವರಿಸುವ ಶ್ರುತಿಗಳ ಅರ್ಥವು ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ" ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರವು ಹೊರಟಿತು. ಅನಂತರ ಆ ಜನರು ಆ ಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಶಿರಸಾವಹಿಸಲ್ಪಡುವ ಇವರ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು. ಆಗ ಗ್ರಹಣ ಸ್ಪರ್ಶವಾಗಲು ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಆ ಸಮುದ್ರಸ್ನಾನಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅತಿಪಾವನವಾದ ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಇತರರೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳ ಹೊಡತದಿಂದ ಜನರ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು, ತನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪವಿತ್ರರಾದ ಆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಷ್ಟನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡ ಬಯಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿನಾಶಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಂಡರು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಸಮುದ್ರ ದಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ಎತ್ತರಗಳಾದ ಅಲೆಗಳು ನಿಂತುಹೋಗಿ ಆ ಸಮುದ್ರವು ಕೇವಲ

*

ಕೆರೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ಜನರು ಸುಖವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.*

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನಾಚಾರ್ಯರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾನವರು ಮಾಡಲಾಗದಿದ್ದುದನ್ನು ತಿಳಿದರೂ ದುಷ್ಟರಾದವರು ತಮ್ಮ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯೇ ಕಾರಣ.

ಕೊಡಿಸಾಡುತ್ತಾಯನೆಂಬ ಬಲಿಷ್ಠನು ಆಚಾರ್ಯರ

ಬಲಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೋತದ್ದು

ಆ ಕಣ್ವತೀರ್ಥ ಮಠದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕಾಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊಸದಾದ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭವನ್ನು ಹಾಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಊರಿನವರು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಆ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು. ತಯಾರಿಸಿದ ಸ್ಥಳವು ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸ್ತಂಭವನ್ನು ತರಬೇಕಾದರೆ ಬಲಾಢ್ಯರಾದ ಮೂವತ್ತು ಜನರು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಮುಹೂರ್ತ ಸಮಯವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾದುದರಿಂದ ಒಂದೇ ತರದ ಜನರನ್ನಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಬಲಾಢ್ಯರಾದ ಜಟ್ಟಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಸಾಡುತ್ತಾಯ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. (ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಲದ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೇಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿತ್ತು.) ಆ ಊರ ಜನರು ಬಂದ ಜಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಇವನಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವು ಕೈಗೊಡುವದೆಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಇವನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹ ಬರುವಂತೆಯೂ ಮಾಡಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಕೊಡಿಸಾಡುತ್ತಾಯನು (ಗಂಡವಾಟನು) ತಾನೊಬ್ಬನೇ

*ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣತಕ್ಕ ಅಲೆಗಳ ಬಡಿದಾಟವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಸಮುದ್ರವು ಈಗಲೂ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಮೂವತ್ತು ಜನ ಬಲಾಢ್ಯರಿಂದ ಹೊರಬೇಕಾದ ಆ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ದೇವರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆ ಕೊಡಿಸಾಡಿತ್ತಾಯನು ಇಂತಹ ಬಲಾಢ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಅತಿಸಾಹಸಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಎಳೇ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರೆ ಎತ್ತರವಾದ ತೆಂಗಿನಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ತಿನ್ನುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೊರಡಿನಿಂದ ಆ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದು ಆ ಹೊಡತದಿಂದ ಅಲುಗಾಡುವ ಮರದಿಂದ ಉದುರುವ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ತೇಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ತಿನ್ನತಕ್ಕ ಕಾಯಿಗಳು ಇವನ ಮರದವುಗಳೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಮರದವುಗಳದ್ದೂ ಆಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇವನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂದರೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ದುರಿಸಿಯೇಬಿಡುವನೆಂದು ಜನರು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅತಿಬಲಾಢ್ಯನಾದ ಇವನನ್ನು ಯಾರೂ ತಡೆಯುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಬಲಾಢ್ಯ ಕೊಡಿಸಾಡಿತ್ತಾಯನನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರ ಸ್ವಭಾವದ್ವೇಷಿಗಳು ಆಚಾರ್ಯರ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ದಿನ ಆಚಾರ್ಯರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆಚಾರ್ಯರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಅಣ್ಣನೂ ಬಲಾಢ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ಬಂದಿರುವ ಅಣ್ಣನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಕೊಡಿಸಾಡಿತ್ತಾಯನನ್ನು ಕಂಡ ಜನರಿಗೆ, ಆಚಾರ್ಯರು ಅತಿಬಲಾಢ್ಯರೆಂದು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕೌತುಕವುಂಟಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಸರ್ವಜ್ಞರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದು, 'ಪೂಜ್ಯರೇ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇವನೊಬ್ಬ ಬಲಾಢ್ಯನನು. ಇವನ ಅಣ್ಣನೂ ಬಲಾಢ್ಯನಿರುವನು. ಇವನೊಂದಿಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಸಿಸಿರುವನು. ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ಇವರ ಭಾವವನ್ನರಿತು ನಿಶ್ಚಂಕರಾಗಿ 'ಅವರಿರುವ ಬಲಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಲಿ' ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಸಂದೇಹಗೊಂಡಿದ್ದ ಅಣ್ಣನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ್ದ ಗಂಡವಾಟನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಈ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವೆನು ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯರ ಕೊರಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಇಬ್ಬರೂ ಒತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿ

ದರು—ತಮಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಷ್ಟೂ ಒತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಕಂಠವು ಇವರು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವಾಗ ಮೃದುವಾಗಿತ್ತು. ಇವರಿಬ್ಬರು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒತ್ತಿದಂತೆ ಆ ಕಂಠವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣವಾಗತೊಡಗಿತು. ಮತ್ತು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಒತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ತಿಕ್ಕಲು ತೊಡಗಿದರು ; ಇದರಿಂದ ಬಳಲಿದರು. ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬಾಧೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಬೆನರು ಬಂದಿತು. ಮೇಲಿನಿಂದ ಬಿಸಿಲ ರುಳವೂ ಪ್ರಖರವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿರುವ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕಂಡು, ಸಮೀಪದ ಜನರೊಡನೆ ಬಿಸಿಲು ಬೀಳದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆಯೂ, ಗಾಳಿ ಬೀಸುವಂತೆಯೂ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಪುನಃ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಿಕ್ಕಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೊರಳನ್ನು ಒತ್ತುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರದ ತೊಡಕೂ ಸ್ವರಭೇದವೂ ಕಾಣ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಇವರ ಕಂಠದ ಚರ್ಮವು ಕಬ್ಬಿಣದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತೋರಿತು. ತಿಕ್ಕುವ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ತಿಕ್ಕುತ್ತಾ ತಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಬಹಳ ಬಳಲಿದವರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲೂ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರು. ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ಇಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ತಮ್ಮಾಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ತಾವು ಮಹಾಬಲಾಢ್ಯರೆಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು, 'ನೀವು ಸುಮ್ಮನೇತಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಿರಿ? ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ನೀವು ಮಹಾ ಬಲಾಢ್ಯರೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವಿರಬಹುದು ; ಆದರೆ ಅದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ನಾನೊಂದು ನನ್ನ ಬೆರಳನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿಹಿಡಿಯುವೆನು. ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆತ್ತಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ನೋಡಿರಿ' ಎಂದು ತನ್ನ ಬೆರಳನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಉರಿದರು. ಆ ಜಟ್ಟಿಗಳು ಆ ಬೆರಳನ್ನು ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲು ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸಕಲ ಬಲವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ಬೆರಳನ್ನೆತ್ತುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರಾದರು. ಆಗ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರ ಈ ತರದ

ಬಲವನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾದರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರೆದರು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಲು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಆಚಾರ್ಯರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವನ ಹೆಗಲನ್ನೇರಿ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಲಘಿಮಾ (ಅಂದರೆ ಹಗುರ ವಾಗುವಿಕೆ) ಗುಣವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತೀಕರಿಸಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಏನೂ ಭಾರ ವಾಗದಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನೃಸಿಂಹದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಹಳ ವಿಶಾಲ ವಾದ ಪ್ರಾಂಗಣದ ಸುತ್ತಲೂ, ಒಂದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರುವಂತೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಚಾರಿಗಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಇಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಜನರು, ಮಹಾಬಲಾಢ್ಯ ರಿಂದಲೂ ನಿಗ್ರಹಿಸಲಾಗದ ದೃಢಕಾಯರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಹೊರುವಷ್ಟೇ ಭಾರವುಳ್ಳವರಾದುದು, ಇವರಲ್ಲಿರುವ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದಲೇ ಎಂದು ತಿಳಿದರು. ಮತ್ತು ಯಾವ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತರದ ಮಹಿಮೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಇವರ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಮಹಾ-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಶಿವಾಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸತ್ಪರೀಕ್ಷೆ

ಇದೇ ತರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಗ್ನಿ ಯೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಮೊದಲಾದ ಬಲಾಢ್ಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಆಗಾಗ ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ತೀರ್ಥರ ಬಲವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಬಲವುಳ್ಳವರೆಂದು ಮನ ಗಂಡರು. ಯಾರು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಯಾರನ್ನೂ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಉತ್ತಮವಾದ ಬಲವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಬಲಾಢ್ಯರು ಇವರನ್ನು ಭೀಮಸೇನನ ಅಪರಾವತಾರರೆಂದು ಊಹಿಸತೊಡಗಿದರು. ಒಮ್ಮೆ ಕೆಲವರು ಇವರ ಬಲ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ದೇಹದಾಢ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರು 'ನೀವು ಎಷ್ಟು ಬಲ

ವುಳ್ಳವರಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕೂದಲನ್ನು ಸಹ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ' ಎಂದರು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಲೇಖನಿ(ಚಿಮ್ಮಟ)ಯಲ್ಲಿ ರೋಮವನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಕೀಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ರೋಮವೂ ಕಿತ್ತುಹೋಗಲಿಲ್ಲ; ತುಂಡಾಗಲೂ ಇಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಂದೇಹವುಳ್ಳ ಆ ಬಲಾಢ್ಯ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು ಆಚಾರ್ಯರು 'ನೀವು ನನ್ನ ಮೂಗಿಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಗುದ್ದಿದರೂ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಳೇ ನೋವಾಗುವ ವಲ್ಲದೆ ನನಗೇನೂ ಹಿಂಸೆಯಾಗಲಾರದು. ಬೇಕಾದರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ' ಎಂದರು. ಕೂಡಲೇ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರ ಮೃದುವಾನ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಅನೇಕರು ಗುದ್ದಿಯೇಬಿಟ್ಟರು. ಅನೇಕರು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರೂ ಇವರಿಗೆ ನೋವಾಗಲಿಲ್ಲ ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಇವರ ಮುಖದ ಕಳೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

**ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ದೇವರನ್ನಿತ್ತು
ಅವರ ಮನೆಯನ್ನು ಮಠವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದುದು**

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಸಂಚಾರಕ್ರಮದಿಂದ, ತನ್ನ ಸರಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ಜನ್ಮ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ಕುಮಾರರಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯ-ಶಾಸ್ತ್ರಚತುರರೂ ಆಗಿ ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣಾದಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಭಾರತವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಇದೆ. ತಾವು ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಅದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಧನ್ಯನಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಾನುಸಾರವಾಗಿ “ಸಂಗ್ರಹರಾಮಾಯಣ”ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವೆನು. ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಡಿದಾನರೆಗಳಲ್ಲಿರ್ಪಿಸಿ ತಮ್ಮಂತರ್ಯಾಮಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗಲೆಂದು ಬಯಸುವೆನು” ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಅರ್ಪಿಸುವೆನು ಎಂದು ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಸಂಪ್ರೀತರಾಗಿ ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ‘ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯನೇ ! ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಬಹಳವಿಷಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಸಂತೋಷವಾಯ್ತು’ ಎಂದರು. ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು.

ಆ ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ಸಹೋದರಿಯಾದ ಕಲ್ಯಾಣೀ ದೇವಿಯು ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ “ಲಘುವಾಯು ಸ್ತುತಿ”ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದಳು. ಇಂತಹ ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ವಾಯು ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಪಠಿಸಲನುಕೂಲವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಈ ಲಘುವಾಯುಸ್ತುತಿಯು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಲಘುವಾಯುಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಸಂಪ್ರೀತರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ದೇವಿಗೆ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ಅಲ್ಲಿರುವಾಗೊಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು “ಪಂಡಿತಾಗ್ರಣಿಗಳೇ ! ನಿಮ್ಮ ಇದುವರೆಗಿನ ಸೇವೆಯಿಂದಲೂ ನಿಮ್ಮ ಪರಮೋತ್ತಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದಲೂ, ನಾವು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುವೆವು. ಇಂದಿನಿಂದ ನೀವು ನನ್ನ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂದರೆ ನೀವಿನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವು ಯಾವುದೆಂದರೆ ನನ್ನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ವೈಷ್ಣವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತತ್ಪೋಷಣೆ ದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಶಯನೀವಿಕಾದಶೀ ಮೊದಲಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನಹೋಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನ:”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅನ್ಯುತವಾಣಿ, ಮತ್ತು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ

—● ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ●—

ಸಂಪುಟ ೮]

೧೯೫೮ ಆಗಸ್ಟ್

[ಸಂಚಿಕೆ ೧೦



“ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ | ಸಾಧನಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ”

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 2

ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ : ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

		ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ	೨
—ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ		
“ಭುವನಮೋಹನರೂಪ ನಿರ್ಲೀಪ”	೮
ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಂಕರತ್ನ-೧	೧೯೩-೨೧೨



ಆ ಹವ್ಯಾ ನ ಪ ತ್ರಿ ಕೆ

ಶ್ರೀ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಪ್ರಭುಗಳು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಭಕ್ತರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಈಗ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಥಣಿ (ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ) ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿದಿತವಿಷಯವಷ್ಟೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಯರು ಏಳುನೂರು ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ದೀನಜನೋದ್ಧಾರಕ ರಾಗಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಸಕಲ ಮಾಧ್ವರಿಗಂತೂ ನಿಶ್ಚಿತ ವಿಷಯ. ಅಥಣಿಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀರಾಯರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಒಂದೊಂದು ವಿಚಾರವೂ ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಬೃಂದಾವನ ದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅದು ಅರಿವಾದೀತು.

೧. “ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ನಿನಗೆ ಸೌಕರ್ಯ ಸಾಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಾ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮಾಡುವ ಅನುಗ್ರಹ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂಬಸ್ವಪ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ರೋಮಾಂಚಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

೨. ಅನೇಕ ಭಕ್ತರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟು “ನನಗೆ ನಿವೇಶನ ಬೇಕು ; ನಿನ್ನಿಂದ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕು ; ಇದು ನಿನ್ನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈಗ ಆ ಊರಿನ ಬಡವಾಣಿ (Extension) ಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ

[ರಕ್ಷಾಪತ್ರದ ಷಿನೇ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನ:’

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

“ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥”

ಸಂಪುಟ
೮

೧೯೫೮—ಅಗಸ್ಟ್

ಸಂಚಿಕೆ
೧೦

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ನಿನ್ನ ಪಾದಾಬ್ಜವನ್ನೆ ಅನುದಿನ
ಸನ್ನ ತಿಸುವೊ ಚನ್ನ ವಿಜಯರಾಯನ್ನ ಮನೆಮುಂದೆ
ಕುನ್ನಿಯನೆ ಮಾಡಿ ಎನ್ನ ಪುಟ್ಟಿಪುದು
ಘನ್ನದುರಿತಾಬ್ಧಿಯನ್ನೆ ದಾಟಿಸಿ
ನಿನ್ನನಾಳ್ವ ಮೋಹನ್ನವಿಠಲ-
ರಾಯನ್ನ ಎನಗೆ ತೋರೇ ॥

ಕಾಯೆ ಶ್ರೀಹರಿಜಾಯೇ

ಶ್ರೀ ಮೋಹನದಾಸರು



ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯ

ಬರೆದವರು : ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ., ಬಿ.ಟಿ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಪಾತ್ರರಚನಾಕೌಶಲ

ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾ-
ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾನಾಯಕರು. ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸದೇವರು ಈ ಕಥಾನಾಯಕರ
ನಾಯಕರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಶೇಷ
ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವರಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿಪರವಶರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ.
ತನ್ನ ಮನೋನಯನದ ಮುಂದೆ ರಚಿತವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ತರಲು
ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದನು ವಿವಿಧ ವರ್ಣಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಕವಿಯು ತನ್ನ
ಭಾವನೆಯಲ್ಲದಯವಾದ ಭವ್ಯಚಿತ್ರವನ್ನು ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಇಂತಹ ಶಬ್ದಚಿತ್ರವನ್ನು
ತಮ್ಮ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀದೇವನ ನಖಶಿಖಾಂತ
ವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಸೂರೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಬ್ದಚಿತ್ರವು ಅಸದೃಶವಾಗಿದೆ; ಮನೋಜ್ಞ
ವಾಗಿದೆ.

ಈ ಭಾಗದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಿದರೆ, ಓದುಗನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ
ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಜಟಾಧಾರಿಯಾದ ವೇದನಾಯಕನ ಸುಂದರ ಮನೋಹರ
ರೂಪವು ಸುಳಿಯುವುದು. ರತಿಸತಿಯ ಜನನಿಯಾದ ಶ್ರೀದೇವಿಯು
ಪ್ರೇಮೋದ್ರಿಕ್ತಳಾಗಿ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಅವಳಿಗೂ ನಿತ್ಯನೂತನ
ವಾದ ರೂಪವದು. ಯಾರ ಕಟಾಕ್ಷವಿಕ್ಷೇಪಣದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿ

ಸಕಲಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಾದಿಗಳು ನಡೆಯುವುವೋ ಅಂತಹ ಶ್ರೀ-
ಭೂದುರ್ಗಾತ್ಮಕಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಖಾಗ್ರದ ಅನಂತಗುಣ
ಪೂರ್ಣತೆ ಪೂರ್ಣಅರಿವಿಲ್ಲವೆಂದಮೇಲೆ ಯಾವ ಕವಿ ಈ ರೂಪವನ್ನು ಪೂರ್ಣ
ವಾಗಿ ತಿಳಿದಾನು ; ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲೆಂತು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ! ಶ್ರೀಪತಿ
ಯಾದ ವೇದನಾಯಕನ ಸುಂದರರೂಪವನ್ನು ಈ ವರಕವಿಗಳೂ ಪೂರ್ಣ
ವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇದು ಅವರಿಗೆ ಭೂಷಣವೇ ಹೊರತು ದೂಷಣವಲ್ಲ.
ಅನಂತಾನವದ್ಯವೇದರಾಶಿಗಳೇ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮನೋಜ್ಞರೂಪವನ್ನು
ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಲು ಕವಿಗಳಪಾಡೇನು !
ಆದರೆ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಈ ಶಬ್ದಚಿತ್ರವು ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯ
ದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸಹೃದಯರು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ
ಅನಂತಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಈ ದೇವನ ಅನಂತರೂಪಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು
ಚಿಂತಿಸುವ ಅನಂತಹೃದಯರ (ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ) ಚಿತ್ರವನ್ನು
ರಚಿಸಿರುವ ಈ ಕವಿಗಳು ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಆ ಅಲವಬೋಧರ
ಅಗಾಧಮತಿತ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕಾವ್ಯದ ವಿಳಂಬೇ ಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ವೇದವೇದ್ಯ
ನಾದ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವನ ಚಿತ್ರವು ಇಂತಿದೆ :— ಶೇಷದೇವನ ಅನಂತಫಣ
ಗಳಂತೆ, ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಬದರೀವೃಕ್ಷದಡಿಯಲ್ಲಿ
ಸುವಿಶಾಲವೂ, ಶುದ್ಧವೂ, ಮನೋಹರವೂ ಆದ ಒಂದು ವೇದಿಕೆ ; ಈ
ವೇದಿಕೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಶಮದಮಾದಿಗುಣಾಲಂಕೃತರೂ ಕೋಪತಾಪಗಳನ್ನು
ತೃಪ್ತಿಸಿದವರೂ ಜಟಾಧಾರಿಗಳೂ ಆದ ಅನೇಕಮುನಿವರರು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ;
ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಯತಿಗಳು.
ಈ ಮುನಿಮಂಡಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ಅಲಂಕಾರದಂತಿರುವ
ಸತ್ಯವತೀಕುಮಾರನು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪೂರ್ಣ
ಪ್ರಮತಿಗಳು ಕಣ್ಣುತುಂಬಾ ನೋಡಿ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ ;
ಅತಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ತಮ್ಮ ಹೃತ್ಪಮಲದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಈ ರೂಪವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನೋಡಿದವರಾದರೂ ಹೀಗೆ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೆಂತೆಂದರೆ “ ಅನಂತ
ಕಲ್ಯಾಣಗುಣನಿಧಿಯಾದ ಆ ನಾರಾಯಣನೇ ಇವನು ; ಸಜ್ಜನೋದ್ಧಾರ

ಕೃಪಾನ್ವಿತವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನಾಭಿನವ ಪರಾಶರರ ದೇಶಿಯಿಂದ ಸತ್ಯವತೀದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನಷ್ಟೆ ! ಈ ಅನಾದಿಮೂರುತಿಯು ಜನನಜರಾಮರಣ ಶೂನ್ಯನಾದವನೆಂದೂ ದೋಷದೂರನೆಂದೂ ಸ್ತುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಷ್ಟೆ ! ಈ ದೇವನ ಮನಸ್ಸು ಅಮಿತಪಯೋನಿಧಿಯಂತೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ಅಜಿತರೂಪಿಯಿಂದ ಅಭಿನ್ನವಾದ ಈ ದೇವನು ಸಜ್ಜನಾನುಕಂಪವೆಂಬ ಮಂದರಪರ್ವತದಿಂದ ತನ್ನ ಮನಃಪಯೋನಿಧಿಯನ್ನು ಮುಳಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ವೇದರಾಶಿಯು ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿತು. ಈ ಸಮುದ್ರಮಥನದಿಂದಲೇ ಪುರಾಣಗಳೆಂಬ ಧವಳಕಿರಣರುಗಳ ಉದಯ. ಮಹಾಭಾರತಪಾರಿಜಾತವು ಲೋಕಕ್ಕೆ ದೊರಕಿತು. ಉತ್ತಮ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳೆಂಬ ಅಮೃತವು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತು ; ಅದನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದ ಸುಮನಸರನ್ನು ಅಮರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದಮೇಲೆ ಯೋಗಸೀತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಈ ಇಂದೀವರದಳಶ್ಯಾಮನ ರೂಪವು ನಯನಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ಅಗಣೇಯಪರಿಪೂರ್ಣಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಾನಂದಾತ್ಮಕವೂ ದೋಷದೂರವೂ ಆದ ಮೂರ್ತಿಯಿದು. ರಮಾಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಸೇವ್ಯವಾದುದು ಈ ದೇವನ ಪಾದಪದ್ಮರಜಸ್ಸು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಪುನಃಪುನಃ ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧ್ವಜವಜ್ರಾಂಕುಶಪದ್ಮಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ದೇವದೇವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವನ ಅರುಣಪಾದಪಲ್ಲವಗಳು ಅತಿಮನೋಹರವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಪ್ರತತಸುನಖರಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬಹಿರಾಂತರ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ನಿಗೂಢಗುಲ್ಫಗಳಿಂದಲೂ (ಹರಡಿಗಳು) ಸುಕುಮಾರಪಾದತಲಗಳಿಂದಲೂ ಮನೋಹರ ಅಂಗುಲಿಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವ ಈ ದೇವನ ಪಾದಗಳು ನಿರುಪಮವಾದವುಗಳು. ವಾಮಪಾದಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಪಾದವೂ, ದಕ್ಷಿಣ ಪಾದಕ್ಕೆ ವಾಮಪಾದವೂ ಉಪಮೇಯಾಗಬಹುದಷ್ಟೆ. ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಸುವೃತ್ತವೂ ಪುಷ್ಪವೂ ಆದ ಈ ದೇವನ ಜಂಘಾಯುಗಲಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವವನಿಗೆ ಸಾರಾಷ್ಟ್ರಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ವೇದವೇದ್ಯನ ವರಕಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಆ ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆಯು ಅದೆಷ್ಟು ಧನ್ಯತಮ

ನಾದುದು ! ಈ ದೇವನ ನಿತಂಬಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವರಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಕೃಷ್ಣಾ ಜನವು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ವಾರಿಜನಾಭನ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಗಂಭೀರವಾದ ಸುನಾಭಿಯು ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಈತನ ಈ ಸುಂದರ ಪುಟ್ಟೊಡಲು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧರಿಸಿರುವುದು ಅದಂತೋ ! ಈ ಮುನಿ ವಂಶಶೇಖರನ ಸುವಿಶಾಲಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿವೆ. (ಎಂದರೆ ವಿಶಾಲವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು). ಈ ದೇವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೇದಾರ್ಥ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ತ್ರಿಜಗಜ್ಜಯಸೂಚಕವಾದ ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಯು ಈ ದೇವನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರರವಿಕಾಂತಿಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ “ನಾಸ್ತಿನಾರಾಯಣಸಮಂ ನ ಭೂತಂ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ” ಎಂದು ತನ್ನಿಂದ ಅಭಿನ್ನನಾದ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನು ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ಈ ಮುನಿಶೇಖರನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಷ್ಟೆ ? ಇದನ್ನರಿತ ನಾರಾಯಣತನಯನಾದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಕಾಣಿಕೆಯೇ ಈ ಶ್ರೀದೇವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಪೊಳೆಯುವ ಕೌಸ್ತುಭ ಮಣಿಯು. ಶಂಖಚಕ್ರರೇಖಾಚಿಹ್ನಿತವಾದ ಈತನ ಸುಕುಮಾರ ಅರುಣಪಾಣಿಪದ್ಮಗಳು ಅಸದೃಶವಾದವುಗಳು. ಪೃಥುವುಷ್ಟವರ್ತುಳವಾಗಿರುವ ಈತನ ಆಜಾನುಬಾಹುಗಳೂ ನಿರುಪಮವಾದವುಗಳು : ತರ್ಕಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಈ ದೇವದೇವನ ದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತವನ್ನು ನೆನೆಯುವವನ ಅಜ್ಞಾನವು ನಾಶವೇ ಆಗುವುದು. ಅಭಯ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಆಜಾನುವಾಮಬಾಹುವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವವನಿಗೆ ಈ ಭವಭಯವೇ ಹಿಂಗುವುದು ನಿಜ. ಈ ಗುರುದೇವನ ಕಂಬುಕಂಠವು ತ್ರಿರೇಖೆಗಳಿಂದ ರಂಜಿತವಾಗಿದೆ. ಇವು ಈ ದೇವನ ಕಂಠದಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ಹೊರಬೀಳುವ ಶ್ರುತಿತ್ರಯಗಳಿಂದ ಅಂಕಿತವಾದರೇಖೆಗಳಿರಬಹುದಷ್ಟೆ ! ಈ ದೇವಶಿಖಾಮಣಿಯ ವದನಶೋಭೆಯು ಕಲಂಕರಹಿತವೂ ಕಲಾಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಸಹಸ್ರಚಂದ್ರಮರ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಮಂದಸ್ಥಿತನಾದ ಈತನ ಕೆಂದುಟಿಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹೊಳೆವ ಶುಭ್ರದಂತಪಂಕ್ತಿಯು ಪದ್ಮರಾಗದಳಮಧ್ಯಗತವಾದ ಮುಕ್ತಾವಳಿಯನ್ನು (ಮುತ್ತಿನಸಾಲನ್ನು) ನಾಚಿಸುತ್ತದೆ. ನೂರಾರು ಕೂಪಗಳನ್ನು ನದಿಯೊಂದೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸು

ವಂತೆ ಅಲ್ಲಿನಿರದ ದ್ವಿಜವೃಂದದ ಸಹಸ್ರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಈ ದೇವನ ವಾಕ್ಯ ಒಂದೇ ಉತ್ತರವಾಯಿತು. ಈ ಜಲಜಾಯತಲೋಚನನ ಸ್ಥಿತಾವಲೋಕನವು ಭುವನಾನಂದಕರವಾದುದು. ಈ ಸುಂದರಾವಲೋಕನದಿಂದ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು. ಈ ದೇವನ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ತುಲಸಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಮತ್ತರಗೊಂಡ ಕಮಲವೇ ಮೊದಲಾದ ಪುಷ್ಪಗಳು ನನ್ನೀಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸದಂತೆ ಕರುಣಿಸು ಕರುಣಾಕರ” ಎಂದು ತನ್ನ ಪತಿದೇವನೊಡನೆ ಆ ದೇವಿಯು ಗುಪ್ತಭಾಷಣವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವಳೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆಹಾ! ಈ ಜಗತ್ಪ್ರಭುವಿನ ಭ್ರೂವಿಲಾಸದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಂತಹದು! ವಿರಂಚಿನಾಯುಗರುಡಶೇಷರುದ್ರಇಂದ್ರಮೊದಲಾದನಾಯಕರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಲಯಾದಿಗಳು ಈ ಭ್ರೂವಿಲಾಸಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಡೆಯುವುವು. ಈ ಮೇಘಶ್ಯಾಮನ ವಿಶಾಲಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ತಿಲಕವು ಇಂದ್ರನೀಲಪರ್ವತ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಪದ್ಮರಾಗಮಣಿಗಳ ಪಚ್ಚಯಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಜಟಾಮಂಡಲಶೋಭಿತವಾದ ಈ ಜಗದ್ಗುರುವಿನ ಶರೀರಕಾಂತಿಯು ವಿದ್ಯುದ್ವಲಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನವನೀರದದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು. ಜಗಜ್ಜನನಿಯಾದ ಶ್ರೀದೇವಿಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಈ ದೇವನ ಪದಾಂಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ನಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಅನಂತಾನಂತಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾರಳೆಂದಮೇಲೆ ಉಳಿದವರ ಪಾಡೇನು? ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಈ ದೇವನ ಕೃಪೆಯಿಂದ, ನವಾವರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹದಿನಾಲ್ಕುಲೋಕಗಳನ್ನು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಕೋಣೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳಂತೆ ತಿಳಿಯಲು ನಾನು ಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಹಾಪ್ರಭುವಿನ ಈ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ವಿಸ್ಮಯವಾಯಿತೆಂದರೆ ಅದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ.” ಹೀಗೆಂದು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಆ ಅನಂತನ ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅನಂತಾನಂತಗುಣರೂಪಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸುವಿಶಾಲಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿದರು; ಆ ವೇದವೇದ್ಯನ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಗುರುಭಕ್ತಿಭಾರದಿಂದ ಅವರ ಶರೀರ

ಆನತವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಅಂಜಲಿಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಕ್ಷಣಕಾಲ ಈಷನ್ಮುಕು-
ಲಿತವಾದ ಅವರ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳು ತುಂಬಿದವು. ವಿನಯಾ
ಭರಣದಿಂದ ಶೋಭಿತರಾದ ಆ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮಗುರುದೇವನಿಗೆ
ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮವನ್ನೆಸಗಿದರು. ಆಗ ಆ ಪರಾಶರಾತ್ಮಜನು ತನ್ನ
ಕೋಮಲಕರಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣಬೋಧರನ್ನು ಎತ್ತಿದನು. ಸ್ಥಿತವದನದಲ್ಲಿ
ವಿಕಸಿತನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಆ ವೇದನಾಯಕನು ಅಮಿತಪ್ರಮತಿ
ಗಳನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮಾಮೃತವರ್ಷವನ್ನು ಕರೆದನು.

ಕನಕದ್ಯುತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಆ ಮಧ್ವರ ಭವ್ಯಾಕೃತಿಯ
ಮತ್ತು ನೀರದನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನಾದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ಈ ಸಮಾಗಮವು
ಗಂಗಾನದಿಯು ಯಮುನೆಯೊಡನೆ ಸಂಗಮಿಸಿದಂತಿತ್ತು.

ಹೀಗಿದೆ ಈ ಕವಿಕುಲಗುರುಗಳು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸದೇವನ
ಭವ್ಯಶಬ್ದಚಿತ್ರ.

ಈ ಲೇಖನವು ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಸುಂದರಚಿತ್ರದ ಛಾಯೆಮಾತ್ರ.
ಚಿತ್ರವನ್ನೇ ಕಂಡು ಪುಲಕಿತರಾಗಲು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಿಯೇ ಆ ನಂದಿಸ
ಬೇಕು.

|| ಶ್ರೀಃ ||

“ಭುವನಮೋಹನರೂಪ ನಿರ್ಲೇಪ”

ವಿಜಯಸಾರಥಿಯೆಂದು ಗರುಡ-

ಧ್ವಜನ ಮೂರ್ತಿಯ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ

ಭಜಿಸುತ್ತಿಷ್ಟ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಸರ್ವತ್ರದಲಿ ಒಲಿದು

ವಿಜಯದನು ತಾನಾಗಿ ಸಲಹುವ

ಭುಜಗಭೂಷಣಪೂಜ್ಯಚರಣಾಂ-

ಬುಜವಿಭೂತಿದ ಭುವನಮೋಹನರೂಪ ನಿರ್ಲೇಪ ||

ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು.

೧೫೩. ರಾಗ ಭೈರವಿ ತ್ರಿಪುಟಿತಾಳ

ನೋಡಿದೆ ಗುರುಗಳ ನೋಡಿದೆ || ಪ ||

ನೋಡಿದೆನು ಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರರ

ಮಾಡಿದೆನು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ವಂದನೆ

ಬೇಡಿದೆನು ಕೊಂಡಾಡಿ ವರಗಳ

ಈಡು ಇಲ್ಲದೆ ಕೊಡುವ ಮಹಿಮರ || ಅ. ಪ ||

ಮೊದಲು ಗಾಂಗೆಯಶಯ್ಯಜನು ಈ

ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಯಾಗವ

ಮುದದಿ ರಚಿಸಿ ಪೂರೈಸಿಪೋಗಿರ-

ಲದನೆ ತಮ್ಮೊಳಗರಿತು ತವಕದಿ

ಹೃದಯನಿಮಲರಾಗಿ ರಾಗದಿ

ಬುಧಜನರ ಸಮ್ಮಾಳದಲ್ಲಿ ಸಿರಿ-

ಸದನನಂಘ್ರಿಯ ಕಳೆದು ಕಳೆವರ

ಉದಿತಭಾಸ್ವರನಂತೆ ಇಪ್ಪರ

|| ೧ ||

ಅಲವಬೋಧ ಮಿಕ್ಕಾದ ಮಹಮುನಿ-

ಗಳು ಸಅಂಶರು ಒಂದು ರೂಪದಿ

ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯದಲಿ ಇಪ್ಪರು

ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳತಲಿ ಹರಿಯ ಗುಣಗಳ

ತಿಳಿಸಿ ತಿಳಿವರು ತಮ್ಮ ತಮಗಿಂ-

ದಧಿಕರಂದುಪದೇಶಮಾರ್ಗದಿ

ಕಲಿಯ ಯುಗದೊಳು ಕೇವಲ ಕ-

ತ್ತಲೆಯ ಹರಿಸುವ ಸೊಬಗ ಸಂತತ

|| ೨ ||

ರಾಮನರಹರಿಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣರ

ನೇಮದಿಂದೀಮೂರ್ತಿಗಳ ಪದ-

ತಾಮರಸಭಜನೆಯನು ಮಾಡುವ

ಕೋಮಲಾಂಗರು ಕಠಿಣವಾದಿ-

ಸ್ತೋಮಗಳ ಮಹಮಸ್ತುಕಾದ್ರಿಗೆ
ಭೂಮಿಯೊಳು ಪವಿಯೆನಿಸಿದ ಯ
ಯಾಮಯಾಮಕೆ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಶುಭ-
ಕಾಮಿತಾರ್ಥವ ಕರೆವನಂದವ

|| ೩ ||

ನೂರುಪರ್ವತವರುಷ ಬಿಡದೆಲೆ
ಚಾರುವೃಂದಾವನದಲಿ ವಿ-
ಸ್ತಾರ ಆರಾಧನೆಯು ತೊಲಗದೆ
ವಾರವಾರಕೆ ಆಗುತಿಪ್ಪುದು

ಸಾರೆ ಕಾರಣ್ಯದಲಿ ಲಕುಮಾ-
ನಾರೆಯಣ ತಾ ಚಕ್ರರೂಪದಿ
ಸಾರಿದವರಘ ಕಳೆದು ಇವರಿಗೆ
ಕೀರುತಿಯ ತಂದಿಪ್ಪನನುದಿನ

|| ೪ ||

ಮಿತವು ಎನದಿರಿ ಇಲ್ಲಿ ದಿನದಿನ-
ಕತಿಶಯವೆ ಆಗುವುದು ಭೂಸುರ-
ತತಿಗೆ ಭೋಜನ ಕಥಾಶ್ರವಣ ಭಾ-
ರತಪುರಾಣಗಳಿಂದಲೊಪ್ಪುತ

ಕ್ಷಿತ್ತಿಯೊಳಗೆ ಮಂಚಾಲೆಗ್ರಾಮಕೆ
ಪ್ರತಿಯು ಇಲ್ಲವೆಂದೆನಿಕೊಂಬುದು
ಪತಿತಪಾವನವಿಜಯವಿಲಲನ
ತುತಿಸಿಕೊಳುತಲಿ ಮೆರೆವ ಗುರುಗಳ.

|| ೫ ||

೧೫೩. ರಾಗ ಅರಭಿ ಏಕತಾಳ

ಹೊಂದಿ ಬದುಕಿರೋ ರಾಘ-
ವೇಂದ್ರರಾಯರ
ಕುಂದದೆಮ್ಮನು ಕರುಣದಿಂದ ಪೊರೆವರ

|| ೬ ||

ನಂಬಿ ತುತಿಸುವ ಜನಕದಂಬಕಿಷ್ಟವ
 || ೧ || ತುಂಬಿ ಕೊಡುವನು ಅನ್ಯ ಹಂಬಲೀಯನು
 ಅಲವಬೋಧರ ಸುಮತಜಲಧಿಚಂದಿರ
 || ೨ || ಒಲಿದು ಭಕತರ ಕಾಯ್ವ ಸುಲಭ ಸುಂದರ
 ಗುರುಸುಧೀಂದ್ರರ ವಿಮಲಕರಜರೆನಿಪರ
 || ೩ || ಸ್ಮರಿಸಿ ಸುರುಚಿರವಿಮಲಚರಣಪುಷ್ಕರ
 ಫಾಲಲೋಚನವಿನುತ ಮೂಲರಾಮನ
 || ೪ || ಲೀಲೆಯನುದಿನ ತುತಿಪ ಶೀಲ ಸುದ್ಗುಣ
 ಭೂತಭಾವನಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲನ
 || ೫ || ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನ ನಂಬಿರೀತನನುದಿನ

೧೫೫. ರಾಗ ಧನ್ಯಾಸಿ ಆದಿತಾಳ

ರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿಸಾರ್ವಭೌಮ ದುರಿ-
 ತೌಘದೂರ ತೇ ನಮೋ ನಮೋ
 ಮಾಗಧರಿಪುಮತಸಾಗರಮಾನ ಮ-
 ಹಾಘವಿನಾಶನ ನಮೋ ನಮೋ
 ಶ್ಲಾಘಿತಗುಣಗಣಸೂರಿಪ್ರಸಂಗ ಸ-
 ದಾಗಮಜ್ಞ ತೇ ನಮೋ ನಮೋ
 ಮೇಘಶ್ಯಾಮಲ ರಾಮಾರಾಧಕ-
 ಮೋಘಬೋಧ ತೇ ನಮೋ ನಮೋ || ೧ ||
 ತುಂಗಭದ್ರಸುತರಂಗಿಣೀತೀರಗ
 ಮಂಗಳಚರಿತ ಶುಭಾಂಗ ನಮೋ
 ಇಂಗಿತಜ್ಞ ಕಾಳಿಂಗಮಥನಯದು-
 ಪುಂಗವಹೃದಯಸುಸಂಗ ನಮೋ
 ಸಂಗಿರ ಚಿನ್ನಿ ತಶೃಂಗಾರಾನನ-
 ತಿಂಗಳ ಕರುಣಾಪಾಂಗ ನಮೋ

ಗಾಂಗೆಯಸಮಾಭಾಂಗ ಕುಮತಮಾ-

ತಂಗಸಂಘಶಿತಪಿಂಗ ನಮೋ

|| ೨ ||

ಕೋವಿದಮಸ್ತು ಕಶೋಭಿತಮಣಿಸಂ-

ಭಾವಿತಮಹಿಮ - ಪಾಲಯ ಮಾಂ

ಸೇವಾಪರಸರ್ವಾರ್ಥಪ್ರದ ಬೃಂ-

ದಾವನನುಂದಿರ ಪಾಲಯ ಮಾಂ

ಭಾವಜಮಾರ್ಗಣಭುಜಗವಿನಾಯಕ

ಭಾವಜ್ಞಪ್ರಿಯ ಪಾಲಯ ಮಾಂ

ಕೇವಲನತಜನಪಾವನರೂಪ ಸ-

ದಾ ವಿನೋದಿ ಹೇ ಪಾಲಯ ಮಾಂ

|| ೩ ||

ಶ್ರೀಸುಧೀಂದ್ರಕರಜಾತ ನಮೋ ನಮೋ

ಭೂಸುರವಿನುತವಿಖ್ಯಾತ ನಮೋ

ದೇಶಿಕವರಸಂಸೇವ್ಯನಮೋ ನಮೋ

ದೋಷವಿವರ್ಜಿತಕಾವ್ಯ ನಮೋ

ಕ್ಲೇಶಿತಜನಪರಿಪಾಲ ನಮೋ ನಮೋ

ಭೂಷಿತಕರುಣಾಶೀಲ ನಮೋ

ವ್ಯಾಸರಾಮಪದಭಕ್ತ ನಮೋ ನಮೋ

ಶಾಶ್ವತಧರ್ಮಾಸಕ್ತ ನಮೋ

|| ೪ ||

ಸನ್ನ ತಮಹಿಮಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲ-

ಸನ್ನಿತ ಮಾನಸ ಜಯ ಜಯ ಭೋ

ಚಿನ್ನಿತದಂಡಕಮಂಡಲಪುಂಡ್ರ ಪ್ರ-

ಪನ್ನ ಭಯಾಪಹ ಜಯ ಜಯ ಭೋ

ಮಾನ್ಯಮಹಾತ್ಮ ಪ್ರಸನ್ನ ಪದನ ಕಾ-

ರುಣ್ಯಪಯೋನಿಧಿ ಜಯ ಜಯ ಭೋ

ಧನ್ಯ ಕ್ಷಮಾಸಂಪನ್ನ ಭೂಸುರ ಶ-

ರಣ್ಯ ಸದಾರ್ಜಿತ ಜಯ ಜಯ ಭೋ

|| ೫ ||

೧೫೫. ರಾಗ ಅನಂದಭೈರವಿ ಏಕತಾಳ

ರಾಯ ಬಾರೋ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಬಾರೋ ನಮ್ಮ ಕಾಯಿ ಬಾರೋ
ಮಾಯಿಗಳ ಮರ್ದಿಸಿದ ರಾಘವೇಂದ್ರ-ರಾಯ ಬಾರೋ || ಪ ||

ವಂದಿಪ ಜನರಿಗೆ ಮಂದಾರತರುವಂತೆ
ಕುಂದದಭೀಷ್ಟೆಯ ಸಲಿಸುತಿಪ್ಪ-ರಾಯ ಬಾರೋ
ಕುಂದದಭೀಷ್ಟೆಯ ಸಲಿಸುತಿಪ್ಪ ಸರ್ವಜ್ಞ-
ಮಂದನ್ನ ಮತಿಗೆ ರಾಘವೇಂದ್ರ-ರಾಯ ಬಾರೋ || ೧ ||

ಆರು ಮೂರು ಏಳು ನಾಲ್ಕು ಎಂಟು ಗ್ರಂಥ ಸಾರಾರ್ಥ
ತೋರಿದಿ ಸರ್ವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯದಿಂದ-ರಾಯ ಬಾರೋ
ತೋರಿದಿ ಸರ್ವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ
ಸೂರಿಗಳರಸನೆ ರಾಘವೇಂದ್ರ-ರಾಯ ಬಾರೋ || ೨ ||

ರಾಮಪದಸರಸೀರುಹಭೃಂಗ ಕೃಪಾಪಾಂಗ
ಭ್ರಾಮಕಜನರ ಮತಭಂಗ-ರಾಯ ಬಾರೋ
ಭ್ರಾಮಕಜನರ ಮತಭಂಗ ಮಾಡಿದ
ಧೀಮಂತರೊಡೆಯನೆ ರಾಘವೇಂದ್ರ-ರಾಯ ಬಾರೋ || ೩ ||

ಭಾಸುರಚರಿತನೆ ಭೂಸುರವಂದ್ಯನೆ
ಶ್ರೀಸುಧೀಂದ್ರಾಯರ ವರಪುತ್ರ-ರಾಯ ಬಾರೋ
ಶ್ರೀ ಸುಧೀಂದ್ರಾಯರ ವರಪುತ್ರನೆನಿಸಿದ
ದೇಶಿಕರೊಡೆಯನೆ ರಾಘವೇಂದ್ರ-ರಾಯ ಬಾರೋ || ೪ ||

ಭೂತಳನಾಥನ ಭೀತಿಯ ಬಿಡಿಸಿದಿ
ಪ್ರೇತತ್ವ ಕಳೆದಿ ಮಹಿಷಿಯ-ರಾಯ ಬಾರೋ
ಪ್ರೇತತ್ವ ಕಳೆದಿ ಮಹಿಷಿಯ ಶ್ರೀ ಜಗ-
ನ್ನಾಥವಿಠಲನ ಪ್ರೀತಿಸಾತ್ರ-ರಾಯ ಬಾರೋ || ೫ ||

೧೫೬. ರಾಗ ಬೇಹಾಗ್ ಆದಿತಾಳ

ರೋಗಹರನೆ ಕೃಪಾಸಾಗರ ಶ್ರೀಗುರು-
ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪರಿಪಾಲಿಸೋ || ಪ ||

ಸಂತತ ದುರ್ಮತಧ್ವಾಂತದಿವಾಕರ

ಸಂತವಿನ್ನುತ ಮಾತ ಲಾಲಿಸೋ

|| ೧ ||

ಪಾವನಗಾತ್ರ ದೇವವರನೆ ತವ

ಸೇವಕಜನರೊಳಗಾಡಿಸೋ

|| ೨ ||

ಘನ್ನಮಹಿಮ ಜಗನ್ನಾಥನಿತ್ಯ ಲಪ್ತಿಯ

ನಿನ್ನಾರಾಧನೆ ಮಾಡಿಸೋ

|| ೩ ||

೧೫೭. ಅಸಾವೇರಿ ಝಂಪತಾಳ

ಮಾರಮದಘನ್ನಸಮ್ಮಿರ ಶ್ರೀಮಧ್ವಮತೋ-

ದ್ಧಾರ ಶುಭಗುಣಸಾಗರಾಪಾರಾ

|| ಪ ||

ಧೀರ ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಾರ್ಯ ಗುರುಕರುಣದಲಿ

ವೈರಿವರ್ಗವ ಗೆಲಿದೆ ಧಾರುಣಿಯೊಳು ಮೆರೆದೆ

|| ಅ.ಪ ||

ಮುನಿ ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯನು ತಿಳಿಯದೆಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ

ಮನಸಿಜನು ಬರಲು ಕೇಳೇ | ತಾಳೇ

ಘನಮಹಿಮ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯಗುರುಕರುಣದೃಢಕವಚ-

ವನು ಧರಿಸಿ ಧೀರನಾಗೀ | ಸಾಗೀ

ಮನೋಜಯಾದ್ಯಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಾದಿಸಾಧನದಿ

ಮಣಿಯದೆಲೆ ಮಾರಮಲತೂ | ಕಲೆತೂ

ಪ್ರಣವಾದಿಮಂತ್ರಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳ ಚಮೂ-

ಮಾನೆಮಾಡಿ ಅರಿಪೃತನ ಹಣಿದು ಓಡಿಸಿದೆ

|| ೧ ||

ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರನಂಗನಾಗಲು ಉಡುಸಹಿತ ಹಿಮಗು

ನಿಸಗಿ ನಭಕೈದಿನಿಂದ | ಮಂದ-

ಶ್ವಸನ ಮೆಲ್ಲನೆ ಜರಿಯೆ ವನಕೆ ಪ್ರೋದ ವಸಂತ

ಝುಷವು ಮಕರಿಯದೊಳಡಗೀ | ನಡುಗೀ

ಎಸೆವ ಶುಕಪಿಕಸಮೂಹಗಳಂಜಿ ಬಾಯ್ಬಿಡುತ

ದಶದಶಿಯೊಳಡಗಿಪೋಗೀ | ಕೂಗೀ

ಪೊಸಮಲ್ಲಿಕಾದಿಕುಡ್ಬಲವಂಜಿ ಬಾಯ್ಬಿಡಲು
ಯಶಶರಧಿ ತವ ಕೀರ್ತಿ ಪಸರಿಸಿತು ಲೋಕದಲಿ || ೨ ||

ಮಾರನಪಜಯ ಕಂಡು ಕ್ರೋಧಾಧಿವರ್ಗಗಳು
ದೂರದಲಿ ನಿಂದು ನಮಿಸೀ | ಗಮಿಸೀ
ವೀರಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಮಿರಿ ತ್ಯಾಗವ ಕಂಡು
ಸಾರೆ ರವಿಮಂಡಲವನೂ | ಅವನೂ
ಧೀರ ನಿಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕಂ ಪಣಿಸ ಬಾಗಿ ಶಿರ
ಧಾರುಣಿಯ ಕೆಳಗೆ ನಡೆದಾ | ಬಿಡದಾ-
ಶ್ರೀರಾಮವೇದವ್ಯಾಸ ಗೋಸಾಲವಿಠಲನಂಘ್ರಿ-
ಯಾರಾಧಕರೆ ನಿಮ್ಮ ಚಾರುಚರಣಕೆ ನಮಿಸೆ || ೩ ||

೧೫೮. ರಾಗ ಸಾವೇರಿ ಅಟಿತಾಳ

ದಾಸರಾಯ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯ || ಪ ||
ದಾಸರಾಯ ಪ್ರತಿವಾಸರದಲಿ ಶ್ರೀನಿ-
ವಾಸನ ತೋರೊ ದಯಾಸಾಂದ್ರ ಪುರಂದರ || ಅ.ಪ ||
ವರದನಾಮಕಭೂಮಿಸುರನ ಮಡದಿಯ ಬ-
ಸುರಲಿ ಜನಿಸಿ ಬಂದು ಮೆರೆದೆ ಧರಣಿಯೊಳು || ೧ ||
ಕುಲಿಶಧರಾಹ್ವಯಪೊಳಲೊಳು ಮಡದಿ ಮ-
ಕ್ಕಳಕೂಡೆ ಸುಖದಿ ಕೆಲವುಕಾಲದಲಿದ್ದೋ || ೨ ||
ವ್ಯಾಸರಾಯರಲ್ಲಿ ಭಾಸುರಮಂತ್ರೋಪ-
ದೇಶವ ಕೊಂಡು ರಮೇಶನ ಒಲಿಸಿದ್ದೋ || ೩ ||
ಮನೆಧನಧಾನ್ಯವಾಹನ ವಸ್ತುಗಳನೆಲ್ಲ
ತೃಣಕೆ ಬಗೆದು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆಂದೋ ಬುಧರಿಗೆ || ೪ ||
ಪ್ರಾಕೃತಭಾಷೆಯೋಳ್ ನೀ ಕೃತಿ ನೇಳಿ ಅ-
ಪ್ರಾಕೃತಹರಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತನಾದೆ || ೫ ||

ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೂರ್ತಿಮಹಿಮೆಗಳ

ಕೀರ್ತಿಸಿ ಜಗದಿ ಕೃತಾರ್ಥನೆಂದೆನಿಸಿದ್ದೋ

|| ೬ ||

ಪಾತಕವನನಿಧಿಪೋತನೆನಿಸ ಜಗ-

ನ್ನಾಥವಿಠಲನ ಸಂಪ್ರೀತಿಯಿಂದೊಲಿಸಿದೆ

|| ೭ ||

೧೫೯. ರಾಗ ಭೈರವಿ ಅಟ್ಟತಾಳ

ಅಡಿಗಳಿಗೊಂದಿವೆ ಪುರಂದರಗುರುವೆ || ಪ ||

ಕಡುಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯದ ನಿಧಿಯೇ || ಅ.ಪ ||

ವರಮಧ್ವಮತಕ್ಷೇರಾಂಬುಧಿಗೆ ಚಂದ್ರಮನಾದೆ

ಗುರುವ್ಯಾಸರಾಯರಿಂದುಪದೇಶಗೊಂಡೆ

ಎರಡೆರಡುಲಕ್ಷದಿಪ್ತೈದುಸಾವಿರ

ವರನಾಮಾವಳಿ ಮಾಡಿ ಹರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದೆ

|| ೧ ||

ಗಂಗಾದಿ ಸಕಲತೀರ್ಥಂಗಳ ಚರಿಸಿ ತು-

ರಂಗವದನವೇದವ್ಯಾಸನ

ಹಿಂಗದೆ ಮನದಲಿ ನೆನೆದು ನೆನೆದು ಮರೆವ

ಮಂಗಳ ಮಹಿಮೆಯ ನುತಿಸಿ ನುತಿಸಿ ನಾ

|| ೨ ||

ನಿನ್ನತಿಶಯಗುಣ ವರ್ಣಿಸಲಳವಲ್ಲ

ನಿನ್ನ ಸೇವಕನ ಸೇವಕನೆಂತೆಂದು

ಪನ್ನಗಶಯನ ಮುಕುಂದ ಕರುಣಿ ಪ್ರ-

ಸನ್ನವಿಜಯವಿಠಲನ್ನ ಸಂಪನ್ನ

|| ೩ ||

೧೬೦. ರಾಗ ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ತ್ರಿಪುಟಿತಾಳ

ಗುರುಪುರಂದರದಾಸರೆ ನಿಮ್ಮ ಚರಣ ಸರಸಿಜ ನಂಬಿದೆ

ಗರುವರಹಿತನ ಮಾಡಿ ಎನ್ನನು ಪ್ರೇರೇವ ಭಾರವು ನಿಮ್ಮದೆ || ಪ ||

ಒಂದು ಅರಿಯದ ಮಂದಮತಿ ನಾ-

ನಿಂದು ನಿಮ್ಮನು ವಂದಿಪೆ

ಇಂದಿರೇಶನ ತಂದು ತೋರಿಸಿ ತಂದೆ ಮಾಡೆಲೊ ಸತ್ಯವೆ || ೧ ||

ಮಾರಜನಕನ ಸನ್ನಿ ಧಾನದಿ ಸಾರಗಾಯನ ಮಾಡುವ
ನಾರದರೆ ಈ ರೂಪದಿಂದಲಿ ಚಾರುದರುಶನ ನೀಡಿದಿ || ೨ ||

ಪುರಂದರಾಲಯ ಘಟ್ಟದೊಳಗೆ ನಿರುತ ಧನವನು ಗಳಿಸಿದಿ
ಪರಮಪುರುಷನು ವಿಪ್ರನಂದದಿ ಕರವ ನೀಡಿ ಯಾಚಿಸೆ || ೩ ||

ಪರಮನಿರ್ಘುಣಮನವನರಿತು ಹರಿಯು ಸೂರೆಯಗೊಳಿಸಿದ
ಅರಿತು ಮನದಲಿ ಜರಿದು ಭವಗಳ ತರುಣಿ ಸಹ ಹೊರಹೊರಟನೆ||೪||

ಅಜಭವಾದಿಗಳರಸನಾದ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಧ್ಯಾನಿಸ
ನಿಜ ಸುಜ್ಞಾನವ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಜಿಸೆನೊ ಕೇಳ್ ಗುರುವರ
|| ೫ ||

೧೬೧. ರಾಗ ಪಂತುರಾವಳಿ ಅಟತಾಳ

ಬೇಸರದೆ ಭಜಿಸಿರೊ ಪುರಂದರ ದಾಸರಾಯರ || ಪ ||

ಶ್ರೀಶ ನಿಮ್ಮುದಶೀನ ಮಾಡದೆ ಪೋಷಿಸುವ
ಸಂತೋಷದಿಂದಲಿ || ಅ.ಪ ||

ಪುರಂದರ ಗ-ಡ ದ ಒಳಗೆ

ಹಿರಿಯ ಸಾಹುಕಾರ ನೆನೆಸಿ

ಪರಿಪರಿಯ ಸೌಖ್ಯಗಳ ಸುರಿಸುತ್ತ

ಇರುತಿರಲು ನರಹರಿ

ತ್ವರಿತದಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗುತ್ತ

ಕರುಣದಲಿ ಅವರು-

ಧರಿಸಲೋಸುಗ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತ

ಯಜಮಾನ ಕಂಡು

ಜರಿದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದಿಗೆ ಹಾಕಲು

ಮರುದಿವಸ ಮತ್ತೊಂದಿಗೆ ನಿಂತ || ೧ ||

ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ ಸಾಹುಕಾರನ

ಮೋರೆಹತ್ತಿ ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದೆ

ಆರುತಿಂಗಳು ಬೆನ್ನ ಬೀಳುತ್ತ

ನಾಯಕನು ಈತನ

ಆರು ಬಿಟ್ಟರೆಂದು ಬೈಯುತ್ತ

ಬೇಸತ್ತು ಎರಡು

ಹೇರು ರೊಕ್ಕಾ ಮುಂದೆ ಸುರಿಯುತ್ತ

ಅದರೊಳಗೆ ದುಡ್ಡೊಂ-

ದಾರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೆಂದು ಪೇಳಲು

ನಾರೆಯಣ ಬಿಟ್ಟೋದ ನಗುತ್ತ

|| ೨ ||

ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ

ಮತ್ತೆ ಆತನ ಮಡದಿಯ ಬೆ-

ನ್ನತ್ತಿಬಿದ್ದನು ಎತ್ತ ತಾರೆನುತ ತನ

ಮಗನ ಮುಂಜೈಂ

ದೆತ್ತಿಕರದಿಂ ಬಾಯ ತೆರೆಯುತ್ತ

ಆ ಪ್ರಾಣಿ ನುಡಿದಳು

ಎತ್ತಣ ದ್ರವ್ಯವು ತನಗೆನುತ

ನಿನ್ನ ಮೂಗಿನ

ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿಯ ಕೊಡು ಎನೆ

ಉತ್ತಮಳು ತೆಗೆದಿತ್ತಳಾಕ್ಷಣ

|| ೩ ||

ಜೋಕೆಯಿಂ ಮೂಗುತಿಯನೊಯ್ದು

ಆಕೆ ಗಂಡನ ಕಣ್ಣಿನೆದುರಿಗೆ

ಹಾಕಿದನು ತಾ ಪಾಕಿ ಕೊಡು ಎನುತ

ಅದ ಕಂಡು ಇದು ನ-

ಮ್ಯಾಕಿದೆಂದು ಈತ ನುಡಿಯುತ್ತ

ಅನ್ಯರದು ಇಂಥಾ-

ದ್ಯಾಕೆ ಇರಬಾರದು ಎನ್ನುತ್ತ

ಬೆಲೆ ಹೇಳು ಎನಲು

ನಾಲ್ಕು ನೂರು ಶುಭ್ರಕೊಡು ಎಂ
ದ್ದಾಕಿ ಪೋದನು ತಿರುಗಿ ಬಾರದೆ || ೪ ||

ತಿರುಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾರದಿರಲು
ಕರೆದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ
ಬರಿಯ ನಾಸಿಕವನ್ನೆ ಕಂಡನು
ಮೂಗುತಿಯು ಎಲ್ಲೆನೆ
ಮುರಿದಿಹುದು ಎಂದಾಕೆ ಪೇಳಿದಳು
ಒಳಗೊತ್ತಾಗಿ ತರದಿರೆ
ಅರೆವೆ ನಿನ್ನ ಜೀವವೆಂದನು

ವಿಷಗೊಂಬೆನೆಂದು
ಕರದಿ ಬಟ್ಟಲ ಧರಿಸಲಾಕ್ಷಣ
ತ್ವರಿತದಲಿ ಹರಿ ಅದರೊಳ್ಳಾಕಿದ || ೫ ||

ಹರುಷದಿಂ ಮೂಗುತಿಯನೊಯ್ದು
ಪುರುಷನ ಕೈಯೊಳಗೆ ಇಡಲು

ತರಿಸಿ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ
ಅದು ಕಾಣದಿರಲು

ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡಿ-ದ ಮಡದಿಯ
ನಿಜ ಪೇಳು ಎನಲು

ಅರಸಿ ಪೇಳಳು ಕೊಟ್ಟ ಸುದ್ದಿಯ
ಅಭಿಮಾನಕಂಜಿ

ಅರೆದು ವಿಷವನು ಕುಡಿಯಪೋಗೆ
ಸಿರರಮಣ ತಾ ಕೊಟ್ಟು ಖರೆಯ || ೬ ||

ದೇವದೇವನು ಎನ್ನ ಮನದ
ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿವುದಕೆ ತಾ-

ನೋರ್ವ ವೃದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ
ಪರಿಪಕ್ವ ವೇನಿ-

ನ್ನಾ ವ ಕಾಲಕ್ಯಾಗಬೇಕೆಂದ

|| ೨ ||

ವೈರಾಗ್ಯ ಭಾವದಿ

ಜೀವಿಸಿ-ಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಜೆಂದ

ಹೀಗೆನುತ ಮನೆಧನ

ಕೋವಿದರ ಕರೆದಿತ್ತು ಹರುಷದಿ

ಕಾವನೈಯ್ಯನ ದಾಸನಾದ

|| ೭ ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ

ಲಕ್ಷ್ಮಿವಿಟ್ಟು ವ್ಯಾಸರಾಯರ

ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದಂಕಿತವ ಗೊಳ್ಳುತ್ತ ತಿರಿ-

ಪಾದ ಕೊರತೆ

ಲಕ್ಷ್ಮವೈದು ಪದವ ಪೇಳುತ್ತ

ಪ್ರತಿದಿವಸದಲ್ಲಿ

ಪಕ್ಷಿವಾಹನ ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತ

ಅಪರೋಕ್ಷ ಪುಟ್ಟಲು

ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಾನಕೆ ಕರೆದನೊಯ್ದು ಅ-

ಧೋಕ್ಷಜನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ-ದ

|| ೮ ||

ಘೋರನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾ-

ಪಾರ ಜನರು ಚೀರುತಿರಲು-

ದ್ವಾರಮಾಡಿದ ನಾರದರಿವರು

ಅವತಾರ ಮಾಡಿ

ಧಾರುಣಿಯಲಿ ಮತ್ತೆ ಬಂದರು

ಸರ್ವೋತ್ತಮನು ಹರಿ

ನಾರಿಯ-ಇನೇ ಎಂದು ಸಾರಿದರು

ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿಯಲು

ಮಾರಜನಕವಿಜಯಶ್ಚ ಲ

ಅರಿಗಾದರು ಒಲಿವ ಕಾಣಿರೊ

|| ೯ ||

(ವಾರ್ಧಿಕಷಟ್ಪದಿ)

೧೬೨. ರಾಗ ಅನಂದಭೈರವಿ ರುಂಪಿತಾಳ

ಶರಣು ಶರಣು

|| ಪ ||

ಶರಣು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮುನಿಚರಣಾಬ್ಜಭೃಂಗ ಜಯ

ಶರಣು ಜ್ಞಾನಸುಭಕುತಿ ವೈರಾಗ್ಯಪರನೆ ಜಯ

ಶರಣು ದಾಸೋತ್ತಮರ ಮಣಿಯೆ ನಿಮಗಾರೆಣೆಯೆ

ಗುರುಪುರಂದರದಾಸರೆ || ಅ.ಪ ||

ಪಾಕಶಾಸನಪುರದ ಚಿನಿವಾರ ವರದಪ್ಪ-

ನಾ ಕುಮಾರಕನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಸಂಸಾರದೊಳ-

ನೇಕ ಬಗೆಯಿಂದ ವಿಷಯಾನಂತೆ ಸಂಚರಿಸಿ

ಲೌಕೀಕಮಾರ್ಗ ತೊರೆದು

ಈ ಕಲಿಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ತುಂಗಾತೀರ ಪಂಪ-

ರಾಕಾಬ್ಜನಂತೆ ಪೊಳೆಪೋ ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ನಿ-

ರಾಕರಿಸಿ ದುಸ್ಸಂಗ ಸದ್ವೈಷ್ಣವರಾಗಿ

ಪತಿಕರಿಸಿ ಹರಿಭಕ್ತಿಯ

|| ೧ ||

ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮದ ಮತ್ಸರ ಡಂಭ

ಈ ಮರಿಯಾದೆಗಳ ಮರ್ಮಗಳನೆ ಕಡಿದು ನಿ-

ಷ್ಠಾಮದಲಿ ಸಿರಿರಂಗನಾಮವನೇ ಕೈಕೊಂಡು

ಆ ಮಹಾರಚನೆಯಲ್ಲಿ

ಸೀಮೆಯೊಳು ಪ್ರಾಕೃತದ ಗೀತೆಯಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿ

ತಾಮಸರ ಸದೆಬಡಿದು ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತದೊಳು

ಆ ಮಹಾಬಿರುದತ್ತಿ ಸಾರಿ ಡಂಗುರ ಹೊಯಿಸಿ

ಕಾಮನಯ್ಯನ ಕುಣಿಸಿದ

|| ೨ ||

ಶುದ್ಧಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಿರಿವಿಠಲನ ಸಿರಿಪಾದ-

ಪದ್ಮಗಂಧವ ಮಧುಪನಂದದಲಿ ಸೇವಿಸುತ

ತದ್ಧಿವಿಾಧಿಮಿಕೆಂದು ಕುಣಿಸಿ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತ

ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಚಂದದಿ

ಶುದ್ಧಮಂದರನೆಲ್ಲ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬಿಡದೆ
ಪೊದ್ದಿದ ಪಾಪಗಳ ತಿರುಗಗೊಡಲೆ ಕಾಲಿ-
ಲೊಡ್ಡು ಕಡೆಗೇ ನೂಕಿ ಸುಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದ

ಪದ್ಧತಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಪೇಳಿದ

|| ೩ ||

ವರದಪ್ಪನೇ ಸೋಮ ಗುರುರಾಯ ದಿನಕರನು
ಗುರು ಮಧ್ವಪತಿಯೆ ಭೃಗು ಅಭಿನವನೆ ಜೀವ ಈ
ವರತನಯ ನಾಲ್ವರನು ಪಡೆದು ಉಪದೇಶಿಸಿ

ಪರಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮಾಡಿ

ಶರಧಿತೆರೆಯಂತೆ ಹರಿಗುಣಗಳನು ಪೊಗಳುತ್ತಿಹ
ತರಳರನು ನೋಡಿ ಗುರುವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯರಿಗೆ
ಹಿರಿದಾಗಿ ಮನವುಬಿಟ್ಟ ಎರಗಿದಂತಃಕರಣ

ಚರಿತೆಯಲಿ ನಲಿದಾಡಿದ

|| ೪ ||

ಘೃತದ ಬಿಂದಿಗೆ ತಂದ ತಿಥಿಯ ವಾಗರವುಂಡ
ಸತಿಯಳೆಂದಾನುಡಿಗೆ ಚತುರಭಾಗ್ಯವನಿತ್ತ
ಪಥದಲ್ಲಿ ತಾ ಕಾಯ್ದ ಪಥತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಲಾ-

ಹಿತನಾಗಿ ದೃಢನೋಡಿದ

ಕ್ಷಿತಿಪ ಶೋಧಿಸೆ ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿ ಉಣ್ಣಿಸಿದ
ಯತಿಯ ಪಜ್ಜಗೆ ಭಾಗಿರಥಿನದಿಯ ತರಿಸಿದ
ಸುತನಾಗಿ ನೀರ ನಿಶಿತದಲ್ಲಿ ತಂದ ಅಪ್ರತಿ-

ದೈವತಾಕಿಂಕರ

|| ೫ ||

ದುರ್ಜನರ ಮಸ್ತಕಾದ್ರಿಗೆ ವಜ್ರಪ್ರಹರವಿದು
ಸಜ್ಜನರ ದಿವ್ಯಚರಣಾಬ್ಜಕ್ಕೆ ಭೃಂಗವಿದು
ನಿರ್ಜರರ ಮೆಚ್ಚು ಮೂರ್ಜಗದೊಳಗೆ ಬಲು ಹೆಚ್ಚು

ಲಜ್ಜೆಯನು ತೊರೆದು ನಿತ್ಯ

ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಬಿಡದೆ ದಾಸರ ಕರುಣೆಂಬ
ವಜ್ರಕವಚವ ತೊಟ್ಟು ನುಡಿದವನ ನುಡಿ ಸತ್ಯ
ಅರ್ಜುನಾಗ್ರಜ ಒಲಿದು ಸಾಧಿಸುವ ಕರುಣದಲಿ

ಅಬ್ಜಭವನೊಡನೆ ಗತಿಗೆ

|| ೬ ||

ಎಂತು ವರ್ಣಿಸಲಿ ಎನಗಳವಲ್ಲ ಧರೆಯೊಳಗೆ
ಸಂತತಿ ನೆಲೆಸಿದಂತೆ ಕಾವ್ಯವನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ
ಸಂತಾನದೊಳಗೆ ಗುರುಮಧ್ವಪತಿದಾಸರನು

ಸಂತರಿಸಿ ಧರೆಗೆ ತೋರಿ

ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲಿ ಸಿರಿವಿಠಲನು ಸ್ಮರಿಸುತ ಸು-
ಪಂಥವನು ಹಿಡಿದು ಸದ್ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು
ಸಂತದಾಸರಪ್ರಿಯ ವಿಜಯವಿಠಲನಂಘ್ರಿ

ಚಿಂತೆಯೊಳಗಿಟ್ಟು ಗುರುವೆ

|| ೭ ||

೧೬೩. ರಾಗ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಅಟತಾಳ

ಸ್ಮರಿಸುವೆ ನಾ ನಿಮ್ಮ ಚರಣಕಮಲ ಗುರು ವಿಜಯರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ಶರಣಜನರ ಪ್ರಿಯ ಪರಮಕರುಣನಿಧಿ ವಿಜಯರಾಯಾ || ಪ ||

ಜನ್ಮಾರಭ್ಯದಿ ನಿಮ್ಮ ಗುಣಕರ್ಮಗಳನೆಲ್ಲ ವಿಜಯರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ಇನ್ನು ನಾ ವರ್ಣಿಸಲೆಷ್ಟರವನೊ ಗುರು ವಿಜಯರಾಯಾ || ೧ ||

ದಿವಿಜರಾನೇಶದಿಂದವನೀಯೊಳುದಿಸಿದ್ಯೋ ವಿಜಯರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ದಿವಿಜರಿಂದಲಿ ಪ್ರತಿದಿವಸ ಬಿಡದಲಿದ್ಯೋ ವಿಜಯರಾಯಾ || ೨ ||

ಭಾಗವತಧರ್ಮ ವಹಿಸಿ ತ್ರಿರಾವರ್ತಿ ವಿಜಯರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ಭಾಗೀರಥಿಯ ಚನ್ನಾಗಿ ಸೇವಿಸಿದಯ್ಯಾ ವಿಜಯರಾಯಾ || ೩ ||

ಕಂಚಿಕಾಳ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀರಂಗಸೇತುಯಾತ್ರೇ ವಿಜಯರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ಸಂಚವಾರವು ಸಂಚರಿಸಿ ಸೇವಿಸಿದಯ್ಯಾ ವಿಜಯರಾಯಾ || ೪ ||

ಮರಿಯಾದೆಯಿಲ್ಲ ದೇವರಗಿರಿಯಾತ್ರೆಯು ವಿಜಯರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ಪರಿಪರಿಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ ಪೂಜಿಸಿದಯ್ಯಾ ವಿಜಯರಾಯಾ || ೫ ||

ಮಹಿಯಲ್ಲ ತಿರುಗಿ ಸರ್ವಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೂರ್ತಿಮಹಿಮೆ ತುತಿಸಿದೆಯೋ
ರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ವಹಿಸಿ ದಾಸತ್ವ ವೈಷ್ಣವಸಿದ್ಧಾಂತವನೆಲ್ಲ ಒರೆದೊಯ್ಯೋ ನೀ
ವಿಜಯರಾಯಾ || ೬ ||

ಗುರೂಪದಿಷ್ಟರಾಗ್ವಾಸಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತಿದೊಯ್ಯೋ ವಿಜಯರಾಯಾ
| ಅಯ್ಯ |
ದುರೋನಿ ಬಂದ ವಂಶಸ್ಥನುಧರಿಸಿದೊಯ್ಯೋ ಕರುಣೆ ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯಾ || ೭ ||
ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಗಂಗಾತೀರ ವಾಸವ ಮಾಡಿ ನಿಚ್ಚ ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯಾ
| ಅಯ್ಯ |
ಹೆಚ್ಚಾದ ಪರ್ಮಣಿ ಮತ್ತೊಂದರಿಯ ತೋದೊಯ್ಯೋ ವಿಚಿತ್ರ
ವಿಜಯರಾಯಾ || ೮ ||

ತುಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮೇಲಕೆ ಗಂಗೆ ಉಕ್ಕಿಸಿದೆಯೋ ರಾಯಾ
| ಅಯ್ಯ |
ಅಂಗದ ಮುಸುಕು ತೆಗೆಯಲು ಕ್ಷೇತ್ರದಿ ಪಾಂಡುರಂಗನೋ
ವಿಜಯರಾಯಾ || ೯ ||

ಮಧ್ವಮತಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕವನಬದ್ಧದಿ ವಿಜಯರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ಶಬ್ದಸಂಗತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ತತ್ವದ ಮುದ್ದಿ ಮಾಡಿದಿಯೋ ರಾಯಾ || ೧೦ ||
ತಿದ್ದಿ ತತ್ವಸಾರ ಸುಳಾದಿ ಪದಗಳು ಬುದ್ಧಿಲಿ ವಿಜಯರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ತದ್ಧಿಮಿಧಿಮಿಕೆಂದು ಹೃದ್ಗುಹದಿ ಹರಿಯ ಎದ್ದು ಕುಣಿಸಿದಿ ರಾಯಾ || ೧೧ ||
ಸದಚಾರಸಂಪತ್ತು ಮಧುಕರ ವೃತ್ತಿಯು ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯರಾಯಾ
| ಅಯ್ಯ |

ಕದನ್ನ ಉಂಡರಿಯೆನೋ ಶಿಷ್ಯ ಜನಸಂಘ ಸದಕಾಲ ವಿಜಯರಾಯಾ || ೧೨ ||
ಭಕ್ತರ್ಗೆ ಬಂದಪಮೃತ್ಯು ಹರಿಸಿ ಆಯುವಿತ್ತೆ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯಾ |
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಲ್ಲದೆ ಮನವೆ ಇದಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಅತ್ಯಂತಮಹಿಮೆ ರಾಯಾ || ೧೩ ||

ನಿತ್ಯನ್ನದಾನ ಪುತ್ರೋತ್ಸಹಗಳನಿತ್ತಿ ಸತ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯಾ |
ಹತ್ತೆಂಟು ಮದುವೆ ಮುಂಜಿಗಳ ಮಾಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಭೃತ್ಯರ ಪೊರದೊಡ್ಡ
ರಾಯಾ || ೧೪ ||

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಜನರಿಗೆ ತತ್ಪೋಷದೇಶನಾಡೀ |
ಹೃತ್ಯಮಲದಿ ಹರಿಯ ತುತಿಸಿ ಸದ್ಗತಿಗಭಯವಿತ್ತಿ
ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯಾ || ೧೫ ||

ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಸಿರಿವಲ್ಲಭನಂಶವ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವಿಜಯರಾಯಾ | ಅಯ್ಯ |
ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸೇವೆಗೊಂಬೆ ನಿನ್ನ ಯ ನೆಲೆಯ ಬಲ್ಲವರಾರೊ ರಾಯಾ || ೧೬ ||

ಎನ್ನಿಂದಲೇನೇನು ಆಗೋ ಸಾಧನವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನದೊ ವಿಜಯರಾಯಾ
| ಅಯ್ಯ |
ಎನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಕೆ ನಿನ್ನ ಬಿಡೆವೊ ರಾಯಾ || ೧೭ ||

ಈಗ ಈ ಯುಗದೊಳು ಸಾಧನವೆಂಬುದು ನಾ ಕಾಣೆ ವಿಜಯರಾಯಾ
| ಅಯ್ಯ |
ಯೋಗಿ ನಿನ್ನಯ ಕರುಣವಾದವಗೆಲ್ಲ ಸಾಗಿ ಬರುವದೋ ರಾಯಾ || ೧೮ ||

ಬಲ್ಲಿದ ನೀನೊಂದು ರೂಪವ ಎನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇರಲಾಗಿ |
ಎಲ್ಲ ಜನರು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಸಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ವರವ ಬೇಡೋರೋ || ೧೯ ||

ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದ ಶೇಷವಿನ್ನು ಉಂಟೆವು ನಾವು ಬಣ್ಣಿಸೆ ವಿಜಯರಾಯಾ
| ಅಯ್ಯ |
ಎಮ್ಮ ಪೊಂದಿದವರು ನಿನ್ನ ಪೊಂದಿದವರು ಇನ್ನು ಕೇಳ್ವಿಜಯರಾಯಾ || ೨೦ ||

ಪರಮಪುರುಷ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣಕವಚಸ್ತೋತ್ರ ನಿರತ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಗೆ |
ಸಿರಿಮಹರಾಜಗೋಪಾಲವಿಠಲರೇಯ ಕರೆದು ಕೈ ಪಿಡಿವನಯ್ಯಾ || ೨೧ ||

ಶ್ರೀಭಾಗಣ್ಣದಾಸರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ
ಶ್ರೀವಿಜಯಕರುಣಾಕವಚಸ್ತೋತ್ರಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮ್

|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

೧೬೪. ಗೋಪೀಗೀತೆಯ ಮಟ್ಟು

ಸ್ಮರಿಸಿ ಬದುಕಿರೋ ದಿವ್ಯಚರಣಕೆರಗಿರೋ
ದುರಿತ ತರಿದು ಪೊರೆವ ವಿಜಯಗುರುಗಳೆಂಬರ

|| ಪ ||

ದಾಸರಾಯನಾ ದಯವ ಸೂಸಿ ಪಡೆದನಾ
ದೋಷರಹಿತನಾ ಸಂತೋಷಭರಿತನಾ

|| ೧ ||

ಜ್ಞಾನವಂತನಾ ಬಲು ನಿದಾನಿ ಶಾಂತನಾ
ಮಾನ್ಯವಂತನಾ ಮಹವದಾನ್ಯ ದಾಂತನಾ

|| ೨ ||

ಹರಿಯ ಭಜಿಸುವ ನರಹರಿಯ ಯಜಿಸುವ
ದುರಿತ ತ್ಯಜಿಸುವ ಜನಕೆ ಹರುಷ ಸುರಿಸುವ

|| ೩ ||

ಮೋದಭರಿತನಾ ಪಂಚಭೇದವರಿತನಾ
ಸಾಧುಚರಿತನಾ ಮನವಿಷಾದ ಮರೆತನಾ

|| ೪ ||

ಇವರ ನಂಬಿದಾ ಜನಕೆ ಭವವಿದೆಂಬುದೂ
ಹವಣವಾಗದೋ ನಮ್ಮವರ ಮತವಿದೂ

|| ೫ ||

ಪಾಪಕೋಟಿಯಾ ರಾಶಿ ಲೇಪವಾಗದೋ
ತಾಪ ಕಳೆವನೋ ಬಲು ದಯಾಪಯೋನಿಧೀ

|| ೬ ||

ಕವನರೂಪದಿ ಹರಿಯ ಸ್ತವನ ಮಾಡಿದಾ
ಭುವನ ಬೇಡಿದ ಮಾಧವನ ನೋಡಿದಾ

|| ೭ ||

ರಂಗನೆಂದನಾ ಭವವು ಹಿಂಗಿತೆಂದನಾ
ಮಂಗಳಾಂಗನಾ ಅಂತರಂಗವರಿದನಾ

|| ೮ ||

ಕಾಶಿನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಾಸದೇವನಾ ದಯವ
ಸೂಸಿ ಪಡೆದನಾ ಉಲ್ಲಾಸತನದಲೀ

|| ೯ ||

ಚಿಂತೆ ಬ್ಯಾಡಿರೋ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿರೋ
ಶಾಂತಗುರುಗಳಾ ಪಾದವಾಂತು ನಂಬಿರೋ

|| ೧೦ ||

ಖೇದವಾಗದೋ ನಿಮಗೆ ಮೋದವಾಹುದೋ
ಆದಿದೇವನಾ ಸುಪ್ರಸಾದವಾಹುದೋ

|| ೧೧ ||

- ತಾಪ ತಡೆವನೂ ಬಂದ ಪಾಪ ಕಡಿವನೋ
ಶ್ರೀಪತಿಯ ಪಾದಸಮೀಪವಿಡುವನೋ || ೧೨ ||
- ಗಂಗೆ ಮಿಂದರೇ ಮಲವು ಹಿಂಗಿತ್ತಲ್ಲದೇ
ರಂಗನೊಲಿಯನೋ ಭಕುತಸಂಗ ದೊರೆಯದೇ || ೧೩ ||
- ವೇದವೋದಲೂ ಬರಿದೆ ವಾದಮಾಡಲೂ
ಹಾದಿಯಾಗದೋ ಬುಧರ ಪಾದ ನಂಬದೇ || ೧೪ ||
- ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೇ ದೇಶ ತುಕ್ಕುಬಂದರೂ
ಧುಃಖವಲ್ಲದೇ ಲೇಶ ಭಕುತಿ ದೊರಕದೂ || ೧೫ ||
- ದಾನಮಾಡಲೂ ದಿವ್ಯಗಾನ ಮಾಡಲೂ
ಜ್ಞಾನ ದೊರೆಯದೋ ಇವರಧೀನನಾಗದೇ || ೧೬ ||
- ನಿಷ್ಠೆ ಯಾತಕೇ ಕಂಡ ಕಷ್ಟವ್ಯಾತಕೇ
ದಿಟ್ಟುಗುರುಗಳ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸಿರೋ || ೧೭ ||
- ಪೂಜೆಮಾಡಲೂ ಕಂಡ ಗೋಜುಬೀಳಲೂ
ಬೀಜಮಾತಿನ ಫಲ ಸಹಾಜ ದೊರೆಯದೋ || ೧೮ ||
- ಸುರರು ಎಲ್ಲರೂ ಇವರ ಕರವ ಪಿಡಿವರೂ
ತರಳರಂದದೀ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗುತಿಪ್ಪರೂ || ೧೯ ||
- ಗ್ರಹಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇವರ್ಗೆ ಸಹಯಮಾಡುತ್ತಾ
ಅಹೋರಾತ್ರಿಲೀ ಸುಖದ ನಿವಹ ಕೊಡುವವೋ || ೨೦ ||
- ವ್ಯಾಧಿಬಾರದೋ ದೇಹಬಾಧೆ ತಟ್ಟಿದೋ
ಆದಿದೇವನಾ ಸುಪ್ರಸಾದವಾಹುದೋ || ೨೧ ||
- ಪತಿತಪಾಮರಾ ಮಂದಮತಿಗ ನಾ ಬಲೂ
ತುತಿಸಲಾಪೆನೇ ಇವರ ಅತಿಶಯಂಗಳಾ || ೨೨ ||
- ಕರುಣದಿಂದಲೀ ಎಮ್ಮ ಪೊರೆವನಲ್ಲದೇ
ದುರಿತಕೋಟಿಯಾ ಬ್ಯಾಗ ತರಿವ ದಯದಲೀ || ೨೩ ||

ಮಂದಮತಿಗಳು ಇವರ ಚಂದವರಿಯದೆ
ನಿಂದೆಮಾಡಲೂ ಭವದ ಬಂಧ ತಪ್ಪದೋ || ೨೪ ||

ಇಂದಿರಾಸತಿ ಇವರ ಮುಂದೆ ಕುಣಿವನೋ
ಅಂದ ವಚನವಾ ನಿಜಕೆ ತಂದುಕೊಡುವನೋ || ೨೫ ||

ಉದಯಕಾಲದೀ ಈ ಪದವ ಪರಿಸಲೂ
ಮದಡನಾದರೂ ಜ್ಞಾನ ಉದಯವಾಹುದೋ || ೨೬ ||

ಸಟೆ ಇದಲ್ಲವೋ ವ್ಯಾಸವಿಡಲ ಬಲ್ಲನೋ
ಪರಿಸಬಹುದಿದೂ ಕೇಳಿ ಕುಟಿಲರಹಿತರೂ || ೨೭ ||

|| ಶ್ರೀಶಾರ್ಫಣಮಸ್ತು ||

೧೬೫. ರಾಗ ಆರಭಿ ಅದಿತಾಳ

ವಿಜಯರಾಜ ಗುರುರಾಜಾಧಿರಾಜ ಮಹ-
ರಾಜಶಿರೋರತುನ || ಪ ||

ತ್ಯಜಿಸದೆ ನಿಮ್ಮ ಪದಬುಜವ ಬಿಡೆನೆಂಬೊ
ಸುಜನರ ಪಾಲಿಸಯ್ಯ || ಅ.ಪ ||

ಜ್ಞಾನಭುಕುತಿ ಕೊಡು ಗಾನಶೀಲನ ಮಾಡು
ಹೀನಮನವ ಕೆಡಿಸೋ

ನಾನೆಂಬೊ ಅಹಂಕಾರವನ್ನೆ ತೊಲಗಿಸೋ

ನಿನ್ನ ವರವನೆನಿಸೋ

ಧೇನಿಸುವಂದದಿ ಹರಿಯ ಪದಬುಜವ

ಮಾನಸದಲಿ ಸರ್ವದಾ

ಕಾಣಿಸಿಕೊಡು ನಾನು ಜೀವನು ನಿಜವೆಂಬೊ

ಜ್ಞಾನ ಮನಕೆ ಬರಲಿ || ೧ ||

ಮೌನವಾಗಿರಲಾರು ಹೀನತಿ ನುಡಿಯಲು

ಪ್ರಾಣಪ್ರೇರಕರಿಂದಲಿ

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನಃ’

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತವಾಣಿ, ಮತ್ತು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ

—● ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ●—

ಸಂಪುಟ ೮]

೧೯೫೮ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್

[ಸಂಚಿಕೆ ೧೧]



“ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ | ಸಾಧನಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ”

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 2

ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ : ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

	ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨-೮
ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಂಕರತ್ನ-೧	೨೧೩-೨೨೦
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು	೨೮೯-೨೯೬
—ಶ್ರೀ ಅಡ್ಡೆ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಉಡುಪಿ	

★

ಸಾದರಸ್ವೀಕಾರ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಕಥಾಮೃತ: ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಭೀಮರಾವ್
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಿಠಲ, ಬಿ.ಎ.,ಬಿ.ಎಲ್. 32, ಮಾಡಲ್‌ಹೌಸ್ ಬ್ಲಾಕ್, ಬಸವನ
ಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-4.

ಕ್ರೌನ್ ಅಷ್ಟಪತ್ರದ 188 ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ: ಎರಡು ರೂ.ಗಳು.

ಇದು ಪ್ರಥಮಭಾಗ ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಭಾಗವತದಶಮಸ್ಕಂಧದ
ಕಥಾನುವಾದ.

ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಸ್ಥವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ
ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳೇ ಆಯ್ದುತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ;
ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ತಾವೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ’

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

“ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥”

ಸಂಪುಟ ೮	೧೯೫೮—ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	ಸಂಚಿಕೆ ೧೧
------------	-----------------	--------------

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

*ರಾಗ ಪೂರ್ವಿ ಅದಿತಾಳ

ಗೋಪಾಲ ಗೋಪಾಲ

ಸ್ವರದ್ವೇಣುಕಪೋಲ ಹರಿಹರಿ

|| ಪ ||

ಅಖಿಳಾಗಮನುತ ಅಜಭವಸುರಪಿತ

ಸುಖಮಯರೂಪ ಸುಲಭಸುಪ್ರತಾಪ

|| ೧ ||

ತನುಮನಘನತೆಯು ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಭವ-

ವನಧಿ ದಾಟಿದವರ ಮನೆಯಲಿಡುವುದೆನ್ನ

|| ೨ ||

ಮೂಲೇಶನೆ ನಿನಗಾಲಯವೀತನು

ಪಾಲಿಸು ವೇಣುಗೋಪಾಲವಿತಲ ವಿಭೋ

|| ೩ ||

ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯ ಮೂಲಪ್ರತಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು.

—ಸಂ.

ಸಂಪಾದಕೀಯ

* ಶ್ರೀ ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆ

ಈಗ್ಗೆ ಕೆಲವಾರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಧು ಬಂದ. ಕುಲಗೋತ್ರ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕರು ಆತನನ್ನು ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದರು. ಯಾರೇ ಬರಲಿ “ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳಿರುವುದೇನು?” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಯಾರೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾರದೆ ಎಷ್ಟೋದಿನ ಆ ಸಾಧುವನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬನು “ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವ ನೇದದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ತಾನು ಜ್ಞಾನಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ” ಎಂದು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದನಂತೆ! ಈ ಕಾಗದ ಓದಿಕೊಂಡ ಆ ಸಾಧು ಆಕ್ಷಣದಿಂದ ಮೌನವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದನಂತೆ! (ಕಾಗದದಲ್ಲಿನ ಮಾತಿಗೆ ಏನು ಅರ್ಥವೋ, ಅದು ಗೀತೆಯ ಯಾವ ಶ್ಲೋಕದ ಮಹಾ-ತಾತ್ಪರ್ಯವೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು) ಆತ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದುದಂತೂ ಆ ಸಾಧು ನಿಗೆ ಮೌನಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿತು.

ಬಂದವರಿಗೆ ದರ್ಶನ ಸಹ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಕೊಡಲೊಲ್ಲದ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿ ವಾಸಕ್ಕೆ ರಹಸ್ಯಸ್ಥಳ ಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನಂತೆ. ಮೌನವ್ರತ ತಾಳಿದಮೇಲೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಶಿಷ್ಯರು ಹೆಚ್ಚಿದರು. ಅನೇಕ ಶಿವಭಕ್ತರೂ ಆತನ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಅವರು ಭಾಸ್ಕರಕ್ಷೇತ್ರವೆನಿಸುವ ಆ ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡದಮೇಲಿರುವ ಭಾಸ್ಕರತೀರ್ಥದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ “ರಾಚೋಟಿಯ್ಯ” ಎಂಬಾತನ ಸಮಾಧಿ

* ಈ ಅಪ್ರಾಧಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ನಾಗರಿಕರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಾರ್ತೆಯಿದು. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾಧುಗಳ ಶಿಷ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಲೌಕಿಕವಿರೋಧವಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿಲ್ಲ.

—ಸಂ]

ಸ್ಥಳವಾದರೆ ಏಕಾಂತವಾಸಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋದೀತೆಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆತನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಸಾಧು ನೊದಲೇ ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ಲೋಹದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ದನ್ನು ತನ್ನ ಉಪಾಸನಾಮೂರ್ತಿ ಎಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಮನಸೋತ ಕೆಲಮಂದಿ ವೈಶ್ಯರೂ ಆತನ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ೧೫-೧೬ ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಪಟ್ಟಶಿಷ್ಯ.

ಭಕ್ತರಿಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಡುವುದು ಕೂಡ ಆತನಿಗೆ ಬೇಡವೆನ್ನಿಸಿತೇನೋ ದೊಡ್ಡಪರದೆ ಅಡ್ಡಹಾಕುವ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದ. ಯಾರೇ ಭಕ್ತರು ಬರಲಿ ಪರದೆಯ ಒಳಗಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಾದ ಕಳಿಸೋದು ನಡೆಯಿತು. ಕೆಲವುದಿನ ಹೀಗಾದಮೇಲೆ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಮೂಲಕ ಕೊಡಿಸುವುದು ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯ್ತು. ನಿತ್ಯ ಗುರುಗಳು ಕೊಡುವ ಪಟ್ಟಿಯಂತೆ ಸಾಮಾನುಗಳು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು; ಔಷಧಿಯನ್ನು ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಇದು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಆಪ್ತಶಿಷ್ಯರ ಉದ್ಯೋಗ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ದಂಪತಿಗಳು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗು ತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಹಾಲು ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರೆಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಬಂದಿತೆಂದಮೇಲೆ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಆನಂದವೇ ಆನಂದ. ಫಲವಾಗುವುದೆಂದೇ ಅವರು ತಿಳಿದರು.

ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಆಪ್ತಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಾಸನೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಸ್ವಾಮಿಗಳು.

ಅನೇಕ ದಿನಗಳು ಹೀಗೆ ಉರುಳಿದವು. ಔಷಧಿ ಪಡೆದ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಗುಣವೇನೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ಔಷಧಿಗಳು ಮೈಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆತ. ಸೇವೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿತು.

ಒಮ್ಮೆ, ರಾಚೋಟಯ್ಯನ ಸಮಾಧಿಗೆ ಪೂಜೆಮಾಡಲು ಜನರು (ಲಿಂಗಾ ಯತರು) ಬಂದರೆ, ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದ ಆತ ವ್ರತವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು “ಆ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಚೋಟಯ್ಯ ಇಲ್ಲ. ರಾಚೋಟಯ್ಯನೇ

ನಾನು. ಈ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನೇ ಪೂಜಿಸಿರಿ. ಆ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಡಿ” ಎಂದ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಬೇಸರ ಬಂತು. ಅವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟರು. ಇರಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ; ಹೊರಡಲು ಒತ್ತಾಯ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಆತನ ಭಕ್ತವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಾಂತರ ಕರ್ಮಶಾತ್ ಆ ಊರಿನ ಶ್ಯಾನು ಭೋಗರೊಬ್ಬರು. ಆತ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದಾಯ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರ ಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಇರಲು ಸ್ಥಳ ಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಮೋಹನದಾಸಾರ್ಯರ ವಂಶಜರಾದ, ಶ್ರೀ ದಾಸಾರ್ಯರ ಅರ್ಚಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದಾಸರನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಹಳೆಯ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ್ದ ಅವರು ಆಗಲಾರದೆಂದರು. ಆ ಕರಣಂ (ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು) ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಸ್ಥಳಕೊಡಲೇ ಬೇಕೆಂದರು. ಲೌಕಿಕಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಿ “೧೫ ದಿನ ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಸೇವಾಕ್ಕೆ ದಾಸರ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಅಡಚಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ೧೫ ದಿನ ಗಳಾದಮೇಲೆ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸದ್ಯ : ಸ್ಥಳಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕರತಂದು ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರಕಟ್ಟೆಯ ಹೊರಗಿನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿಳಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೌನವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನೆಯಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು.

ಆ ಸಾಧು ಅಲ್ಲಿರುವಾಗ ಗೋನಗೊಂಡು (ಆದವಾನಿ ತಾಲ್ಲೂಕು) ಕರಣಂ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಾವರೊಡನೆ ಶ್ರೀದಾಸರವರಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚರ್ಮವ್ಯಾಧಿ (Eczema) ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಅವರು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಆ ಸಾಧುವನ್ನು ನೋಡಿ ತಮಗೇನಾದರೂ ಆತನಿಂದ ಉಪಕಾರವಾದೀತೆಂದು ಆತನಲ್ಲಿ ಔಷಧಿ ಕೇಳಿದರು. ಆತ “ನಾನೇ ಇಲ್ಲಿರುವಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅದೆಲ್ಲಿಯದೋ ನಿಮ್ಮ ಆ ದೇವರು. ಅಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಸೇವೆಮಾಡಿದರೇನಾಗುತ್ತೆ. ಅಲ್ಲಿ ದೇವರಿದ್ದರೆ ಎಂದೋ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ವಾಸಿಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾನೆಂದು ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. ಪರಸ್ಪರ. ಅವರೇನುಮಾಡ್ಯಾರು?

ಇಷ್ಟನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ೧೫ ದಿನಗಳಾಗಿಹೋದವು. “ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕು. ೧೫ ದಿನ ವಾಯಿದೆ ಮಾರಿತು” ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದಾಸರಮಗ ಶ್ರೀ ಶೇಷಗಿರಿದಾಸರು ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಹೇಳಿದರು.

ಅಂದೇ ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀವಿಜಯಪ್ರಭುಗಳು ಸಾಧುವಿನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಎತ್ತರದ ಭಾರಿ ಆಳಿನಂತೆ ಹೋಗಿ “ಎನಯ್ಯ, ನಮ್ಮ ಶೇಷಗಿರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನು? ೧೫ ದಿನಗಳಾಗಿಲ್ಲವೇನು? ನಾಳೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕು. ತಿಳಿಯಿತೇ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದರಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಮತ್ತೂ ೧೫ ದಿನಗಳಿದ್ದರು. ನಂತರ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸಾಧು ಮಲಗಿದರೆ ಸರಿ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ “ಹೊರಡು, ಬೇಗ ಹೊರಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯ್ತು; ಅದಕ್ಕೂ ಆತ ಗಮನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಏನಾಯಿತೋ ಏನೋ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ಯಾರೂ ಹೊಸ ಭಕ್ತರಾಗಲಿ ಹಳಬರಾಗಲಿ ಸಾಧುವಿನ ದಿಕ್ಕಿಗೇ ಸುಳಿಯದಾದರು. ರಾತ್ರಿಹಾಕಿದ್ದ ಬೀಗ ತೆಗೆಯಲು ಕೂಡ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಯ್ತು. ರಾತ್ರಿ ಏಕಾಂತವಾಸವನ್ನು ಆಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆತ ಹಗಲೂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವನಾದ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಆತನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಬಂದು ಹತ್ತುನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡಿ, ಹೋಗುತ್ತ ಬೀಗಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಶ್ರೀದಾಸರ ಸೇವಕರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಹಗಲು ೧೨ ಗಂಟೆ ಅಥವಾ ೧ ಗಂಟೆ ಸಮಯ : ಆಜಾನು ಬಾಹು ಮನುಷ್ಯ, ಎತ್ತರವಾಗಿ ದಪ್ಪಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ, ಆಕಾರದಿಂದ ಭಯಂಕರ, ಕಪ್ಪಗಿದ್ದಾನೆ. ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆವ ಒಂದು ಆಯುಧ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ; ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೊಳದಷ್ಟು ಉದ್ದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವನಾಗಿ ಈ ಸಾಧು ಇದ್ದ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ “ಹೊರಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀಯಾ? ಏಳು, ಹೂಂ, ಹೊರಡು” ಎಂದು ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿದಂತಾಯ್ತಂತೆ! ಮಂಚದಿಂದ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದು “ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಎಂದು ಚೀರುತ್ತಾ ಓಡಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಹೋದರೆ ಬಾಗಿಲು ಹೊರಗೆ ಬೀಗಹಾಕಿದೆಯಷ್ಟೇ, ತೆಗೆಯಲು ಬಾರದು. ಒಳಗಿನಿಂದ ಚೀರುವ ಧ್ವನಿ, ಓಡಾಡುವ ಶಬ್ದ, ರೋದನನಾದ,

“ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ, ಚೂರಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಅಯ್ಯೋ” ಎಂದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಯರ (ವಿಜಯ ರಾಯರ) ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾಯರು, ಅವರ ಪತ್ನಿಯವರು ಈ ಭಯಂಕರ ನಾಡ ಕೇಳಿ ಎದೆಯೊಡೆದರು. ಧೈರ್ಯ ತಾಳಿ ಈ ರೂಮಿನ ಹತ್ತಿರ ನೋಡಬಂದರು. ಈ ಚೀರಾಟ ಆ ಸಾಧುವಿನದೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಆ ಶ್ರೀ G. K. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ಆ ಸಾಧುವನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದಲೇ ಕೂಗಿ “ನಮ್ಮ ರಾಯರನ್ನು ನೀನು ದೂರಿದ್ದರ ಫಲವಿದು. ತಪ್ಪಾಯಿತೆನ್ನು. ಮುಡುವು ಕಟ್ಟಿಡುತ್ತೇನೆನ್ನು. ಹೊರಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿದೆ. ಬೀಗದ ಕೈ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ನಾವಿರುತ್ತೇವೆ ಭಯಪಡಬೇಡ” ಎಂದರು. “ಅಯ್ಯೋ ನಾನು ಹೇಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಯಾರೋ ಒಳಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ದೇವರನ್ನು ನಾನು ಬೈದದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಬೀಗ ಮುರಿದು ನನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ” ಎಂದು ಆ ಚೀರಿಡುವುದನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. “ನಮ್ಮ ದೇವರಲ್ಲೇ ಮೊರೆಯಿಡು. ನಾವಿಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಕಾವಲಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ಅಂದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಆತ ಸುಮ್ಮನಾದ. ಒಳಗೇನಾಯ್ತೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು!

ರಾತ್ರಿ ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ಬಂದು ಈ ವಾರ್ತೆ ಕೇಳಿ ಭಯಗ್ರಸ್ತರಾದರು. ಮುಡುವು ಕಟ್ಟಿ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ದೇವರ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಿಡಲು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರಿಗೆ ಆ ಮುಡುಪನ್ನು ದೇವರ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಡಲು ಗಾಬರಿ. ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ದೂರದಿಂದ ಶ್ರೀಮೋಹನದಾಸರ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂತೆ ದೂರದಿಂದ ಎಸೆದರು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಹೊರಗಡೆ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರಲೇ ಕಾವಲಿದ್ದರು. ಆ ದಿನವೇ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ೨ ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದಂತೆ ವಿಚಿತ್ರ ಸದ್ದು ಆಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಬೆಚ್ಚು ಬಿದ್ದರು. ಮತ್ತೇನು ಗತಿಯೆಂದು ಎದೆಯೊಡೆಯಿತು. ಹಾಗೇ ಸಾಧುವಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾ ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದರು. ಬಾಗಿಲು ಬೀಗ ತೆಗೆಯುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಆ ರಾತ್ರಿ ಅವರಾಗಿಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆರುಗಂಟಿಗೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಮುಡುಪಿನ ಗಂಟು ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲ ಹಿಂದೇ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ತಕ್ಷಣ ನುಗ್ಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಜನರಲ್ಲಿ ದಾರಿಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಸಾಧು ಗುಂತಕಲ್ಲು ಕಡೆ ಓಡಿ ಓಡಿ ಕಂಗಾಲಾದನು. ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ನೋಡಿ ಆತನನ್ನು ಪುನಃ ಕರತಂದು ಕೂಡಿಸಿ ರಾತ್ರಿಹಗಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ “ನನಗೆ ಭಯ, ನನಗೆ ಭಯ, ಇಲ್ಲಿಂದ ೧೨ ಮೈಲಿಯೊಳಗಿನೀನಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲಿನ ದೇವರು” ಎಂಬುದೊಂದೇ ಆತನ ಮಂತ್ರಪುರಶ್ಚರಣೆ.

ನಂತರ ಆತನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಬಿಡದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕೆಲ ಮಂದಿಗಳು ಪುನಃ ಭಾಸ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಖೋಲಿ (ರೂಂ) ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ಆ ಸ್ಥಳ ೧೨ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಕಟ್ಟಿಗೆ ೧ ಮೈಲು ಸುಮಾರಿನಲ್ಲೇ ಇದೆ. ೧೨ ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿರದೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಆತ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ದೇಹಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ : ಅಂದರೆ ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆತನ ಸ್ಥಳವೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿರಬೇಕು ಶ್ರೀರಾಯರು.

ಈಗೀಗ ಆತನ ವಿಚಾರ ಕೇಳಿದರೆ, ಆತ ಬಂಗಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದನೆಂತಲೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏಕಾಂತ ವಾಸವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂತಲೂ, ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿ ತೆರೆದನೆಂತಲೂ, ಹಣ ಕೊಡುವ ಜನರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸನ್ಯಾಸಿವೇಷಮಾತ್ರದವನೆಂತಲೂ, ವೈರಾಗ್ಯವಂತನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಗಲು ಊಟ ಉಪಚಾರವಾವುದನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಇದ್ದು ರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಫಿ, ಬೀಡಿ ಭಂಗಿಗಳನ್ನೂ, ಹಾಲು ಮೊದಲಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂತಲೂ ತನ್ನ ಈ ಚರ್ಮ ರಟ್ಟಾಗದಿರಲು ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದನೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತಿದೆ.

ಈತ ಸಾಯುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ “ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ” ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಅಂದನಂತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿರಬೇಕೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡು ಆ ಊರಿನ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ (ಆತನ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯ) ಆತನಿಗೆ ಅಂತ್ಯಕರ್ಮ ಮಾಡಿದರು. ಆ

ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ತಾವೂ ಮೂರೇತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಂದೆ, ತಮ್ಮ ಇವರುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾತ್ಮರುಗಳು ಜಾಗರೂಕರಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನೀತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಪಟಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು ತೋರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪಾದಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ಘೋರ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಉದ್ಧರಿಸಲೋಸುಗ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸದಾ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರಾದ್ದರಿಂದ “ಗಾಳಿ ಬಂದಾಗ ತೂರಿಕೊಳ್ಳಿರೋ” ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯದೆ, ಅವಕಾಶ ವಿದ್ದಾಗ ವಾಯುದೇವರ ದಿವ್ಯ ಅನುಗ್ರಹ ಉಳ್ಳ ಇಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕಲಿಬಾಧೆ ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆ.

ಭಕ್ತರನ್ನು ಬೇಗಬೇಗ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು ಬೇಗ ಉದ್ಧರಿಸಲಿ; ದುರ್ಜನರನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರಮಾಡಲಿ.



ಅನೇನಾಡುವೆನೆಲ್ಲ ಅನೆಯೆನ್ನುವೆನೆಲ್ಲ
ಅನೆ ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲ
ದೀನನಾಗೆರಗಿ ಸಜ್ಜನರ ಪದಾಬ್ಜಕ್ಕೆ
ರೇಣುವಾಗಿ ನಡೆದು
ನೀನೇ ಗತಿಯೆಂದು ನಿನ್ನ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕೆನೋ
ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳಗೆ ಬಳಲಿ

|| ೨ ||

ನಿಮ್ಮ ಕೊಂಡಾಡುವ ಬುಧರು ಕಾಣಲು ಅವ-
ರೆಮ್ಮಾಪ್ತನೆಂದನಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದ ಪುತ್ರ ಗೋಪಾಲದಾಸರು
ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಕರಾಗಲಿ
ಇಮ್ಮಹಿಯೊಳಗೇಸು ಕಾಲವಾದರು ಪುಣ್ಯ-
ಸಂಮ್ಮಂಥ ಕೆಡದಿರಲಿ
ಸುಮ್ಮನಸರೀಶ ರಘುಪತಿವಿಠಲ
ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಲಿ

|| ೩ ||

೧೬೬. ರಾಗ ಅರಭಿ ಅದಿತಾಳ

ದಾಸರಾಯ ಎನ್ನ ಸಲಹೊ ವಿಜಯಗುರುದಾಸರಾಯ ಘೆನ್ನ || ಪ ||
ವಾಸುದೇವನ ನಿಜದಾಸರ ದಾಸರ ದಾಸ್ಯವನಿತ್ತಿನ್ನ ಪೋಷಿಸೊ ಅನುದಿನ || ಅ.ಪ ||

ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳರಿಯೇ ಗ್ರಂಥಗಳನು

ಓದಿ ಬರಿಯಲರಿಯೇ

ಮೋದತೀರ್ಥರ ಮತ ಬೋಧಿಸ ಸುಜನರ

ಪಾದದಿ ಭಕುತಿಯ ನೀ ದಯಪಾಲಿಸೋ || ೧ ||

ಜಪತಪಗಳನರಿಯೆ ಸುಜನರ ಸ-

ತ್ಯವೆಯ ಪಡೆಯಲರಿಯೆ

ಕಪಟರಹಿತರಾಗಿ ತಪಮಾಳ್ವದಾಸರ

ಕೃಪೆಯಿಂದಲೆನಗೆ ಸುಪಥವ ತೋರಿಸೋ || ೨ ||

|| ೨ ||

ಯತಿಪ್ರಾಸಗಳರಿಯೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ

ತುತಿಸಿ ಪೊಗಳಲರಿಯೆ

ಪ್ರತಿದಿನ ಶ್ರೀಶಗೋಪಾಲವಿಠಲನ ಸ-

ದ್ರತಿಯನೆ ಕರುಣಿಸೊ ಸ್ಥಿತಿಸುರವಂದ್ಯನೆ

|| ೩ ||

೧೬೭. ರಾಗ ಮೋಹನ ಅಟತಾಳ

ಗೋಪಾಲದಾಸರಾಯ ನಿನ್ನಯ ಪಾದ

ನಾ ಪೊಂದಿದೆನೊ ನಿಶ್ಚಯ

|| ಪ ||

ಈ ಪೀಡಿಸುವ ತ್ರಯತಾಪಗಳೋಡಿಸಿ

ಕೈ ಪಿಡಿದೆನ್ನನು ನೀ ಪಾಲಿಪುದೋ ಜೀಯ

|| ಅ ||

ಘೋರವ್ಯಾಧಿಗಳ ನೋಡಿ ವಿಜಯರಾಯ

ಭೂರಿಕರುಣನ ಮಾಡಿ

ತೋರಿದರಿವರೇ ಉದ್ಧಾರಕರೆಂದದಿ-

ನಾರಭ್ಯ ತವ ಪಾದ ಸಾರಿದೆ ಸಲಹೆಂದು

ಸೂರಿಜನಸಂಪ್ರೀಯ ಸುಗುಣೋ-

ದಾರ ದುರಳನ ದೋಷನಿಚಯವ

ದೂರ ಗೈಸು ದಯಾಂಬುನಿಧಿ ನಿ-

ವಾರಿಸದೆ ಕರಪಿಡಿದು ಬೇಗನೆ

|| ೧ ||

ಅಪಮೃತ್ಯುವನು ತರಿದಿ ಎನ್ನೊಳಗಿದ್ದ

ಅಪರಾಧಗಳ ಮರೆದಿ

ಚಪಲಚಿತ್ತನಿಗೊಲಿದ್ದಿಪುಲಮತಿಯನಿತ್ತು

ನಿಪುಣನೆಂದೆನಿಸಿದಿ ತಪಸಿಗಳಿಂದಲಿ

ಕೃಪಣವತ್ಸಲ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಗೆ

ಉಪಮೆಗಾಣೆನೊ ಸಂತತವು ಕಾ-

ಶ್ಯಪಿಯೊಳಗೆ ಬುಧರಿಂದ ಜಗದಾ-

ಧಿಪನ ಕಿಂಕರನೆನಿಸೆ ಮರೆದೆ

|| ೨ ||

ಎನ್ನ ಪಾಲಿಸಿದಂದದಿ ಸಕಲ ಪ್ರ-
ಪನ್ನರ ಸಲಹೊ ಮೋದಿ
ಅನ್ಯರಿಗೀಪರಿ ಬಿನ್ನಪ ಗೈಯೆ ಜ-
ಗನ್ನಾಥವಿಠಲನ್ನ ಸಂನ್ನತಿಸುವ ಧೀರ

ನಿನ್ನ ನಂಬಿದ ಜನರಿಗೀಪರಿ
ಬನ್ನವೇ ಭಕ್ತಾನುಕಂಪಿ ಶ-
ರಣ್ಯ ಬಂದೊದಗೀಸಮಯದಿ ಅ-
ಹರ್ನಿಶಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವೆ ನಿನ್ನನು

೧೬೮. ರಾಗ ಪೂರ್ವಿ ಆದಿತಾಳ

ಪಾಹಿ ಪಾಹಿ ಪಾಹಿ ಗುರುಮೋಹನರಾಯ || ಪ ||

ಪಾಹಿ ಪಾಹಿ ಗುರುಮೋಹನಸಿಂಧುರ
ಶ್ರೀಹರಿಪಾದಪಂಕೇರುಹಮಧುಪ || ಅ.ಪ ||

ನವವಿಧಭಕ್ತುತೆಂಬೊ ಸರಪಳಿಗಳೊಳು
ನವನವ ರೂಪದಿ ನಲಿವ ಸುಧೀರ || ೧ ||

ಪದುಮನಾಭನ ಧ್ಯಾನದ ಮದವೇರಿ
ಪದೋಪದಿಗೆ ಹರಿಪದಾವಗಾಹಿ || ೨ ||

ವಿಜಯದಾಸರ ಸದರಜವ ಧರಿಸಿ ನೀ-
ರಜಪ್ರಾಣೇಶವಿಠ್ಠಲನಿರಿಸಿದಿ || ೩ ||

೧೬೯. ರಾಗ ಸಾವೇರಿ ಆದಿತಾಳ

ತಿಳಿಯನು ಎಂದೆಂದಿಗನ್ಯ ರಂಗ-
ವಲಿದ ದಾಸರು ಜಗನ್ನಾನ್ಯ || ಪ ||

ಅಲವಮಹಾತ್ಮರೆಂಬ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿ-
ಗಳ ನಿತ್ಯ ಕೇಳು ನರ ಧನ್ಯ || ಅ.ಪ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಜ ಸಲ್ವಾದನೇವೆ
ಎರಡನೆ ಜನ್ಮ ಶಲ್ಯನಾದ
ಗುರುವಾದಿರಾಜರ್ನರ್ಚಿಸಿದ ಪುರಂ-
ದರದಾಸರಾಯರಲ್ಲದಿಸಿದ

|| ೧ ||

ಐಯ್ದನೆ ರೂಪವಿದೀಗಂತೆ ಮುಂದೆ
ಬಹವೇಳು ಜನುಮಗಳಂತೆ
ಮೋದಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೇನೋ ಅಂತೆ ಎಂಬ
ವಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಂತಿಗಂತೆ

|| ೨ ||

ದಾಸಕೂಟಸ್ಥರಿಗೀಮಾತು ಕೆಲವು
ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಾಯ್ತು
ಈ ಸುಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೆಲ್ಲಾಯ್ತು ಶ್ರೀಪ್ರಾ-
ಣೇಶವಿಠಲನಲ್ಲಿಹನಾತು

|| ೩ ||

೧೨೦. ರಾಗ ಯಮುನಾಕಲ್ಯಾಣಿ ಭಾಪುತಾಳ

ಕಾವುದೆಮ್ಮನು ಜಗವ ಕಾವ ಕರುಣೆಯೇ

|| ಪ ||

ಈವುದೆಮಗೆ ಸಕಲ ಸುಖವ ದೇವ ಲಕುಮಿನಾರಾಯಣ

|| ಅ.ಪ ||

ಕಮಲಕರ್ಣಿಕೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಮಲವಿಹಂಗವತಿಯ ಶಿರದಿ

ಕಮಲಭವನು ಬಿಡದೆ ಪೂಜಿಸ ಅಮರಕುಲಲಲಾಮ ವಿಭೋ

|| ೧ ||

ಮಧ್ಯಮುನಿಯ ಕರಗಳೆಂಬೊ ಪದುಮದಿಂದ ಪೂಜಿತಚರಣ

ಗೆಡ್ಡು ಕುಜನತತಿಯ ಸುಜನರುದ್ಧರಿಸುವ ಸುಗುಣನಿಧೇ

|| ೨ ||

ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಪದುಮ ಅಂಕಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತಕರ

ಪಂಕಜಾಕ್ಷಪಯೋಧಿಶಯನ ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಹಯವದನ

|| ೩ ||

೧೨೧. ರಾಗ ಸಾರಾಸ್ವತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ಸತ್ಯಂ ಜಗತಿದು

|| ಪ ||

ಸತ್ಯಂ ಜಗತಿದು ಪಂಚಭೇದವು, ನಿತ್ಯ ಶ್ರೀಗೋವಿಂದನ-

ಕೃತ್ಯ ತಿಳಿದು ತಾರತಮ್ಯದಿ ಕೃಷ್ಣನಧಿಕೆಂದು ಸಾರಿರೈ. || ಅ.ಪ ||

ಜೀವ ಈಶಗೆ ಭೇದ ಸರ್ವತ್ರ,

ಜೀವ ಜೀವಕೆ ಭೇದವು,

ಜೀವ ಜಡಕೆ, ಜಡಜಡಕೆ ಭೇದ,

ಜೀವ ಜಡ ಪರಮಾತ್ಮಗೆ

|| ೧ ||

*ಮಾನುಷೋತ್ತಮರಧಿಕ ಸ್ಥಿತಿಪರು

ಮನುಜದೇವಗಂಧರ್ವರು

ಜ್ಞಾನಿಸಿತ್ತಾಜಾನ¹ ಕರ್ಮಜ

ದಾನವಾರಿತತ್ವೇಶರು

|| ೨ ||

ಗಣಪ ಮಿತ್ರನು ಸಪ್ತಋಷಿಗಳು

ವಹ್ನಿ ನಾರದ ವರುಣನು

ಇನಜಗೆ ಸಮ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರು

ಮನುಸುತೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರವಹನು

|| ೩ ||

ದಕ್ಷಸಮ ಅನಿರುದ್ಧ ಶಚಿ ಗುರು ರತಿ ಸ್ವಯಂಭವರಾವರು

ಪ್ರಾಣಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಕಾಮನು ಕಿಂಚಿದಧಿಕನು ಇಂದ್ರನು

|| ೪ ||

ದೇವ ಇಂದ್ರಗೆ ಅಧಿಕ ಮಹರುದ್ರದೇವ ಸಮಶೇಷ ಗರುಡರು

ಕೇವಲ ರುದ್ರ ಶೇಷ ಗರುಡಗೆ ದೇವಿ ಹೆಚ್ಚು ಸರಸ್ವತಿ

|| ೫ ||

ವಾಯುವಿಗೆ ಸಮರಿಲ್ಲ ಜಗದೊಳು ವಾಯುದೇವರೆ ಬ್ರಹ್ಮರು

ವಾಯು ಬ್ರಹ್ಮಗೆ, ಕೋಟಿ ಗುಣದಿಂದ ಅಧಿಕಶಕ್ತಳು ಶ್ರೀರಮಾ || ೬ ||

ಅನಂತಗುಣಗಳಿಂದಧಿಕ ಲಕುಮಿಗೆ ಆದಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನು

ಘನರು ಸಮರೂ ಇಲ್ಲ ಜಗದೊಳು ಹನುಮಹೃತ್ಪದ್ಮ ವಾಸಿಗೆ || ೭ ||

* 1. ಕಕ್ಷ್ಯಾತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲು ತೊಡಗಿದ ಶ್ರೀಪುರಂದರ ದಾಸಾರ್ಯರು ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಆರೋಹಣಕ್ರಮದಿಂದ (ಎಂದರೆ ೩೦ನೆಯ ಕಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ) ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ನುಡಿಯಿಂದ ತಾರತಮ್ಯವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತ ಈ ೨ನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಜಾನಜದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಂತರ ಕರ್ಮಜದೇವತೆಗಳ

ಕಕ್ಷೈ ಹೇಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಧ್ಯೆ ಇರಬೇಕಾದ ೨೬ ನೆಯ ಕಕ್ಷಾಭಿಮಾನಿಪುಷ್ಕರ, ೨೫ ನೆಯ ಶನೈಶ್ವರ, ಧರಾದೇವೀ ೨೪ ನಾಮಾತ್ಮಿಕಾ ಉಷಾ, ಯಶೋದಾದೇವೀ, ದೇವಕೀದೇವೀ, ೨೩ ಬುಧ (ಜಲಾಭಿಮಾನಿ) ೨೨ ಮಂತ್ರಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಯಾದ ಸ್ವಾಹಾದೇವೀ ೨೧ ಅನಾಖ್ಯಾತದೇವತೆಗಳು ೨೦ ಭಾಗೀರಥೀ ಸಂಜ್ಞಾ ರೋಹಿಣೀದೇವಿಯರು ಇಷ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ೧೯ ನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ಮಜದೇವತೆಗಳ ಕಕ್ಷಾವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದು ನುಡಿ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ೪ ನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರದೇವ ಅಂದರೆ ೮ ನೆಯ ಕಕ್ಷೈ ಪೂರ್ತಿ ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರದೇವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವರಾದ ೭ ಸೌಪರ್ಣೀ, ವಾರುಣೀ, ಸಾರ್ವತೀದೇವಿಯರನ್ನೂ ೬ ಜಾಂಬವತೀ, ಕಾಳಿಂದೀ, ನೀಲಾ, ಭದ್ರಾ, ಮಿತ್ರವಿಂದಾದೇವಿಯವರನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದು ನುಡಿ. ಹೀಗೆ ೨ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರ ಈ ಪದದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಾದ ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಹುಡುಕಿ ಯಾರಾದರೂ ಕಳಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಚಿರಮಣಿಗಳಾಗಿರುತ್ತೇವೆ.

ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಅನೇಕರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದರೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಮುಚ್ಚಿಮುಚ್ಚಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ-ಇಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈಗ ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಹೇಳತೀರದಷ್ಟು ಶ್ರಮವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಪಾಠಭೇದಗಳು, ಅಂಕಿತಭೇದಗಳು ಎದ್ದೆದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಮಾಡುವುದೇನು? ಇನ್ನಾದರೂ ಪೂರ್ವದ ವಹಿಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡುವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ. ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ತರುವ ಸುಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಭಾರತೀದೇವಿಯರು ಕರುಣಿಸಲೆಂದು ಆ ಮಹಾಮಹಿಮಳನ್ನೇ ನಾವು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಈ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯ ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟದ ೪ ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಪದವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ಒಮ್ಮೆ ಆ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

—ಸಂಪಾದಕ

೧೭೨. ರಾಗ ಭೈರವಿ ಅಟಿತಾಳ

ಜಯ ಮಂಗಳಂ ನಿತ್ಯ ಶುಭಮಂಗಳಂ

|| ಪ ||

ಮಂಗಳಂ ಹತ್ತು ಅವತಾರದ ದೇವಗೆ

ಮಂಗಳಂ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿನ ಒಡೆಯಗೆ

ಮಂಗಳಂ ಹತ್ತು ಆವರಣದಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತನಿಗೆ

ಮಂಗಳಂ ಹತ್ತಿರದಲಿಪ್ಪ ಹರಿಗೆ

|| ಅ.ಪ ||

ನೋಡುವಗೆ ಗಿರಿಯ ಕೆಳಗಾಡುವಗೆ ಭೂಮಿಯನು

ತೋಡುವಗೆ ಮಹಭಯನ ಮಾಡುವವಗೆ

ಬೇಡುವಗೆ ವೈರಿಗಳ ಕಾಡುವಗೆ ಅನ್ಯತಾನ್ನ

ನೀಡುವಗೆ ಗೋಪಿಯರ ಕೂಡುವವಗೆ

|| ೧ ||

ಬೆಳೆವವಗೆ ಖಡ್ಗವನು ತೊಳೆವವಗೆ ಜಲದೊಳಗೆ

ಮೊಳೆವವಗೆ ಪಾತಾಳಕಿಳಿಯುವವಗೆ

ಮುಳುಗುವಗೆ ನಖವನ್ನು ತೊಳೆವವಗೆ ಕ್ಷಿತಿಪನ್ನು

ತುಳಿವವಗೆ ಕ್ಷತ್ರಕುಲವಳೆಯುವವಗೆ

|| ೨ ||

ಚರಿಸುವಗೆ ಪರ್ವತವ ಧರಿಸುವಗೆ ವ್ರತವ ಅಪ-

ಹರಿಸುವಗೆ ತುರಗವನು ಹಾರಿಸುವಗೆ

ಅರಸುವಗೆ ಸುರರನುದ್ಧರಿಸುವಗೆ ಧರೆಯ ಪತಿ-

ಕರಿಸುವಗೆ ದಯದೃಷ್ಟಿ ಸುರಿಸುವವಗೆ

|| ೩ ||

ಪಡೆದ ವರಮಾತೆಯನು ಕಡಿದವಗೆ ಕೋದಂಡ

ಪಿಡಿದವಗೆ ರಥವನ್ನು ಹೂಡಿದವಗೆ

ಬಿಡುವವಗೆ ಕಲಿತಾಪ ಸುಡುವವಗೆ ಪದರಹಿತ-

ನಡೆವವಗೆ ಅನ್ಯತವನು ಕೊಡುವವನಿಗೆ

|| ೪ ||

ತಾಹನಿಗೆ ಕಂಬದಿಂ ಬಾಹನಿಗೆ ಉರ್ಧ್ವಗ-

ನಾಹನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ದ್ರೋಹಿಯಹಗೆ

ಹೋಹನಿಗೆ ಎರಡರಲಿ ಮೋಹನಿಗೆ ಸಜ್ಜನರ

ಸ್ನೇಹನಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಜಯವಿಠಲನಿಗೆ

|| ೫ ||

ಇಂದಿನ ದಿನ ಶುಭದಿನ
 ಇಂದಿನ ವಾರ ಶುಭವಾರ
 ಇಂದಿನ ಯೋಗ ಶುಭಯೋಗ
 ಇಂದಿನ ಕರಣ ಶುಭಕರಣ
 ಇಂದು ಪುರಂದರವಿಠಲರಾರ್ಯ
 ಪಾಡಿದ ದಿನವೇ ಶುಭದಿನವು.

ಕಾಯೇನ ವಾಚಾ ಮನಸೇಂದ್ರಿಯೈರ್ವಾ
 ಬುದ್ಧ್ಯಾತ್ಮನಾ ವಾಽನುಸೃತಸ್ವಭಾವಂ
 ಕರೋಮಿ ಯದ್ಯತ್ಸಕಲಂ ಪರಸ್ಮೈ
 ನಾರಾಯಣಾಯೇತಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ||

ಅಸ್ಮದ್ಗುರ್ವಂತರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಜಯದಾಸರಾಯಾಂತರ್ಯಾಮಿ
 ಶ್ರೀಮದ್ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಹರಿಃ ಪ್ರೀಣಾತು ||

|| ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ ||

ಮುದ್ರಾಧಾರಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇತರ ವಾದಿಗಳು ನಮ್ಮ ತತ್ವವನ್ನು ಕೆಡಿಸದಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ದುರ್ವಾದಿಗಳ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ನಾನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ತಂದಿರುವ, ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹರಿಸನ್ನಿಧಾನವುಳ್ಳ, ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯಪೂಜೆಯಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹರಿಸನ್ನಿಧಾನವಿಶೇಷವುಳ್ಳ ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಇಂದಿನದಿನ ನಿಮಗೆ ಕೊಡುವೆನು. ನೀವು ತಂತ್ರಸಾರೋಕ್ತವಿಧಿಯಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಆ ದೇವರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ತೀರ್ಥಾದಿಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯವರೂ ಕೂಡ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಬರತಕ್ಕದ್ದು”, ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಕರಾರ್ಚಿತವಾದ ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನು ಅಂಜಲಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಶ್ರೀಕರನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಮುದ್ರಾಧಾರಣಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಚಕ್ರಶಂಖಗಳನ್ನು ತ್ತು ಆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ ವಿರಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹಸಾತ್ರರಾದ ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಆನಂದಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಾಕ್ಷರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಭವಂದಿಸಿದರು.¹

¹ ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ಮನೆಗೆ ಕಾವು ಮಠನೆಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮರದ ಹಿಡಿಯುಳ್ಳ ಮುದ್ರಾಧಾರಣಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಚಕ್ರಶಂಖಗಳು ಆ ಮನೆತನದವರಿಂದ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಕಾವುಮಠದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ವಿಜಯಸ್ತಂಭವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿರುವರು. ಅದು ಇದುವರೆಗೂ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಅದ ವಾದವನ್ನು, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಗೆದ್ದುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಪ್ರದೇಶವು ಮಧ್ಯಕೇರಳವು. ಆ ದೇಶವು ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ವಾಸಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳವೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿರುವರೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾದ ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತಾರ್ಯರು ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ದುರ್ವಾದಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಹರಿಯಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರದರ್ಶನವಾಗುವ ಮೊದಲು ಅದ್ವೈತಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಚತುರರಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ-ಮಾಯಾವಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವವರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಾದರೂ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಮಾಯಾವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರರಕ್ಷಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೂ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದಮೇಲೆ ಅದ್ವೈತವನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ದ್ವೈತಮತಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದರು. ಆಗ ಬೇಸರಗೊಂಡ ಮಾಯಾವಾದಿಗಳು ಸೇರಿ ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಮಾರಣರೂಪವಾದ ಕೃತ್ಯೆಯಿಂದ (ಮಾಟದಿಂದ) ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾಟದೇವತೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆ ದೇವತೆಯು ಹೊರಟು ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ದೇವತೆಯು ಅವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆಕಾಶದವರೆಗೆ ಬೆಳೆದ ದೇಹದ ಆ ಮಾಟದೇವತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿದರು. ಆಗ ಭಯಂಕರವಾದ ಶಬ್ದವಾಗಲು ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹೆದರಿ ಓಡಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು

ಆದರೆ ಕಲಿಕಾಲಬಲದಿಂದ ಈಗ ಆ ಮನೆತನದ ಪೆಜತಾಯಕುಲದವರು (ಲಿಕುಚಕುಲದವರು) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡತಕ್ಕವರಾದರೂ ಕೆಲವು ಕೇರಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧರಾಗಿರುವರು. ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ದೇವರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದರೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದೇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಆಚಾರ್ಯಕರಾರ್ಚಿತನಿಗ್ರಹವನ್ನಿಟ್ಟು ಪಂಚಾಮೃತ ಮೊದಲಾದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ಫಲಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ.

ಬಹಳ ಹೆದರಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹರೂಪವು ಕಂಗೊಳಿಸಲು ಕೂಡಲೇ ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಸ್ತೋತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಮಾಟದೇವತೆಯು ಸುಟ್ಟುಹೋಯಿತು. ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಆಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಬಂದ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾದರು.^೨

ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೀಠಸ್ಥಾಪನೆ

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರೊಮ್ಮೆ ಸಹ್ಯಪರ್ವತದ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಾದ ನೃಸಿಂಹತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆದಿತ್ಯ ಅಂಬಿಕಾ ವಿಷ್ಣು ಗಣನಾಥ ಮಹೇಶ್ವರರೆಂಬ ಪಂಚಾಯತನ ಪೂಜಾಪರವಾಗಿ ಭಾಟ್ಟುಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೀಣರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಬಂದು ತನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಇಲ್ಲಿಯ ನೃಸಿಂಹತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ವಾದಮಾಡಲೆಣಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ತಾನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋತರೆ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿದೇಶ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದೂ, ಹರಿಸಂಕಲ್ಪಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಣತೊಟ್ಟರು.

^೨ ವಿಶ್ವಪತಿ ಟೀಕಾದಲ್ಲಿ ಈ ನೃಸಿಂಹಸ್ತುತಿಯನ್ನು ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಅನಂತಶಯನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಆಭಿಚಾರಿಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವಾಗ ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ಈ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೂ, ಶಂಕರಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೂ, ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೂ ತಮ್ಮ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿರುವರೆಂಬ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅವರ ಸ್ಥಳವಾದ ಕಾವುಮಠದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಗಲ್ಲಿನ ಮೂರು ವೃಂದಾವನಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಈ ವೃಂದಾವನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವರು.

ವಾದವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸರ್ವಜ್ಞರ ಮುಂದೆ ಆ ನೃಸಿಂಹತೀರ್ಥರು ವಾದಿಸುವಾಗ ಸೂರ್ಯನ ಮುಂದಿರುವ ಮಿಣುಕು ಹುಳದಂತೆ ಸೋತು ನಿಶ್ವೇಜರಾದರು. ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಪರದೇಶಸಂಚಾರಿಗಳಾದರು. ಅವರ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮ ಕರಾರ್ಚಿತವಾದ ಶ್ರೀ ನೃಸಿಂಹದೇವರ ವಿಗ್ರಹವು ಜಾಗ್ರತವಾದುದು ಇತ್ತು. ಆಗ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನದೊಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿ ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾಟ್ಟಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪಂಚಾಯತನವನ್ನು ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ನೃಸಿಂಹ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ತಂದಿರುವ ವ್ಯಾಸ ಮುಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಸಾಲಗ್ರಾಮಗಳುಳ್ಳ ಅಭೇದ್ಯಸಂಪುಟವನ್ನು, ಬೇರೆಯಾದ ವ್ಯಾಸಸಾಲಗ್ರಾಮವೊಂದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೆಲವು ದಿನ ಅರ್ಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಸಹೋದರರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರಿಗೆ ಆ ಮಠವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ಹಿಡಿಯುಳ್ಳ ಮುದ್ರಾಧಾರಣಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಎರಡು ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಇತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸನೃಸಿಂಹ ಸಂಪುಟಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಭಕ್ತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಸತ್ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪಾಠಪ್ರವಚನಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀಪತಿಯ ಕರುಣಾಪಾತ್ರರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ವಿಧಿಸಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಅಭಿಮತವನ್ನರಿತು ತನ್ನಿಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ಅನಿರುದ್ಧತೀರ್ಥರನ್ನು ಆ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. *

* ಅದೇ ಮಠವು ಈಗ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮಠವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಮಠವು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಒಳಗೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿದ್ದು ನಿತ್ಯಪೂಜಾವಿನಿಯೋಗಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಅಂದಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಪೂಜ್ಯಚರಣರು ಆ ಮಠದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪುಟವನ್ನು

“ಯತ್ರ ಸಂಪುಟಮಸ್ತೋಟಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸ್ಫೋರಯತ್ಯಹೋ |

ಅಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಮದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಕಿಂ ಪುನಸ್ತತ್ರ ಪಂಡಿತಾಃ ||

ದ್ವೈತವನ. ಸಾರಂತೀ ದೇವಾಲಯ. ಈರಕೆನುತ.
ನೂರಿತ್ತಾಯರು. ಎಡಸಾಡಿತ್ತಾಯರು.

ಪಾಂಡವರು ದ್ವೈತವನದಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರುವುದು. ಈ ದ್ವೈತವನವೆಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಕುಮಾರಧಾರಾನೇತ್ರಾವತೀ ನದಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶವೂ ಅದರ ಸಮೀಪದ ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಆಗಿವೆಯೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ನದಿಗಳೂ ಸಹ್ಯಸರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟು ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಗಮವಾಗುವವು. ಆ ಸಂಗಮಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಶಿವಾಲಯವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನದಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಕಲ ಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲೂ ಮಹೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಾನವಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿದೆ. ಈ ಕುಮಾರಧಾರಾನೇತ್ರಾವತೀನದಿಗಳು ಸರ್ವತದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೊರಟು ಹರಿಯುತ್ತಾ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಭೂಭಾಗಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಅದುಕಾರಣ ಈ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗದಲ್ಲೂ ನದಿಗಳು ಹರಿದುಹೋಗುವಕಾರಣದಿಂದ ದ್ವೈತವನವೆಂಬ ಹೆಸರಾಗಿದೆಯೆಂದು ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಮಧ್ಯದ ಭೂಭಾಗವು ದಟ್ಟವಾದ ಅಡವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮಗಳೂ, ಆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಸುಖವಾಗಿ

ಅಂದರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಒಡೆಯಲಾಗದ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಸಂಪುಟವು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಲ್ಲಿರುವ ಅಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವವನ್ನು ಅಂದರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲಾಗದಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ, (ಅದೃಶ್ಯತ್ವಂ) ಕಾಣಲಾಗದಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಪಂಡಿತರು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಇಂತಹ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಲು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದರೆಂದೇನು ಹೇಳುವುದು? ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪಂಡಿತರಿದ್ದರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಆ ಸ್ಥಳವು ಮಲೆ ನಾಡಾದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪಂಡಿತರು ಕಡಿದೆಯಾಗಿ ಕಾಣಬಂದರೂ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಊರ್ಜಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು.

ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ದ್ವೈತವನದಲ್ಲಿ ಐದು ಲಿಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾರಂತೀ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಈ ಐದು ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಐವರು ಪಾಂಡವರು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಲಿಂಗಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವನವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವನವಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವಾಗ ದ್ರೌಪದೀದೇವಿಯು ಪೂಜೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಂತಹ ಪಂಚಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರು ಅಜ್ಞಾತವಾಸಿಗಳಾಗಿ ಹೋದಂದಿನಿಂದ ಆ ದೇವರ ಪೂಜಕರು ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಉದಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನಬೆಳಕೇ ದೀಪವಾಗಿತ್ತು. ಬರುವ ಮಳೆಯೇ ಅಭಿಷೇಕಜಲವಾಗಿತ್ತು. ಮರಗಳಿಂದ ಮಾಗಿ ಉದುರುವ ಹಣ್ಣುಗಳೇ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಅಷ್ಟೇ. ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ತೀರ್ಥರು ಇಂತಹ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಉರ್ಜಿತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲಸಿದರು. ಹಿಂದಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಆ ಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುವಂತೆಯೂ ಉತ್ಸವಾದಿಗಳು ಜರುಗುವಂತೆಯೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಊರ ಮುಖಂಡರು ಆಚಾರ್ಯರ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಪೂಜಾದಿಗಳು ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ⁴

⁴ ಇದೇ ದ್ವೈತವನವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಇದೇ ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆರೆಯಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ಕೆದ್ದೆಡೆ, ಎನ್ನುವರು. ಅದರ ಅದರ ನೀರು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಪಕ್ಷಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಸಹ ಆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಅದರ ನೀರು ವಿಷವಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ಹಿಂದೆ ಪಾಂಡವರು ಅರಣಿಯನ್ನು ಹುಡುಕ ಹೋದಾಗ ತೃಷೆಯಾದ ನೀರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನೀಯದೆ ನೀರು ಕುಡಿದು ನಾಲ್ವರು ಮೂರ್ಛಿಹೊಂದಿದರೆಂಬ ಕಥೆ ಇದೆ. ಮತ್ತೆ ಧರ್ಮರಾಜನು, ಯಕ್ಷರೂಪನಾಗಿ ಯಮನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ

ದ್ವೈತವನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮಕುಂಜವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಲಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಲಕ್ಕೆ 'ನೂರಿತ್ತಾಯರು' ಎಂಬ ಕುಲದ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ದ್ವೈತಭಕ್ತರಾಗಿ ಇತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಮಾನ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಗಕ್ಕೆ ಗುರುಗಳಂತೆಯೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಂಡಿತರೂ ಅಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಮನೆಯಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದೊಂದು ಕೆರೆಯಿದೆ. ಈ ಕೆರೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಈ ಪರಶುರಾಮಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೈಶಾಖಬಹುಳದಿಂದ ಮಳೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮಾಸದವರೆಗೆ ಮಳೆಯಾಗುವ ವಾಡಿಕೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಮಯ ಜೇಷ್ಠ ಬಹುಳದವರೆಗೂ ಮಳೆ ಬಾರದಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಆಗ ಈ ಪರಶುರಾಮಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕುಡಿಯಲೂ ಸಹ ನೀರಿನ ಅಭಾವವಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ನದಿಯು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವು ಒಣಗಿಹೋಗುವುದರಿಂದಲೂ ಬಹಳ ದೂರದಿಂದ ನೀರನ್ನು ತಂದು ನೀರನ್ನು ಪಯೋಗಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು

ವನ್ನಿತ್ತು ಆ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಯಮಧರ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದನೆಂಬ ಕಥೆಯೂ ಇದೆ. ಇದೇ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಪಾಂಡವರು ಕುಡಿದ ಒಂದುದಿನ ಮಾತ್ರ ಜನರು ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವರು. ಕುಡಿಯುವರು. ಬಳಸುವರು. ಈಗಲೂ ಸಹ ಆ ದಿನವನ್ನು ನಿಶ್ಚೈಸಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪದೆ ಮೇಷಮಾಸದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕುಡಿಯುವರು. ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕುರುಹುಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವವು. ಅಂದರೆ ಹೊಸಮಠನದೀ ನೇತ್ರಾವತೀನದಿಗಳ ಸಂಗಮಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒರುಳು ಭಾಂಡೆ ಮೊದಲಾದ ಕುರುಹುಗಳೂ ಪಾಂಡವರ ಸ್ತುತಿಮೆಗಳೂ ಇವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದೇ ದ್ವೈತವನವೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಈ ದ್ವೈತವನವೀಗ "ಎಡೆತುಡೆ, (ಸರಿದಂತರ) ಎಂಬ ತುಳು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಇದು ಪುತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿದುದಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಹೀಗಾದ ಸಮಯವನ್ನು ಜನರು ಕ್ಷಾಮವೆಂದು ತಿಳಿಯವರು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಪಾರಂತಿದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದುದನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಇಂತಹ ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲದಲ್ಲೇ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಸತಿಯಾದ ರಾಮಕುಂಜ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ಗದವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬಯಸಿದ್ದರು. ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ದಿಗ್ವಿಜಯದಿಂದ ಆ ರಾಮಕುಂಜ ಗ್ರಾಮೀಣರಿಗೆ ಆದ ಅನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುಖಂಡರಾದ ನೂರಿತ್ತಾಯರನ್ನು ಸೇರಿ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನೆದುಗೊಂಡರು ; ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ ಸೇವೆಯಿಂದ ತಾವು ಧನ್ಯರಾದೆವೆಂದು ಮನಗಂಡರು. ಸ್ವಲ್ಪವೇಳೆಯ ನಂತರ ಆಚಾರ್ಯರು ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬತ್ತಿಹೋದುದರಿಂದ ಆ ಊರ ಜನರು ಕರ್ತವ್ಯಮೂಢರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡಿ 'ಈ ಮಹಾತ್ಮರಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಮಳೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯು ತುಂಬಿ ದ್ದರೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಶೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ಜನರೊಡನೆ "ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ನೀರುಳ್ಳ ಪುಷ್ಕರಿಣಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ಕಳವಳಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬರುವುದು ವಿಳಂಬವಾದಕಾರಣ ನೀರಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇಸರವಿರಬಹುದು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆ ಕೆರೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುವ. ನಿಮಗೆ ದೈವಲೀಲೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು" ಎಂದರು. ಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಕೆರೆಗೆ ಹೋದರು. ಅಗ ಆಚಾರ್ಯರು ಆಕಾಶದೆಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಂದ್ರನಿಗಾಜ್ಞೆಯಿತ್ತಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ಮೇಘವು ಬಂದು ಆ ಕೆರೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಧಾರಾ ಕಾರವಾಗಿ, ಮಳೆ ಸುರಿಸಿತು. ಆದರೆ ಬೇರೆಕಡೆ ಮಳೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ತರದಿಂದ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಮಳೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಸನ್ನಿವೇಶ

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನಃ’

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತನಾಣಿ, ಮತ್ತು ಅವರ ಜರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ

—● ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ●—

ಸಂಪುಟ ೮]

೧೯೫೮ ಅಕ್ಟೋಬರ್

[ಸಂಚಿಕೆ ೧೨]



“ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ | ಸಾಧನಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ”

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 2

ವಾರ್ಷಿಕಚಂದಾ : ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

			ಪುಟ
ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨
ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ			೩
—ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ			
ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಂಕರತ್ನ-೫—ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಉಗಾಭೋಗಗಳು			೧೧೧-೧೧೮
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು		೨೯೭-೩೦೪
—ಶ್ರೀ ಅಡ್ಡೆ ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಉಡುಪಿ			



‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೊ ನ:’

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

“ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥”

ಸಂಪುಟ ೮	೧೯೫೮—ಅಕ್ಟೋಬರ್	ಸಂಚಿಕೆ ೧೨
------------	---------------	--------------

ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣೀ

ಗಜರಾಜನ ಪೊರೆದದೇನು ಘನವು
ಗಜಪುರದ ದ್ರೌಪದಿಯ ಪೊರೆದದೇನು ಘನವು
ಭಜಕಪ್ರಹ್ಲಾದನ್ನು ಪೊರೆದದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ
ಅಜಮಿಳನ ಪೊರೆದದ್ದು ಅದು ಏನು ಅಶ್ಚರ್ಯ
ಭಜನೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ನೀ ಪೊರೆದೆ ಸರಿಸಾಟಿ
ಅಜನಯ್ಯ ನಾ ನಿನ್ನ ಒಮ್ಮೆಯಾದರು ಸರಿ
ಭಜಿಸಿದವನಲ್ಲ ನೀ ಎನ್ನ ಪೊರೆದರೆ
ಮರುಭಾಪುರೆ ಕೀರ್ತಿ ತ್ರಿಜಗದೊಳಗೆ ಸ್ವಾಮಿ
ವೃಜಿನಹರ ಶ್ರೀಗುರುಗೋಪಾಲವಿಠ್ಠಲ
ಸುಜನರಿದ ಕಂಡು ಸಂತೋಷಬಡುವರೋ

—ಶ್ರೀಗುರುಗೋಪಾಲದಾಸರು

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಅಭಿನಂದನೆ

ಹರಿದಾಸಭಾರತಿಗೆ ಇಂದಿಗೆ ೮ ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದವು. ೯ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳಿಂದ) ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಂತೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತರುತ್ತಾ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಈವರೆಗೂ ತಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಆದರದಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತರದ ಈ ೨೮ನೆಯ ಕಲಿಯುಗ ಘೋರಯುಗವೆಂದು ಪುರಾಣಕರ್ತೃಗಳು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮಾತಿನ ಅನುಭವವು ಶುದ್ಧರೀತಿಯಿಂದ ಧರ್ಮಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾವು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗ್ರಾಹಕರಾಗಿ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಚಂದಾ ಕಳಿಸಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕರು ಅಭಿಮಾನಿಗಳು, ಪೋಷಕರು, ಆಶ್ರಯದಾತೃಗಳು, ಮಹಾಪೋಷಕರು ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧೈರ್ಯ ಬರಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಭಾವಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯ್ತು.

ಹೀಗೆಯೇ ಚಿರಕಾಲ ಬಾಳುವಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತರಾದ ತಮಗೆ ನಾವು ಚಿರಋಣಿಗಳು.

ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರಾಯರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀವಿಠಲನು ತಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಲಿ; ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತೆ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಲೆಂದು ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

|| ಶ್ರೀಹರಿಃ ಪ್ರೀಣಾತು ||

ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವವಿಜಯಮಹಾಕಾವ್ಯ

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಕೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ.,ಬಿ.ಟಿ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

ಪಾತ್ರರಚನಾಕೌಶಲ

(ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು (ಮಧ್ವಾನುಜರು) :—

ಆಚಾರ್ಯರು ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೊದಲೇ ವೃದ್ಧರೂ ಅನಾಥರೂ ಆದ ತಮ್ಮ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕರುಣಿಸಿದ ಶಿಶುವೇ ಮುಂದೆ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಮಧ್ವದಾಸಾಗ್ರಣಿಯಾಯಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಣದೇವನು ತಮ್ಮಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಂತೆ ಇವರೂ ತಮ್ಮಣ್ಣನನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ಸೇವೆಗೈದರು. ಅರ್ಜುನದೇವನು ಭೀಮಸೇನನ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ ಇವರೂ ಶ್ರೀಮಧ್ವರ ಕೃಪಾಪೋಷಿತರಾದರು. ಗದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಸುಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಂತೆ ಇವರೂ ತಮ್ಮಣ್ಣನಾದ ಅನಿಲದೇವನಲ್ಲಿ ದೃಢಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರು.

ಸಜ್ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪತಿಯ ಶಿಲಾಮಯ ಸುಂದರವಾದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಜಲಾಧಿವಾಸ ಮಾಡಿಸಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಅವರ ಪಾವನವಾದ ಕರಪರ್ಶದಿಂದ ವಿಶೇಷ ಶುದ್ಧವಾದ ಆ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ವಿಶೇಷವಾಯ್ತು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಿಗ್ರಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸನಾಖ್ಯ ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಮಧ್ವಾನುಜರೇ ಹೋತೃಗಳಾಗಿ ಕಂಗೊ

ಳಿಸಿದವರು. ವೇದಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಗಿದ್ದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಕವಿಗಳು ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ :—

ಯಾಜ್ಯಯಾ ಸಮುಚಿತಾನುವಾಕ್ಯಯಾ ಸಪ್ರವರ್ಗ್ಯವಿಭವೈರಭಿಷ್ವನೈಃ
ವಿಶ್ವವೇತ್ತುರನುಜೋಽತ್ರ ಹೋತೃತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ
ದೈವತತೀರತೋಷಯತ್ |

ಸ ಪ್ರಯುಜ್ಯ ನಿಶಿತಾ ನಿಶಾತಧೀವೈಶ್ವದೇವವರಶಾಸ್ತ್ರಸಂತತೀಃ
ರಾಕ್ಷಸಾಸುರನಿರಾಸಕೃತ್ಸುರಾನ್ ವೀರವರ್ಯ ಇವ ಭಾಗಮಾಪಯನ್
(ಸರ್ಗ 9 ಶ್ಲೋ 48, 49)

ಸಮಯೋಚಿತವಾದ ಅನುವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರವರ್ಗ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮತಿಗುರುಸೋದರರು ದೇವತತಿಯನ್ನು ತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅನ್ಯರ ಧನವನ್ನಪಹರಿಸಲೆತ್ತಿಸುವ ಜೋರರನ್ನು ವೀರನೋರ್ವನು ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಭಂಗಗೊಳಿಸಿ ನ್ಯಾಯವಾದವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡಿಸುವಂತೆ ಈ ಮಂತ್ರಜ್ಞರು, ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸಾದಿಗಳನ್ನು ಋಜ್ಞಮಂತ್ರದಿಂದ ಓಡಿಸಿ ಸ್ವಯೋಗ್ಯ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಭಾಗವನ್ನು ಅವರವರಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿದರು. ದೇವದೇವನಾದ ವಾಯುದೇವನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಈ ಮಹಾಕ್ರತುವಿನಲ್ಲಿ ಹೋತೃಸ್ಥಾನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ ಈ ಮಹಾತ್ಮರೇನು ಧನ್ಯರೋ !

ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ದೈವವಶರಾದರು. ಮಧ್ವಮುಖೇಂದುವನ್ನು ಸದಾ ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ನೋಡಿ, ಅವರ ಆನಂದಕರಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣಮಾಡಿದ ಆ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಉತ್ತಮ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೇದೇ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನಿದೆ. ತಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಗತಿಸಿದ ನಂತರ ಈ ಮಧ್ವವರಜರು (ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು) ಕೆಲಕಾಲ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ನಂತರ ವಿಧಿವಿಲಾಸದಂತೆ ಇವರ ಧನ ಗೋಧಾನ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸಂಪತ್ತೂ ಮಾಯನಾಯಿತು. ವಿರಕ್ತರಾದ ಇವರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ದುಃಖವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ, ನಿಗಡಬಂಧನದಿಂದ

ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದವರಂತಾಗಿ ವೇದವೇತ್ತರಾದ ಈ ವೈರಾಗ್ಯನಿಧಿಗಳು ವೇದಪ್ರವಚನಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ತಮ್ಮಣ್ಣಂದಿರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರು. ಆಗ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದನಂತರ ಬರುವಂತೆ ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮನಿಗೆ ಆದೇಶ ವಿತ್ತರು. ಈ ಭ್ರಾತೃಭಕ್ತಿಭರಿತರು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕಾಲನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕ್ಷಣವನ್ನು ಯುಗವಾಗಿ ಕಳೆದರು.

ನ ಜಘಾಸ ನ ಸುಷ್ವಾಪ ನ ಜಹಾಸ ಸ ಧೀರಧೀಃ |

ಸಮಯಾರ್ಥೇ ಸ್ಮರನ್ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ರಾಮಂ ರಾಮಾನುಜೋ ಯಥಾ ||

(ಸ 15-94 ಶ್ಲೋ)

ಊಟವಿಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನಗು ಮೂಡಲಿಲ್ಲ. ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಬಲದೀಕ್ಷೆ ಇವರದು. ಅಂತಹ ನಿಷ್ಠೆ ಇವರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರದಲ್ಲಿ. ಅಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರದೇವನ ಆಗಮನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ರಾಜಯೋಗ್ಯಅಶನವಸನಾದಿಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಕಂದಮೂಲಾದಿಗಳನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿ ನಾರುಡುಗೆಯನ್ನುಟ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನೆಸಗಿದ ಭಕ್ತಿಭರಿತ ಭರತನಂತೆ ಈ ಮಧ್ವಾನುಜರು ಊಟ ನಿದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ತಮ್ಮ ಜ್ಯೇಷ್ಠರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರದ ಕಾಲನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜಯಸಿಂಹರಾಜನಿಂದ ಪೂಜಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಿರಹ ವನ್ನು ಸಹಿಸದ ಅವನನ್ನು ಹೇಗೋ ಸಂತೈಸಿ ತಮ್ಮ ಅವತಾರ ಭೂಮಿಯಾದ ಪಾಜಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಬಿಜಯಂಗೈದಿದ್ದರು. ಅನುಜರು ಅವರ ಪಾದತಲದಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಸದ್ವಂಶಜರೂ, ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವೇತ್ತರೂ, ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಶುಚಿಭೂತರೂ, ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆತ್ಮಶ್ರಾದ್ಧಾದಿ ಉಚಿತಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿದವರೂ ವಿಷಯಾನುಭವಮಾಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಯತಾಬುದ್ಧಿಹುಟ್ಟಿ ವಿರಕ್ತರೂ ಆದ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗುರುಗಳು ಕರುಣಿಸಿದರು. ಪ್ರಣವಮಂತ್ರವೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವೇ? ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಮಧ್ಯೆ

ನಿಂತು ದಾರುಣ-ತಪಸ್ಸು ಗೈಯ್ಯುವವರಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ಈ ಅದ್ಭುತ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಭಾವಿಬ್ರಹ್ಮರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಯತಿಗಳಾದ ಇವರಿಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಗೈದರು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಇವರ ಮೇಲೆ ವರ್ಷಿಸಿದ ಕರುಣೆಯ ಸುಧೆ ಅದೆಂತಹ ಅದ್ಭುತವಾದುದು !

ಪ್ರೇಮಾಮೃತಪ್ರಸನ್ನಾಸ್ಯಃ ಸ್ಥಿತಾಂಗಾಪಾಂಗಪೂರ್ವಕಂ

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥನಾಮಾಸ್ಮೈ ಪ್ರೀತೀರ್ಥಃ ಪ್ರದತ್ತವಾನ್

(ಸ 15-98 ಶ್ಲೋ)

ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದೆ ಗುರುಗಳ ವದನ; ಮಂದಸ್ಥಿತ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಈ ಶಿಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಬೀರಿ ಶ್ರೀ ಸುಖತೀರ್ಥರು ಈ ನೂತನ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರೆಂಬ ಸುನಾಮಧೇಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರಾದರೋ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣಮನನಅನುವಾದಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಸ ದಾಂತಿಭಕ್ತಿಮಾಧುರ್ಯಪರಿಚರ್ಯಾದಿಮೇದುರೈಃ

ಮಹಾವಿಟಪಿನಂ ಚಕ್ರೇ ಗುರೋಃಸ್ವಸ್ಥಂ ಕೃಪಾಂಕುರಂ

(ಸ 15-100 ಶ್ಲೋ)

ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಟ್ಟ ಕೃಪಾಂಕುರವನ್ನು ಭಕ್ತಿವಿರಕ್ತಿಮಾಧುರ್ಯ ಗುರುಪರಿಚರ್ಯಾದಿ ಸಸ್ಯಪೋಷಕಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಮಹಾವೃಕ್ಷವನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಗುರುಗಳ ಕೃಪೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. "ಅನಂತಮತಿಗಳ ಕಾರುಣ್ಯಕಲ್ಪದ್ರುಮವನ್ನು ಪಡೆದ ಇವರ ವೈಭವನ್ನೆಂತು ವರ್ಣಿಸೋಣ"! ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಕವಿಗಳು.

ಪ್ರವಚನಚತುರರಾದ ಈ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಅನೇಕಮಹಾಮಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಪ್ರಪ್ರಥಮಮಧ್ಯದಾಸರೆಂದು ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿದರು. ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಉತ್ತರ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿದರು. ಗಂಗಾದೀರ್ಥಗಳಿಂದ ಇವರು ಪುನೀತರಾದರೆಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಾದ ಇವರ ಮಜ್ಜನಪಾನಾದಿಗಳಿಂದ ತೀರ್ಥಸಲಿಗಳೂ

ಪಾವನವಾದವು. ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನನಿರತರಾದ ಅನೇಕ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಭೂಮಿಯಾದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಈ ಜ್ಞಾನಿವರೇಣ್ಯರು ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಬಂದರು. ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಸಾಧಿಸುವ ನೀರವರು ಇಂಧನಾದಿಗಳು (ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು) ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಅಶನವಸನಾದಿಗಳೂ ಶೀತೋಷ್ಣಸುಖದುಃಖವೇ ಮೊದಲಾದ ದ್ವಂದ್ವಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದರಿತ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳಿವರು. ದ್ವಂದ್ವದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಈ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅವುಗಳ ಕಾರಣಗಳಾದ ಅನ್ನಾಹಾರಾದಿಗಳನ್ನೇ ತೊರೆದರು. ನಿರಶನವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದರು. ಈ ಯತಿವರೇಣ್ಯರು ಭಕ್ತರಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿತರಾಗಿ ಅದರಿಂದಲೇ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು—(ಪಂಚಾಮೃತವನ್ನಲ್ಲ) ಐದು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೇವಿಸಿ ತಮ್ಮ ಜೀವಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಅದೆಂತಹ ಅಪಾರ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿದು! ಸಾಹಸಿಗಳಾದ ಈ ಯತಿಶೇಖರರು ಅದನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಅತ್ಯುಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನೇ ಆಚರಿಸಿದರು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಾವಾಗಿಯೇ ಉದುರಿದ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಉದಕವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತೃಪ್ತರಾದರು. ಈ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಶಿಲೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ದುರಾರೋಹವಾದುದು ಈ ಶಿಲೆ. ದೈವಸಹಾಯವಿಲ್ಲದ ಎಂತಹ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳಾದರೂ ಈ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಗಲನ್ನೂ ಕಳೆಯಲಾರರಂತೆ! ಇಂತಹ ಅತಿಶೀತಲಶಿಲೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಈ ತಾಪಸೋತ್ತಮರು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಒಹುಕಾಲ ಕುಳಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನೆಸಗಿದರು. ಪವನಾನುಜರಾದರೂ ಪೂರಕ ಕುಂಭಕರೇಚಕಗಳಿಂದ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛಾಸವನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು. ವಿಷಯಗಳತ್ತ ಹುಚ್ಚುಕುದುರೆಗಳಂತೆ ಧಾವಿಸುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಧೀರಮತಿಯೆಂಬ ಸಾರಥಿಯಿಂದ ತಡೆಹಿಡಿದ ಮಹಾನುಭಾವರಿವರು.

ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕೋವಿದರು ಸದಾ ಮುರಾರಿಯ ಸುಂದರಾಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಯೋಗಿಲಭ್ಯವಾದ ಸಮಾಧಿಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದ್ಯನಂತಕಲ್ಯಾಣಗುಣನಿಧಿಯೂ ಅತಿಸುಂದರವೂ ಮಂಗಳಕರವೂ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವೂ ಆದ ಮುಕುಂದನ ಮನೋಜ್ಞರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಾತ್ಮಕರಾಗಿ ಈ ಯತಿವರರು ಬೇರಾವುದನ್ನೂ ಅರಿಯದಾದರು. ಅಸಂಪ್ರಜ್ಞಾತ

ಸಮಾಧಿಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಿದರು. ದೋಷದೂರವೂ ಕಾಂತಿಮಯವೂ ಆದ ರತ್ನಮಣಿಗೆ ಸರಿಯಾದಬೆಲೆ ಮಹಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಷ್ಟೆ! ಅಂತೆಯೇ ಕಾಮಾದಿ ದೋಷರಹಿತವಾಗಿ, ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಈ ಯೋಗಮಣಿಗೆ ಕೈವಲ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಲ್ಲದೇ ಬೇರಾವದೂ ಸರಿಯಾದ ಮಾಲ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಪರಗತಿಯಾದ ಮುಕ್ತಿಭಾಗ್ಯವೇ ದೊರಕಿತು. “ಈ ಮಧ್ವಾನುಜದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವನಾಥನಾದ ಹರಿಯು ತೋರಿದ ಕೃಪೆಯು ಚಿತ್ತಗೋಚರವಲ್ಲ” ಎಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಕವಿಪುಂಗವರು. ಮತ್ತು ಇದು ಅತಿಗೌಪ್ಯವಾದ ವಿಷಯವಾದುದರಿಂದಲೂ ತಾವು ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿಲ್ಲವೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಧ್ವಸೇವಾಫಲವನ್ನು ಬಹು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪಡೆದ ಈ ಮಹಾನುಭಾವ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡಂತೆ:—

ಅಹೋ ಮಹಾಬೋಧಸೇವಾಮಹಿಮಾಸ್ಥಿ ನ್ನಯುಗೇ ಯತಃ
ಧನ್ಯೋಽಸೌ ಸಿದ್ಧಿಮಾಪೇಮಾಂ ಸೋಮರೈರಿತ್ಯಲಾಲ್ಯತ |

(15-114 ಶ್ಲೋ)

ಅಹಾ! ಮಧ್ವಸೇವಾಮಹಿಮೆಯು ಅದೆಷ್ಟು ಅದ್ಭುತವಾದುದು! ಇಂತಹ ಕಲಿಕಲುಷಿತ ಯುಗದಲ್ಲಿಯೇ ಧನ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಈ ಸೇವೆಯಿಂದ ಈ ಬಗೆಯಾದ ತಪಸ್ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದರಷ್ಟೆ! ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು ಮಧ್ವಸೇವಾಫಲವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಇಂತಹ ಮಧ್ವಸೇವಾಮಹಾಫಲಸಂಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಈ ಜ್ಞಾನಿ ವರೇಣ್ಯರ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯೇ ದುರಿತಹರ. ಇವರ ಪಾವನ ಚರಿತಾಮೃತಗಂಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಮಾಧ್ವರು ಪೂತಾತ್ಮರಾಗಲೆಂದೇ ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವ ವಿಜಯ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಅಮರಹೊನಲನ್ನು ಹರಿಯಿಸಿ, ಜಾಹ್ನವಿಯನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಜನರಿಗಿತ್ತ ಜಹ್ನು ಋಷಿಯಂತೆ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರ ನಮ್ಮ ಕವಿಕುಲಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು.

ಸರ್ವಮಾಧ್ವರೂ ಈ ಗಂಗಾಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುನೀತರಾಗಲಿ.

ತೋರಬಹುದು ಚರಾಚರದೊಳಗೆ
ಪರಮಪಾತಕಿಯು ನಾನಾಗದಿದ್ದಡೆ ನಿನ್ನ
ಶರಣರಿಂದೆನ್ನ ಪೂತನ್ನ ಮಾಡಿಸೋ
ಪರನಾತುರನ್ನ ನೀ ಪೊರಿಯದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ
ಬಿರಿದು ಒಂದನ್ನೆ ಸೆಳೆದು ಮೈವೆನೋ
ಕರೆದು ನಾಸುದೇವವಿಠಲರೇಯ
ಮರೆಯ ಸಲ್ಲದಿನ್ನು ಅರಿದಮೇಲೆ || ೭ ||

೩೭೩ ಘನ್ನ ಕರುಣೆ ಗೋಪಾಲಬಾಲ
ಚೆನ್ನ ವತ್ಸನು ನಾನು ನೋಡಾ
ಎನ್ನ ಬಿನ್ನ ಪವ ಲಾಲಸಿ ಕೇಳಿ ನೀ
ಮನ್ನ ಕೆ ತರಲಿಬಹುದೆಲವೊ ರಂಗ
ಉನ್ನ ತಘೋಳಿಗಳ ಕೇಳುವವರೆ ಇಲ್ಲ
ಇನ್ನು ವೃಷಭಗಳ ಕೊರಳುಗಳು ಸಡಲೈಯ್ಯ
ಚನ್ನಾಗಿ ಮೇವುವವು ಬಣವಿಗಳೆನೆ ಅವು
ಅನ್ಯಾಯ ನೋಡಯ್ಯ ತೃಣವು ಮೆಲುವ
ಎನಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೊ ಮಮತೆಯೆಂಬ ಹೆಬ್ಬ-
ಕಣ್ಣೆಯ ಭಾರವ ಕೊರಳೊಳಗೆ
ಇನಿತು ಮುಪ್ಪುರಿಯಲು ಬೀಳುವದಾಗ
ನಿನ್ನ ಕಿವಿ ಕೇಳಿಪದೆ ಅದರ ಧ್ವನಿಯು
ಉಣ್ಣೆಸೋ ಉಡಿಸೋ ಇಲ್ಲವೆ ಆಡಿಸೋ
ಕಣ್ಣೆ ತಪ್ಪಿಸು ನಾಸುದೇವವಿಠಲರೇಯ || ೮ ||

ಮೊದಲಕಲ್ ಶ್ರೀ ಶೇಷದಾಸರ ಉಗಾಭೋಗಗಳು

೩೭೪ ಗುರುವಿಜಯರಾಯರಂದು ಸಮ್ಮುಖದಲಿ ಬಂದು
ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತನಾದ ಹರಿಯ ವೀಕ್ಷಿಸಿ
ಪರಿಪರಿ ವಿಧದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ

ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲನ್ನು ಸೇವಕ ನೀನೆಂದು
 ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನಗೆ ಇದೆ ಮುದ್ರಿಕವು ಎಂಬ
 ತೆರವಾದ ಸಂಜ್ಞವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಿ
 ಪರಮಧನ್ಯನಾದೆ ಗುರುವಿಜಯದಾಸರಿಗೆ
 ಚರಣಸೇವಕನಾದೆ ನಿನ್ನ ದಯದಿ
 ಗುರುಗಳ ದ್ರೋಹದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ನಿನ್ನ
 ಕುರುಹು ಕಾಣುವ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದೆ
 ಪರಿಪೂರ್ಣಕೃಪನಿಧಿ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲ ನಿನ್ನ
 ಕರುಣದ ಫಲವಿದೆ ಬಾಳಿದದಕೆ || ೧ ||

೩೭೫ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನೆಂಬ ಬಿರುದುಳ್ಳ ದೇವ ನಿನ್ನ
 ಭಕುತಿಯಿಂದಲಿ ನಮಿಸಿ ಬಿನ್ನೈಸುವೆ
 ರಿಕತನ್ನ ಬಿನ್ನಪವ ಮನಕೆತಂದು ವೇಗ ಆ-
 ಸಕುತಿಯಿಂದಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಸಫಲ ಮಾಡೋ
 ಭಕುತನಾದ ಇವಗೆ ಲೌಕಿಕದಿಂದ ಬಂದ
 ವಿಕಟರೂಪವಾದ ದುರಿತದಿಂದ
 ಮುಕತನ್ನ ಮಾಡುವದು ಕರುಣದಿಂದಲಿ ವೇಗ
 ಶಕಟಭಂಜನ ಕೃಷ್ಣ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೋ
 ಮುಕುತಿದಾಯಕ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲ
 ಮಧ್ಯಕ್ಷನ ಪ್ರಾಣಪ್ರೀತಿ ಎಂಬೋದು ಸತ್ಯಮಾಡೋ || ೨ ||

೩೭೬ ಭಕ್ತರ ಮನೋರಥ ಪೂರ್ಣಮಾಡುವಲ್ಲಿ
 ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಕಾಮಧೇನು ಎನಿಪೆ
 ಭಕ್ತರ ಅಪರಾಧ ಸಹನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಧಾ-
 ರಿತ್ರಿಗೆ ಸಮಾನನೆನಿಸ ಸಾರ್ವಭೌಮ
 ಭಕ್ತರಮ್ಯಾಲೆ ಮಹಕರುಣ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ
 ಪಿತೃ ಮಾತೃ ಗುರು ಸಮಾನನೆನಿಸೆ
 ಭಕ್ತರ ಅಭಿಮಾನ ಸಹನಮಾಡುವಲ್ಲಿ

ಮಿತ್ರನೆನಿಸಿಕೊಂಬೆ ಅನಿಮಿತ್ತ ಬಂಧು
ಭಕ್ತರ ದುರಿತ ಕಳೆದು ಕಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಭತ್ರನೆನಿಸೆ ಸತತ ಸನ್ಮಂಗಳಾಂಗ
ಭಕ್ತರ ನಿಂದಕರ ನಿಗ್ರಹಮಾಡುವಲ್ಲಿ
ಮೃತ್ಯು ಯಮಗೆ ಸದೃಶನೆನಿಸ ದೇವ
ಭೃತ್ಯವತ್ಸಲ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
ಭಕ್ತರ ಪೊರೆವ ಬಿರಿದು ನಿನ್ನ ದಯ್ಯ || ೩ ||

೩೩೩ ಶತ್ರುಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಥಿತನಾಗಿ ನೀನೆ
ಪ್ರಕೃತಿಯು ಜೀವಕಾಲ ಅನುಸರಿಸಿ
ಕೃತ್ಯವ ಮಾಳ್ವನಾಗಿ ಜೀವರ್ಗ ಸುಖದುಃಖ
ಮೊತ್ತಗಳುಣಿಸುವಿ ನಿಯಮದಂತೆ
ಕರ್ತನೆಂದು ನಿನ್ನ ನೆರೆನಂಬಿಪ್ಪವರಿಗೆ ಇದು
ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧ
ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಂದು ವೇಗ ಶತ್ರುಸಹಸವನ್ನು
ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿ ಭಕ್ತನಾದವನ
ಹತ್ತಿಲಿ ಕರೆದು ದಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲಿ ನೋಡಿ
ಉತ್ತಮವಾದ ಸುಖವೈದಿಪದೋ
ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
ಎತ್ತಲಿದ್ದರು ನಿನ್ನ ಪೊಂದಿದವನೋ || ೪ ||

೩೩೪ ದೈತ್ಯನನ್ನ ವಧೆಗಾಗಿ ಶಪಥ ಮಾಡಲಾಗಿ
ಕೃತ್ತಿವಾಸನು ದ್ವಾರ ಕೃಪೆಯು ಮಾಡಿ
ಸುತ್ತ ಕಾದಿದ್ದ ಆಪ್ತ ಮಿತ್ರರರ ರಕ್ಷಿಸುತೀರಿ
ಕತ್ತಲೆಗೈಸಿ ಶಿರ ಕಿತ್ತಿ ಚಂಡಾಡಿಸಿ
ಭಕ್ತನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಲಿಸಿದಂಥ
ಸತ್ಯವಾದ ರೂಢಿ ತ್ರಿಜಗವು ಬಲ್ಲದು
ಪೃಥ್ವಿಪಾಲಕನಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮಂಗೆ ಕರಮ-

ರಿಕ್ತ ಅನುಬಂಧ ವೇಳೆ ಹಿಗ್ಗುವಂತೆ
 ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ನಿನ್ನ ಇನಿತು ತಿಳಿದು
 ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸಥೆಯಿಂದ ನುಡಿದಂಥ
 ಉಕ್ತಿಗೆ ವ್ಯಾಹತಿ ತಂದುದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ
 ಮಿತ್ರತ್ವ ಏನುಂಟು ಇದರೊಳಗೆ
 ಭೃತ್ಯರ ಅಭಿಮಾನ ಕಾಯದಿದ್ದರೆ ಒಡೆಯ
 ಕೀರ್ತಿಯೈದುವನೇನೊ ಮಾನ್ಯನಾಗಿ
 ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
 ಈ ತೆರದಲಿ ಮಾಡದಲಿರು ಎಂದಿಗನ್ನ || ೫ ||

೩೭೯ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಕಾಲಕ್ಕು ಮರಿಯಾದಂತೆ ಮಾಡಿಸಿದಿ
 ಉನ್ನತಮಹಿಮ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛಕ್ಕೆ ಇದಿರಾರೊ
 ಇನ್ನಾದರೂ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನೋಡದಿರೆ
 ಘನವಾದ ದುಃಖದಿಂದ ಕಡಿಗೆ ಐದುವೆನೆಂತೊ
 ಚಿನ್ಮಯಮೂರುತಿ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
 ಎನ್ನ ಅಪರಾಧವು ನಿನಗರ್ಪಿತವು || ೬ ||

೩೮೦ ವಿಜಯನಾಮವು ಎನಗೆ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಳ್ವೆನೆಂದು
 ಕುಜನಮರ್ದನ ನಿನಗೆ ನೀನೆ ಒಲಿದು
 ವಿಜಯಸಾರಥಿಯೆನಿಸಿ ಎನ್ನಲಿ ನಿಲ್ಲದಿರೆ
 ವಿಜಯನಾಮವು ಸಫಲವಾಗುವದೆ ?
 ಭುಜಗತಲ್ಪನೆ ಈ ಸೊಬಗು ಧೃಢವಾಗದಲೆ
 ಕುಜನಮಣಿಯಾದ ಕಲಿಕೃತ ಕಲ್ಮಷದಿ
 ರಜತಮೊಗುಣದಿಂದ ಬದ್ಧನಾಗಿ
 ಅಜಯವುಳ್ಳವನಾದೆ ಬಲು ವತ್ಸರವು ನೋಡು
 ವಿಜಯಸಖನೆಂಬೊ ಕರುಣವಿತ್ತು
 ಸುಜನವೋಷಕನೆ ಕೇಳೆಂದು ಸ್ವಪ್ನದಲಿ
 ನಿಜವಾಗಿ ದಶನಾಮ ಸಫಲಮಾಳ್ವೆನೆಂದು

ನಿಜಮುಖದಿಂದ ಪೇಳಿದ್ದನ್ನು ವೇಗ
ತೃಜನೆ ಮಾಡದೆ ವಾಕ್ಯತಂದುಕೊ ಮನನಕ್ಕೆ
ಸುಜನಕುಲಾಬ್ಧಿ ಚಂದ್ರ ಸುಗುಣಸಾಂದ್ರ
ವೃಜನಗಳೆಣಿಸದೆ ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ ಎನಗೆ
ವಿಜಯನಾಮವು ಸಫಲಮಾಡುವದು
ಭುಜಗಭೂಷಣವಂದ್ಯ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
ಮಜುಮಾರ್ಗವನಿತ್ತು ಪಾಲಿಸುವದು || ೭ ||

೩೮೧ ಶಕ್ತಿ ಆಯುಧದಿಂದ ಸಲಹಿದೆನೆಂಬೊ ಘನತಿ
ವ್ಯಕ್ತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭುವನದಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತವತ್ಸಲನೆಂಬೊ ಬಿರಿದು ಮಾತ್ರಕೆ ಪಡೆದಿ
ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ನಿಜವಾಗಿ
ವಿಭಕ್ತವಾಯಿತು ಯಾಕೆ ಇಂದು ನೋಡೆ ಅ-
ಯುಕ್ತವಾದ ಘೋರಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತಂದು
ನಕ್ತಂಚರರಿಗೆ ಸಹಾಯನಾಗಿ
ಹೊತ್ತುಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರವಹರೂಪವಾದ ದುಃಖ
ಯುಕ್ತನ ಮಾಡಿ ಬಲು ದಣಿಸಿದದಕೆ ಪೂ-
ರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಕೃತಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿದೆ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರ-
ಸಕ್ತವಾಯಿತಾಕೆ ಇನಿತು ಕರಿಣತನ
ಶುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರಜತಭ್ರಾಂತಿಯು ತೋರಿದಂತೆ
ಸಕ್ತನೆ ನಿನ್ನ ಕುರುಣ ಇನಿತಾಯಿತೊ
ಸತ್ಯಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಅ-
ಸತ್ಯವೆಂದಿಗು ಸಲ್ಲ ಶ್ರುತಿಸಮ್ಮತ
ಭೋಕ್ತಸಾರನೆ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
ಉಕ್ತಿಗೆ ವ್ಯಾಹತಿ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡೊ || ೮ ||

೩೮೨ ಅಂದಿನ ಗುರುದ್ರೋಹದಿಂದ ಇಂದು ಈ ಕುಂಭಿಣಿಗೆ
ಬಂದು ಬಾಹುಳ್ಯ ನೀಚದೇಹ ಧರಿಸಿ

ವೃಂದಕಾಮಗಳಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಕ್ರೋಧಲೋಭ
 ಸಂದುವ ಜನಕೆ ಸುಖದುಃಖತತಿ-
 ಸಿಂಧುವಿನೊಳು ಮುಣಿಗಿಸಿ ಪರಮಾಪ್ತನಾದ
 ಇಂದಿರಾಪತಿ ನಿನಗೆ ದೂರನಾದೆ
 ಒಂದೊಂದು ಉಪಾಯದಿಂದೆ ನೀನೆ ಮತ್ತೆ
 ಹಿಂದಿನ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪೋದ್ಬಲಕನಾಗಿ
 ಸಂಧಿಸಿದಿ ನಿನ್ನ ಯುಕ್ತಿಗೆ ಸಮ ಉಂಟೆ
 ತಂದೆ ನಿನ್ನಯ ಪಾದದ್ವಂದಕ್ಕೆ ನಮಿಸುವೆ
 ಎಂದೆಂದಿನಿತು ಮಾಳ್ವದುಚಿತವಲ್ಲ
 ಮಂದರಧರ ನೀನು ಕರುಣಮಾಡುವದಕ್ಕೆ
 ಎಂದೆಂದಿಗಾದರು ದ್ವಾರವಿದೇ
 ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದೆ ಬಲುವಿಧದಿಂದ ನಾನು
 ಕಂದನ ಬಿನ್ನಪವ ಮನಕೆ ತಂದು ಅವ-
 ರಿಂದಲಿ ನುಡಿಸಿದ ನುಡಿಯು ವೇಗದಿಂದ
 ಅಂದವಾಗಿ ಸಫಲ ಮಾಡುವದು
 ಬಂಧು ಅನಿಮಿತ್ತ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ-
 ನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರ್ಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ ಭಯವಿಲ್ಲ || ೯ ||

೩೮೩ ಮೂರು ವರಗಳನ್ನು ಮೋದದಲಿತ್ತು
 ಸ್ವರೂಪಸುಖದಲಿ ಜೀವಿಸೆಂದು
 ನೀರಜಾಕ್ಷನೆ ಕರುಣಾ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ
 ಶಾರೀರೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಸುಖವಾಯಿತೊ
 ವಿವರ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಮೂರು ಬಗೆಯಿಂದ
 ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವರೂಪವ
 ಗುರುವಿಜಯರೆಂದು ಗೂಢನಾತಿಲಿ
 ಮೂರು ವರಗಳನಿತ್ತು ಬುದ್ಧಿ ಪೇಳಿ
 ಪ್ರೇರಿಸಲಿಲ್ಲೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎನಗೆ

ವಾರಿಜಾಕ್ಷನೆ ಇಂದು ನೀನದರಂತೆ
ಮೂರು ವರಗಳ ಸೌಖ್ಯವೈದು ಎಂದು
ಔದಾರಮನಸಿನಿಂದ ಪೇಳಿದಲ್ಲದೆ
ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ ಅದರ ಕುರುಹ ಸಂಜ್ಞ ವನ್ನು
ಸಾರಸುಗುಣಪೂರ್ಣನೆ ನಿರ್ಮಲಾತ್ಮ
ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಶಾಪ ತೀರಿದ ಬಗೆಯೊ
ಮಾರಾರಿಮರ್ದನನೆ ಕರುಣ ಮಾಡಿ
ಮೂರರಾಜ್ಞಾ ರೂಪ ತಿಳುಹಿ ವೇಗದಿಂದ
ಸಾರಸುಜನಕಾರ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು
ಬರಿದೆ ದಂಧನವ್ಯಾಕೆ ಮೋದದಯ್ಯಾಸಿಂಧು ಕೃಷ್ಣ ಅ-
ಪಾರ ಮಹಿಮನೆ ಅಮಿತತೇಜ
ಕ್ರೂರಗಜಕೆ ಹರಿ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
ತೋರಿಸಯ್ಯಾ ಚರಣ ತ್ವರಿತದಿಂದ ||೧೦||

೩೮೪ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಎನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದ್ದನಿತು
ಸದ್ವಿರಾಗದಿಂದ ಧೇನಿಸುತ್ತ
ಹೃದ್ವನಜದಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಮಿಸಿದರೂ
ಭದ್ರಮೂರುತಿ ನಿನ್ನ ಕುರುಹ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳದೆ
ಎದ್ದು ಪೋಗುವಂತೆ ಮನಸು ಮಾಡಿ
ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ವಿಷಯಜಾಲಗಳು ಎರಗಿಸಿ ಸ-
ಮುದ್ರ ಪೋಲುವ ದುಃಖ ಉಣಸಿ ಮರಳಿ
ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣವಾಗಿ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅ-
ಶುದ್ಧವಾದ ಹೀನಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ಮುದ್ದುಮೋಹನವಾದ ರೂಪದಿಂದಲಿ ತೋರಿ
ಬುದ್ಧಿಗೆ ವ್ಯಾಕುಲ ತೋರ್ಪದೇನೊ
ನಿದ್ರಹಿತ ಇಂತು ವಿನೋದ ಮಾಡಿದರೆ
ಬದ್ಧನಾದ ಎನಗೆ ಸುಖವಾಹದೇ

ಕದ್ರುಗಿಶಯನ ನಿನ್ನ ಮನೋ ವಚನ ಕಾಯದಿಂದ
ಪಾದಪದ್ಮಕ್ಕೆ ರಗಿದಮ್ಯಾಲೆ ಇನಿತು ಮಾತೇ
ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
ಶುದ್ಧಾನಂದವಿತ್ತು ವಿಷಯನಾಗು || ೧೧ ||

೨೮೫ ಒಂದು ಸ್ಮರಿಸುತಿರೆ ಆನಂದವಾಗುತಿದೆ ಮು-
ತ್ತೊಂದು ಸ್ಮರಿಸುತಿರೆ ಕ್ಲೇಶವಹುದೊ-
ಕುಂದು ಲೇಸುಗಳು ಕಾಲಭೇದದಿಂದ ಸು-
ಮೃಂಧ ಗೈಸಿದೆನಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ
ಇಂದಿರಾಪತಿ ನಿನ್ನ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪವ
ಮಂದನಾದವ ನಾನು ದಾಟುವನೆ
ಅಂದು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಮರಿಸುತಿರೆ
ತಂದೆ ಎನ್ನಯ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆಣೆಯಾವುದೋ
ಇಂದಿನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣಿಸಿ ಗುಣಿಸಿ ನೋಡೆ
ಕುಂದಿಗೆ ಸಮ ಉಂಟೆ ವಸುಂಧರಲಿ
ಮಂದರೋದ್ಧಾರ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲ ನಿನ್ನ
ಪೊಂದಿದವಗಿನಿತು ಫಲವೇನೊ || ೧೨ ||

೩೭೫, ೩೭೬, ೩೭೭ ಈ ಮೂರು ಉಗಾಭೋಗಗಳು ಕಲ್ಲೂರು ಕು||
ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ಅಪತ್ತು ಬಂದಾಗ ಹರಿಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಾಡಿ ಅತಗೆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ
ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದರು. ಅತ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತೋಪಿನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತ. ತೋಪು (ಗುಂಡು)
ಅತಗೆ ತಗಲಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅತ ಭೂಮಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನಧಿಕಾರದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೆಸರಲೆ
ಇನಾಂ ಬರೆದ ಕಾರಣ ಇನಾಂ ಕಮೀಶನ್ ಜರ್ಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿ ಎಂತ
ತೋಪಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ತೋಪು ತಗಲಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿದ! ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರು
ತನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಬದುಕಿಸಿತೆಂದು ಕುಲಕರ್ಣಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ
ಬಹು ಅನಂದಿಸಿದ. ಇಂತಹುದು ಶ್ರೀದಾಸರಮಹಿಮೆ.

ದಿಂದ ಆ ಊರ ಜನರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರಲ್ಲಿ, ಈ ಮೊದಲೇ ಅಂಕುರಿಸಿದ್ದ ಭಕ್ತಿಯು ಬೆಳೆಯಿತು. ಆ ಜನರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆಯಿತು. ಈ ಮಹಾತ್ಮರು ಭುವನನಿಯಾಮಕರಾದ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಅವತಾರರೆಂದು ಆ ಜನರು ತಿಳಿಯದಿದ್ದುದೇ ಅವರ ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಅನಂತರ ಆಚಾರ್ಯರು ತನ್ನ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸ್ನಾನಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪ್ರವಚನಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಊರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಾತ್ವಿಕರಾದುದರಿಂದಲೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸರಿಯಾದ ಪರಿಚಯವಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರವಚನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿರತಿಶಯಾನಂದಭರಿತರಾದರು. ಮತ್ತು “ಇಲ್ಲೇ ಕೆಲವು ದಿನವಿದ್ದು ತತ್ಪೋಷದೇಶದಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಕೆಲವು ದಿನವಿದ್ದು ತತ್ಪ್ರವಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು ; ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದಾದಿಗಳಿಂದ ಆ ಜನರನ್ನು ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸಿದರು ; ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುದೀಕ್ಷೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಮುಖಂಡರಾದ ನೂರಿತ್ತಾಯರನ್ನು ಕರೆದು “ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ ನಿಮ್ಮ ದೈವಭಕ್ತಿಯು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ನಿಮ್ಮ ದೇಸೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹರಿಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿರುವೆವು. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕರಾರ್ಚಿತವಾದ ಭಗವತ್ಸನ್ನಿಧಾನವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೇಶವ ಪ್ರತೀಕವನ್ನು ನಿಮ್ಮನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡುವೆನು. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಭಾಟ್ಟಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಂತ್ರಸಾರೋಕ್ತ ಕ್ರಮದಿಂದ ಶ್ರೀಕೇಶವನ ಪೂಜಾವಿನಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಶಯನೀವಿಕಾದಶೀ ಮೊದಲಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನಹೋಮದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತಾದಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಬಿಸಿಮಾಡಿದ ಮುದ್ರೆಗಳಿಂದ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಬನ್ನಿರಿ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ನಿಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯವರಲ್ಲಿ ನಡೆದುಬರಲಿ” ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಶ್ರೀಕೇಶವ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮರದ ಹಿಡಿಯುಳ್ಳ ತಾಮ್ರದ ಚಕ್ರಶಂಖ

ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದಾಗ ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಯೋಗಕಾತರರಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ “ಪೂಜ್ಯರೇ! ನಮಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪರಮತತ್ವಶ್ರವಣವಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಖಿನ್ನರಾದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯವರ್ಯರು ಆ ಜನರ ಮೇಲಣ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ “ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತತ್ವಶ್ರವಣವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮ ಪೀಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವೆವು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಅನಿರುದ್ಧ ತೀರ್ಥರು ವ್ಯಾಸ ಸಂಪುಟ ನರಸಿಂಹ ಪೂಜಾಪರರಾಗಿ ಜಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ನೀವು ಅವರಿಂದ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತತ್ವದ ತಿರುಳನ್ನರಿತು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕರುಣಾಪಾತ್ರರಾಗಿರಿ” ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಕೇಶವದೇವರ ಅರ್ಚಕರಾದ ನೂರಿ ತ್ತಾಯಕುಲದವರನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೆಂದು ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರ ಮನೆಗೆ ಈರಕಿಮಠವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ನೆಂದರೆ ಈರನೆಂದರೆ ವಾಯುದೇವರೆಂದರ್ಥವು. ಕಂ ಎಂದರೆ ನೀರೆಂದರ್ಥ ವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಯುದೇವರಿಂದ (ಶ್ರೀಆಚಾರ್ಯರಿಂದ) ನೀರುಳ್ಳ ಸ್ಥಳವಾದುದ ರಿಂದ ಈರಕಿ ಎಂದು ವ್ಯವಹಾರವಾಯಿತು. ಬರಬರುತ್ತಾ ಈರಕಿ ಎಂಬ ವ್ಯವಹಾರವು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಏರಕಿಮಠವೆನ್ನುತ್ತೊಡಗಿದರು. ಈಗ ಎರ್ಕಿಮಠವೆಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಇದು ವರೆಗೂ ಶ್ರೀಕೇಶವಮೂರ್ತಿಯಪೂಜೆಯು ಮಠಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಜರಗು ವುದು. ಆಷಾಢಶುದ್ಧಕಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನಹೋಮ ತತ್ಪ್ರಮುದ್ರಾ ಧಾರಣ, ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಗವ್ಯಪ್ರಾಶನ ಮೊದಲಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೂ, ಮಧ್ವನವಮಿ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷೋತ್ಸವಗಳೂ ಜರಗು ತ್ತವೆ. ಉಡುಪಿಯ ತಮ್ಮ ಪರ್ಯಾಯದ ಮೊದಲು ಪರ್ಯಾಯ ಪೀಠಾಧಿ ರೋಹಣಮಾಡತಕ್ಕ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಶ್ರೀಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸ ಸಂಪುಟ ನರಸಿಂಹದೇವರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನುಮಾಡಿ ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಕೇಶವದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಆ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನವನ್ನುಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮಳೆಯನ್ನು

ತರಿಸಿ ತುಂಬಿಸಿದ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಿತ್ಯವೂ ದಂಡೋದಕವನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ದಂಡತೀರ್ಥವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ನೀರಿರುವಲ್ಲಿ ಕೆಸರಿರುವಂತೆ ಆ ಊರಲ್ಲಿಯೂ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸತಕ್ಕವರನ್ನೇಕರಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಡೆಯನಾದ ಶೂದ್ರಜಾತಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಲ್ಲಿ ದೂರತೊಡಗಿದರು. “ಇವರೊಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮರಂತೆ. ಇವರು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಪರಂಪರೆಯ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವರು. ಇಂತಹ ಅನ್ಯಾಯಗಾರರನ್ನಾರೂ ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮತಕ್ಕುಂಟಾದ ದುರ್ಭಾಗ್ಯವೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಆದುದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ದೂರಿಕೊಳ್ಳುವೆವು. ನೀನು ಅವರಿಂದ ಹೊರಟು ಮುಂದೆ ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಬಯಸುವೆವು” ಎಂದರು. ಆಗ ಆ ಅಧಿಪತಿಯು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರನ್ನು ಮುಂದೆಹೋಗಬಿಡಬಾರದೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಕಲಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ದೂರಿದವರು ದುಷ್ಟರೆಂದೆಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಆ ರಾಮಕುಂಜದಿಂದ ವೈದ್ಯನಾಥ ದೇವಾಲಯವಿರುವ ಕೊಕ್ಕಡವೆಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ಕೊಕ್ಕಡ, ನೇರಂತಿಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಜ್ಜನಸಂದೋಹ ವನ್ನುದ್ಧರಿಸಲು ಸಲುವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಆ ನೂರಿತ್ತಾಯರಿಗಿತ್ತ ಆ ಕೇಶವದೇವರನ್ನೇ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಕೇಶವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸಜ್ಜನರಿಗುಪಕಾರಕವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವದ ಆದಿಶ್ಲೋಕದ ಕೊನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ “ಸ ಮಾಂ ರಕ್ಷತು ಕೇಶವಃ” ಎಂದು ಕೇಶವನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೇರಂತಿವಾಗಣೆಯ ಕೊಕ್ಕಡ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಶೂದ್ರಯಜಮಾನನು ಆಚಾರ್ಯರು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ತನ್ನ ದೂತರ ಮುಖದಿಂದ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು. ಸಕಲರ ಮನಃಪ್ರೇರಕರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ದೂತರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಂದಹಸಿತ

ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಆಗ ಆ ಅಧಿಪತಿಯು ತನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನೀಯದ ಈ ಯತಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಬಿಡುವೆನೆಂದು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಬರುವಾಗ ದೂರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕಂಡನು. ಆಗ ಅವನ ಜೀವಯೋಗ್ಯತೆಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಉದಿಸಿಬರುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜೋವಿಶಿಷ್ಟರಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದರು. ಇಂತಹ ಪರಮಪೂಜ್ಯರ ಉತ್ತಮತೇಜಸ್ಸು ಆ ರಾಜನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿತು. ಕೂಡಲೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಭಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಶೂದ್ರಾಧಿಪತಿಯು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಹಿಂದಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಾಯಕರೆನಿಸಿದ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತರರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಂತಹ ನಾಯಕರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಪುತ್ರೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕೊಕ್ಕಡವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದವರಿಗೂ ನೇರಂತಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದವರಿಗೂ “ಎಡಪಾಡುತ್ತಾಯರೆಂಬ ಕುಲದ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಜಮಾನರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನರೂ ಯಜ್ಞಶೀಲರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಆಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಾಮದೇವಾಲಯವಾದ ವೈದ್ಯನಾಥದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದ ಶಿವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಆಹಿತಾಗ್ನಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ದರ್ಶಪೂರ್ಣಿಮಾ ಮೊದಲಾದ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಇದೇ ವೈದ್ಯನಾಥದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗ್ರಾಮೀಣರ ಕೂಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಸದಾ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಆ ರಾಮಕುಂಜದ ಈರಕಿಮಠದಿಂದ ಹೊರಟದಿನವು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಬಹುಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆಚಾರ್ಯರು ಅಂದಿನ ದಿನದಪೂಜೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಆ ವೈದ್ಯನಾಥದೇವಾಲಯದಲ್ಲೇ ಮಾಡುವುದೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿಯ

ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯು ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೇ ಕಳೆದುಹೋದುದರಿಂದ ಕ್ಲಾಪ್ತಸಮಯಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯನಾಥದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವು ಆರಂಭವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂತರ್ಪಣೆಯೂ ಮುಗಿಯಿತು. ಆ ದಿನ ಆಚಾರ್ಯರು ಬರುವವಿಚಾರವು ಮುಂದಾಗಿ ಆ ಊರಮಹನೀಯರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಿತನಾದ ಯಜ್ಞಪತಿಯು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹರೂಪದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಭ್ಯುದಯಹೊಂದಿದ ಆ ಊರವರೆಲ್ಲರೂ ಎಡಪಾಡಿತ್ತಾಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಂತುಷ್ಟಾಂತರಂಗರಾಗಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಇವರನ್ನು ನುಗ್ಗುಹಿಸಲು ಸಲುವಾಗಿ ಆ ವೈದ್ಯನಾಥದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಂತಹ ಮಹನೀಯರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಆ ಎರಡು ಗ್ರಾಮದವರು ತಮ್ಮ ಭೋಜನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಬಂದಿರುವಕಾರಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಖಿನ್ನರೂ ಆದರು. ಆದರೆ ಬಂದ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡಿದರು. ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ಊರಿನ ಜನರನ್ನು ಕರೆದು ಎಲ್ಲರೂ ಇಂದು ಪರ್ವದಿನವಾದಕಾರಣ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ, ಎಂದರು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಯಜ್ಞಶಿಷ್ಟಪ್ರಾಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಹಿಂಜರಿಯಲು ತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು “ನಮ್ಮಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಇಂದು ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ದೋಷವಾಗಲಾರದು” ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಮಹಾಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಆ ಎಡಪಾಡಿತ್ತಾಯರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ, ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು. ಆ ದಿನವು ಕಳೆಯಿತು. ಎರಡನೆಯದಿನ ಆಚಾರ್ಯರು, ಆ ಊರವರು ಪರಮಸಾತ್ವಿಕರಾದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ಸಕಲಪುರಾಣಗಳಿಂದ ತಾನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಬಹುದಾದ ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವವನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣವನ್ನಿತ್ತು ಅವರನ್ನು ಪಾವನರನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ತತ್ವಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಆ ಊರ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೂ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯೂ ತತ್ವಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೂ, ಹರಿಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಯೂ

ಉಂಟಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವುದಿನ ಅವರಿಗೆ ಭಾಷ್ಯಾದಿ ಸದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಎಡಪಾಡಿತ್ತಾಯರಿಗೆ ತನ್ನ ಕರಾರ್ಚಿತವಾದ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮುದ್ರಾಕ್ಷರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ “ನೀವಿನ್ನು ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ಸೇವಾನಿರತರಾಗಿ ಉತ್ತಮ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂರ್ಣಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರಿ”, ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಆ ಎಡಪಾಡಿತ್ತಾಯರು ಅಂದಿನಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಸಾದಭಕ್ತರಾಗಿ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯನಿರತರಾದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ವಂಶಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಶುಭಸಂಪ್ರದಾಯವು ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಈ ವಾಸುದೇವರನ್ನು ನೈಸಿಂಹದೇವರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಆ ಕುಲದವರು ಆ ಕೊಕ್ಕಡ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಳ್ಳಿ* ವೆಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈಗಲೂ ಆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪೂಜಾಪದ್ಧತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

* ಈ ಬಳ್ಳಿವೆಂಬ ಸ್ಥಳವು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದಿಂದ ಹತ್ತುಮೈಲು ಹಿಂದಕ್ಕೆರುವುದು. ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಇತರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆ ವಾಸುದೇವವಿಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಪಂಚಾಮೃತಾದಿಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. (ಈ ಎಡಪಾಡಿತ್ತಾಯರ ಕುಲದಲ್ಲೇ ಈಗಿನ ಶ್ರೀಕಾಣಿಯೂರು ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಜನ್ಮವಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತು ಅನಂತಶಯನದೇವರ ಮುಖ್ಯಾರ್ಚಕನವೂ ಈ ಕುಲದವರಿಗೇ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಅರ್ಚಕರೂ ಈ ಕುಲದವರೇ ಆಗಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕುಲದವರು ಉತ್ತಮರೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.) ಈ ಹಿಂದೆ ಬಹಳ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದ-ತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರಿಂದ ಸರ್ವಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿರುವುದು. ಅಂತಹ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ (ಲಿಕ್ಕುಚೇಶೀಖರ) ಪೆಜತ್ತಾಯರು ಮೂವರು ಮಹಾಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುವರೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅವರಂತೆಯೇ ನೂರಿತ್ತಾಯಕುಲದವರೂ, ಎಡಪಾಡಿತ್ತಾಯಕುಲದವರೂ, ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾಗಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿಯ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಬಡವರನ್ನೂ ಧನಿಕರನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದುದು

ಶ್ರೀಆಚಾರ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಪ್ರಚಯ ದುರ್ಭಾಷ್ಯ ಖಂಡನವೆಂಬ ಕಾರ್ಯಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಸಜ್ಜನ ರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಟಾಕ್ಷಪಾತ್ರರಾಗಿ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿರುವುದು ದುರ್ಲಭ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಸಜ್ಜನರನ್ನರಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರು ವಾಗ ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬಡವರೂ ದೊರಕುವರು. ಶ್ರೀಮಂತರೂ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾತ್ವಿಕರಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕಸಂಪತ್ತು ಹೇರಳವಾಗಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ತಿವಿರಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸಂಪತ್ತು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಾರದು. ಅಂತಹ ಸಾತ್ವಿಕ ರಲ್ಲಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಹೋಗುವಾಗ ಅಂತಹ ಸಾತ್ವಿಕರು ಅತಿಶಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸೇವಾನಿರತರಾಗಿ ಮೈಲಿಗಿರುವ ಸ್ವಲ್ಪವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗುವಂತಿತ್ತು, ಶ್ರೀಮದಾ ನಂದತೀರ್ಥರು ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ದೇವರಿಗರ್ಪಿಸು ತ್ತಾಗ ಅಂದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವಂತೆಮಾಡಿ ಆ ಬಡವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾತ್ವಿಕರಾದ ಧನಿಕರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರರ್ಪಿಸಿದ ಮುನವತ್ತು ನಲವತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ವಸ್ತು ವನ್ನು ತಾನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಪುನಃ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮಗ್ರಿ ಒದಗಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ವಿಚಿತ್ರಘಟನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಭಕ್ತಿದಾರ್ಢ್ಯದ ಸಲು ವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆಮಾತ್ರ ಹೇರಳಮಳೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಹೊಡೆಯಲು ಬಂದ ಯಮದೂತನಂತಹ ದುಷ್ಟನು ಇವರ ದರ್ಶನಮಾತ್ರಾದಿಂದ ಶರಣಾಗತನಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ಚರಿತ್ರೆ ಗಳನ್ನು ಕೀರ್ತನಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಅಭ್ಯುದಯವಾಗುವ ಸಾರಣದಿಂದ ಇಂತಹ ಆಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸಕಲ ಮಾಧ್ವರ ಪ್ರಥಮಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಕೇವಲ ಮಾನವರುಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಮೂರನೆಯ ಅವತಾರರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ

ಭಗವತ್ಪಾದರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪಾವನರಾಗುವದಲ್ಲ; ಸಕ
ದೇವತೆಗಳೂ ತ್ರಿಲೋಕಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಪರವ
ಪಾವನಗಳಾದ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪಾಡಿ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಗಾನಮಾಡಿ
ಸುತ್ತಾ ಅದನ್ನು ಆದರಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೇಳುವರು. ಆ ದೇವತೆಗಳೂ
ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಾನಂದೋದ್ರೇಕ
ವಾಗಲಿ, ತ್ರಿಲೋಕಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಅನುಗ್ರಹವಿಶೇಷ
ವಾಗಿ ಹರಿಪ್ರೀತಿಯು ತಮ್ಮಲ್ಲಾಗಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಗಾನಮಾಡುವರು.
ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಭೂಮಂಡಲಮಂಡನಾಯಮಾನರಾದ
ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರನ್ನು ಖೇಚರಣರಾಗಿಬಂದು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಆಗಾಗ ವಂದನೆ
ಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುವರು.

ಇಂತಹ ಅಪಾರ ಮಹಿಮರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲರೂಪ ಅವತಾರ
ರೂಪಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ
ಲೋಕೋಪಕಾರವನ್ನೂ ನೆನೆಸುತ್ತಾ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ಇರುವರು.

ಮಹಾಮಹಿಮರಾದ ಚತುರ್ದಶಭುವಗುರುಗಳಾದ ಆಚಾರ್ಯ
ಸಕಲದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಡುಪಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಎಷ್ಟೋಕಾಲ
ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಚನಕತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಯ್ತು.

ಹದಿನೂರನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ.

ದ್ವಾಪರಯುಗವು ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಭೂಭಾರನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಅವ
ತರಿಸಿರುವ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕಾವುರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ, ಕಲ್ಪವೃ
ಕಾಮಧೇನುಚಿಂತಾಮಣಿಗಳಂತೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದ
ಇಂತಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ ಭಕ್ತರಾದ ರಾಜರನ್ನಾರಂಭಿಸಿ

*೧೪೦. ರಾಗ: ಅನಂದಭೈರವಿ. ಏಕತಾಳ

ಎದುರಾರೊ, ಗುರುವೆ ಸಮರಾರೊ || ಪ ||

ಮದನಗೋಪಾಲನ ಪ್ರಿಯ ಜಯರಾಯ || ಅ ||

ಕಡು ಗರ್ಜಿಸುವ ಕೇಸರಿಯಂತೆ ನಿಮ್ಮ ವಾದ-
ಗಡಣೆಯ ಕೇಳುತ ನುಡಿ ಮುಂದೋಡದೆ
ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ ಮಾಯೋಮಾಯ್ಗಳು
ಅಡವಿಯೋಳಡಗೋರು ನಿಮ್ಮ ಭೀತಿಯಲಿ || ೧ ||

ಕುಟಲನುತಗಳೆಂಬೊ ಚಟುಲಂಧಕಾರಕ್ಕೆ
ಪಟುತರತತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕೆಂತೆಂಬ
ಚಟುಲಾತಪದಿಂ ಖಂಡಿಸಿ ತೇಜೋ-
ತ್ಕಟದಿ ಮೆರೆದೆ ಬುಧಕಟಕಾಬ್ಜಮಿತ್ರ || ೨ ||

ಅಮಿತದ್ವಿಜಾವಳಿಕುಮುದಗಳರಳಿಸಿ
ವಿಮತರ ಮುಖಕಮಲಂಗಳ ಬಾಡಿಸಿ
ಸ್ವಮತರ ಹೃತ್ಸಂತಾಪಗಳೋಡಿಸಿ
ವಿಮಲಸುಕೀರ್ತಿಯ ಪಡೆದೆಯೊ ಚಂದ್ರ || ೩ ||

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬೊ ಶೃಂಗಗಳಿಂದ ಸು-
ಧಾದಿಗ್ರಂಥಗಳೆಂಬೊ ಸ್ತನದಿಂದೊಪ್ಪುತ ತತ್ವ-
ಬೋಧೆಯೆಂಬ ದುಗ್ಧ ಶಿಷ್ಯವತ್ಸಂಗಳಿಗೆ
ಅದರದಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಯತಿಸುರಧೇನು || ೪ ||

ವ್ಯಾಸಸೂತ್ರಗಳೆಂಬ ಮಂದರವನು ವೇದ-
ರಾಸಿಯೆಂಬ ವಾರಾಶಿಯೊಳಿಟ್ಟು
ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರ ವಾಕ್ಯಪಾಶದಿ ಸುತ್ತಿ
ಭಾಸುರನ್ಯಾಯಸುಧೆ ಪಡೆದೆ ಯತೀಂದ್ರ || ೫ ||

* ೧೩೮ ಶ್ರೀಗೋಪೀಗೀತೆ; ೧೩೯ ಶ್ರೀವೇಣುಗೀತೆ ಎಂದು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ವನಜನಾಭನ ಗುಣಮಣಿಗಳು ಸರ್ವಜ್ಞ-
ಮುನಿಕೃತಗ್ರಂಥಗಳವನಿಯೊಳಡಗೆ ಸ-
ಜ್ಜನರಿಗೆ ಟೀಕಾಂಜನದಿಂದ ತೋರಿಸಿ
ಘನಸುಖಸಾಧನ ಮಾಡಿದ್ಯೊ ಧೀರ

|| ೬ ||

ಅರ್ಥಮಂದಾರ ವೇದಾರ್ಥವಿಚಾರ ಸ-
ಮರ್ಥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾದಾಂಬುಜಲೋಲ ಪ್ರ-
ತ್ಯರ್ಥ ಮತ್ತೇಭಕಂಠೀರವಕ್ಷೋಭ್ಯ-
ತೀರ್ಥಕರಜ ಜಯತೀರ್ಥಯತೀಂದ್ರ

|| ೭ ||

೧೮೧. ರಾಗ: ಶಂಕರಾಭರಣ. ಆದಿತಾಳ

ಸಾರಿ ಭಜಿಸಿರೋ ಟೀಕಾರಾಯರಂಘ್ರಿಯಾ
ಘೋರಪಾತಕಾಂಬುಧಿಯ ತಾರಮಾಳ್ವರ

|| ಪ ||

ಮೋದತೀರ್ಥರ ಮತವ ಸಾಧಿಸುವರ
ಪಾದಸೇವ್ಯರ ದುರ್ಬೋಧ ಕಳೆವರ

|| ೧ ||

ಭಾಷ್ಯತತ್ವವ ವಿಶೇಷಮಾಳ್ವರ
ದೋಷದೂರರ ಅದಿಶೇಷಾವೇಶರ

|| ೨ ||

ಕಾಮಗದ್ದರ ಹರಿಗೆ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣರ
ನೇಮನಿತ್ಯರ ನಿಷ್ಕಾಮನಾಪರ

|| ೩ ||

ಮೋಕ್ಷದಾತರ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ
ಸಾಕ್ಷಿಲಿಪ್ಪರ ಅಪೇಕ್ಷರಹಿತರ

|| ೪ ||

ವಿಜಯವಿಠಲನ ಅಂಘ್ರಿ ಭಜನೆ ಮಾಳ್ವರ
ಕುಜನಭಂಜರ ದಿಗ್ವಿಜಯರಾಯರ

|| ೫ ||

೧೮೨. ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಅಟ್ಟಿತಾಳ

ಜಯರಾಯರ ನೋಡಿರೋ ಸಜ್ಜನರೆಲ್ಲ
ಜಯರಾಯರ ನೋಡಿರೋ

|| ಪ ||